

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО ФАРМАЦЕВТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Всеукраїнська науково-методична
інтернет-конференція педагогічних працівників
вищих навчальних закладів
I-II рівнів акредитації

*«Якість вищої освіти:
сучасний стан та шляхи забезпечення»*

17-18 квітня 2017 р.

Харків

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО ФАРМАЦЕВТИЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

***Якість вищої освіти:
сучасний стан та шляхи забезпечення***

***Матеріали
Всеукраїнської науково-методичної інтернет-конференції
педагогічних працівників вищих навчальних закладів
I-II рівнів акредитації***

17-18 квітня 2017 р

Харків

2017

УДК 615.15:377:061.3

Друкується за рішенням Методичної ради Коледжу Національного фармацевтичного університету (протокол № 5 від 25.04. 2017)

Редакційна колегія:

- Прокопенко Т.С.** – кандидат фармацевтичних наук, доцент, Заслужений працівник фармації України, директор Коледжу НФаУ (голова оргкомітету конференції)
- Гейко О.В.** – заступник директора з навчальної роботи Коледжу НФаУ (заступник голови оргкомітету конференції)
- Гузєва В.В.** – заступник директора з навчально-виробничої роботи Коледжу НФаУ (заступник голови оргкомітету конференції)
- Коломієць І.В.** – завідувач навчально-методичного кабінету Коледжу НФаУ
- Кудрявцева Т.О.** – кандидат педагогічних наук, методист

Якість вищої освіти: сучасний стан та шляхи забезпечення:

матер. всеукр. наук.-метод. інтернет-конференції педагогічних працівників вищих навчальних закладів І-ІІ р.а., 17-18 квітня 2017 р. / ред. кол.: Т.С. Прокопенко та ін. – Х.: Коледж НФаУ, 2017. – 312 с.

Збірник містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції педагогічних працівників вищих медичних навчальних закладів І-ІІ рівнів акредитації «Якість вищої освіти: сучасний стан та шляхи забезпечення», в яких розглянуті питання підвищення якості освіти.

Матеріали друкуються в авторській редакції мовою оригіналу. Повну відповідальність за зміст, достовірність наведених фактів, цитат, статистичних даних несуть автори опублікованих матеріалів. Редакційна група та організаційний комітет конференції не завжди поділяють погляди авторів. Збережено авторську орфографію.

© Укладання: Коледж Національного фармацевтичного університету, 2017 р.

Шановні колеги!

Якість вищої освіти є одним з найактуальніших питань, яке активно обговорюється у освітньому середовищі.

Якість освіти – інтегроване поняття, яке має кілька дефініцій, в залежності від кута розгляду проблеми. У найширшому аспекті якість освіти – це її відповідність освітнім стандартам, освітнім програмам. Закон України “Про вищу освіту” визначає вимоги до освітніх програм: перелік компетентностей випускника, нормативний зміст підготовки здобувачів освіти, сформульованого у термінах результатів навчання та вимоги до наявності внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. За таких умов об’єктами оцінювання стають не просто освітні програми, але й вся освітня діяльність навчального закладу, все, що дає можливість підготувати компетентного, конкурентоспроможного фахівця.

Відповідно нині відбувається активний пошук та впровадження нових механізмів, алгоритмів забезпечення якості вищої освіти, а також методів та технологій навчання для досягнення очікуваних результатів навчання.

Перед педагогічними колективами стоять завдання підвищення якості професійної освіти шляхом проведення модернізації структури та змісту вищої освіти; системного впровадження інноваційних та інформаційних освітніх технологій; коригування навчально-методичного супроводу освітнього процесу, підвищення професійної компетентності викладачів тощо.

Метою проведення інтернет-конференції є активізація наукової та творчої діяльності педагогічних працівників ВНЗ I-II рівнів акредитації, обмін досвідом та пропагування кращого в педагогічній практиці за умов модернізації структури та змісту підготовки фахівців..

Було обрано такі тематичні секції роботи конференції:

- Модернізація структури та змісту вищої освіти.
- Організація та методичне забезпечення освітнього процесу.
- Управління якістю підготовки фахівців.

Сподіваємось, що матеріали конференції дійсно стануть корисними у Вашій подальшій професійній діяльності.

Дякуємо за співпрацю!

Творчого натхнення та наснаги, колеги!

Організаційний комітет

ЗМІСТ

СТАТТІ

Секція 1. Модернізація структури та змісту вищої освіти

І.П. Варавка, В.В. Галиця, Н.В. Миколенко

ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА
ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ ВИКЛАДАЧА ПРИ ВИКОРИСТАННІ
ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ..... **14**

Л. Р. Коробко, В.В. Якобчук, П.М. Невгадовська

ЗМІНИТИ МЕДИЦИНУ, ЩОБ ВИЖИТИ..... **17**

О.М. Рублюк, О.Ф.Козлова

СКЛАДОВІ МОДЕРНІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ ВИЩОЇ ШКОЛИ..... **21**

В.С. Сизикова

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВИПУСКНИКА ЯК ВИКЛИК ЧАСУ.. **26**

Т. Л. Столяренко

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТИ НА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ
ЗАСАДАХ З ПРОЕКТУВАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ЕЛЕКТРОННИХ
РЕСУРСІВ..... **30**

Секція 2. Організація та методичне забезпечення освітнього процесу

В. В. Аксакова

РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ
ФАРМАКОЛОГІЇ У ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ КОЛЕДЖІ..... **39**

Д.В. Бобильов

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР..... **41**

І.Д. Бойчук

РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ

ПРАЦІВНИКІВ ЯК ФАКТОР ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ.....	47
<i>В.А. Болух</i>	
АНАЛІТИЧНИЙ, СИНТЕТИЧНИЙ ТА АНАЛІТИКО-СИНТЕТИЧНИЙ МЕТОДИ ДОВЕДЕННЯ ГЕОМЕТРИЧНИХ ТВЕРДЖЕНЬ ЯК ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ.....	51
<i>В.І. Бондаренко, Т.С. Абідова</i>	
МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ ЯК ЧИННИК ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИВЧЕННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАРМАЦЕВТА.....	61
<i>О.В. Бондаренко, Ю.М. Столяренко</i>	
ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАНЯТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.....	67
<i>В.В. Бур'янова</i>	
НАВЧАЛЬНА ГРА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ.....	71
<i>Л.В. Вовк</i>	
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	75
<i>О.А. Галкіна, В.М. Корнієнко</i>	
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ – ВАЖЛИВИЙ ШЛЯХ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ.....	80
<i>О.С. Гашинська, О.В. Горська</i>	
УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ.....	85
<i>О.В. Гейко, Т.М. Качура</i>	
ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ НА ЗАНЯТТЯХ З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ.....	88
<i>В.В. Горбаньов</i>	
ЗНАЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ МЕДИЦИНИ ТА ФАРМАЦІЇ» ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ	

ФАХІВЦІВ ФАРМАЦІЇ.....	92
<i>В.В. Гузева, І.В. Кійко</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ХІМІЇ.....	98
<i>С.В. Діденко, О.О. Кімельман</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У КОЛЕДЖІ НАЦІОНАЛЬНОГО ФАРМАЦЕВТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	100
<i>А.Ю. Дмитрук</i> КРОСВОРД ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ ПЕРЕВІРЕННЯ ЗНАНЬ НА ЗАНЯТТЯХ ФІЗИКИ.....	103
<i>Л.В. Довженко</i> ПРОБЛЕМНО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОРЕСУРСІВ ПРИ ВИВЧЕННІ МІКРОБІОЛОГІЇ.....	106
<i>О.В. Драннік</i> МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ВИХОВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ.....	109
<i>Н. П. Завадська</i> АНАЛІЗ ЕЛЕКТРОННОГО РЕСУРСУ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ З ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ДОСЛІДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ.....	113
<i>Л.Є. Зайцева</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	124
<i>В.А. Зінченко</i> СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	126
<i>Л.О. Зубрицька, Т.Р. Зубрицька</i> ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	129

<i>С.О. Кленська</i> ПРИНЦИПИ САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ.....	136
<i>В.М. Клязника, Л.С. Степанчук</i> ЗНАЧЕННЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАРМАЦЕВТА.....	139
<i>І.С. Ковальчук</i> МЕТОД КЕЙС-СТАДІ У ПРОФЕСІЙНОМУ НАВЧАННІ.....	144
<i>Г.В. Козаченко</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ – ФАРМАЦЕВТІВ.....	147
<i>Р.О. Козаченко</i> ФОРМУВАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ГЕОГРАФІЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	153
<i>В.М. Колісник</i> МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ.....	159
<i>Т.О. Костяна</i> ДІЛОВА ГРА ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ТВОРЧОЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ.....	161
<i>Н.М. Косяченко, І.А. Бобкова</i> АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ ОЧІКУВАНЬ СТУДЕНТІВ КВНЗ «ЖИТОМИРСЬКИЙ БАЗОВИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ КОЛЕДЖ ІМ. Г.С. ПРОТАСЕВИЧА» СТОСОВНО ЯКОСТІ НАВЧАННЯ.....	165
<i>А.В. Кузнєцова</i> ПИТАННЯ КОМУНІКАЦІЇ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОЇ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ.....	172
<i>О.В. Купріянова, Л.В. Курова, Т.М. Лебединець</i> ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПЕДІАТРИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ ЗАСОБАМИ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО	

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	175
<i>Ю.І. Лучко</i>	
МЕДІАОСВІТА В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ МЕДІАОСВІТНІХ ЗАНЯТЬ.....	177
<i>А. Є. Мартиненко</i>	
ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ...	182
<i>С.П. Мельничук, Т.Г. Кончук</i>	
ПІДГОТОВКА МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ В УМОВАХ СУЧАСНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	185
<i>О. О. Мосієнко, І. К. Лінькова</i>	
АНАЛІЗ ГІГІЄНИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ГІГІЄНИЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	190
<i>І. Є. Процюк</i>	
ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ НОВИХ ДЕРЖАВНИХ ОСВІТНІХ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	195
<i>О.І. Рудакова</i>	
ЗАСТОСУВАННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ В КОЛЕДЖІ НФаУ	198
<i>І. А. Сасімова, О.М. Бондаренко</i>	
ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОЛЕДЖІ ПЕРЕРОБНОЇ ТА ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ХНТУСГ	203
<i>О.А.Семеняченко, Л.А. Орлова</i>	
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФАРМАЦІЯ».....	207
<i>Н.М.Сеньків</i>	
ПРОБЛЕМИ ПОЛІКУЛЬТУРНИХ ВМІНЬ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ В НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ.....	212

<i>А.В. Сініченко, Л.М. Грицик</i> НАВЧАЛЬНО-ТРЕНІНГОВІ ЦЕНТРИ ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ.....	215
<i>Л.Д. Слабінська</i> УПРАВЛІННЯ ТВОРЧО-ПОШУКОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПЕДАГОГІВ....	221
<i>О.В. Строна</i> САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ЯК СКЛАДОВА ЯКОСТІ ОСВІТИ У КОЛЕДЖІ НФаУ.....	224
<i>В.М. Тюкіна, В.В. Берестова</i> НАВЧАЛЬНО – МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФАРМАКОГНОЗІЯ» У КОЛЕДЖІ НФаУ ЯК СКЛАДОВА ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ.....	228
<i>О. В. Халіман</i> ІНТЕГРОВАНІ ЗАНЯТТЯ ЯК ВИД НЕСТАНДАРТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ФОРМИ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ..	232
<i>О.А. Чернієнко</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФІЗИЧНИХ РЕАБІЛІТОЛОГІВ.....	235
<i>Ю.В. Шабаетова</i> ПОШУКОВО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	240
 Секція 3. Управління якістю підготовки фахівців	
<i>К.А. Дмитренко</i> ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАКТИК.....	243
<i>Т.О. Кудрявцева</i> НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	

ЯКОСТІ ОСВІТИ В КОЛЕДЖІ НФаУ 248

Я.В. Смірнова

ДО ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ..... 252

ТЕЗИ

Секція 2. Організація та методичне забезпечення освітнього процесу

Л. М. Богданова, Г. Ю. Сафронова, І. Л. Шевченко

РОБОЧИЙ ЗОШИТ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНО-
МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 256

О.О. Бородкіна

З ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НА
ВІДДІЛЕННІ «ПРАВознавство» ЗА ДОПОМОГОЮ
ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ..... 258

Н.В. Бурлаченко

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ІНОЗЕМНОЇ
МОВИ (КУЛЬТУРОЛОГІЧНА ОРІЄНТАЦІЯ)..... 259

О.Г. Василенко

ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ПРОВІДНА
КОНЦЕПЦІЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ..... 261

Н.Г. Вахніна, Л.М. Кириченко

БІНАРНА ДІЛОВА ГРА ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ ТА АДАПТАЦІЇ ДО
ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ..... 262

Г.С. Гвоздецька

ВЕДЕННЯ ЩОДЕННИКА ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ЯК ШЛЯХ ДО
ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ
СЕСТЕР..... 264

<i>Л.О. Горяча, І.В. Коломієць, Т.С. Прокопенко</i> ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ В ПРАКТИЦІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ НФаУ.....	267
<i>Т.І. Дорошенко, І.О. Головаш</i> СТВОРЕННЯ ПОТУЖНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА – КРОК У ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ.....	269
<i>Р.М. Зеленський</i> З ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ НФаУ.....	271
<i>В.О. Івахненко</i> МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ.....	275
<i>І.В. Ільїнова</i> З ДОСВІДУ ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРИЙОМІВ І МЕТОДИК ПРИ ВИКЛАДАННІ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН НА ВІДДІЛЕННІ «ПРАВознавство».....	277
<i>Ю.В. Ісаєнко</i> НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЧНА ХІМІЯ».....	279
<i>О.В. Логвиненко</i> МОТИВАЦІЙНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСВОЮВАНОЇ ІНФОРМАЦІЇ.	281
<i>О.В. Монастирська</i> УМОВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА.....	283
<i>В.Є. Нейко, Н.В. Зозуляк, І.В. Тимків</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ІЗ ПРЕДМЕТУ «СЕСТРИНСЬКА ПРАКТИКА».....	285

<i>Л.П. Радюк</i> ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ.....	286
<i>О.В. Рудакова</i> ЗАСТОСУВАННЯ АКТИВНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ.....	287
<i>Т. Л. Столяренко</i> ОПТИМІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У КОЛЕДЖІ НФаУ.....	289
<i>Н.О. Федірко</i> ВИКОРИСТАННЯ WEB-QUEST МЕТОДУ В ІНШОМОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ.....	291
<i>Є. М. Хажевська</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАНЯТЬ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКОЇ).....	293
<i>Л.О. Цибульник</i> ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ – ОДИН З ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМКІВ ВИХОВНОЇ РОБОТИ.....	295
<i>Н.А. Шрам</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	297
 Секція 3. Управління якістю підготовки фахівців	
<i>Н.В. Безбородова</i> ПРО МЕТОДИ РОБОТИ ТА ПРОФЕСІЙНЕ КРЕДО НАВЧАЛЬНО- ВИРОБНИЧИХ МАЙСТЕРЕНЬ ДВНЗ «ХКБАД».....	291
<i>О.П. Глемботцька</i> ПЛАНУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З УРАХУВАННЯМ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ГРУПИ НА ВІДДІЛЕННІ «ПРАВОЗНАВСТВО».....	304

<i>Т.П. Зарудко</i> ЯКІСНА ФАРМАЦЕВТИЧНА ОСВІТА ЯК СКЛАДОВА ЗАГАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ КРАЇНИ.....	306
<i>А.А. Кудрявцев, Д.Г. Молотягін</i> АНДРАГОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ ЯК СКЛАДОВА ЯКОСТІ ОСВІТИ.....	307
<i>Н.Г. Пугачова</i> З ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ З ПРАВА В ХАРКІВСЬКОМУ АВТОМОБІЛЬНО- ДОРОЖНЬОМУ ТЕХНІКУМІ.....	309

СТАТТІ

СЕКЦІЯ 1. МОДЕРНІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ ВИКЛАДАЧА ПРИ ВИКОРИСТАННІ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

І.П. Варавка, В.В. Галиця, Н.В. Миколенко

КВНЗ «Запорізький медичний коледж» Запорізької обласної ради

Тенденції до інформатизації сучасної системи освіти зумовлюють модернізацію змісту освіти в цілому та перегляду традиційних форм і методів навчання. У зв'язку з цим нові знання досить швидко втрачають свою цінність та актуальність. Особливої уваги заслуговує так званий «період напівперетворення знань та вмінь» (проміжок часу, за який знання та вміння застарівають на 50%), який на сьогодні становить від двох до шести років. Аналізуючи сучасні досягнення викладачів, більшість з них (до 85%) намагаються оволодіти інформаційними технологіями самостійно або із проходженням спеціальних курсів комп'ютерної підготовки, підвищуючи тим самим свій рівень професійної компетентності. Інформаційно-комунікативне забезпечення вдосконалюється практично щодня, й для будь-якого навчального закладу майже не реально так швидко оновлювати свої інформаційні ресурси, забезпечуючи навчальний процес останніми новітніми досягненнями [1, с. 8-23; 6, с. 66-80]. Отже, актуальним є впровадження у навчальних процес хмарних технологій навчання – мережевого сервісу, до складу якого входять новітні програми та інформаційні послуги від передових компаній рівнів Microsoft, Google, Yahoo та Yandex. Це дозволяє студентам та викладачам користуватися офісними додатками безкоштовно, у них втрачається необхідність у придбанні, встановленні, обслуговуванні та оновленні цих додатків на своїх комп'ютерах. Значно збільшується можливість для організації спільної роботи. Відпадає потреба у створенні резервної копії даних, оскільки вони безпечно зберігаються у «хмарі» – безкоштовному великому просторі. Дані доступні з будь-якого місця, з використанням будь-яких аксесуарів з доступом до Інтернету.

Розглядаючи роботу викладача ВНЗ обов'язковим є такі компоненти:

- підготовка матеріалів до занять, що передбачає написання конспекту лекцій,

методичних рекомендацій до виконання лабораторно-практичних робіт, методичних рекомендацій до самостійної роботи, підготовка матеріалів поточного та семестрового контролю;

- планування занять, що передбачає складання календарного плану лекційних, практичних, підсумкових контролів, самостійної роботи тощо;
- навчання, що передбачає використання найрізноманітніших методів проведення занять, різноманіття їх форм;
- контроль, спрямований на виконання поточних та підсумкових контрольних, різного роду тестувань тощо;
- пошуково-науково-дослідна робота, що передбачає процес аналізу та дослідження конкретної проблеми, написання статей, участь у семінарах, круглих столах, конференціях різного рівня.

Найбільш доцільним є використання хмарних технологій при реалізації третього компонента роботи викладача – процесу навчання [2, с. 97-99]. Спочатку створюється власний приватний інформаційний простір, тобто вузол взаємодії викладача зі студентами в Інтернеті, зміцнюючи тим самим принцип зворотного зв'язку. Для цієї мети найбільш ефективним є використання «хмари», наприклад, у даному випадку документів Google. Необхідно створити аккаунти до кожної групи та налаштувати доступ до викладених у мережу матеріалів. Документи Google – безкоштовний онлайн-офіс, що включає в себе текстовий редактор, табличний процесор, сервіс для створення презентацій, а також Інтернет-сервіс хмарного зберігання файлів з функціями файлообміну. Документи і таблиці, створені користувачем, зберігаються на спеціальному сервері Google, або можуть бути експортовані у файл. Це одна з ключових переваг програми, оскільки доступ до введених даних може здійснюватися з будь-якого комп'ютера, підключеного до Інтернету, при цьому доступ захищено паролем [2, с. 97-99; 5, с. 432-434].

Документи Google дозволяють студентам та викладачам віддалено працювати над спільними матеріалами, при цьому викладачі контролюють та керують цією роботою. Документи Google є офісом он-лайн, що містить у своєму складі всі повноцінні інструменти для створення текстових документів, електронних таблиць, наочних посібників, методичних рекомендацій, pdf-файлів та презентацій Power Point, а також їх спільного використання та публікації в Інтернеті. При цьому викладач може відповідати на питання студентів, скеровувати студентів в їх навчальній діяльності, викладати

додаткові матеріали. Доцільним є використання «хмари» для самостійної роботи студентів. Викладач створює файл на «хмарі» та надає доступ до нього певним користувачам. Студенти у зручний для них час дають відповідь на контрольні питання. Перевагою є можливість спільного редагування файлу, зміна файлу в режимі реального часу, спостереження за процесом заповнення файлу. Файл містить контрольні питання до певної теми, на які необхідно надати відповіді в цьому ж файлі до певної дати. Існує можливість викладання на серверах «хмари» додаткових навчальних матеріалів. Наприклад, можна викласти конспекти лекцій, які будуть доступні студентам у будь-який час і будь-де при наявності відповідного аксесуару, підключеного до Інтернету. При повній наявності навчально-методичного забезпечення з кожної дисципліни – створюється он-лайн електронна бібліотека для студентів конкретного навчального закладу [2, с. 97-99; 6, с. 66-80].

Отже, реалізується спільна робота викладача і студентів, що дозволяє виконувати розміщення питань, наприклад, контрольної роботи, питань самостійної роботи на «хмарі» та складання студентами відповідей на питання у зручний для них час, контроль відповідей викладачем і закриття доступу до файлу після закінчення часового інтервалу. Деякі вищі навчальні заклади, застосовуючи вищенаведеним способом роботу із «хмарами» здійснюють безперервний процес дистанційної освіти [5, с. 432-434; 7, с. 84-88].

Таким чином, можливості доцільного застосування хмарних технологій в освітньому процесі сучасної вищої освіти підтверджуються організацією спільної роботи колективу викладачів та студентів, спільного використання та публікації документів різних видів та призначення як для викладачів та і для студентів, швидкого включення створюваних продуктів в освітній процес через відсутність територіальної прив'язки користувача сервісу до місця його надання (здійснення дистанційної освіти), організацією інтерактивних занять та колективного викладання, виконанням студентами самостійної роботи при відсутності обмеження «час проведення занять», а це все, у свою чергу, сприяє підвищенню рівня професійної компетентності викладача.

Перспективним також є застосування хмарних технологій в освітньому процесі при значному збільшенні обсягу самостійної роботи студентів на «хмарі», оцінка роботи викладачем в режимі он-лайн, розвиток інтерактивного спілкування «питання–відповідь» для викладача і студента, поточний та підсумковий контроль тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Биков В.Ю. Хмарні технології, ІКТ-аутсорсинг і нові функції ІКТ підрозділів освітніх і наукових установ / В.Ю. Биков // Інформаційні технології в освіті. – № 10. – 2016. – С. 8-23.
2. Вакалюк Т. А. Можливості використання хмарних технологій в освіті / Т.А. Вакалюк // Актуальні питання сучасної педагогіки. Мат. міжнародн. наук.-практ. конф. (м. Острог, 1-2 листопада 2013 року). – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2013. – С. 97-99.
3. Валентинова Т., Что такое облачные технологии, [Электронный ресурс]. <http://www.grammota.com/interests/hardsoft/chto-takoe-oblachnyetehnologii> (дата звернення: 24.11.2015).
4. Литвинова С.Г. Хмарні технології як засіб розбудови інноваційної школи [Електронний ресурс] / С.Г. Литвинова. http://www.zoippo.zp.ua/pages/el_gurnal/pages/vip14.html.
5. Сейдаметова З.С. Облачные сервисы в образовании / З.С. Сейдаметова, С.Н. Сейтвелиева / Матер. Всеукр. кофн. 17-18 лютого 2011 р. – Симферополь, Кривий Ріг: Криворізький держ. пед. ун-т, 2011. – С. 432-434.
6. Шишкіна М.П. Хмарно орієнтоване освітнє середовище навчального закладу: сучасний стан і перспективи розвитку досліджень / М.П. Шишкіна, М.В. Попель // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2013. – №5. – С. 66-80.
7. Vakaliuk Tetiana. Creating presentations for cloud services / Tetiana Vakaliuk // Journal L'Association 1901 "SEPIKE". – Osthofen, Deutschland. – Poitiers, France. – Los Angeles, USA. – Edition 05. – 2014. – P. 84-88.

«ЗМІНИТИ МЕДИЦИНУ, ЩОБ ВИЖИТИ».

К.м.н. Коробко Л. Р. , Якобчук В.В., Невгадовська П.М.

Рівненський базовий медичний коледж, м. Рівне

«Змінити медицину, щоб вижити! - таким словами розпочала свій виступ діючий міністр охорони здоров'я Уляна Супрун -Ми мусимо діяти вже сьогодні. Україна повинна негайно запровадити ефективні практичні зміни. До

2050 року за прогнозами міжнародних організацій населення України становитиме 35 мільйонів осіб, а це на 2 мільйони менше, ніж у 1950 році. Час працює проти нас. З 1930-х років тривалість життя в Україні залишається на тому самому рівні, а за останні 25 років рівень смертності зріс. Простіше кажучи – **українська нація вимирає, що робить наше виживання питанням національної безпеки.** Чинна система охорони здоров'я в Україні неспроможна забезпечувати здоров'я громадян. Систему потрібно змінювати. Зміни медичної системи України мають розпочатися з **посилення ролі лікарів первинної допомоги, створення нової парамедичної служби, превентивної медицини, національного медичного страхування, покращення медичної освіти, ліцензування фахівців у галузі охорони здоров'я, визнаних на міжнародному рівні стандартів надання медичної допомоги та догляду, точний і повний збір інформації».**

На нашу думку одне із питань медичної системи України, а саме медичну освіту, потрібно не покращувати, а докорінно змінювати, реформувати. На даний час в умовах глобалізації суспільства реформування медичної освіти передбачає створення нової моделі фахівця-медика обізнаного з базовими потребами людини, з основами профілактичної медицини, аспектами екології, маркетингом та менеджментом медичних послуг; фахівця, який розуміє основи економіки охорони здоров'я, медичної та соціальної реабілітації, володіє питаннями формування громадського здоров'я.

Саме це вимагає підвищення якості професійної підготовки майбутніх медиків відповідно до світових і загальноєвропейських стандартів з метою посилення конкурентоздатності вітчизняної вищої медичної освіти, оптимізації умов для міжнародної мобільності студентів-медиків, розширення можливостей українських медичних фахівців на вітчизняному та світовому ринках праці. Однією з умов конкурентоздатної вищої медичної освіти є стимулювання клінічного мислення у студентів, застосування міждисциплінарних підходів при насиченні їх знаннями, уміннями, навиками. Крім того, майбутній фахівець медицини повинен бути підготовлений до того, щоб систематично переробляти значний потік інформації, інтегрувати знання з нових дисциплін у практичну діяльність.

Реформа вищої медичної освіти в Україні є об'єктивною потребою, яка зумовлена переходом до нового рівня ринку медичних послуг. Метою реформування вищої освіти є створення уніфікованих критеріїв і методологій,

та систем контролю, підвищення мотивації студентів до навчання, а також взаємовизнання дипломів про вищу освіту. Реформування медичної освіти України - це можливість для майбутнього лікаря стати конкурентоспроможним фахівцем та обирати місце праці у будь-якій країні Європи. Зважаючи на європейський вектор розвитку, майбутня система охорони здоров'я в Україні має бути узгоджена з європейськими принципами та критеріями, що передбачає контрольоване заміщення пострадянської моделі Семашко сучасними світовими схемами, практиками та досвідом. Головним напрямком щодо розвитку вищої медичної освіти України є постійне підвищення її якості, оновлення змісту та форм організації навчально-виховного процесу, розвиток освіти, як державно-суспільної системи та піднесення до рівня вищої освіти розвинутих країн світу та інтеграції її у міжнародне науково-освітнє співтовариство. Процес оновлення освіти у медицині має спрямовуватися на поєднання трьох основних органічно пов'язаних компонентів: держави, вищого навчального медичного закладу та медичного працівника. Тільки таке поєднання забезпечить виконання головного завдання вищої медичної школи: підготовки та формування фахівця високого гатунку, котрий може реалізувати свої знання на практиці. Вважаємо недопустимим той факт, що при складанні іспиту «Крок 3. Загальна лікарська підготовка» за 22.03.2016р не склало 8,2% лікарів інтернів (статистичні дані центру тестування МОЗ). Адже першим завданням медичної освіти є підготовка висококваліфікованих медичних фахівців. Безперечно, ми повинні виховувати у студентів-медиків саме цілісність образу – поєднання знань, вмінь та навиків із толерантністю, співчуттям, гуманізмом та розрадою [2]. Звичайно, ми погоджуємось із думкою пані Супрун щодо запровадження стандартизованих національних іспитів згідно американської системи освіти. Але реалії життя в Україні диктують дещо інші умови. Лише одиниці майбутніх медичних працівників погодяться навчатися близько 10-15 років (в залежності від освітньо-кваліфікаційного рівня) маючи перспективу отримувати мінімальну заробітню платню, яка на сьогоднішній день становить близько 3200 грн (109 євро). В порівнянні з європейською зарплатою (1500-2500 євро мінімально) це майже в 13-14 раз менше.

На жаль система охорони здоров'я продовжує фінансуватися за залишковим принципом. Щороку медицина недоотримує більш ніж 50% від

потреб.[3] Щорічно близько 7-8 тисяч висококваліфікованих медичних сестер та лікарів виїжджають за кордон, де їхній професіоналізм отримує належну фінансову винагороду. Тому давайте задумаємося: чи будуть бажаючі вступати в вищі медичні заклади, чи буде кому надавати медичну допомогу населенню, чи буде збережена здорова нація. Як ніколи, зараз, держава зобов'язана повернутися лицем до проблем в медичній освіті та медицині взагалом.

Крім того, сьогодні жоден медичний заклад, жоден коледж чи університет не в змозі розпоряджатися коштами згідно власних потреб та за необхідності використовувати їх на покращення матеріально-технічної бази закладу.

Ми поділились з Вами, шановні колеги, своїми міркуваннями з приводу реформи в медицині та медичній освіті. Ми не претендуємо на те, що ці думки є незаперечною істиною. Ми лише висловили своє бачення проблем і процесів, що відбуваються в медичній сфері країни, з тією метою, щоб кожен міг задуматися над тим, чи є за даних умов майбутнє медицини нашої держави. Лише об'єднавши наші зусилля та прагнення змін ми зможемо забезпечити країну належною медичною допомогою та гарантувати майбутнє нації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мороз В.М., Гумінський Ю. Й., Фоміна Л.В., Полєся Т.Л. Проблеми та перспективи вищої медичної освіти у реалізації Національної стратегії реформування системи охорони здоров'я України // Проблеми та перспективи вищої медичної школи у розробці та реалізації національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2025/. Вінниця 2015.- С. 6

2. Сабадишин Р.О., Рижковський В.О, Бухальська С.Є. Здобутки та актуальні проблеми ступеневої мед сестринської освіти з досвіду роботи рівненського державного базового медичного коледжу // Медсестринство. – 2007.- № 2. – С. 39-41.

3. Факти /Lifestyle/ Здоров'я/Реформа медицини: скільки коштує, коли буде, і чому не можна відмовитися від швидкої допомоги? // Листопад, 03, 2016

СКЛАДОВІ МОДЕРНІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

О.М. Рублюк, О.Ф.Козлова

КВНЗ «Житомирський базовий фармацевтичний коледж ім. Г.С. Протасевича»

Стаття присвячена проблемам реформування вищої школи. У межах статті проаналізовані: критерії якості освіти, критерії компетентності викладача, запропоновані шляхи розвитку вищої школи в Україні.

Ключові слова: модернізація, реформування, критерії оцінки якості системи вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Україна мала завжди високоякісну освіту. Ще з часів Острозької і Києво-Могилянської академії до нас на навчання приїздили студенти з усього світу. Непоганою вона є й сьогодні. Не зважаючи на кризові процеси в економіці, суспільству і державі вдалось уникнути руйнації системи, зберегти високу якість освіти. Ми маємо ряд визнаних університетських шкіл. У нас є вищі технічні, технологічні, медичні, будівельно-архітектурні, педагогічні та інші навчальні заклади, які очолюють науково-технічний прогрес і підготовку кадрів у своїх галузях. А Київський університет імені Шевченка взагалі входить у двадцятку найкращих університетів світу. Досвід наших українських вузів без перебільшення є національним надбанням. Саме він має стати тим основним підґрунтям, від якого, власне, й розпочинається модернізація вищої освіти у відповідності з потребами практики. Збереження минулого і одночасно його осучаснення у відповідності з світовим досвідом – такою має бути загальна ідеологія реформи системи освіти, спрямованої на підвищення її ефективності, конкурентоздатності.

Вища освіта - це рівень освіти, який здобувається особою у вищому навчальному закладі в результаті послідовного, системного та цілеспрямованого процесу засвоєння змісту навчання, який ґрунтується на повній загальній середній освіті й завершується здобуттям певної кваліфікації за підсумками державної атестації. У сучасних умовах вища освіта розширює свої функції. У часи новітніх технологій створюються нові умови розвитку освіти. Це не тільки засоби підготовки спеціалістів у різних сферах; усе більше й більше можна розраховувати на освіту, яка розвиває особистість. Водночас кількість людей з освітою залежить від здатності кожної країни бути

ефективною державою. У високотехнологічному інформаційному суспільстві якість освіти є ключовим аргументом у забезпеченні такого рівня життєвої й професійної компетентності людини, який би задовольняв потреби її людського розвитку, а також потреби суспільства і держави в соціально активних громадянах та висококваліфікованих фахівцях.

Освіта і наука – найважливіші сфери людської діяльності.. Вони є складними ієрархічними системами, стратегічно пріоритетними, базовими для соціально-економічного розвитку суспільства, особливо для країн, які реформуються,- а саме такою є Україна. Процеси Європейської інтеграції охоплюють дедалі більше сфер життєдіяльності. Не стала винятком і освіта, особливо вища школа. Україна чітко визначила орієнтир на входження в освітній простір Європи і здійснює модернізацію освітньої діяльності у контексті європейських вимог. Національна система забезпечення якості вищої освіти повинна враховувати як глобальні тенденції сучасного світу, так і національні особливості, викликані унікальними історичними, соціальними і культурними обставинами. Умовами успішного розвитку освітніх систем, визнаними в світі, є: вибір і конкуренція, децентралізація та автономія, відповідальність за результати. Тому створення системи забезпечення якості для української вищої освіти має базуватись на цих принципах і відповідати провідним сучасним європейським практикам. У 2005 році Україна підписала Болонську декларацію і приєдналася до Болонського процесу, який спрямований на модернізацію вищої освіти в Європі. Це примусило українські університети брати більш активну участь у різних міжнародних проектах. Досвід міжнародної співпраці має вирішальне значення для оновлення академічних стандартів і культури, подолання самодостатності і самовдоволення багатьох українських університетів.

Одним з найбільш важливих кроків у модернізації вищої освіти є надання ширшої автономії вищим навчальним закладам. Це стимулюватиме університети бути більш відповідальними за результати своєї роботи. Хоча завжди є певний ризик зловживання такою свободою, проте, будь-який такий ризик можна контролювати і знижувати. Важливо визнати, що наукове співтовариство може бути творчим і продуктивним тільки тоді, коли воно працює не під тиском і має внутрішнє бажання творити нові знання. Для цього і потрібна автономія. На сьогодні реформування системи вищої освіти повинне починатися зі створення якісного освітнього середовища, що, в свою чергу,

потребує послідовних і радикальних змін на законодавчому рівні. Одним з найбільш прозорих й ефективних кроків до створення якісного освітнього середовища є визнання фінансової та адміністративної автономії вищих навчальних закладів. Бо в сучасному світі саме конкурентне середовище, а не державне замовлення, надасть можливість навчальним закладам розвиватися – підвищувати якість освітніх послуг.

Всю систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти можна поділити на чотири рівні, що допоможе класифікувати як критерії оцінки якості, так і процедури оцінювання якості:

- рівень організації роботи викладача: участь викладача в розробці робочих програм і курсів, забезпечення наповнення навчальних курсів, наукова діяльність, керівництво студентами, аспірантами та докторантами, участь у спеціалізованих радах та експертних комісіях, підвищення кваліфікації;

- рівень організації роботи вузів (рівень організації адміністративної роботи) – організація роботи викладача, кафедри, факультету, керівництва, допоміжних адміністративних підрозділів;

- рівень організації роботи студентів: перевірка знань та вмінь студентів, забезпечення процедур зворотного зв'язку, самостійна навчальна, наукова та громадська робота;

- рівень організації участі роботодавців: формування вимог до наповнення практичної частини навчальних курсів, участь в оцінюванні знань та вмінь студентів. На сьогодні існує перелік критеріїв, за якими в європейському освітньому просторі може бути оцінена якісна складова та компетентність діяльності викладача вищого навчального закладу:

- 1) базова освіта викладача, додаткова освіта та підвищення кваліфікації;

- 2) участь в науково-дослідній роботі, науково-дослідна активність;

- 3) рівень компетентності, що визначається знаннями та досвідом у визначеній галузі науки та практики;

- 4) здатність займатися викладацькою діяльністю та, головне, внутрішня потреба у цьому;

- 5) здатність встановлювати контакти із зовнішнім і внутрішнім середовищем, з якими йому необхідно працювати;

- 6) відомість у своїй галузі; 7) наявність наукової школи

Серед переліку складових якості освіти одним із найважливіших показників є рівень практичної підготовки студентів і їхня здатність виконувати

професійні функції. За експертними оцінками, цим параметром випускники українських вишів поступаються європейським колегам найбільше. За європейськими стандартами, дипломований фахівець відразу займає робоче місце і виконує свої посадові обов'язки, гарантією чого є диплом і авторитет вищого навчального закладу, чого немає в Україні. Тому доцільно у наших вузах створювати експериментальні навчальні лабораторії для набуття студентом фахових вмінь і навичок. Необхідно розробити та впровадити інформаційну систему для прогнозування і планування ринку праці. На основі інформації, зібраної в процесі моніторингу центру зайнятості та ринку праці, будуть отримані об'єктивні дані і прогноз про вакантні і створювані робочі місця, звіти про кваліфікаційні вимоги до фахівців, рейтинг роботодавців, прогноз популярності спеціальностей, мотиваційні очікування, звіт та прогноз структурного безробіття. Одержувачами інформації виступлять економічно активне населення, державні та міжнародні інститути, підприємства України. Результати моніторингу будуть корисні для прогнозування майбутніх потреб у фахівцях, для того, щоб ВНЗ орієнтувалися, які кадри необхідно готувати. Завдяки регулярному моніторингу можна буде отримати прогноз потреби у фахівцях на кілька років.

Студент є завжди найбільш зацікавленою стороною в освітньо-науковому процесі. Він не пасивний споживач знання, а активний і вмотивований співучасник формування всієї системи науково-педагогічного процесу. Домінантою повинне бути не інертне поглинання інформації, а творча проблемно-базована освітньо-виховна динаміка, відповідальність за яку несе також студент. Кожен окремий студент і студентські організації як партнери повинні співпрацювати з іншими організаторами навчального процесу та ефективно впливати на оптимізацію його змісту, процедур контролю за якістю, її адекватну оцінку та впровадження радикальних змін задля її досягнення. Для повноцінного усвідомлення студентом своїх прав і обов'язків щодо забезпечення якості освіти важливим є переосмислення ним стану справ у вищій освіті в Україні і необхідності проведення реформ. Для цього потрібно інформувати студентів про найкращі моделі студентської діяльності як в українських вишах, так і в закордонних університетах. Дуже важливо також зацікавити абітурієнтів й студентів новими можливостями впливу на прийняття рішень щодо процесів забезпечення якості освіти через призму європейської системи цінностей та кращого досвіду українських навчальних закладів.

Отже, вищі навчальні заклади України, виходячи із наявного досвіду провідних європейських університетів, повинні створювати умови, які дозволять регулярно впливати на систему якості освіти через взаємовигідні двосторонні стосунки між студентством та університетом; прописати чіткі механізми та канали впливу і регулярно та прозоро представляти рівень їх результативності; публічно поширювати інформацію про ці механізми у друкованих та електронних ЗМІ; оприлюднювати всі зміни, які відбулися, що дозволить студентам відчувати свою причетність до розвитку ВНЗ та відчути реальний вплив на формування системи якості освіти; формувати академічну атмосферу партнерських взаємовигідних стосунків між студентською спільнотою та викладацьким складом через участь студентів та викладачів у спільних проектах, практиках, навчальних лабораторіях; забезпечити систему тренінгів як для студентів, так і викладачів про механізми Європейської системи забезпечення якості освіти; регулярно здійснювати моніторинг й аналіз результатів, публічно впроваджувати зміни та регулярно висвітлювати хід цих процесів.

Згідно із Законом «Про вищу освіту» та «Національною доктриною розвитку освіти України в XXI столітті», Національною стратегією розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки, освіта має орієнтуватись на особистість, бути демократичною, конкурентоспроможною в освітньому просторі. Грунтуючись на ідеї національного державотворення, вона має бути зосередженою на утвердженні національних інтересів, здійснюватись протягом життя, відповідати інтересам особистості і суспільства. Українське суспільство має шанс протягом двох-трьох десятиліть забезпечити впровадження нових і новітніх інформаційних технологій та суттєво наблизитись до рівня і способу організації життєдіяльності розвинених країн світу. Але усе це матиме успіх тоді, коли набуде системного взаємопов'язаного характеру, утворивши цілісну державну політику в освіті, яка передбачатиме системне удосконалення законодавства і створення нормативної бази, поліпшення матеріально-технічного, наукового, методичного, фінансового та кадрового забезпечення галузі, потужну випереджувальну наукову підтримку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрущенко В.П. Роздуми про освіту: статті, нариси, інтерв'ю – К.. Знання України, 2005 рік. -804стр.

2. Кремень В.Г. Освіта і наука в Україні – Інноваційні аспекти. Стратегії. Реалізації. Результати. –К.. Грамота, 2005. - 448стр.

3. Цаух П.Ю. Сучасна освіта :портрет без прикрас: монографія. – Житомир.. видавництво ЖДУ ім. Франка, 2012р. -382стр.

Перелік сайтів:

1. <http://theologia.ucu.edu.ua/uk/bogoslovski-praci/392-koncepcija-zabezpechennja-jakosti-vyshchoji-osvity-ukrajiny>

2. <http://www.anvsu.org.ua/index.files/Articles/Drobnokhod2.htm>

3. <https://www.tempus.org.ua/uk/national-team-here/238-strategija-ta-suchasni-tendnciji-rozvitku-universitetskoji-osviti-ukrajini-v-konteksti-jevropejskogo-prostoru-vishhoji-osviti-na-period-do-2020r-.html>

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВИПУСКНИКА ЯК ВИКЛИК ЧАСУ

В.С. Сизикова

Харківський державний соціально-економічний коледж

Постановка проблеми. Проблема визначення та освоєння сучасного змісту освіти взагалі, вищої освіти особливо, є актуальною, як ніколи. Адже від цього залежать темпи і характер розвитку країни, її економіки, внутрішніх і зовнішніх суспільних відносин [8, с. 4]. Нині суспільство зацікавлене в тому, щоб громадяни були здатні самостійно діяти, приймати рішення, реалізувати власний творчий потенціал, бути мобільними, швидко адаптуватися до умов життя, яке стрімко змінюється. Отже, сучасне суспільство зацікавлене у фахівці, що є конкурентоспроможним на ринку праці. В останній час ситуація з працевлаштуванням випускників значно ускладнилася. На сучасному ринку праці існує розрив між цілями, що задаються системою освіти, та реальними потребами самих випускників, роботодавців, суспільства [1; 2; 5; 8].

За таких умов, своєчасним є розроблення державних стандартів освіти з урахуванням національних традицій та світових досягнень у цьому напрямі. Це пов'язано з необхідністю зміцнення авторитету і конкурентоспроможності України на міжнародній арені і необхідністю підвищення мобільності людського капіталу на європейському ринку праці. Водночас, у наукових дослідженнях конкурентоспроможність переважно розглядається як економічна

категорія і, відповідно, недостатньо опрацьованим є питання створення педагогічних умов формування цієї якості особистості випускника. Є очевидним, що конкурентоспроможність випускника вищого навчального закладу слід розглядати перед усім як педагогічну категорію в тісному зв'язку з людиною, розвитком її творчого потенціалу, її вихованням і навчанням, її трудовою діяльністю, неперервною освітою впродовж життя.

Аналіз досліджень і публікацій. Останніми роками в Україні з'явилося чимало аналітичних публікацій в періодичних виданнях, дисертаційних досліджень, монографій, в яких автори висвітлюють низку освітянських проблем, зокрема, реформації у національній системі вищої освіти. Актуальні проблеми трансформацій у системі вищої освіти в контексті входження України до європейського освітнього простору розглядаються в роботах В. Андрущенка, Г. Балла, В. Бежа, Г. Калінічевої, В. Захарченка, І. Зязюна, В. Кременя, В. Лугового, Н. Ничкало Ю. Рашкевича, Ж. Таланова та багатьох інших науковців [5; 8]. Вагомий внесок у висвітлення теоретичних, методологічних, загальнометодичних питань конкурентоздатності майбутніх фахівців зробили О. Грішнова, М. Кримова, Л. Лісогор, О. Романовський, М. Семикіна, О. Цимбал та інші дослідники [6; 7]. Проблемі педагогічних умов формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців присвячена значно менша кількість публікацій науковців, серед них Ю. Атаманчук, О. Бойко, Є. Литвиновський, О. Романовський, М. Россоха, М. Руденко [1; 3; 6; 7].

Незважаючи на достатньо потужний масив різноманітної літератури і публікацій з актуальних освітянських питань, сьогодні потребують подальшого аналізу педагогічні умови формування конкурентоспроможного випускника ВНЗ в умовах сучасного глобалізованого, інформаційного суспільства знань.

Метою даної статті є аналіз педагогічних умов формування конкурентоспроможного фахівця в процесі фахової підготовки.

Виклад основного матеріалу. Проблема формування конкурентоспроможності випускника в науковій літературі є ще достатньо новою. Поняття «конкурентоспроможність» у педагогічній науці тлумачиться доволі всебічно та різнопланово. Так, О. Ільєнко [4] зазначає, що поряд із поняття «конкурентоспроможність фахівця» як тотожні використовуються такі споріднені поняття як «професіоналізм», «професійна компетентність», «професійна майстерність» тощо.

Наразі «конкурентоспроможність» можна розглядати як педагогічну

дефініцію, оскільки вона є однією з ознак сучасного кваліфікованого фахівця в будь-якій сфері. В «Енциклопедії освіти» термін «конкурентоспроможність молодого спеціаліста» корелюється з поняттям «якість професійної освіти» та тлумачиться як «показник якості підготовки вищого навчального закладу та можливість реалізації професійних та особистісних якостей випускника в інтересах сучасного виробництва (організації, установи)» [9, с. 464].

Дослідники все частіше конкурентоздатного випускника розглядають не лише як продукт навчального закладу, а й як особистість, яка має певні якості, може досягти високих результатів у своїй діяльності та зробити внесок у досягнення тієї організації, де він працюватиме. Зазначені молоді спеціалісти мають бути мобільними, прагнути до безперервного підвищення професійної майстерності та володіти високою адаптаційною й професійною мобільністю; спроможними до створення й використання високих технологій; мати сформовані міцні моральні засади, розвинену цивілізаційну культуру, відповідальність і толерантність; готовими до нового типу громадських відносин, які знаходяться в постійній динаміці та виявляються в переходах від однієї соціально-професійної ролі до іншої [2, с. 30].

З огляду на сутність конкурентоспроможності майбутнього фахівця, уявляється, що на ефективність процесу її формування впливає велика кількість різноманітних чинників, процесів та явищ, в тому числі і педагогічних умов. О. Бойко [3] визначив, а ми з ним погоджуємось, що педагогічні умови – це як теоретичні (ціль, завдання, зміст та принципи) так і методичні (дидактична технологія, форми та методи, методики) засади навчально-виховного процесу, які забезпечують оптимальне формування, в нашому випадку, конкурентоспроможності майбутнього фахівця. Доречно зазначити, що використання як тотожних у науковому обігу таких понять як «конкурентоспроможність спеціаліста» та «конкурентоспроможність випускника ВНЗ» або «конкурентоспроможність студента» є недоцільним, адже це обумовлено зміною статусу «випускника» на «спеціаліста» [4, с. 91].

Основою педагогічних умов формування конкурентоспроможного випускника, на нашу думку, є реальне запровадження компетентнісного підходу, а через нього студентоцентризму, рішуча відмова від предметоцентризму [8, с. 4].

Основними принципами реалізації педагогічних умов процесу формування конкурентоспроможності випускників мають бути: по-перше,

спрямованість освітнього процесу вищого навчального закладу на формування конкурентоспроможності; по-друге, актуалізація суб'єктної позиції та мотивації студента в освітньому процесі; по-третє, інноваційно-випереджальне навчання студентів; по-четверте, динамічність і інтегративність.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розробок. Отже, на підставі теоретичного аналізу довідкової, фахової періодичної та наукової літератури здійснено уточнення та обґрунтування дефініції «конкурентоспроможність випускника». Перспективою подальшого дослідження є детальне обґрунтування педагогічних умов формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців – випускників вищих навчальних закладів – з метою їх впровадження в навчально-виховний процес ВНЗ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Атаманчук Ю. Організаційно-педагогічні умови формування конкурентоспроможності випускника вищого навчального закладу / Ю. Атаманчук, М. Россоха // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – 2012. – Ч. 3. – С. 8-14.

2. Бикова В. Щодо проблеми конкурентоздатності фахівців / В. Бикова // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини. – 2015. – Ч. 2. – С. 28-34.

3. Бойко О.В. Формування готовності до управлінської діяльності у майбутніх магістрів військово-соціального управління: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / О. В. Бойко. – К., 2005. – 20 с.

4. Ільєнко О.Л. Сутність поняття «конкурентоспроможність спеціаліста» у психолого-педагогічних науках / О.Л. Ільєнко // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології. – 2014. – Вип. 1. – С. 89-92.

5. Калінічева Г. Глобалізаційні виклики часу як детермінанта модернізаційних змін у системі вищої освіти України / Галина Калінічева // Науковий вісник Чернівецького університету: зб. наук. пр. – Чернівці: Рута, 2008. – Вип. 414/415. – С. 103-109.

6. Критерії та рівні розвитку конкурентоспроможності фахівця: навчально-методичний посібник для слухачів магістерської програми «Адміністративний менеджмент» / О.Г. Романовський, О.С. Пономарьов, С.М. Резнік / за загальною редакцією О.Г. Романовського. – Х.: НТУ «ХПІ». –

2014. – 39 с.

7. Підготовка конкурентоспроможної управлінської гуманітарно-технічної еліти: монографія / О.Г. Романовський, О.С. Пономарьов, Т.В. Гура та ін. / за загальною редакцією О.Г. Романовського та О.С. Пономарьова. – Х.: НТУ «ХП»; Видавець Савчук О.О., 2014. – 324 с.

8. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.

9. Энциклопедия профессионального образования: В 3-х томах / [Под ред. С.Я. Батышева]. – М., АПО. 1998. – 568 с. – Т.1. – А-Л. – 1998.

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТИ НА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗАСАДАХ З ПРОЕКТУВАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ

Столяренко Т. Л.

Коледж Національного фармацевтичного університету

Інформаційні технології є невід'ємним компонентом сучасної освіти, визнаним засобом оптимізації і підвищення її результативності. У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки наголошено, що пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес. Першочерговими завданнями визначено створення сучасної матеріально-технічної бази для системи освіти, розвиток електронних засобів навчання, реалізація ІКТ-підготовки педагогічних кадрів, що у сукупності означає забезпечення необхідних передумов для модернізації освіти на інноваційних технологічних засадах.

Процеси інформатизації охопили всі рівні освіти. Поштовх до суттєвого розширення сфери використання електронних ресурсів у навчанні спричинений низкою факторів, до яких слід віднести: 1) насиченість побуту сучасної молоді цифровими пристроями, внаслідок чого у ВНЗ приходять абітурієнти зі сформованими користувацькими навичками; 2) налаштованість сучасних студентів на сприйняття візуальної інформації, зокрема з екрану комп'ютера; 3)

поява нових більш безпечних пристроїв для електронного навчання, що знімає низку проблем, пов'язаних із негативним впливом роботи за комп'ютером на здоров'я користувача; 4) наявність потужного фонду багатofункціональних електронних ресурсів, розрахованих на навчання з різних дисциплін (хімії, фізики, мови, історії, біології, географії, інформатики, культурології, тощо); 5) зацікавленість студентів у набутті навичок упевненого використання комп'ютера для вирішення різноманітних змістовних завдань, перш за все фахового, прикладного та навчально-пізнавального характеру; 6) підвищені вимоги сучасного суспільства до якості вищої освіти, задоволення яких потребує її модернізації на засадах використання інформаційно-комунікаційних технологій на всіх рівнях.

Разом з тим, використання електронних засобів навчання відрізняється певною специфікою: воно потребує педагогічного обґрунтування, чіткої спланованості, виваженості й обережності, точного підбору засобів як з точки зору сприяння досягненню поставленої дидактичній цілі, так і з точки зору врахування індивідуальних навчальних можливостей і потреб студентів. Що спонукає до самостійного створення дидактичних електронних ресурсів, так існує спектр інструментальних засобів, що надають можливість педагогам, які не є професіоналами у галузі інформаційних технологій, створювати дидактичні електронні ресурси для забезпечення конкретних потреб навчального процесу. Проектування авторських дидактичних електронних ресурсів є для викладача новою і складною діяльністю, яка потребує специфічних психолого-педагогічних, методичних, технологічних й ергономічних знань й умінь, умінь забезпечувати здоров'язбереження (дотримання санітарно-гігієнічних вимог до обладнання, режиму праці за комп'ютером, тощо) користувача при роботі з комп'ютером. Це зумовлює необхідність запровадження низки обґрунтованих заходів щодо забезпечення готовності викладача до такої діяльності.

Сучасний розвиток вищої освіти України, формування нової моделі освіти зумовлює потребу в ґрунтовному аналізі й переосмисленні теоретико-методичних й концептуальних засад підготовки майбутніх фахівців, забезпечення її відповідності викликам часу.

Запит суспільства до результатів вищої освіти, сучасні умови професійної діяльності викладача, пов'язані з різноманітністю освітніх систем, варіативністю змістового наповнення освіти й технічного та технологічного

забезпечення навчального процесу, розширенням можливостей інформаційних технологій для навчання студентів й необхідністю передбачати результати професійної діяльності, планувати способи досягнення запланованих результатів, аналізувати й оцінювати прийняті та можливі рішення – все це сприяє зростанню значення проектувального компоненту діяльності викладача.

Незважаючи на те, що дослідження, пов'язані з педагогічним проектуванням, з'явилися відносно недавно, проектувальні уміння й здібності вчителя виокремлювали Н. В. Кузьміна, Ю. М. Кулюткін, В. М. Максимов, В. А. Слатьонін. Проблеми педагогічного проектування широко обговорюються в багатьох сучасних працях, зокрема, О. Г. Асмолова, М. П. Горчакової-Сибирської, І. О. Колосникової, Л. І. Гур'є, В. В. Докучаєвої, Н. М. Зотової, О. Г. Колгатіна, Н. В. Олефіренко, В. Є. Радіонова, Г. Е. Муравйової, Н. О. Яковлевої., О. М. Хижнякової, Г. П. Щедровицького. Дослідники зазначають, що саме педагогічне проектування дозволяє методологічно грамотно побудувати взаємодію суб'єктів освітньо-професійного середовища з орієнтиром на випереджувальну професіоналізацію, підвищення якості підготовки майбутнього фахівця, розвиток діагностико-технологічного мислення, здібностей до саморозвитку [1, с. 3], [2].

Науковці наголошують, що педагог повинен володіти уміннями проектувати власну діяльність та діяльність студентів на занятті відповідно до нових вимог часу. В динамічно змінюваному суспільстві необхідним є передбачення майбутнього на основі урахування характеру й темпів його технологічного й соціально-економічного розвитку. На думку Г. Є. Муравйової, проектування технології навчання повинно утворювати основу планування педагогом дальності щодо управління й організації навчального процесу.

Л. Є. Маричева вважає необхідним формування у педагога проектувальної компетентності, до структури якої входять знання, уміння та професійно значимі якості особистості, необхідні для здійснення проектувальної діяльності [3, с. 37]. До проектувальних умінь дослідниця відносить широке коло умінь:

- аналізувати дані, конкретизувати освітні цілі;
- відбирати матеріал відповідно до поставлених цілей і задач;
- представляти учбовий матеріал у вигляді моделей діяльності студента;
- співвідносити представлену модель діяльності з досвідом життєдіяльності студента;

- виокремлювати можливі технологічні способи навчання й співвідносити їх з дидактичною метою, методами, засобами й формами організації навчання, методичними особливостями теми, навчальними можливостями студента;
- розробляти кілька варіантів процедур навчально-пізнавальної діяльності студентів в процесі їх просування на більш високий рівень;
- оцінювати й порівнювати варіанти структури діяльності студентів, вибрати оптимальний варіант;
- розробляти мотиваційні й особистісно-розвиваючі ситуації;
- визначати структуру діяльності викладача відповідно до структури навчально-пізнавальної діяльності студента;
- підбирати наочні посібники, роздатковий матеріал, аудіовізуальні матеріали;
- оцінювати способи використання зовнішніх умов освітнього процесу;
- здійснювати корекцію структури освітнього процесу;
- розподіляти час кожного етапу в освітньому процесі;
- фіксувати проект освітнього процесу у вигляді документа у письмовій або графічній формі [3, с. 37].

На основі аналізу існуючої системи підготовки педагога О. В. Чернобай зазначає, що проектування навчального процесу в інформаційному середовищі передбачає відбір і структурування змісту, обґрунтування рівнів його засвоєння, відбір видів навчальної діяльності, методів, організаційних форм і засобів навчання для реалізації педагогічних цілей, конструювання учбових ситуацій [4].

О. В. Даниловою визначені вимоги до організації та підготовки студентів педагогічного ВНЗ до розробки електронних освітніх ресурсів:

- наступність підготовки – взаємозв'язок змісту підготовки до розробки електронних ресурсів з програмами підготовки з інформатики та ІКТ, а також з спеціальними дисциплінами;
- прогностичність підготовки, тобто відображення в програмах заготовки результатів сучасних досягнень;
- спільність підходів до розробки електронних освітніх ресурсів, тобто реалізація послідовності етапів;
- фундаментальність й практична направленість підготовки, яка передбачає висвітлення теоретичних питань та питань, спрямованих на рішення практичних педагогічних задач щодо

- технології розробки електронних освітніх ресурсів за допомогою прикладних й інструментальних програмних засобів;

- інваріантність й варіативність підготовки, тобто виявлення базового змісту підготовки для студентів всіх напрямів підготовки;

- організація підготовки, що відображає особливості розробки електронних ресурсів конкретної предметної галузі [5, с. 18-19].

Розвиток інформаційних технологій, поява нових потужних можливостей програмних засобів для забезпечення різних етапів навчання зумовило появу значного арсеналу педагогічних програмних засобів – електронних посібників та підручників, електронних конспектів лекцій, робочих зошитів та задачників, мультимедійних лекцій, тренажерів, контролюючих систем, предметних середовищ, енциклопедій та довідників тощо, кожен з яких має свої функції та особливості. Впровадження в освітній процес новітніх інформаційно-комунікаційних технологій призвело до суттєвих змін у системі дидактичних засобів: 1) традиційні друковані засоби навчання (навчальні підручники, посібники, робочі зошити тощо) поступово витісняються електронними. Змінилася не тільки форма зберігання навчальної інформації, відбулися якісні зміни у сутності та структурі засобів навчання. Сучасні електронні дидактичні засоби вже не можуть бути зведені до друкованих видань без втрати їх функціональності; 2) змінилася якість ілюстративного матеріалу, який використовується для демонстрації тих чи інших теоретичних положень. Сучасні репродукції, фотографії, графічні зображення, відеоматеріали, які зберігаються у цифровому форматі, створюють ілюзію присутності, дозволяють студентам розглянути об'єкт у різних ракурсах і при цьому не втрачають своєї якості при багаторазовому використанні. Педагог отримав можливість самостійно створювати ілюстративний матеріал відповідно до потреб конкретного заняття. Змінилася якість засобів схематичного подання інформації – схем, таблиць, графіків; 3) змінилася частка дидактичних засобів, які викладач самостійно створює для потреб конкретного заняття. Для підготовки необхідних для заняття дидактичних засобів викладач може скористатися сучасними цифровими пристроями – відео та фото камерами, аудіо пристроями, готовими фрагментами наявних дидактичних ресурсів, програмними засобами, які надають можливість швидко виокремити, відредагувати та скомпонувати потрібні фрагменти зображень, відеозаписів, презентацій, електронних курсів тощо; 4) змінився інструментарій для

проведення експериментальних досліджень. Лабораторне устаткування, підключене до комп'ютера, надає нові можливості для здійснення реальних експериментів у межах ВНЗ; стало можливим використовувати віртуальні «лабораторії» експеримент наблизився до реального наукового дослідження; 5) змінилися засоби подання і відтворення інформації. Педагог отримав можливість скористатися новим інструментарієм технічними пристроями для відтворення інформації в електронній формі (проекторами, інтерактивними дошками, документ-рідерами тощо) та програмними засобами – віртуальними дошками, картами знань тощо.

Зміни, що відбулися у системі дидактичних засобів, різноманіття підтипів, що зумовлені різним функціональним призначенням дидактичних засобів приводять з одного боку, до складної схеми, а з іншого – до їх дублювання по відношенню до інших засобів навчання. У зв'язку з цим вважаємо доцільним виокремити типи дидактичних засобів за їх функціональним призначенням для будь-якої форми їх подання або зберігання, і визначити місце дидактичних електронних ресурсів у системі засобів навчання. Так, систему дидактичних засобів можна подати у вигляді чотирьох груп: 1) Дидактичні засоби, що є джерелами інформації: а) об'єкти навколишньої дійсності в їх природному стані; б) моделі об'єктів навколишньої дійсності: *матеріальні* – муляжі, зменшені копії об'єктів тощо; *образні (незалежно від форми їх зберігання)* – малюнки, ілюстрації, картини, фотознімки, музичні твори, відео та аудіо записи; *вербальні* – усний опис об'єкту, озвучені тексти; *знакові* – схеми, креслення, хімічні формули, мапи; *віртуальні* – *аналоги реальних або абстрактних об'єктів* у віртуальному середовищі; – виклад відомостей (знань) про об'єкт (незалежно від форми подання) – довідники, енциклопедії, підручники, посібники – електронні і друковані, мультимедійні презентації, навчальні кінофільми, аудіо- та відео уроки тощо; 2) дидактичні засоби для організації засвоєння навчального матеріалу – тренажери, збірки вправ; 3) дидактичні засоби для здійснення контролю й діагностики навчального процесу – засоби автоматизованого тестування; тести; електронні задачки; 4) дидактичні засоби для дослідження, створення та відтворення джерел інформації: а) інструменти для створення моделей об'єктів -аудіопристрої, фото-, відео- та веб- камери; програмні засоби для створення образних, знакових моделей об'єктів – ментальні карти, віртуальні дошки; б) інструменти для створення та

редагування засобів, призначених для викладу відомостей та організації засвоєння навчального матеріалу – відео уроків, електронних курсів, електронних підручників, посібників тощо; в) інструменти для відтворення джерел інформації – комп'ютер, відеопрогравач, магнітофон, проектор, лінгафонне обладнання, віртуальна дошка, інтерактивна дошка тощо; г) інструменти для дослідження об'єкту — мікроскоп, телескоп, вимірювальні інструменти, навчальні лабораторні комплекси, в тому числі і комп'ютерні; д) інструменти для створення і дослідження віртуальних моделей об'єктів – віртуальні лабораторії (хімічні, фізичні), тощо. [6, с. 30, 44-45, 47-48].

На основі проведеного дослідження можемо констатувати, що розвиток інформаційно-комунікаційних технологій стимулював суттєве розширення спектру дидактичних засобів, які можуть бути використані для потреб навчального процесу. Завдяки появі й розвитку інструментальних засобів особливо відчутно поповнився спектр дидактичних засобів у електронній формі – навчальних посібників, електронних курсів, мультимедійних засобів тощо.

На основі аналізу можливостей інформаційно-комунікаційних технологій І. В. Роберт, С. В. Панюкова, О. А. Кузнєцов, А. Ю. Кравцова визначають такі їх дидактичні функції: інформаційно-довідкову (за рахунок подання різного роду інформації, наочної демонстрації матеріалу й комп'ютерної візуалізації досліджуваного об'єкта та його складових частин); індивідуалізації й диференціації процесу засвоєння навчального матеріалу в ході занять та самостійної роботи студентів; оптимізації навчального процесу (за рахунок можливостей поетапної роботи або роботи в певному темпі); контролюючої (за рахунок здійснення об'єктивного контролю зі зворотним зв'язком, оцінювання знань, умінь і навичок, здійснення самоконтролю); коригуючої (за рахунок здійснення в процесі навчання тренування-консультацій та інших видів допомоги); діагностуючої (за рахунок інформування викладача про результати навчання); автоматизації процесів управління навчальною діяльністю при здійсненні реєстрації, збирання, аналізу, зберігання інформації про студентів, розсилання необхідного матеріалу та інформації по мережі; моделювання реальних дослідів, імітації роботи різноманітних лабораторних стендів, об'єктів, процесів і явищ; автоматизації процесів обробки результатів лабораторного експерименту, побудови графіків, таблиць і діаграм, отримання інформації про перебіг процесів і явищ реальності [7 с. 54-55].

Н. В. Олефіренко визначені функції дидактичних електронних ресурсів. Перша група містить функції, що сприяють формуванню позитивного ставлення студента до процесу і результату навчання. До цієї групи віднесено функції: 1) розвитку власних мотивів студента до виконання навчальних дій, 2) відслідковування і схвалення успішних дій студента, 3) створення сприятливого емоційного фону, 4) реалізації зв'язку змісту навчання з життям. У другій групі зібрані функції, що забезпечують успішність студента у засвоєнні змісту навчання. До цієї групи віднесено функції: 1) візуалізації, 2) тренінгову, 3) корекції набутих знань й умінь, 4) інтеграційну, 5) адаптаційну, 6) забезпечення своєчасної допомоги в опануванні змісту навчання, 7) компенсаторну. Третю групу складають функції оптимізації навчального процесу, а саме функції: 1) контрольна, 2) діагностична; 3) моніторингова, 4) інтенсифікації навчального процесу. У четвертій групі об'єднані функції, зорієнтовані на закладання основ успішності подальшого навчання студента. Ця група включає функції, які є важливими для поточного навчального процесу, але мають перспективний характер і сприяють становленню пізнавальної діяльності студента. До цієї групи віднесено функції: 1) інструментальну, 2) дослідницьку, 3) розвитку інтелектуальних умінь, 4) мобілізаційну, 5) сприяння формуванню цілісного світогляду [6, с. 65].

Викладач є реалізатором державної політики щодо інформатизації освіти, йому належить готувати студентів до життя і діяльності в інформаційному суспільстві, у світі, де постійно прискорюється процес появи нових знань, де виникає потреба в нових професіях та навчанні протягом життя. Від мобільності залежить, наскільки кожен випускник буде успішною у цифровому і технологізованому суспільстві, зможе успішно співробітничати, розв'язувати завдання, творчо навчатися, здійснювати дослідницьку діяльність, тощо.

Висновки. Теоретичні положення та практичні напрацювання можуть бути використані викладачами, які здійснюють інформатичну, педагогічну та методичну підготовку майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах для оновлення змісту лекційних і практичних занять, розробки спецкурсів, створення посібників; студентами в процесі виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, написання курсових, дипломних і магістерських робіт, проходження практики; працівниками системи післядипломної освіти педагогічних кадрів у процесі проведення курсової перепідготовки та підвищення кваліфікації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Хижнякова О. Н. Педагогическое проектирование учебной деятельности младших школьников в условиях развивающего обучения : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / О. Н. Хижнякова. — Владикавказ, 2009. — 187 с.
2. Зотова Н. К. Сущность педагогического проектирования / Н. Е. Зотова // Вестник ОГУ. Приложение Гуманитарные науки — 2005.- № 2.-С. 127-132.
3. Марычева Л. Е. Теоретические основы проектировочной компетентности будущих учителей / Л. Е. Марычева // Инновации в образовании. Вестник Нижегородского университета им. Н. Й. Лобачевского. — 2008. — № 6. — С. 36-38.
4. Чернобай Е. В. Методические основы подготовки учителей к проектированию учебного процесса в современной информационной образовательной среде (в системе дополнительного профессионального образования) : автореф. дис. ... докт. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания», 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Е. В. Чернобай. — М., 2012. — 50 с.
5. Данилова О. В. Подготовка студентов педагогического вуза к разработке электронных образовательных ресурсов : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / О. В. Данилова. — Чебоксары, 2010. — 22 с.
6. Олєфіренко Н. В. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до проектування дидактичних електронних ресурсів : монографія / Н. В. Олєфіренко. — Х. : Вид-во ТОВ «Щедра садиба плюс», 2014. — 336 с.
7. Роберт И. В. Информационные и коммуникационные технологии в образовании : учебно-методическое пособие / И. В. Роберт, С. В. Панюкова, А. А. Кузнецов, А. Ю. Кравцова; под ред. И. В. Роберт. — М.: Дрофа, 2008. — 312 с.

СЕКЦІЯ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ **ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ФАРМАКОЛОГІЇ У ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ КОЛЕДЖІ

В. В. Аксакова

Коледж Національного фармацевтичного університету

Якість навчання залежить від ефективності комунікації в системі «викладач-студент». Від уміння викладача вибудувати взаємовідносини зі студентами, залежить ступінь їх пізнавального інтересу до предмету, формується внутрішня мотивація до навчання.

Науковці визначають спілкування у професійній діяльності фармацевтичних фахівців як процес установаження і розвитку контактів між людьми, зумовлений потребами суспільної діяльності; містить обмін інформацією, напрацювання єдиної стратегії, сприйняття іншої людини.

Для майбутнього фармацевтичного працівника важливо вміти будувати взаємовідносини на морально-етичних принципах поваги, розуміння, терпіння, доброзичливості, розуміння інших людей; поваги до наставників, старших колег; корпоративної солідарності тощо.

Досвід викладацької діяльності дозволяє стверджувати, що низький рівень комунікативної компетентності негативним чином впливає на ефективність професійної діяльності фахівців фармацевтичної галузі.

Отже, з огляду на вищезначене, викладач фармакології має підпорядковувати свою педагогічну діяльність гуманістичним принципам, що створить фундамент для формування у майбутніх фармацевтів комунікативних та професійних компетенцій, дасть можливість підготувати їх до професійної діяльності.

Професійна діяльність майбутніх фармацевтів в аптеці передбачає вміння спілкуватися зі споживачами стосовно надання необхідної інформації про лікарські препарати (торгові назви, спосіб призначення, показання до застосування на безрецептурні лікарські засоби тощо). Саме тому дуже важливо під час навчання на заняттях з фармакології приділяти увагу спілкуванню на

основі захопленості спільною діяльністю, що передбачає співдружність, зацікавленість, співтворчість, колективізм.

На всіх етапах практичних занять з фармакології використовуються вербальні канали спілкування, а саме: під час актуалізації опорних знань студентів відбувається фронтальне опитування, що дає можливість не тільки виявити рівень знань студентів, але й зацікавити їх у вивченні даної проблеми. При здійсненні контролю знань студентам пропонуються рольові ігри, що передбачають формування комунікативної компетентності, розширення лексичного мінімуму та удосконалення професійного мовлення. Наприклад: «Що ви порекомендуєте при безсонні?», «Як правильно приймати альмагель?». Студенти розуміють для чого їм потрібно знати матеріал відповідної теми.

Слід зауважити, що ефективно організований комунікативний процес сприяє розвитку колективізму, співдружності, що необхідно при виконанні групових завдань при сортуванні лікарських препаратів за фармакологічними групами (робота з колекцією лікарських препаратів).

Така організація діяльності сприяє закріпленню професійних вмінь, надає можливість студентам не тільки продемонструвати знання з класифікації лікарських препаратів, але відчувати себе майбутнім фармацевтом, який рекомендує лікарські препарати споживачам та пояснює спосіб їх призначення. Все це дозволяє студентові відчувати себе суб'єктом навчання, стимулює взаємонавчання, розвиток «суб'єкт–суб'єктних» відносин між ним та викладачем. При цьому викладач виступає в ролі «керівника групової дискусії», відводить собі роль посередника, для якого пошук демократичної згоди важливіший за результат дискусії.

Дієвим методом, який використовується на практичних заняттях з фармакології є розв'язання ситуаційних задач та професійних ситуацій. В задачах представлені ситуації, з якими майбутній фармацевт буде стикатися у повсякденній діяльності.

Наприклад, діалоги між «споживачами» та «фармацевтами» сприяють розвитку міжособового спілкування й відпрацюванню практичних навичок та у підсумку – формуванню професійної компетентності.

Споживач: «Скажіть, будь ласка, чим можна замінити «Фестал Нео», який в мене закінчився? Сусідка запропонувала мені «Маалокс».

Фармацевт: «Ні в якому разі, це препарати з різним напрямком дії. «Фестал Нео» є ферментним препаратом, а «Маалок» є антацидним засобом. Я пропоную Вам придбати панкреатин, який є в нашій аптеці.»

Поведінка викладача є взірцем для наслідування не тільки в навчальному процесі, а й у ставленні до життя взагалі.

Отже, на заняттях з фармакології слід дотримуватись демократичного стилю керівництва навчально-пізнавальною діяльністю студентів на основі творчої співпраці. Це дозволяє студентам управляти своєю поведінкою, почуттями, вчить спостерігати, переключати увагу, розуміти душевний стан іншої людини, «читати по обличчю», долати комунікативні бар'єри, застосовувати різноманітні канали та засоби спілкування, що дуже важливо для їхньої майбутньої професії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондар С. П. Методи навчання // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; головний ред. В. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
2. Кайдалова Л. Г. Педагогічна діагностика у вищому навчальному закладі: навч. посібник / Л. Г. Кайдалова, О. О. Тележкіна. - Харків: Вид-во НФаУ, 2006. – 104 с.
3. [Http://www.mstu.edu.ru/publish/conf/11ntk/section3/section3_3.html](http://www.mstu.edu.ru/publish/conf/11ntk/section3/section3_3.html).
4. [Http://www.rusnauka.com/Artikle/filology/1-3/11html](http://www.rusnauka.com/Artikle/filology/1-3/11html)

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР

Д.В. Бобильов

Харківський обласний медичний коледж

Проблема якості освіти, у тому числі медсестринської, одна з центральних на сучасному етапі, оскільки вона пов'язана з вирішенням комплексу завдань, спрямованих на професійну підготовку фахівця з високими моральними прагненнями та мотивами, конкурентоспроможного,

соціалізованого, мобільного, готового до життя в мінливому і суперечливому світі.

Національною доктриною розвитку освіти України у XXI столітті передбачено спрямування матеріальних, фінансових, кадрових та наукових ресурсів суспільства та держави на забезпечення якості освіти.

Аналіз науково-педагогічної літератури показав, що проблему підвищення якості освітнього процесу на всіх рівнях досліджували В. Бондар, Л. Даниленко, Г. Єльнікова, В. Зверева, Ю. Конаржевський, Т. Лукіна, М. Поташник, А. Субетто, Т. Шамовата ін. Питання забезпечення якості медичної освіти вивчали Н. Банадига, Ю. Вороненко, В. Лойко, Б. Локай та ін. Якість підготовки медсестринських кадрів стала предметом наукових досліджень Л. Артемчук, І. Булах, Т. Кудрявцева, Х. Мазепа, Н. Пасечко, Т. Чернишенко, М. Шегедин та ін.

Більшість дослідників вважають проблему підвищення якості освіти пріоритетною для реформування вищої професійної освіти.

Мета публікації – висвітлення сучасних підходів до забезпечення якості професійної підготовки майбутніх медичних сестер у медичних коледжах.

Виклад основного матеріалу. Тенденції глобалізації, коммодифікації, комерціалізації освітніх послуг, орієнтації на споживача, з одного боку, та посилення людиновимірності освітньої галузі, утвердження гуманістичних засад освітнього процесу в цілому та професійної підготовки – з іншого боку, актуалізують пошук наукових підходів до визначення сутності якості освіти, забезпечення якості професійної підготовки фахівців різних галузей, у тому числі, медичних сестер.

Для визначення основних проблем щодо забезпечення якості професійної підготовки фахівців нами вивчалися думки науковців щодо понять «професійна підготовка» та «якість професійної підготовки».

Поняття «професійна підготовка», яке часто використовується в педагогічній літературі та наукових публікаціях, однозначного визначення не має, розглядається науковцями як результат професійної освіти або навчання. Але поняття професійна освіта і професійна підготовка фахівця не є тотожними.

Так, О. Новіков дефініцію «професійна освіта» трактує як засіб самореалізації й самоствердження, стійкості, соціального самозахисту й

адаптації в умовах ринкової економіки; С. Гончаренко стверджує, що це сукупність фундаментальних теоретичних знань, конкретних практичних умінь та навичок, оволодіння якими орієнтує майбутніх фахівців на творчу професійну діяльність, професійне самовдосконалення.

О. Власюк, Л. Давлеткірєєва та ін. трактують поняття «професійна підготовка» як динамічний процес формування фахівця для однієї з галузей трудової діяльності, кінцевою метою якого є формування комплексу професійних якостей особи, який є не підготовчим етапом оволодіння професією, а цілеспрямованим процесом оволодіння базовою основою цієї професії, яка надалі розвивається під впливом безпосередніх обставин професійної діяльності та за умови виявлення особистісної активності; Н. Волкова стверджує, що це сукупність конкретних предметних знань, умінь і навичок, які дозволяють виконувати роботу в певній сфері діяльності, є загальною передумовою оволодіння способами вирішення виробничих проблем.

Узагальнивши різні визначення цих понять, можна стверджувати, що, з точки зору структури, професійна підготовка фахівця є складовою професійної освіти, а з процесуальної точки зору, професійна підготовка студента – це процес навчання і виховання майбутнього фахівця, який відповідає сучасним вимогам конкретної професійної діяльності.

Основою професійної підготовки медичної сестри у медичному коледжі є навчально-професійна діяльність, метою якої є засвоєння наукового знання з питань охорони здоров'я населення; профілактики, діагностики та лікування захворювань людини на індивідуальному, родинному та популяційному рівнях для здійснення професійної діяльності і вмій застосування їх при розв'язанні професійних завдань.

Пов'язуючи професійну підготовку із якістю та враховуючи, що термін «якість» використовується у словосполученнях «якість освіти», «якість навчання», «якість підготовки фахівців», з'ясуємо трактування цих понять.

С. Шишов визначає якість освіти як ступінь задоволення очікувань різних учасників процесу освіти від тих освітніх послуг, що надаються освітньою установою. У Законі України «Про вищу освіту» зазначено, що якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти. Цим же законом визначено, що якість освітньої діяльності – рівень організації

освітнього процесу у вищому навчальному закладі, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань [1].

А. Субетто виділяє такі основні аспекти якості вищої освіти: соціоцентристський, культуроцентристський, людиноцентристський, знанневоцентристський. Відповідно до документа ЮНЕСКО «Реформа й розвиток вищої світи» на якість освіти впливають аспекти освітньої діяльності: якість персоналу, якість освітніх програм; якість підготовки студентів; якість інфраструктури й «фізичного навчального середовища» вищих навчальних закладів.

«Якість навчання» більшістю науковців визначається як здатність студентів виконувати певні вимоги, поставлені перед ними, з урахуванням цілей і задач вивчення того чи іншого предмету; як одержання ними базової системи знань, формування компетентності, певних навичок та умінь; як певний рівень кваліфікації викладачів, стан матеріальної та лабораторної бази, якості і кількості науково-методичної літератури, сучасних навчальних програм, якості професійних студентських практик тощо.

Зауважимо, що в існуючій педагогічній літературі немає загальноприйнятого визначення поняття «якість професійної підготовки фахівців».

Результати моніторингу потреб споживачів освітніх послуг, дали підстави стверджувати, що студенти, їхні батьки, роботодавці, поняття «якість професійної підготовки» пов'язують із набуттям майбутніми фахівцями знань, умінь та навичок, які будуть використані для ефективного рішення професійних завдань на робочому місці.

Вимоги роботодавців до майбутніх медичних сестер можна розділити на дві категорії: 1) професійні: професійні знання, уміння і навички, які безпосередньо характеризують фахівця у професійній сфері; 2) особистісні: такі, що характеризують медичну сестру як особистість (моральні, ділові та психологічні якості, які необхідні для виконання професійних обов'язків).

Отже, науковці поняття «якість підготовки фахівця» розуміють як об'єктивно існуючу сукупність властивостей і характеристик випускника (знання, уміння, навички, особистісні якості, здібності, комунікативні та інші якості), яка визначає його як фахівця певної професії, відрізняє його від інших фахівців та значною мірою забезпечує його успішну життєдіяльність у

глобалізованому і системно конкурентному світі; ступінь відповідності рівня підготовки професійним вимогам, що висуваються до нього як до фахівця-професіонала; результативність діяльності конкретного освітнього закладу чи системи професійної освіти в цілому; затребуваність отриманих знань у конкретних умовах їхнього застосування, відповідність професійної орієнтації фахівця і його конкретних знань і навичок.

Узагальнивши різні визначення, якість підготовки майбутніх фахівців, зокрема, медичних сестер у медичних коледжах, нами трактується як відповідність рівня їхньої професійної підготовки вимогам, що висуваються до них як до професіоналів суспільством, ринком праці, роботодавцями, їхня вмотивованість у професійній медсестринській діяльності, здатність до професійного саморозвитку та самовдосконалення.

Ми погоджуємося з думкою О. Чорної, яка вважає, що поняття «якість професійної підготовки» відображає потребу підсумувати дієвість навчального процесу, надає можливість діагностувати професійні компоненти випускника та його готовність увійти до виробничої діяльності без тривалої адаптації [2 с. 92].

Проведений теоретичний аналіз стану сучасної професійної підготовки медичних сестер дозволив сформулювати її основні проблеми, а саме: недостатня профільна підготовка молоді у системі школа – медичний коледж; невідповідність вимог, що висуваються до медичних сестер ринком праці та змісту навчання (знань, умінь та навичок) й навчально-методичного забезпечення; переважно традиційна система оцінки рівня професійної підготовки медичних сестер; недосконале та недостатнє науково-методичного забезпечення моніторингу та контролю (поточного, підсумкового) якості професійної підготовки фахівця, системи ефективних діагностичних методик для оцінки рівня професійної підготовки студентів медичних коледжів.

Отже, якість професійної підготовки майбутніх медичних сестер, насамперед, стосується проблем змісту медсестринської освіти, освітніх стандартів, навчальних програм і планів, рівня практично-професійного спрямування процесу професійної підготовки, методів та технологій навчання.

Одним із підходів до забезпечення якості професійної підготовки майбутніх медичних сестер є відмова від традиційного підходу, при якому якість навчання і освіти визначалася згідно з оцінкою кінцевого результату.

Сучасний підхід забезпечення якості професійної підготовки фахівців має орієнтуватися на створення загальної системи управління якістю, передбачати

регулювання процесу на підставі оцінювання його стану за спеціально визначеними критеріями якості для всіх компонентів самого процесу, а також чинників, що впливають на кінцевий результат.

Складовою системи управління якістю та суттєвим механізмом її забезпечення є педагогічний моніторинг якості професійної підготовки майбутніх медичних сестер, що дозволяють спостерігати і коригувати взаємодію викладача й студента в організації й здійсненні навчально-виховного процесу. Усунення протиріччя між необхідністю забезпечення належної якості освіти та неможливістю розв'язати цю задачу традиційним шляхом, можливо через впровадження та реалізацію компетентнісного підходу до навчання.

На думку науковців, саме це забезпечить орієнтацію на навченість, самовизначення, самоактуалізацію, соціалізацію та розвиток індивідуальності, а також сформує у випускника готовність ефективно організовувати внутрішні та зовнішні ресурси для досягнення поставленої мети. Отже, за умов реалізації такого підходу у медсестринській освіті інтегрованим показником якості професійної підготовки буде рівень сформованості професійної компетентності.

Таким чином, вирішення означених проблем на рівні держави та кожного окремого вищого навчального закладу має сприяти забезпеченню якості професійної підготовки майбутнього фахівця.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014. № 1556–VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/Laws/show/1556-18>.

2. Чорна О.В. Моніторинг якості вищої освіти: міжнародний досвід / О.В. Чорна // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний ун-т імені Івана Огієнка, 2012. – С. 90-94.

РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК ФАКТОР ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Бойчук І.Д.

Комунальний вищий навчальний заклад «Житомирський базовий фармацевтичний коледж»

У статті визначено і проаналізовано особливості рейтингової оцінки діяльності педагогічних працівників, з'ясовано значення системи запровадження рейтингової оцінки діяльності педагогічних працівників у коледжі як фактору якісної підготовки фахівців з досвіду її запровадження у Житомирському базовому фармацевтичному коледжі.

Ключові слова: рейтингова оцінка діяльності викладача, показники та критерії оцінювання/діяльності, результати праці, інноваційна діяльність, конкурентоспроможність.

Постановка проблеми. Глобалізаційні процеси в Україні сприяють загостренню конкуренції на міжнародному ринку освітніх послуг, стан яких характеризується значною конкурентністю як на регіональному, національному, так і на загальноєвропейському рівнях. Тому логічно постає завдання пошуку інструментів для оцінювання якості освіти і визначення конкурентного місця з численних установ, що надають освітні послуги.

Якість освітніх послуг, і, як результат, підготовка конкурентоспроможного фахівця, залежать від професіоналізму та працездатності педагогічного персоналу навчального закладу. Професійна діяльність педагогічних працівників має творчий характер, що вимагає визначення чітких критеріїв оцінки і конкретних кінцевих результатів їх праці. Тому у педагогічних колективах постає проблема розробки та впровадження системи мотивації, яка б спонукала викладачів до підвищення результативності своєї діяльності [1].

У країнах Європи накопичений чималий досвід з формування університетських рейтингів, складовою яких є запровадження рейтингових систем оцінювання успішності діяльності кафедр і науково-педагогічних працівників. Орієнтація керівників вітчизняних ВНЗ на таку систему діяльності змушує в них впроваджувати заходи з підвищення власної конкурентоспроможності, зокрема шляхом створення внутрішнього

конкурентного середовища, мотивування педагогічних працівників на результативну та якісну роботу.

Система створення рейтингової оцінки діяльності викладача базується на нормативних положеннях про ліцензування освітніх послуг та акредитацію вищих навчальних закладів; про організацію освітнього процесу; про атестацію педагогічних працівників; про підвищення кваліфікації педагогічних працівників та їх стажування.

Виклад основного матеріалу. У Житомирському базовому фармацевтичному коледжі система рейтингового оцінювання роботи викладачів запроваджена з 2005 року, про що розроблене відповідне положення, яке оновлюється відповідно до сучасних тенденцій розвитку вищої освіти та закладу зокрема.

Одним з вирішальних підходів до формування якісного педагогічного складу є відповідність певним критеріям при прийнятті на роботу молодого викладача, а саме: наявність відповідної фахової освіти; вмотивованість (бажання працювати саме в цьому навчальному закладі та прийняття усіх вимог, які висуває навчальний заклад до роботи викладача); досвід роботи за фахом (для викладачів професійних дисциплін фармацевтичного циклу); бажання та можливість займатись науковою роботою; отримання другої вищої освіти.

Відповідно до положення про атестацію педагогічних працівників вирішальне значення при атестації викладача має накопичена сума рейтингових балів у міжатастаційний період [2]. Система атестації викладачів у коледжі забезпечується створенням комплексу умов, яка включає: організаційні (планування роботи в міжатастаційний період, підготовку організаційних документів, діяльність атастаційних комісій) та педагогічні (реалізацію самоосвітньої діяльності викладача, підвищення фахового рівня, педагогічну діагностику).

Важливим для реалізації рейтингової оцінки діяльності викладача є визначення конкретних показників та критеріїв діяльності, на які повинен орієнтуватися викладач у своїй роботі. Зокрема нами визначено основні показники:

- професійна грамотність з дисципліни;
- методологічна підготовка викладача, майстерність у проведенні занять, заходів, виховних годин;

- якість та результативність розробленого навчально-методичного забезпечення;
- досягнення студентів (успішність, участь у конкурсах, олімпіадах, наукова діяльність);
- участь у роботі педради, методради, циклових комісій, методичних об'єднань;
- інноваційна діяльність викладача;
- авторитет, уміння контактувати зі студентами, колегами (комунікабельність);
- моральні якості, соціально-психологічна готовність викладача;
- наукова робота (підготовка та захист дисертацій на здобуття наукових ступенів).

На сьогодні надзвичайно актуальним є показник професійної грамотності з дисципліни, особливо це стосується викладачів циклу професійних дисциплін. При оцінці професійної грамотності з дисципліни критеріями є володіння сучасними знаннями, реалізація самоосвіти через участь у тренінгах, семінарах, наукових та науково-практичних конференціях, публікаціях у фахових та фахових періодичних виданнях тощо.

Серед критеріїв методологічної підготовки викладача слід зазначити різноманітність використання форм, методів, засобів навчання та контролю знань.

Критеріями оцінювання навчально-методичного забезпечення є не тільки наявність розробленого навчально-методичного комплексу з дисципліни (лекції, практичні заняття, матеріали контролю), що входить до функціональних обов'язків викладача і може враховуватись тільки при присвоєнні другої категорії, а й підготовка та видання навчальних посібників, підручників з грифами МОЗ та МОН України, монографій, збірники тестів, участь у розробці освітніх стандартів тощо.

Серед досягнень студентів, які також визначені критеріями рейтингової оцінки роботи викладача, беруться до уваги: якісний показник успішності з певної дисципліни, участь у наукових, науково-практичних конференціях, результативність участі студентів під керівництвом викладача в олімпіадах, конкурсах. Крім того, рейтинговою шкалою вирізняється значущість вказаних заходів: коледжні, регіональні, всеукраїнські, міжнародні.

До критеріїв, які визначають показник участі викладача у засіданнях педради, методради, роботі ЦК, методоб'єднань, ми відносимо підготовку доповідей, проведення відкритих занять або демонстрація власного педагогічного досвіду на засіданнях обласних, регіональних методичних об'єднань, циклових комісій тощо.

Без інноваційної діяльності сьогодні неможливим є розвиток викладача. Тому вказана діяльність має передбачати, в першу чергу, володіння ІТ-технологіями і, як наслідок, розробку мультимедійного забезпечення занять, створення відеофільмів, комп'ютерних програм, впровадження комп'ютеризованих програм оцінювання студентів, комп'ютерних технологій навчання, створення власних навчальних сайтів тощо.

Показники комунікабельності викладача, його моральних якостей, соціально-психологічної готовності оцінюються через участь та проведення виховної роботи у напрямках діяльності куратора групи, участі у заходах з національно-патріотичного, морально-етичного, художньо-естетичного, правового виховання, проведенні превентивно-оздоровчої роботи в коледжі.

До інших видів рейтингової діяльності викладача включено роботу викладача як завідувача кабінетом або лабораторією, участь у профорієнтаційній роботі, відзнаки органів управління та відповідних міністерств.

За результатами оцінювання критеріїв діяльності викладача виводиться загальний рейтинг, за яким, відповідно до шкали визначається відповідність певній кваліфікаційній категорії, що і є підставою для атестації. Звичайно ж, виставлення оцінок має супроводжуватись бесідою з викладачем, у ході якої визначаються сильні та слабкі сторони його діяльності і виявляються резерви її покращення.

Висновки. Представлений досвід свідчить, що в основному реалізація завдань функціонування й розвитку навчального закладу усвідомлюються педагогічним колективом як результат їх педагогічної діяльності у всіх напрямках. Тому важливою метою керівництва навчального закладу є стимулювання викладачів до якісної і результативної роботи, від чого залежить і обсяг набору, задоволення студентів та їх батьків якістю та умовами навчання і їх конкурентоспроможність на ринку праці.

ЛІТЕРАТУРА

1.Обмок О.Г. Облік результатів рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічних працівників // Вісник аграрної науки Причорномр'я. – 2014 – Т. 2, Вип.3, - С.83-90.

2. Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників. Наказ МОН України від 06.10. 2010 р. № 930 зі змінами (наказ від 20.12.2011 р. № 1473).

АНАЛІТИЧНИЙ, СИНТЕТИЧНИЙ ТА АНАЛІТИКО-СИНТЕТИЧНИЙ МЕТОДИ ДОВЕДЕННЯ ГЕОМЕТРИЧНИХ ТВЕРДЖЕНЬ ЯК ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

к.ф-м.н. В.А. Болух

КВНЗ «Житомирський базовий фармацевтичний коледж
ім. Г.С.Протасевича»

Розглянуто та проаналізовано використання синтетичного, аналітичного, аналітико-синтетичного методів доведення геометричних тверджень в контексті формування логічної компетентності студентів.

Ключові слова: доведення, теорема, аксіома, аналітичний метод доведення, синтетичний метод доведення, аналітико-синтетичний метод доведення, логічна компетентність.

Постановка проблеми.

Доведення – єдиний метод відшукування істини. Видатний математик та філософ ХІХ століття О.Д.Александров писав: «Математика навчає точності думки, підкоренню логіці доведень, поняттю строго обґрунтованої істини, а все ж формує особистість, мабуть, більше, ніж музика» [8]. Одним із стратегічних та найскладніших завдань викладача математики є формування в студентів логічної компетентності – вміння володіти та застосовувати математичні методи доведення та спростування тверджень.

Мета статті – проаналізувати теоретичні основи та практичний зміст аналітичного, синтетичного та аналітико-синтетичного методів доведення математичних тверджень в геометрії.

Виклад основного матеріалу.

Необхідність доведення є перш за все наслідком одного із основних законів логіки – «закону достатньої підстави», який говорить про те, що довільне твердження має бути чітко обґрунтованим, тобто має супроводжуватись достатньо сильними аргументами, які б підтверджували його істинність [14]. Доведення також необхідне для точної аргументації того, що твердження, яке ми доводимо, є загальним, тобто його можна застосувати до всіх частинних випадків. До того ж доведення приводять геометричні істини в струнку систему наукових знань, в яких розкриваються всі внутрішні зв'язки між різноманітними властивостями просторових форм, що і обґрунтовує актуальність обраної теми дослідження. Питанню доведень математичних тверджень присвячено низку наукових праць О.В. Погорелова [5], А.І. Фетисова [14], Я.С. Дубнова [2], І.Л. Тимофєєвої [7, 12], М.Є. Тимощук [13], П.І. Самсонова [9], Л.С. Атанасян [12], М.І. Бурди [10], Н.А. Тарасенка, З.І. Слєпкань, А.Г. Конфоровича [4], Г.П. Бєвза, І.Г. Ленчука, О.М. Королюк та інших.

Слово «доведення» у широкому розумінні – це будь-яка процедура встановлення істинності якого-небудь твердження (яке називають тезисом даного доведення): як за допомогою деяких логічних міркувань, так і безпосередньо через чуттєве сприйняття деяких фізичних предметів і явищ [6].

Доказовість – головна особливість математичної науки, яка надає зразки точності міркувань.

Із часів античності говорити «математика» означає говорити «доведення». Крокуючи цікавими сторінками розвитку математики, дізнаємось про те, що вчений-геометр Фалес, який був родоначальником грецької математики, вперше увів у геометрію ідею доведення. Про величезний внесок Фалеса в геометрію свідчать коментарі Прокла, зроблені на основі «Історії математики» Евдема, яка до нас не дійшла. Прокл повідомляє, що Фалес довів ряд важливих геометричних тверджень: діаметр ділить круг навпіл; вертикальні кути рівні; кути при основі рівнобедреного трикутника рівні; трикутники з рівною стороною і двома кутами рівні; кут, вписаний у півколо, – прямий. Починаючи з часів Евкліда, незмінною залишається ідеальна структура математичного доведення як демонстрації «неочевидної» істини шляхом переходу до неї від «очевидних» істин або встановлених раніше тверджень за допомогою послідовності явних «очевидно законних» умовиводів [1, 3].

Ніхто не стане заперечувати, що в геометрії надзвичайно важливу роль відіграють теореми та аксіоми. Доведення будь-якого твердження T складається з тверджень, істинність яких обґрунтовується раніше доведеними істинними твердженнями T_1, T_2, \dots . Оскільки низка раніше доведених тверджень не може бути нескінченною, виникає потреба прийняти без доведення кілька істинних тверджень [5].

Залежно від логічної структури розрізняють чотири види теорем: пряма, обернена (це теорема, в якій умовою є висновок прямої теореми, а висновком – умова даної прямої теореми), протилежна (це теорема, умова і висновок якої є запереченням умови і висновку прямої теореми), контрапозитивна (інакше кажучи, обернена протилежній). Наприклад: пряма теорема: «Якщо діагоналі трапеції взаємно перпендикулярні, то їх висота є середнім геометричним проекції її діагоналей на будь-яку основу»; обернена теорема: «Якщо висота трапеції є середнім геометричним проекцій діагоналей на будь-яку з її основ, то діагоналі такої трапеції взаємно перпендикулярні» [11].

Як відомо, існує три види умов, які стосуються умовних тверджень: необхідні, достатні, необхідні і достатні. Умову називають необхідною, якщо без її наявності висновок не може виконуватись. Наприклад: «Для того щоб чотирикутник був квадратом, необхідно щоб його діагоналі були взаємно перпендикулярні». Очевидно, що наведена умова є необхідна, але далеко не достатня, бо при цій умові існує нескінченно багато форм чотирикутників, які не будуть квадратами. Умову називають достатньою, якщо за її наявності висновок обов'язково виконується (будь-яка умова, з якої слідує, що дане твердження справедливе). Наприклад: «Якщо всі сторони чотирикутника рівні, то такий чотирикутник – паралелограм». Дійсно, наведена умова є достатньою, але вона не буде необхідною, бо і без неї чотирикутник може бути паралелограмом. Умову називають необхідною і достатньою, якщо без її виконання висновок не може виконуватись і в разі її виконання висновок обов'язково виконується. Наприклад: «Якщо діагоналі чотирикутника взаємно перпендикулярні і в точці перетину діляться навпіл, то такий чотирикутник ромб».

В своїй праці «Міркування про метод» класик французького раціоналізму Рене Декарт писав: «Метод – це спосіб правильно спрямувати свій розум і відшукати істину». На заняттях з математики студенти знайомляться з різними методами доведення: методом доведення від

супротивного, методом математичної індукції, методом геометричних перетворень (центральної і осової симетрії, поворот, паралельне перенесення, гомотетія і подібність), алгебраїчним методом, окремими випадками якого є векторний і координатний методи, та найбільш важливими методами – аналітичним, синтетичним та аналітико-синтетичним.

Слід пам'ятати, що для кращого усвідомлення методів і структури доведення теорем (задач) дуже важливо з самих перших уроків навчати студентів загальних (аналіз, синтез, порівняння, абстрагування та узагальнення, класифікація та систематизація) і специфічних розумових дій, та прийомів розумової діяльності, що лежать в основі вмінь доводити математичні твердження.

Аналітичний і синтетичний методи, аналітико-синтетичний метод

Видатний вчений Декарт вважав, що грецькі геометри, в тому числі і Евклід, володіли крім вже відомого на той час синтетичного методу доведення ще одним «мистецтвом» доведення – так званим аналізом, якому вони «надавали настільки високе значення, що зберігали для самих себе як величезну таємницю» [7]. Слід зазначити, що аналітичне міркування намагається передати послідовність руху думки, тому воно розпочинається з постановки проблеми, яку необхідно вирішити, а не з аксіом та раніше доведених тверджень, як у синтетичному методі. На думку Декарта, синтетичний метод доведення «не показує, яким способом було знайдене рішення», тому все ж таки він віддавав перевагу аналітичному методу. При аналітичному методі пошук доведення здійснюється рухом від висновку до умови.

Зміст аналітичного методу можна показати на прикладі моделі організації діяльності студентів під час знаходження формули для площі трапеції.

Задача. Довести, що площа трапеції обчислюється за наступною

формулою $S = h \cdot \frac{a+b}{2}$, де h – висота трапеції, a та b – основи трапеції.

Дано: $ABCD$ – трапеція, $BC = a$, $AD = b$, $BK = CL = h$

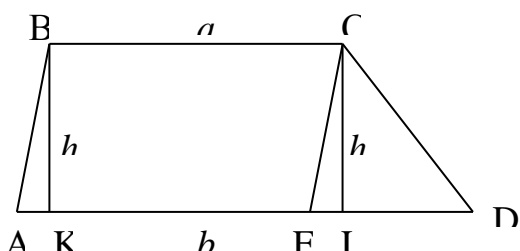

Рис. 1

Довести: $S = h \cdot \frac{a+b}{2}$

Доведення

Викладач. Формули для обчислення площ яких фігур ми вже знаємо?

Студент. Ми знаємо формули для відшукування площ прямокутника, паралелограма і трикутника.

Викладач. Чи можемо ми це якимсь чином використати при обчисленні площі трапеції?

Студент. Можна, якщо відповідним чином розбити трапецію на ці фігури.

Викладач. Як саме слід розбити трапецію?

Студент. Можна розбити трапецію діагоналлю на два трикутники і обчислити їх площі.

Викладач. Як ще можна обчислити площу трапеції?

Студент. Можна доповнити трапецію до паралелограма, обчислити його площу, а потім від одержаного результату відняти значення площі доповнюючого трикутника.

Викладач. Чи немає ще простішого способу обчислити площу трапеції?

Студент. Можна обчислити площу прямокутника, який утворюється внаслідок проведення в трапеції двох її висот, і відповідних трикутничків, які при цьому також утворюються.

Викладач. Яку властивість площі слід при цьому використати?

Студент. Якщо многокутник складений із многокутників, які при цьому не перетинаються, то його площа дорівнює сумі площ цих многокутників.

(Далі викладач може розділити студентів на певні групи, щоб кожна з груп могла вивести формулу одним із трьох описаних вище способів, а сам в цей час допомагати їм при потребі, або продовжити розв'язувати дану задачу самостійно). Використовуємо рис. 1.

Викладач. Як саме ми можемо обчислити площу прямокутника $BKCL$?

Студент. Площа даного прямокутника буде $S = a \cdot h$.

Викладач. Що нам треба знати, щоб знайти площу трикутника ABK ?

Студент. Треба знати висоту, а вона рівна h , і сторону, на яку вона падає, AK .

Викладач. А чи можемо ми знайти AK ?

Студент. $AK = AD - KL - LD = AD - BC - LD$, так як $KL = BC$ (як протилежні сторони прямокутника), а от LD нам невідома, тому ми не можемо обчислити площу потрібного трикутника.

Викладач. Так дійсно, тому цей спосіб нам не підходить. Давайте, можливо, все ж таки спробуємо скористатися площею паралелограма і трикутника. Яким чином ми можемо утворити на нашому рисунку паралелограм?

Студент. Можна доповнити трапецію до паралелограма, або, наприклад, можна з вершини трапеції С провести паралельну пряму стороні АВ і при перетині її з AD отримати потрібний нам паралелограм і трикутник.

Викладач. Якщо скористатися останнім, то чи дійсно в результаті отримується паралелограм?

Студент. Отримана фігура буде паралелограмом, адже $BC \parallel AD$ (так як це основи трапеції), а $AB \parallel CE$ (за побудовою).

Викладач. Отже, яким чином ми тепер можемо обчислити площу трапеції?

Студент. Площа трапеції буде рівна сумі площ паралелограма і трикутника, які утворилися внаслідок вище описаної додаткової побудови.

Викладач. Як обчислити площу $\triangle ECD$?

Студент. $S_{\triangle ECD} = \frac{1}{2} h \cdot ED = \frac{1}{2} h (b-a)$, бо $ED = AD - AE = AD - BC = b - a$, так як $BC = AE$ як протилежні сторони паралелограма.

Викладач. А як обчислити площу паралелограма АВСЕ?

Студент. $S_{ABCE} = ah$, так як висота даної трапеції є також і висотою паралелограма (за побудовою).

Викладач. То чому ж вийде рівна площа трапеції?

Студент. $S_{ABCD} = S_{\triangle ECD} + S_{ABCE} = \frac{1}{2} h (b-a) + ah = \frac{1}{2} h (a+b)$,

Викладач. А це те, що треба було нам довести.

Правило-орієнтир аналітичного методу доведення:

1. Запитати: з якого раніше відомого твердження неминуче випливає висновок твердження, що доводиться? Іншими словами: знайти доведене раніше твердження (або аксіому), якого досить, щоб довести висновок твердження, яке доводиться.

2. Якщо такого раніше відомого твердження знайти не вдається, то потрібно шукати інше, поки що не доведене твердження, з якого слідував би висновок твердження, що доводиться.

3. Далі шукати наступне твердження, з якого слідувало б попереднє, і т.д., поки не дійдемо до такого твердження, яке безпосередньо слідує з умови теореми (задачі).

4. Зробити висновок, що дане твердження доведене, оскільки весь ланцюг достатніх умов для виконання висновку задовольняється в силу його умови.

Таким чином, аналітичний метод є надзвичайно важливим. Знайомити студентів з цим методом доцільно саме під час доведення формул про площу многокутників. Цей метод є надзвичайно ефективним, він активізує пізнавальну діяльність студентів, спрямовану на пошук доведення тверджень.

Синтетичний метод доведення тісно пов'язаний з аналізом Евкліда. В синтетичному методі доведення починають з умови і поступово приходять до висновку. Практика показує, що студенти краще сприймають аналіз Евкліда і пов'язаний з ним синтетичний метод доведення, оскільки виводити необхідні ознаки простіше, ніж підбирати достатні умови для виконання висновків тверджень.

Правило-орієнтир пошуку доведення синтетичним методом за допомогою аналізу Евкліда можна задати таким переліком наступних дій:

1. Припустимо, що висновок теореми (задачі на доведення) правильний;
2. Вивести з цього твердження всі можливі наслідки;
3. Переконатися, що ці наслідки є або очевидними, або доведеними раніше твердженнями;
4. Вибравши одержаний правильний висновок за вихідне твердження, провести міркування в оберненому порядку і прийти, якщо це можливо, до висновку про правильність вимоги теореми (або задачі), що потрібно довести.

Синтетичний метод широко використовується в курсі геометрії вже при доведенні перших теорем. Саме на цьому методі базуються практично більша частина доведень теорем в підручнику з геометрії за Погореловим. Для прикладу можна розглянути наступну теорему.

Теорема. Діагоналі прямокутника рівні

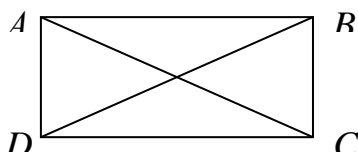

Рис. 2

Дано: ABCD – прямокутник.

Довести: $AC = BD$

Доведення

Нехай $ABCD$ – даний прямокутник (рис. 2). Розглянемо відповідно два прямокутних трикутники BAD та CDA . У них кути BAD і CDA прямі, катет AD – спільний, а катети AB і CD рівні як протилежні сторони паралелограма. Отже, за першою ознакою рівності трикутника дані трикутники будуть рівні. А з рівності прямокутних трикутників випливає, що їх гіпотенузи рівні, тобто $AC = BD$, а це і є діагоналі прямокутника. Теорему доведено.

Синтетичний метод успішно використовується тоді, коли «ланцюг висновків легко відкривається», коли саме формулювання задачі прямо підказує, які висновки випливають з даних умов.

Слід зазначити, що найважливішими методами доведення є синтетичний і аналітичний. Адже аналітичний метод величезну роль відіграє в пошуку доведення теореми або задачі, а синтетичний це безпосередня реалізація даного доведення.

Задача №1. У правильній чотирикутній піраміді бічне ребро дорівнює b , а двогранний кут при основі рівний α . Довести, що бічна поверхня піраміди

буде обчислюватися за формулою
$$S_{\sigma} = \frac{4b^2 \cos \alpha}{(\cos^2 \alpha) + 1}.$$

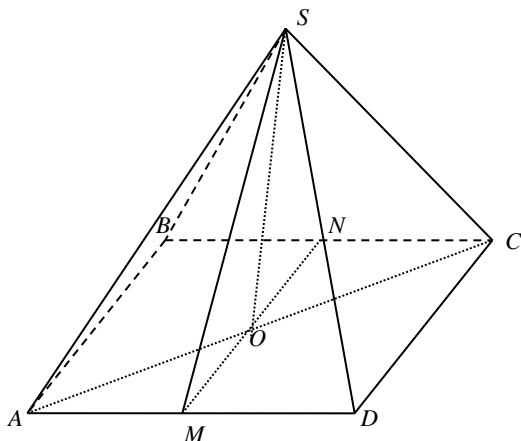

Рис. 3

Аналіз

Оскільки задана піраміда є правильною, то $S_{\sigma} = \frac{1}{2} P \cdot l$, де P - периметр основи, а l - апофема SM бічної грані. Для знаходження бічної поверхні досить знайти сторону квадрата $ABCD$ і апофему SM . $\triangle ASD$ - рівнобедрений, тому медіана SM є висотою, тобто $SM \perp AD$. $OM \perp AD$ - за теоремою про три перпендикуляри. Оскільки основа O висоти SO піраміди є центром квадрата

ABCD, то $OM = \frac{1}{2}AD$. $\angle SOM$ є лінійним кутом двогранного кута при основі і за умовою $\angle SMO = \alpha$. Тому з $\triangle SMO$ ($\angle O = 90^\circ$), знаючи OM і $\angle SMO = \alpha$, знайдемо SM . Позначивши сторону основи через a , знайдемо $AO = \frac{1}{2}AC$, а $AC = a\sqrt{2}$. Тоді знайдемо SO з $\triangle ASO$ ($\angle O = 90^\circ$) і з $\triangle SMO$ ($\angle O = 90^\circ$). Порівнявши праві частини двох рівностей, знайдемо α .

Синтез

Позначимо сторону основи $AD = a$. Тоді $OM = \frac{1}{2}a$. З $\triangle SMO$ ($\angle O = 90^\circ$):
 $SM = \frac{a}{2\sin\alpha}$. З $\triangle ACD$ ($\angle D = 90^\circ$): $AC = a\sqrt{2}$, $AO = \frac{a\sqrt{2}}{2}$. З $\triangle SMO$ ($\angle O = 90^\circ$):
 $SO = \frac{a}{2}\operatorname{tg}\alpha$ (1). З $\triangle SAO$ ($\angle O = 90^\circ$): $SO = \sqrt{SA^2 - AO^2} = \sqrt{b^2 - \frac{a^2}{2}}$ (2). З (1) і (2) маємо:
 $\frac{a}{2}\operatorname{tg}\alpha = \sqrt{b^2 - \frac{a^2}{2}}$, тобто $\frac{a^2}{4}\operatorname{tg}^2\alpha = b^2 - \frac{a^2}{2}$; $\frac{a^2}{4}(\operatorname{tg}^2\alpha + 2) = b^2$; $a = \frac{2b}{\sqrt{\operatorname{tg}^2\alpha + 2}}$;

$$P = \frac{8b}{\sqrt{\operatorname{tg}^2\alpha + 2}} \quad SM = \frac{a}{2\cos\alpha} = \frac{2b}{2\cos\alpha\sqrt{\operatorname{tg}^2\alpha + 2}} = \frac{b}{\cos\alpha\sqrt{\operatorname{tg}^2\alpha + 2}}$$

$$S_6 = \frac{1}{2}P \cdot SM = \frac{1}{2} \cdot \frac{8b}{\sqrt{\operatorname{tg}^2\alpha + 2}} \times \frac{b}{\cos\alpha\sqrt{\operatorname{tg}^2\alpha + 2}} = \frac{4b^2}{\cos\alpha(\operatorname{tg}^2\alpha + 2)} = \frac{4b^2}{\cos\alpha\left(\frac{\sin^2\alpha + 2\cos^2\alpha}{\cos^2\alpha}\right)} =$$

$$= \frac{b^2\cos\alpha}{\cos^2\alpha + 1}$$

Що і треба було довести.

Експериментальні дослідження переконують у тому, що формування в студентів навичок аналізу і синтезу сприяє свідомому засвоєнню ними теоретичного матеріалу, активному розв'язанню задач різних типів.

Аналітико-синтетичний метод доведення полягає в тому, що пошук доведення починають аналітичним методом (доведення починають від вимоги), але міркування не доводять до кінця, а, спиняючись на певному кроці, починають міркування у зворотному напрямі, тобто з розгортання умови синтетичним методом, і ним же закінчують доведення. Наведемо приклад розв'язування задач на доведення цим методом.

Задача. Довести, що у чотирикутника, описаного навколо кола, суми довжин протилежних сторін рівні.

Доведення. Щоб довести, що $AB+CD=BC+AD$, досить довести, що $AM+BM+CK+DK=DL+AL+BN+CN$, де M, N, K, L – точки дотиків кола і чотирикутника (рис 4).

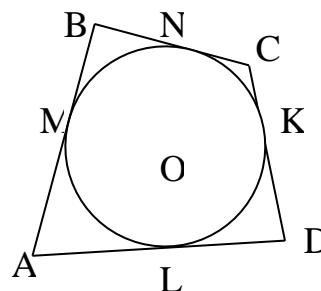

рис. 4

Розгорнемо умову теореми за властивістю дотичних, проведених з однієї точки до кола, $AM=AL$, $BM=BN$, $CK=CN$, $DK=DL$. Додавши ці рівності почленно дістанемо $AM+BM+CK+DK=AL+BN+CN+DL$, що і потрібно було довести.

У цьому доведенні міркування здійснювались послідовно: то від висновку теореми, то від умови. Рух із протилежних боків у загальному випадку виконують доти, доки міркування не дійдуть спільного твердження, або суперечливих висновків.

Зазначимо, що аналітико-синтетичний метод особливо зручний тоді, коли перетворення лише умови чи лише висновку теореми (задачі) не приводить до потрібної мети.

Висновок.

Як підсумок можна зазначити, що серед усіх наук геометрія користується особливою повагою; підставою для цього є та єдина обставина, що її положення абсолютно правильні й незаперечні, в той час як положення інших математичних наук до деякої міри спірні, і завжди є небезпека їх спростування новими відкриттями. У геометрії немає і не може бути «напівдоведених» і «майже доведених» тверджень: або повноцінність аргументації – така, що ніякі суперечки про правильність доводжуваного твердження вже неможливі, або аргументація взагалі відсутня.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гришина Т. Рівнева організація роботи над теоремою//Математика в школі.–2002.–№1.–С.17-20.
2. Дубнов Я.С. Ошибки в геометрических доказательствах.– М., 1961.–72с.
3. Єршов Ю. Доказовість у математиці//Математика в школі.–2006.–№10.–С.2-8.

4. Конфорович А.Г. Математические софизмы и парадоксы.–К.:Рад. школа, 1983.–208с.
5. Локатос И. Доказательства и опровержения (как доказываются теоремы), М.:Наука, 1967.–153с.
6. Лоповок Л.М. Варианты доказательства геометрических теорем//Математика в школе.–1975.–№5.–С.29-31.
7. Методика викладання математики в середній школі: Упоряд. Р.С Черкасов, А.А. Столяр. – Х.: Вид-во «Основа» при Харк. ун-ті.1992.–304с.
8. Резніченко Р. Формування прийому вивчення теорем за текстом підручника// Математика в школі.–2003.–№6.–С.33-35.
9. Самсонов. П.И. Об обучении доказательствам//Математика в школе.–2001.–№4.–С.34-38.
10. Слепкань З.І. Методика навчання математики: Підручник.–2-ге вид., допов. і переробл.–К.: Вища шк., 2006.–582с.
11. Слепкань З.І. Психолого-педагогічні та методичні основи розвивального навчання математики. –Тернопіль: Підручники і посібники, 2006.–240с.
12. Тимофеева И.Л. Как устроено доказательство?//Математика в школе.–2004.–№8.–С.73-76.
13. Тимощук М.Е. Как научить доказывать?//Математика в школе.–2001.–№4.–С.38-40.
14. Фетисов А.И. О доказательствах в геометрии.; М., ФИЗМАТГИЗ, 1954.–61с.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ ЯК ЧИННИК ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИВЧЕННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАРМАЦЕВТА

В.І.Бондаренко, Т.С. Абідова

Коледж Національного фармацевтичного університету

Сучасний фахівець-фармацевт, якого хочуть бачити роботодавці фармацевтичної галузі, повинен не тільки володіти значним запасом фахових знань та вмінь на старті своєї професійній діяльності, але й уміти використовувати їх, здійснювати пошук нової інформації, постійно підвищувати власну професійну компетентність. Тому перед навчальними закладами стоїть питання пошуку методів та технологій, які б стали

інструментом якісної підготовки фахівця. Однією з таких технологій є використання міжпредметних та міждисциплінарних зв'язків.

Міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки в освіті не є новим питанням. Вони використовувались протягом багатьох років й були предметом численних досліджень. Так, інтеграція природничих дисциплін розглядалась видатними педагогами Я. Коменським, І. Песталоцці, К. Ушинським. Важливу роль міжпредметних зв'язків у розвитку пізнавальної активності, вихованні, системному підході до отримання знань, у формуванні змістовної частини освіти відзначали сучасні дослідники Ю. Чабанський, С. Гончаренко, В. Євдокимов, В. Лозова, А. Беляєва, В. Ільченко.

Однак сьогодні за умов зміни пріоритетів в освітньому процесі й впровадженні компетентнісного підходу, питання міждисциплінарних та міжпредметних зв'язків стає особливо актуальним. Значення міжпредметних зв'язків в підготовці компетентного фахівця зростає.

Не розглядаючи в межах даної статті різні аспекти, пов'язані з визначенням поняття «компетентність», погоджуємось з думкою І. Алексеевої, що основна його характеристика - це:

- інтегрована готовність/здатність фахівця до цілісної діяльності з вирішення практичних завдань відповідного кваліфікаційного рівня (у роботі, освіті або особистісному розвитку);
- комбіновані знання, уміння, навички та інші ознаки, способи мислення, громадянські цінності та особистісні якості, що сформовані в результаті освіти/навчання на певному рівні;
- інтегральний показник якості освіти/навчання, що характеризує співвідношення між отриманим кваліфікаційним рівнем та конкурентоспроможністю. [2]

У зв'язку з цією характеристикою, стає зрозумілим, що якісна підготовка фахівця можлива лише при наявності комплексного підходу в освітньому процесі, розумінні важливості міждисциплінарної та міжпредметної інтеграції.

Міждисциплінарна та міжпредметна інтеграція – це поняття більш ґрунтовне, порівняно з міждисциплінарними зв'язками.

Науковці розрізняють внутрішньодисциплінарну, міждисциплінарну інтеграцію (горизонтальну, вертикальну та універсальну) інтеграції.

Внутрішньодисциплінарні зв'язки передбачають логічну послідовність вивчення окремих тем дисципліни, їх взаємозв'язок, коли матеріал однієї теми

стає підґрунтям для вивчення наступної (наприклад, у хімії, логічна послідовність викладення: будова атому – хімічний зв'язок – класи неорганічних сполук і т.д.). Або якщо всі теми дисципліни розглядають предмет вивчення всієї дисципліни за різними критеріями та ознаками (наприклад, предметом вивчення анатомії є будова організму людини. Вивчаються окремі системи функціонування організму).

Горизонтальна інтеграція передбачає розв'язання питань однієї дисципліни із залученням знань та вмінь з кількох суміжних дисциплін.

Вертикальна інтеграція окреслює більш широке коло дисциплін, які комплексно розв'язують проблемне питання, залучаючи для цього весь навчальний матеріал спеціальності. Прикладом вертикальної інтеграції може бути будь-який професійно-орієнтований проект.

Перевага горизонтальної інтеграції в тому, що всі модулі навчальних дисциплін «працюють» на об'єкт майбутньої професійної діяльності фахівця.

Згідно з освітніми стандартами об'єктами професійної діяльності фармацевтів є виробництво (виготовлення) в умовах аптеки лікарських засобів, надання фармацевтичної допомоги та послуг, пов'язаних з забезпеченням та контролем якості лікарських засобів, реалізацією лікарських засобів та товарів аптечного асортименту; консультування та інформування щодо лікарських засобів; організація діяльності та керівництво структурних підрозділів аптеки.

Саме навколо цих об'єктів й об'єднуються в навчальні модулі дисципліни з урахуванням міждисциплінарних зв'язків.

Таким чином, міждисциплінарна інтеграція – це посилення міждисциплінарних зв'язків за умов збереження цілісності навчальних дисциплін як окремих змістовних одиниць освітнього процесу. Саме від того, наскільки розвинені міждисциплінарні зв'язки при викладанні дисциплін, залежить міждисциплінарна інтеграція, а значить і комплексна підготовка фахівців.

В коледжі була проведена робота з виявлення міждисциплінарних зв'язків.

Так, для дисципліни «Фармакологія» викладачами циклової комісії медико-біологічних дисциплін були виявлені структурні елементи (теми) змісту навчального матеріалу та встановлені їхні внутрішньодисциплінарні та міждисциплінарні зв'язки як з дисциплінами, що формують необхідні знання,

навички та вміння, так і з дисциплінами, які використовують навчальний матеріал даних структурних елементів фармакології.(Рис 1.)

Часто один й той самий предмет вивчення може розглядатись на різних дисциплінах з різних точок зору, за різними ознаками. Необхідно, щоб студент отримав можливість побачити цей об'єкт в цілому, склавши всі отримані знання з різних дисциплін в єдиний «файл». Адже цілісне пізнання є важливим для формування майбутнього спеціаліста. Студент, багаторазово використовуючи знання з кожної дисципліни, розвиває вміння використовувати знання й у професійній діяльності.[3]. Тому завдання викладачів у вдалому використанні міжпредметних зв'язків, і така робота повинна бути систематичною, проводитись на сталій основі.

Одним з найважливішим чинників при цьому є методична співпраця викладачів. Так в коледжі на засіданні комісії медико-біологічних дисциплін обговорюються питання застосування форм, технологій та методів навчання, які давали б можливість реалізовувати міждисциплінарні зв'язки.

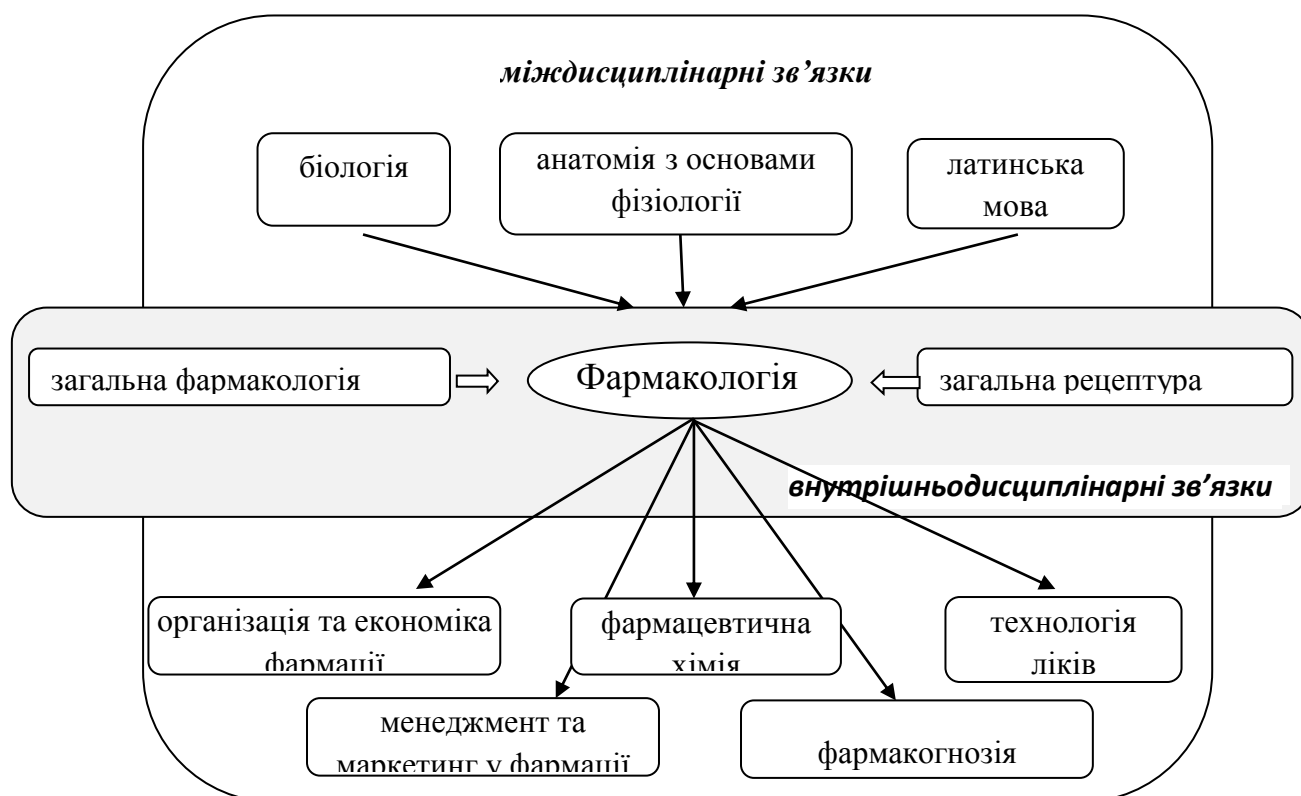

Рис.1. Внутрішньо- та міждисциплінарні зв'язки фармакології при підготовці фармацевта

МЕТОДИЧНА КАРТА-ЗАВДАННЯ

до самопідготовки студентів

спеціальність **фармація**

дисципліна **фармакологія**

тема: **Лікарські засоби, що впливають на адренергічні синапси**

Завдання

1. Повторення теоретичного матеріалу

з попередньо вивчених дисциплін	
Біологія	будова еукаріотичної клітини (клітинна мембрана, види транспорту через мембрану і їх значення в підтримці гомеостазу клітини, будова і функції органодів клітини)
Анатомія з основами фізіології	основні анатомічні та фізіологічні поняття і терміни, використовувані в медицині; морфофункціональна організація людини; основні механізми регуляції функції фізіологічних систем організму (молекулярний, клітинний, тканинний, органний, системно-органний, організменний); фізіологія вегетативної нервової системи; будова адренергічного синапсу; типи і підтипи, локалізація і ефекти збудження адренорецепторів.
Латинська мова	лексичний мінімум в обсязі, необхідному для можливості професійно-орієнтованої комунікації та отримання інформації із зарубіжних джерел; основна медична і фармацевтична термінологія латинською мовою; загальні основи словотворення міжнародних непатентованих і тривіальних найменувань лікарських засобів; навички читання і письма латинською мовою фармацевтичних термінів і рецептів.
з попередніх тем дисципліни «Фармакологія»	
Розділ «Загальна рецептура»	правила виписування рецептів на різні лікарські форми
Розділ «Загальна фармакологія»	загальні закономірності фармакодинамики і фармакокінетики лікарських засобів, основні терміни та визначення

2. Завдання для підготовки до заняття:

- 2.1. Вивчити зазначений теоретичний матеріал, використовуючи, наданий перелік літератури.
- 2.2. Вивчити латинські назви, форми випуску, торгові назви побічні ефекти лікарських препаратів групи:
 - а) α -адреноблокуючі засоби;
 - б) β -адреноблокуючі засоби;
 - в) α -, β -адреноблокуючі засоби;
 - г) симпатолітики

3. Рекомендована література:

Основна:

1. Аксакова В.В., Зупанець І.А., Безугла Н.П. Фармакологія. Х.: Видавництво НФаУ “Золоті сторінки”, 2003 – 502 с.
2. Світлична Є. І., Толоч І. О. “Латинська мова“, Харків, “Золоті сторінки“, 2004

Додаткова:

1. Чекман І.С. Фармакологія. – К.: Вища школа, 2001
2. Дроговоз С.М. “Фармакологія на допомогу лікарю, провізору, студенту” Підручник-довідник, Х., Видавничий центр ХАІ, 2006, 480с.
3. Дроговоз С.М. Фармакологія-сіто! (Фармакологічна логіка, підручник), Видавництво “СІМ”, Х., 2009. – 232
4. Дроговоз С.М. Фармакологія на долонях: Навч. посіб.: Довідник. Х., Видавничий центр ХАІ, 2011 р., 112 с.

Довідкова

1. Державна фармакопея України, доповнення 1 до першого видання. Х., 2004
2. Компендиум 2008 – лекарственные препараты / Под. Ред. Коваленко В.Н., Викторова А.П. – К.: Морион, 2008. – 2270 с.
3. Машковский М.Д. Лекарственные средства, 16 издание, перераб., испр. и доп. - М.: Новая волна: Издатель Умеренков, 2010. – 1216 с.

Рис.2 Методична картка-завдання до самостійної роботи з фармакології

При викладанні фармакології використовуються такі методичні прийоми як проблемні лекції - бесіди, інтегровані бінарні заняття, розв'язування ситуаційних задач на практичних заняттях, ділові ігри тощо. Особлива увага належить самостійній роботі студента. Для того, щоб самостійна робота студентів принесла очікувані результати, викладач повинен її грамотно організувати та надати навчально- методичне забезпечення. Так, наприклад, при самостійному опрацюванні навчального матеріалу з фармакології одним з елементів навчально-методичного забезпечення є методична картка – завдання. (рис.2.).

Ще один напрям роботи, де чітко простежуються міждисциплінарні зв'язки – це пошуково - дослідна гурткова робота. Проводяться спільні засідання гуртків як серед дисциплін медико-біологічного напрямку (біологія – анатомія; анатомія – фармакологія), так і серед дисциплін професійно-практичного спрямування (фармакологія – організація економіки фармації) тощо. Результати пошуково-дослідної роботи студенти представляють на конференціях в рамках предметних тижнів.

Постійне застосування міждисциплінарних та внутрішньодисциплінарних зв'язків з одного боку дає можливість краще засвоїти матеріал за рахунок повторів вже набутих знань та навичок, а з іншого боку сприяє отриманню інтегрованих комплексних знань щодо об'єкту, який вивчається. Слід вказати, що таке навчання впливає на розвиток особистості майбутнього фахівця, мотивує студента до навчально-пізнавальної діяльності, формує цілісну картину його професійної діяльності, його професійних завдань.

Таким чином, міждисциплінарні зв'язки – є основною міждисциплінарної інтеграції, без якої не можлива якісна підготовка компетентного фахівця. Освітній процес, побудований на принципах міждисциплінарної інтеграції, вимагає системного підходу. Тому пошук нових методів та технологій, активних методів навчання, поширене використання інформаційно-комунікативних технологій є одним з пріоритетів навчально-методичної діяльності викладачів медико-біологічних дисциплін в коледжі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Григорян М.Э., Болдыревский П.Б. Междисциплинарная интеграция в реализации компетентностного подхода // Международный журнал

- прикладних и фундаментальных исследований. – 2016. – № 6-1. – С. 145-148.
Режим доступу: URL: <https://applied-research.ru/ru/article/view?id=9571>
2. Алексеева И. М. Компетентности: категоріальний апарат вищої фармацевтичної освіти //Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики. – 2017. – Т. 10, №1(23) с. 112-115. Режим доступу: <http://pharmed.zsmu.edu.ua/article/viewFile/93455/90550>
 3. Шершнёва В. А. Междисциплинарная интеграция и компетентностный подход // Альманах современной науки и образования Тамбов: Грамота, 2008. № 10 (17): в 2-х ч. Ч. I. С. 201-202. ISSN 1993-5552. Режим доступу: www.gramota.net/materials/1/2008/10-1/80.html
 4. Сиренко С. Н. Развитие общепрофессиональных компетенций студентов на основе междисциплинарной интеграции // Веснік БДУ. Серія 4, Філологія. Журналістыка. Педагогіка. - Мінск : БДУ. - 2015. - № 1. - С. 83-88 . Режим доступу: <http://elib.bsu.by/handle/123456789/149657>
 5. Волощук Н. І. Міждисциплінарна інтеграція як фактор удосконалення викладання фармакології у медичному виші / Н. І. Волощук, О. С. Пашинська, А. О. Іваниця, І. В. Таран // Медична освіта. - 2016. - № 4. - С. 8-11. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mosv_2016_4_4

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАНЯТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

О.В. Бондаренко, Ю.М. Столяренко

Коледж Національного фармацевтичного університету

Модернізація навчально-виховного процесу на сучасному етапі сприяє формуванню та розвитку творчої особистості, спроможної повноцінно реалізуватися в житті. Одним із кроків підвищення ефективності заняття української мови є впровадження разом із традиційними методами інтерактивних технологій навчання. Таке поєднання активізує процес особистісно зорієнтованого навчання й унеможливорює домінування одного учасника навчального процесу над іншим.

Інтегровані заняття української мови допомагають систематизувати та закріпити знання студентів із важливих тем мовленнєвої та соціокультурної змістових ліній. Крім того, це напружена, науково організована й результативна праця всіх дітей у співтворчості з викладачем, яка розвиває творчі здібності; диференціює та індивідуалізує процес навчання; стимулює роботу з додатковою літературою; розвиває аналітичне мислення, вміння узагальнювати; формує в студентів навички самооцінки та самоконтролю своєї навчальної діяльності.

Обрана тема статті є актуальною. Поставлені завдання, які намагатимемося вирішити:

- з'ясувати загальну суть інтерактивного навчання;
- дослідити шляхи вдосконалення сучасного заняття української мови завдяки інтерактивним технологіям;
- розглянути структуру й методику інтерактивного навчання.

Передових педагогів всіх часів об'єднувало бажання і вміння працювати, аналізувати результати своєї роботи, своїми індивідуальними якостями впливати на становлення студентів як творчо мислячих, високоморальних, соціально адаптованих особистостей.

Сьогодні педагогіка співробітництва найбільш відповідає принципам гуманізації та демократизації освіти, активізації пізнавальної діяльності, забезпечує партнерську діяльність викладача й студентів, спрямовану на розв'язання суспільно важливих проблем. У досягненні цієї мети дуже допомагає впровадження інтерактивних технологій навчання.

Термін “інтерактивна педагогіка” відносно новий, його ввів 1975 року німецький дослідник Ганс Фрінц. Лінгвістичне тлумачення слова, представлене в іншомовних словниках, свідчить, що поняття “інтерактивність” прийшло до нас з англійської мови “inter” - взаємо-, act – діяти. Отже, інтерактивним є метод, у якому той, хто навчається, є учасником, який щось здійснює, говорить, управляє, моделює, пише, малює тощо, тобто не виступає слухачем, спостерігачем, а бере активну участь у тому, що відбувається, власноруч створюючи це.

Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що відбувається постійна активна взаємодія всіх студентів. Викладач і студент є рівноправними суб'єктами навчання, при цьому викладач виступає як організатор процесу навчання, консультант. Успішних результатів можна досягти взаємними

зусиллями учасників процесу навчання.

Сьогодні вже доведено, що існують різні способи сприйняття інформації: за допомогою органів слуху, органів зору й органів чуття. Досить часто один із них домінує, і людина використовує його постійно.

Наприклад, студентів, які найкраще сприймають інформацію на слух, можна назвати аудіалами. Вони не ведуть конспектів, а лише прослуховують лекції, беруть участь у дискусіях.

Візуали сприймають інформацію за допомогою зору. Вони люблять вести конспекти, використовувати наочні посібники. Під час занять такі діти, зазвичай, мовчазні.

Кінестетики навчаються завдяки особистій участі в процесі. Під час занять вони можуть бути неспокійними й метушливими доти, доки не зможуть порухатись або самостійно щось зробити.

Звичайно, небагато студентів є чистими візуалами чи аудіалами. І для того, щоб задовольнити потреби різних студентів, навчання може бути надзвичайно різноманітним.

Одним із кроків підвищення ефективності заняття є впровадження інтерактивних технологій. О.І. Пометун та Л.В. Пироженко визначили умовну робочу класифікацію цих технологій за формами навчання. Вони розподіляють їх на чотири групи залежно від мети заняття та форм організації діяльності студентів:

- інтерактивні технології кооперативного навчання (робота в парах, ротаційні (змінювані) трійки, карусель, робота в малих групах);

- інтерактивні технології колективно-групового навчання (обговорення проблеми в загальному колі, мікрофон, мозковий штурм, ажурна пилка (“Мозаїка”, “Джиг-со”), дерево рішень);

- технології ситуативного моделювання (стимуляційні або імітаційні ігри, спрощене судове слухання, громадське слухання, розігрування ситуацій за ролями (“Рольова гра”, “прогривання сценки”);

- технології опрацювання дискусійних питань (метод ПРЕС, займи позицію, зміни позицію, нескінчений ланцюжок думок, дискусія в стилі телевізійного ток-шоу, дебати).

Особливістю інтерактивного навчання є підготовка підлітка до життя й громадянської активності в суспільстві.

Заняття мають захоплювати студентів, пробуджувати в них інтерес та

мотивацію, навчати самостійному мисленню та діям. Ефективність і сила впливу на емоції і свідомість студентів значною мірою залежить від умінь і стилю роботи конкретного викладача.

Застосування інтерактивних технологій висуває певні вимоги до структури заняття, яке складається з п'яти основних елементів:

- а) мотивація;
- б) оголошення теми та очікування навчальних результатів;
- в) надання необхідної інформації;
- г) інтерактивна вправа - центральна частина заняття;
- д) підбиття підсумків, оцінювання результатів заняття.

Традиційна система організації навчальної діяльності сьогодні перестала задовольняти потреби суспільства й потребує вдосконалення. Її критика найчастіше пов'язана з пасивністю студентів на заняттях та відсутністю інтересу до навчання, зниження якості знань. Саме тому гостро постала проблема вдосконалення форм організації процесу навчання, знаходження відповіді на такі запитання: як навчати, створити умови для розвитку та самореалізації особистості, досягти високого інтелектуального розвитку студентів, забезпечити оволодіння ними навичками саморозвитку.

Значною мірою цього можна досягти, використовуючи сучасні інноваційні технології інтерактивного навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Басоля А. Особистісно орієнтоване навчання: цілепокладання, рефлексія, оцінка /А. Басоля // Українська мова і література в середніх школах, гімназіях, ліцеях, колегіумах. - 2004. - № 7.
2. Падалка О.С. Педагогічні технології / О. С. Падалка // - К.: Укр. енциклопедія, 1995.
3. Пометун О.І. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: [наук.-метод. посібн.] / Укл.О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. - К.: АПН, 2002.
4. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання:[наук. - метод. посібн] / . О. І. Пометун, Л. В. Пироженко.-К.: А.С.К., 2003.-192 с.
5. Семчук Д. Творчо-дослідницькі та інтерактивні технології навчання на уроках української словесності: [метод. посібник] / Д. Семчук. – Т.: Підручники і посібники, 2007.

НАВЧАЛЬНА ГРА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

В.В. Бур'янова

КВНЗ «Житомирський базовий фармацевтичний коледж
ім. Г.С.Протасевича»

У статті обґрунтовано роль навчальних ігор у формуванні і розвитку творчого потенціалу студента, активізації розумової діяльності молодшої людини, здатності поєднувати теоретичні знання з практичною діяльністю.

Ключові слова: навчальна гра, ігрові методи, ігрова діяльність, ігри – вправи, ігрова дискусія, рольова гра, ділова навчальна гра.

Постановка проблеми. Формування соціально - активної особистості вимагає використання нестандартних форм педагогічної взаємодії[3]. Однією з таких форм є навчальна гра. Навчальна гра – це унікальний механізм акумуляції і передачі людиною набутого досвіду. Мета навчальних ігор – сформувати у студентів уміння поєднувати теоретичні знання з практичною діяльністю. Оволодіти необхідними знаннями та уміннями студент зможе лише тоді, коли він сам достатньою мірою виявлятиме до них інтерес і докладатиме належні зусилля.

Виклад основного матеріалу. Ігрові методи відносяться до імітаційних методів активного навчання [1]. Ознаки імітаційних методів: взаємодія студентів в умовах поєднання навчання з виробництвом, наявність і розподіл ролей (одна з основних ознак ігрових методів). Ігровий метод навчання передбачає визначення мети, спрямованої на засвоєння змісту освіти, вибір виду навчально-пізнавальної діяльності і форми взаємодії викладача і студента. Головною метою навчальних ігор є формування у майбутніх фахівців уміння поєднувати теоретичні знання з практичною діяльністю. Оволодіти необхідними фаховими вміннями і навичками студент зможе лише тоді, коли сам достатньою мірою виявлятиме до них інтерес. Ігрова діяльність виконує такі функції[5]:

- *спонукальну*: спрямована на розвиток інтересу студентів до матеріалу, що вивчається, та процесу його засвоєння, формування позитивної мотивації навчання тощо. Це реалізується в спільній діяльності викладача та студентів, характеризується інтелектуальним напруженням і супроводжується позитивними емоціями;

- *комунікабельну*: сприяє засвоєнню елементів культури спілкування майбутніх спеціалістів і реалізується через організацію спілкування, регулювання міжособистісних відносин, виникнення механізму саморегуляції поведінки. Гра - діяльність комунікативна, хоча за чисто ігровими правилами і конкретна. Вона вводить студента в реальний контекст складних людських відносин. Будь-яке ігрове суспільство - колектив, що виступає стосовно кожного гравця як організація й комунікативний початок, що має безліч комунікативних зв'язків;

- *самореалізації*: реалізація можливостей кожного учасника гри. Це одна з основних функцій гри. Саме в цьому плані людині важливий сам процес гри, а не її результат, конкуренція чи досягнення якої-небудь мети. Процес гри - це простір для самореалізації;

- *розвиваючу*: прояв та удосконалення різних якостей і здібностей студентів (розвиток уваги, пам'яті, мови, мислення, уяви, фантазії, творчих здібностей, умінь порівнювати, зіставляти, уміння знаходити оптимальні рішення), виявити інтереси і схильності тощо;

- *діагностичну*: виявлення відхилень у поведінці, знаннях, уміннях та навичках, а також в уточненні особливостей характеру студента, його взаємин з оточуючими. Спостереження за грою дозволяє отримати додаткову інформацію. У грі людина на сенсомоторному рівні демонструє те, що вона коли-небудь переживала;

- *корекції*: внесення позитивних змін у характер майбутнього фахівця (наприклад, корегування таких рис характеру, як сором'язливість, нерішучість, агресивність, егоцентризм тощо), у пошуку способів розв'язання різних життєвих ситуацій. Психологічна корекція у грі відбувається природно при умові, що всі студенти засвоїли правила й сюжет гри; що кожен учасник добре знає не тільки свою роль, а й ролі своїх партнерів; що процес і мета поєднують усіх учасників гри.

- *розважальну*: створення певного комфорту, сприятливої атмосфери, щирого задоволення як захисних механізмів, тобто стабілізації особистості, реалізації рівнів її домагань. Розвага в іграх - пошук.

Головним компонентом гри виступає роль і її сприйняття. Прийняття ролі здійснюється на різних рівнях: когнітивному, емоційному і поведінковому[4]. Будь-яка гра – це новий досвід, який, у свою чергу, стає джерелом нових знань, нових дій і нових ідей. Ігрові методи багатопланові, тому кожен з них сприяє

виробленню певної практичної навички. Із сучасних навчальних ігор можна виокремити ігри-вправи, ігрові дискусії, ігрові ситуації, рольові та ділові навчальні ігри, комп'ютерні ділові ігри тощо.

Ігри-вправи. До них належать кросворди, ребуси, вікторини тощо. Застосування цього методу сприяє активізації певних психічних процесів, закріпленню знань, перевірці їх якості, набуттю навичок; ігри-вправи можуть бути елементами самостійної роботи студента, гурткових занять, поза аудиторної роботи тощо.

Ігрова дискусія передбачає колективне обговорення спірного питання, обмін думками, ідеями між кількома учасниками.

Ігрова ситуація. Основою цього методу є проблемна ситуація. Зорієнтована ігрова ситуація на встановлення зв'язку теорії і практики з теми, що вивчається: вміння аналізувати, робити висновки, приймати рішення у нестандартних ситуаціях. Ігрова ситуація сприяє посиленню емоційно-психологічного стану, збуджує внутрішні стимули до навчальної роботи, знімає напругу, втому.

Рольова гра (різновид ділової гри) дає змогу відтворити будь-яку ситуацію в "ролях". Рольова гра спонукає студентів до психологічної переорієнтації. Вони усвідомлюють себе вже не просто як студентів, які відтворюють перед аудиторією зміст вивченого матеріалу, а як осіб, які мають певні права та обов'язки і несуть відповідальність за прийняте рішення. Такий метод інтенсифікує розумову працю, сприяє швидкому і глибокому засвоєнню навчального матеріалу. У процесі рольової гри розкривається інтелект студента; під впливом зміни типу міжособистісних стосунків він долає психологічний бар'єр спілкування.

Викладач, який проводить гру, повинен пояснити її головну мету, розкрити структуру, дати рекомендації кожному виконавцю ролей, передбачити її результат. Дана форма роботи застосовується для моделювання поведінки і емоційних реакцій людей у тих чи інших ситуаціях шляхом конструювання ігрової ситуації, в якій така поведінка зумовлена заданими умовами.

Ділова навчальна гра. Це навчально-практичне заняття, яке передбачає моделювання діяльності фахівців щодо розв'язання складної проблеми, прийняття певного рішення, пов'язаного з виробничим процесом. Ділова навчальна гра поєднує в собі ознаки навчальної і майбутньої професійної діяльності і є діяльністю колективною. Вона дає змогу студентові збагнути і

подолати суперечності між абстрактним характером предмета навчально-пізнавальної діяльності (знання, навички) і реальним предметом майбутньої професійної діяльності, індивідуальним способом навчання студента і колективним характером професійної діяльності[2]. Існує багато назв і різновидів ділових ігор, які можуть відрізнятися методикою проведення та поставленими цілями: дидактичні та управлінські ігри, проблемно-орієнтовані, організаційно - діяльнісні ігри тощо.

Зміст ділової гри повинен не лише відтворювати реальні умови виробництва, а й імітувати реальні протиріччя (проблеми), з якими стикається людина на шляху пізнання і професійної діяльності. Це є необхідною передумовою дослідницького підходу до матеріалу гри, створення ситуативних пізнавальних потреб і мотивів як рушійних сил гри на кожному її етапі.

Ділова гра - форма і метод навчання, в якій моделюються предметний і соціальний аспекти змісту професійної діяльності. Призначена для відпрацювання професійних умінь і навичок. У діловій грі розгортається професійна діяльність студентів на імітаційно-ігровій моделі, що відбиває зміст, технології і динаміку професійної діяльності фахівців, її цілісних фрагментів.

Ділова гра - це засіб розвитку професійного творчого мислення, в ході її людина набуває здатності аналізувати специфічні ситуації і вирішувати нові для себе професійні завдання. Ділові ігри на відміну від інших традиційних методів навчання, дозволяють більш повно відтворювати практичну діяльність, виявляти проблеми і причини їх появи, розробляти варіанти вирішення проблем, оцінювати кожен із варіантів вирішення проблеми, приймати рішення і визначати механізм його реалізації. Перевагою ділових ігор є те, що вони дозволяють: розглянути певну проблему в умовах значного скорочення часу; освоїти навички виявлення, аналізу та вирішення конкретних проблем; працювати груповим методом при підготовці та прийнятті рішень, орієнтації в нестандартних ситуаціях; концентрувати увагу учасників на головних аспектах проблеми і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; розвивати взаєморозуміння між учасниками гри.

Висновки. Отже, гра в навчанні –це спосіб зробити роботу цікавою, а зовсім не спосіб звільнити студента від неї. Навчальна гра позитивним чином відрізняється від інших методів навчання тим, що дозволяє студентам бути причетними до розробки теми, яку вивчають, спробувати свої сили в конкретних життєвих ситуаціях. Ігри формують інтерес до предмету, забезпечують

вивчення програмного матеріалу, активізують розумову діяльність, впливають на стосунки викладача і студентів, зближують навчання з майбутньою професією.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абрамова Г.С., Степанович В.А. Деловые игры. Теория и организация. – Екатеринбург: Деловая книга, 1999. – 239 с.
2. Ананьева Е. Г. Методологические рекомендации по организации учебно-технических и деловых игр / Е. Г. Ананьева, В. Е. Алексеев, С. Ю. Губенков. — М. : ВНИИ ПТО молодежи, 1991. — 107 с
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології.: Навч. посібник. – К.: Академвидав, 2004.
4. Охредько О. Гра – це діяльність. Дидактична гра на уроках історії стародавнього світу / Олег Охредько // Історія в школах України. – № 2. – 2005.
5. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учеб. Пособие. – М.: Народное образование, 1998. – 256 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Л.В. Вовк

**Медичний коледж ДВНЗ «Івано-Франківський національний
медичний університет»**

Освітній процес - це система організаційних і дидактичних заходів, спрямованих на реалізацію змісту освіти на певному освітньому або кваліфікаційному рівні відповідно до державних стандартів освіти.

Освітній процес - це інтелектуальна, творча діяльність у сфері освіти і науки, що провадиться через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та компетентності осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Підготовка компетентних та висококваліфікованих фахівців для медичної та фармацевтичної галузей є метою освітнього процесу.

Освітній процес базується на таких принципах: відкритості (освітній процес в коледжі здійснюється відкрито для усіх зацікавлених сторін); доступності (відповідність змісту, характеру і обсягу матеріалу, який вивчається, можливостям і рівню підготовки здобувача освіти); науковості (інтеграція навчання з наукою і практикою, професійна спрямованість освітнього процесу); гуманізму, демократизму та пріоритетність загальнолюдських духовних цінностей (орієнтування на зміцнення єдності людини, народу і держави); національної спрямованості (забезпечення органічного зв'язку освіти з національною історією, культурою, традиціями); незалежності від втручання будь-яких політичних партій, громадських та релігійних організацій (забезпечується вимогою Конституції України про недопустимість втручання у навчально-виховний процес закладу освіти політичних партій, громадських і релігійних організацій).

Освітній процес організовується з урахуванням наявного науково-педагогічного потенціалу, матеріальної і навчально-методичної бази медичного коледжу, з урахуванням можливостей сучасних інформаційних технологій навчання та орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, тощо.

Основними завданнями освітнього процесу є: продовження реалізації ступеневої освіти через створення інтегрованої неперервної системи відбору і підготовки студентів за схемою «Коледж - Університет»; провадження на високому рівні освітньої діяльності, яка забезпечує здобуття особами відповідного ступеня за обраними спеціальностями; провадження освітньої діяльності на основі індивідуальних навчальних планів і програм, які відповідають запиту держави та системи охорони здоров'я; забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності; індивідуалізація та диференціація навчання обдарованої молоді, створення можливостей для реалізації пошуку студентами індивідуальної освітньої траєкторії; створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів; збереження та примноження моральних, культурних, патріотичних, наукових цінностей і досягнень суспільства; поширення знань, зокрема медичних, серед населення, підвищення освітнього і культурного рівня громадян; створення умов для здобуття якісної освіти інвалідами, дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування.

Форми організації освітнього процесу в коледжі: аудиторні заняття; індивідуальні заняття; консультації; самостійна робота; практика.

Основними видами аудиторних занять у коледжі є: лекція, практичне, лабораторне та індивідуальне заняття, всі види практик та консультацій, виконання самостійних завдань студентів.

Лекція — це основна форма проведення навчального заняття, що є логічно вивершеним, науково обґрунтованим і систематизованим викладом певного наукового чи науково-практичного питання, ілюстрованим за необхідності засобами наочності, результатів досліджень тощо. Як правило лекція охоплює основний теоретичний матеріал окремої навчальної дисципліни.

Лекція покликана формувати у студентів основи знань з певної наукової галузі, а також визначати напрям, основний зміст і характер усіх інших видів навчальних занять і самостійної роботи студентів з відповідної науки (дисципліни). Лекція повинна охоплювати нові досягнення у галузі фармації, у фаховій і навчальній літературі, висвітлювати динаміку змін та актуальні проблемні питання. У процесі викладення лекційного матеріалу можуть використовуватися результати науково-дослідної роботи лектора і викладачів, лекція повинна мати проблемний характер.

Практичне (лабораторне) заняття — це організаційна форма навчального заняття, на якому викладач організує детальний розгляд здобувачами освіти окремих теоретичних положень науки (дисципліни) і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом виконання практичних (лабораторних) завдань.

Перелік тем практичних занять визначається навчальною програмою дисципліни. Календарно-тематичний план проведення практичних занять затверджується директором коледжу. Методичні вказівки для студентів з підготовки і роботи на практичному занятті містять алгоритми виконання практичної.

Для організації і проведення практичних (лабораторних) занять необхідно дотримуватись таких умов: наявність спеціально обладнаних приміщень та устаткування; навчально-методичне забезпечення занять викладачем з урахуванням специфіки занять та із застосуванням новітніх технологій; відповідність обладнання та приладдя вимогам охорони праці та санітарним нормам; забезпечення занять матеріальними засобами; наявність елементів

дослідження і творчого підходу при виконанні окремих завдань; створення здобувачами освіти наукових продуктів; забезпечення студентів нормативно-методичною літературою для виконання практичних (лабораторних) занять, тощо.

Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі - завданнях і тестах для виявлення ступеня оволодіння здобувачами освіти необхідними теоретичними положеннями, наборах завдань різної складності для розв'язування їх на занятті. Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оволодіння відповідними практичними навичками та їх оцінювання.

Виконання практичної роботи оцінюється викладачем. Оцінка за кожную практичну роботу виставляється в журналі обліку їх виконання та враховується при виставленні підсумкової оцінки з відповідної навчальної дисципліни.

Повний перелік практичних навичок, якими повинен оволодіти студент відображений у типовій та робочій програмі з дисципліни. Результати виконання практичних навичок та ступінь оволодіння ними вносяться до Індивідуального плану практичної підготовки студента.

Індивідуальне заняття може проводитися зі студентами як з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей, так і отримання освіти за індивідуальним графіком з окремими категоріями студентів (хвороба, сімейні обставини тощо).

Консультація — вид навчального заняття на якому студент отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

Консультація може бути індивідуальною або проводитися для групи здобувачів освіти, залежно від того, чи викладач консультиє їх з питань, пов'язаних із виконанням індивідуальних завдань, чи з теоретичних питань навчальної дисципліни.

Самостійна робота здобувача освіти — основний спосіб оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Самостійна робота для засвоєння навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватись у бібліотеці, навчальних кабінетах,

лабораторіях, у навчально-практичних центрах, в комп'ютерних класах, а також в домашніх умовах.

Зміст самостійної роботи здобувача освіти визначається типовою та робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Методичні матеріали для самостійної роботи повинні передбачати можливість проведення самоконтролю здобувачем освіти. Для самостійної роботи також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література.

У коледжі існують різні організаційні форми самостійної роботи: самостійна позааудиторна робота студента та індивідуальна (аудиторна) самостійна робота під керівництвом викладача. *Самостійна позааудиторна робота студента* виконується у вільний від занять, зручний для студента час, як правило, поза аудиторією. Вона включає підготовку до лекцій, практичних або семінарських занять; підготовку до контрольних заходів.

Для забезпечення належних умов роботи студентів, у разі необхідності, ця робота здійснюється за попередньо складеним на факультеті графіком, що гарантує можливість індивідуального доступу студента до необхідних дидактичних і технічних засобів загального користування. Графік доводиться до відома студентів на початку навчального семестру.

Практична підготовка. Практика є обов'язковим компонентом програми підготовки фахівців певного освітнього рівня. Мета практики - набуття студентами професійних навичок і вмінь для подальшого використання їх у реальних виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Практика проводиться відповідно до діючих програм з усіх її видів і Положення про проведення практики у терміни, передбачені навчальним планом. Передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні необхідного обсягу практичних знань і умінь відповідно до конкретного освітнього рівня.

Зміст і послідовність проходження практики визначається програмами практики, які розробляються відповідними кафедрами, узгоджуються з відділом виробничої практики та затверджуються цикловою методичною комісією.

Науково-методичне та організаційне забезпечення освітнього процесу є необхідною умовою якісного засвоєння програм підготовки фахівців і включає: стандарти вищої освіти; навчально-організаційні документи деканату і кафедр; навчально-методичні комплекси дисциплін; інформаційне забезпечення освітнього процесу (підручники і навчальні посібники, методичні матеріали, наочні посібники, комп'ютерні програми з навчальних дисципліни тощо); систему контролю якості освітнього процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII.
2. Положення про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Івано-Франківський національний медичний університет».
3. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. Навчальний посібник. — К.: ЧП, 2007. — 211 с.
4. П'ятницький Ю. С., Мельник І. В., Поліщук М. О, Фисун Ю. І. Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах Міністерства охорони здоров'я України в умовах впровадження Закону України «Про вищу освіту» (за підсумками моніторингу в 2016 р.) ISSN 1681-2751. МЕДИЧНА ОСВІТА. 2016. № 2 С. 29–35.

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ – ВАЖЛИВИЙ ШЛЯХ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

О.А. Галкіна, В.М.Корнієнко

Харківський державний соціально-економічний коледж

Сьогодні в навчальному процесі вищих шкіл відбуваються великі зміни, стають актуальнішими та набувають значення нові засоби навчання, форми навчання, методика навчання. Повсякденне життя викладача пов'язано з використанням комп'ютера, принтера, Інтернету та інших пристроїв, які оточують нас та допомагають на високому рівні реалізовувати професійні

завдання. Тому хочеться зауважити, що саме використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та впровадження електронних освітніх технологій дозволить забезпечити якість освіти і підвищити конкурентоспроможності випускників Вищих навчальних закладів. Загалом підготовка студентів до активної, продуктивної діяльності в сучасному інформатизованому суспільстві виступає одним із головних завдань нинішнього етапу модернізації змісту, методів, засобів навчання зумовлює максимально використовувати засоби ІКТ для підвищення якості формування знань студентів.

Дійсно, сьогодні нові інформаційно-комунікаційні технології стають найважливішим інструментом модернізації освіти. Реалізація Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес вищих навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) зобов'язує викладача в повній мірі оволодіти технологіями та навиками.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій надає широкі можливості для суттєвого підвищення якості навчального процесу, підвищує як рівень засвоєння знань, так і інтерес до навчання загалом. Заняття з застосуванням ІКТ набувають іншого характеру та стилю.

В умовах стрімкого розвитку комп'ютерних технологій педагогічна галузь вважає за необхідне поставити на службу освіти можливості освітніх мережевих ресурсів, які є невід'ємною частиною не тільки повсякденного життя, а й освітнього процесу.

Проблеми використання ІКТ у навчально-виховному процесі розглядаються в сучасних наукових дослідженнях. Значна увага у працях науковців приділяється питанню вибору засобів навчання (А. Алексюк, Ю. Бабанський, В. Грещенко, А. Семенова та ін.), дослідженню теоретико-методичних засад впровадження й особливостей використання сучасних інформаційних технологій (В. Биков, А. Гуржій), формуванню інформаційної компетентності учнів та вчителів (Н. В. Морзе, О. М. Спирін).

Останні дослідження свідчать, що використання інформаційних технологій у навчанні залежить від фізіологічних можливостей людини: у пам'яті залишається 25% почутого, 30% побаченого, 50% побаченого і почутого, 75% матеріалу, якщо учень бере участь у процесі навчання [4].

Тому перед сучасним викладачем постає ряд дуже важливих завдань, які необхідно вирішити, щоб зробити навчання й виховання цікавим, творчим та задовольнити всі потреби сучасного студента.

У зв'язку з цим відбуваються істотні зміни у процесі викладання із застосуванням сучасних інноваційних технологій та нестандартних форм і методів роботи.

Персональні комп'ютери, мережа Інтернет стають необхідними засобами у навчальному процесі і важливим атрибутом для викладача на занятті. Крім того, використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання дозволяє більш широко і повноцінно розкрити творчий потенціал кожного студента. Студенти сприймають інформацію швидше, виконують спільну роботу, проходять індивідуальну перевірку знань, з Інтернет ресурсами встановлюють ефективний зворотній зв'язок у системі «студент – викладач».

Викладачі Харківського Державного Соціально-Економічного коледжу активно запроваджують інформаційно-комунікаційні технології в навчальний процес. Так, : Галкіна О. А., Кисіль О. В., Сумятіна Л. М. Науменко В. С., Сизикова В.С., Миргородська Л.І. та інші проводять лекції у режимі презентації з використанням програм MS Power Point.

Презентація лекційного матеріалу – одна з ефективних, з педагогічного погляду, форм проведення аудиторних занять із студентами, суть якої полягає у реалізації принципу наочності, у стимулюванні запам'ятовування матеріалу лекції, у свідомому засвоєнні сутності явищ та процесів, що вивчаються, концентрації уваги завдяки візуальній різноманітності, заощадженні часу, збільшенні обсягу та підвищенні якості викладу навчального матеріалу. При цьому студента легше зацікавити і навчити, коли він сприймає узгоджений потік звукових і зорових образів, коли на нього здійснюється не тільки інформаційний, а й емоційний вплив [1, с. 21]. Залучення всіх органів почуттів веде до зростання ступеня засвоєння матеріалу в порівнянні з традиційними методами, особливо для студентів з особливими потребами. Це актуально саме для нашого навчального закладу, тому що більш ніж 50 відсотків – це студенти з особливими потребами

Викладач за допомогою мультимедійної презентації концентрує увагу студентів на головному, виділяє основні аспекти предмету, супроводжуючи показ поясненнями, стимулює до пізнавальної діяльності. Презентації дають можливість виділити структуру матеріалу, який вивчається, створити найкращі

умови для запам'ятовування, показати зв'язок теорії з практикою, найповніше розкрити суть та закономірність явищ, які вивчаються.

А такі викладачі нашого коледжу як: Петренко Н. П., Конишева А. І., Плешакова І. І., Горобець К. В., Дюрич О. В. Радюк Л. П., Ляшенко А. М. та інші використовують «метод проектів», в основі якого лежить розвиток пізнавальних, творчих навичок та умінь, що потребують самостійного конструювання знань та орієнтації в інформаційному просторі. Оскільки за визначенням проект є сукупністю певних дій, документів, задумів щодо створення реальних або теоретичних об'єктів, він завжди передбачає творчу діяльність.

Сьогодні метод проектів вважають одним із найперспективніших методів навчання, адже він створює умови для творчої самореалізації студентів, підвищує мотивацію до навчання, сприяє розвитку інтелектуальних здібностей. В основі проектної технології – розвиток пізнавальної та дослідницької діяльності студентів, уміння конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі [2]. Традиційний зв'язок «учитель – учень» змінюється на «учень – учитель». Метод проектів завжди зорієнтований на самостійну діяльність студентів. У свідомості студента це має такий вигляд: «Я знаю, для чого мені потрібно все, що я пізнаю, і де я можу ці знання застосувати»

Створення авторських тестів з використанням існуючих тестових оболонок, при контролі навчальних досягнень, застосовують викладачі Кузьміна Л. А., Левченко Н. В., Ренгас Л. В., Василенко О. Г. та інші. Даний засіб ІКТ побудований на базі розгалуженого алгоритму роботи, де перед студентом стоїть питання, на яке він в обов'язковому порядку повинен дати відповідь (чи то правильну, чи не правильну – все залежить від знань). Такий алгоритм засобу говорить про те, що програма не дозволить рухатись до наступного запитання поки студент не дасть відповідь на попереднє, Перевага такого алгоритму в тому, що студент так чи інакше забезпечує себе відповідями з усіх питань, які підготував викладач [3, с. 285].

Таким чином, широке використання сучасних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі робить можливим:

- Забезпечення інтенсифікації процесу навчання;

- Підвищення навчально-пізнавальної активності студентів;
- Забезпечення якості навчання студентів на рівні вимог інформаційного суспільства;
- Створення умов для інтелектуального розвитку студентів, розкриття їхнього творчого потенціалу;
- Підвищення рівня професійної підготовки майбутніх фахівців та їх конкурентоспроможності на ринку інтелектуальної праці;
- Підвищення рівня інформаційної культури та інформаційно-комп'ютерної підготовки студентів;
- Сприяння формуванню у студентів ключових компетентностей (зокрема компетентностей з ІКТ), а також галузевих і предметних компетентностей.

Важливо також наголосити на негативних аспектах використання засобів ІКТ:

- Зниження живого спілкування;
- Швидка втома роботи за персональним комп'ютером чи іншими екранними пристроями;
- Нестача електронних підручників, навчальних веб-сайтів, аудіо-, відео-книг та інше.

Тому використання засобів ІКТ не повинно перетворюватися на самоціль, а має бути лише інструментом вирішення певних проблем навчання. На нашу думку, створення спеціального середовища, орієнтованого на формування професійної компетентності майбутнього фахівця – це один з найперспективніших підходів до впровадження сучасних інформаційних технологій у навчальний процес.

ЛІТЕРАТУРА

1. Авдєєнко А. П. Інтенсифікація і підвищення ефективності лекційних занять/А. П. Авдєєнко. Л. В. Дементій. Г. Л. Юсіна//Нові технології навчання: науч.-метод. зб. – Вип. 35. – Науч. Метод. центр. Вищої освіти. 2003. – с. 20 – 25.
2. Дюрич О. В. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення викладання дисципліни «Статистика»/О. В. Дюрич //Сучасні методи та

навчальні технології фундаментальної підготовки молодших спеціалістів: зб. матеріалів XIV обл. науч.-метод конферен. педагог. працівн. ВНЗ I – II рівнів акрид. Харків. обл. (Харків, 27 лютого 2015р.) [ред. група: В. Д. Мороз та інші]. – Х.: Коледж НФаУ, 2015. – с. 151 – 152.

3. Кузьміна Л. А. Левченко Н. В. Використання сучасних методів і навчальних технологій фундаментальної підготовки молодих спеціалістів на заняттях з дисциплін інформатики/Л. А. Кузьміна. Н. В. Левченко// Сучасні методи та навчальні технології фундаментальної підготовки молодших спеціалістів: зб. матеріалів XIV обл. науч.-метод конферен. педагог. працівн. ВНЗ I – II рівнів акрид. Харків. обл. (Харків, 27 лютого 2015р.) [ред. група: В. Д. Мороз та інші]. – Х.: Коледж НФаУ, 2015. – с. 284 - 285.

4. Шимберська Т. А. Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес в ЗНЗ//Ел. ресурс:Режим доступу: <http://metodportal.net/node/21344>

УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ

О.С. Гашинська, О.В. Горська

Рівненський державний базовий медичний коледж

На сучасному етапі формування і функціонування наявних наочних освітніх ресурсів необхідне створення інтегрованого навчально-методичного комплексу нового покоління, який включає сукупність демонстраційних, теоретичних, практичних, контролюючих матеріалів. Дане учбово-інформаційне середовище є зручним засобом створення, зберігання і відтворення навчально-методичних матеріалів, забезпечує необхідний рівень навчання і виховання студентів в умовах глобальної інформатизації суспільного життя, сприяє використанню як нових, так і традиційних прийомів, методів і засобів навчання, підвищує роль самостійної роботи студентів, а також стимулює їх пізнавальну діяльність.

Виклад теоретичного матеріалу у нашому навчальному закладі проводиться у формі потокової лекції. Для зручності та ефективності засвоєння

інформація подається у вигляді таблиць, супроводжується демонстрацією малюнків, схем, відеоматеріалів. Із цією метою розроблені презентаційні лекції. Їх перевагами є можливість опрацювання великого об'єму інформації, мобілізація мислення, знань та вмінь студентів, досягнення високих результатів навчальної діяльності.

На практичних заняттях широко використовуємо аналіз клінічних ситуацій, розв'язання виробничих задач, тренінги, майстер-класи, ділові ігри, круглі столи, конференції, проекти. Ці методи базуються не лише на процесах сприйняття, пам'яті, уваги, але, перш за все, на творчому, продуктивному мисленні, поведінці, спілкуванні. При цьому процес навчання організовується таким чином, що студенти вчаться взаємодіяти один з одним та іншими людьми, активно опрацьовувати проблеми і знаходити їх вирішення, а викладачу відводиться роль консультанта-помічника.

Важливим сучасним засобом підготовки молодших медичних спеціалістів є виконання практичних навичок на манекенах, муляжах, тренажерах. При цьому студенти в звичній обстановці засвоюють послідовність та відпрацьовують дію, відразу виправляючи помилки, виключаючи аварійні та конфліктні ситуації, матеріальні збитки.

Для формування виробничих навичок у студента доцільно використовувати електронний практикум – навчальне середовище, що регулює процес отримання знань по предмету, виробляє уміння окреслити ключові задачі, організовує порядок виконання індивідуальних завдань. Комп'ютерні технології дозволяють виводити на екран детальні інструкції виконання навичок і умінь, підкріплювати кожен значущий етап діяльності засобами статичного та аудіовізуального унаочнення. Для закріплення алгоритму маніпуляцій використовуються навчальні кінофільми (ролики), які дозволяють спостерігати виконання дій в динаміці. Студент сам регулює швидкість і порядок подачі інформації при вивченні матеріалу, має можливість декілька разів переглянути виконання практичної навички.

Навчальні відеоролики знайомлять студентів із клінічними ситуаціями, які не завжди можна підготувати та продемонструвати на практичному занятті.

При опануванні клінічної дисципліни велика роль відводиться самостійним видам навчання з проведенням самоаналізу за результатами виконаних завдань та самокорекції подальшого навчання. З цією метою розроблені електронні варіанти методичного забезпечення: теоретичний

матеріал, алгоритми виконання практичних навичок, ситуаційні задачі, питання для самоконтролю, тестові завдання та еталони відповідей.

Майбутній фахівець зобов'язаний не просто одержати певний обсяг знань, а й повинен опанувати різні прийоми пізнавальної діяльності, навчитися самостійно здобувати нову інформацію та опрацьовувати її, щоб надалі не втрачати рівень компетентності і постійно підвищувати свою кваліфікацію. Це забезпечується застосуванням наступних видів позааудиторної роботи: виготовлення санітарних бюлетенів, виконання індивідуальних завдань та проектів, участь в науково-теоретичних конференціях, семінарах, круглих столах. При цьому у студента виробляються навички роботи з комп'ютером, з'являється досвід використання сучасних інформаційних технологій, виховуються якості комунікативності і соціальної інтерактивності. Учбова діяльність стає ефективнішою, наочно орієнтованою, доступною і цікавою.

Однією з ключових складових якісного навчання є дієва та неупереджена оцінка знань і компетенцій. Об'єктивність підсумків забезпечується тестовим контролем, який застосовується як для поточного оцінювання по темах та комплексного підсумкового контролю по дисципліні в цілому, так і для організації самооцінювання з боку студентів. У режимі тренінгу результати з кожного питання супроводжуються відповідним коментарем. У режимі підсумкового контролю студенту виводиться тільки загальний результат, при цьому викладачу доступний повний аналіз тесту. Студенти коледжу мають можливість підготуватися належним чином до тестування під час лекцій, практичних занять, у вільний час у спеціально створених комп'ютерних класах та самостійно через систему дистанційного навчання з використанням Інтернет-ресурсів закладу.

Впровадження прогресивних форм організації навчання, використання нових інформаційних технологій, застосування ефективних методів контролю відповідає сучасному рівню освітнього процесу та забезпечує професійну підготовку молодших медичних спеціалістів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гашинська О.С. Використання інноваційних технологій у післядипломній освіті молодших медичних і фармацевтичних спеціалістів / О.С.Гашинська, О.В.Горська //Всеукраїнська науково-практична конференція: «Актуальні

питання підготовки майбутніх фармацевтичних та медичних фахівців в умовах сучасної освіти» – Житомир. – 2016. – С. 53-55.

2. Кравчук В.М. Оптимізація засвоєння діагностично-лікувальних навичок та вмінь з медсестринства у внутрішній медицині / В.М.Кравчук, О.Б.Варава // Освіта: технікуми, коледжі. –2009. – №2 (23). – С.12–14.

3. Маркович О.В. Застосування у навчальному процесі сучасних комп'ютерних технологій і тренажерів для підготовки майбутньої медсестри / О.В.Маркович, В.О.Рижковський //Всеукраїнська науково-практична конференція: «Вища освіта в медсестринстві: проблеми і перспективи» – Житомир. – 2011. – С. 167–170.

4. Пашковська Л.В. Використання мультимедійних технологій в медичному навчанні / Л.В.Пашковська // Всеукраїнська науково-практична конференція: «Вища освіта в медсестринстві: проблеми і перспективи» – Житомир. – 2011. – С. 195– 197.

5. Совтус І.М. Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в навчальний процес при проведенні занять в медичному коледжі / І.М.Совтус, Н.М.Корнісік // Магістр медсестринства. –2014.– №2 (12). – С.29–34.

ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ НА ЗАНЯТТЯХ З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Гейко О.В., Качура Т.М.

Коледж Національного фармацевтичного університету

Сучасний освітній процес все більше відмічається застосуванням інформаційних технологій, що в свою чергу викликає необхідність все більш надійного забезпечення інформаційної безпеки студентів, особистості, суспільства і держави в цілому.

Подальший розвиток інформаційних систем призводить до того, що інформаційні структури стають, по суті, основним джерелом інформації для студентів, здійснюють безпосередній вплив на їх обізнаність, психічну

діяльність, на формування їх соціальної поведінки, маніпулюють свідомістю. [1].

Винахідник «всесвітньої павутини» Тім Бернерс Лі попередив про загрозу впровадження систем, які дозволяють автоматично відслідковувати інформацію і дії користувачів Internet і на цій основі створювати їхні «портрети».[2]

Фактично більшість сучасних інформаційних технологій набула властивостей технологій спостереження, тобто технологій отримання (добування), цифрової обробки, накопичення в спеціалізованих базах даних (БД) та оперативного використання інформації про людину і соціум. До таких технологій можна віднести [2]:

- різноманітні соціальні мережі Internet (усього в Інтернеті налічується близько 200 млн блогів і приблизно 1,2 мільярдів сайтів);
- системи біометричної ідентифікації на різних принципах;
- системи тотального відео спостереження;
- мобільний зв'язок інтегрований з Internet;
- комп'ютеризовані системи обліку та обробки різних видів інформації в органах державного (корпоративного) управління тощо.

Бурхливий інтенсивний темп розповсюдження таких систем за останні 3-5 років отримує подальший розвиток у вигляді інтеграції баз даних (кожної з систем) в єдину універсальну базу даних в глобальних масштабах.

Демонстраційним комерційним варіантом такої бази даних можна вважати систему пошуку різноманітних даних про громадян і організації України та інших країн СНД на Radarix.com. До сфери пошуку були включені більше 5 300 масивів інформації, як на державному, так і на регіональному рівні. Загальний обсяг інформації приблизно 5-6 млрд записів із загальним обсягом 4-5 терабайт. У квітні 2009 року доступ до ресурсу закритий ФСБ. Відразу після створення radarix.com з'явився дуже схожий сайт radarix.biz, який не надавав доступу до баз. Там займалися пошуком людей в інтернеті фахівцями самого проекту radarix.biz, ну і, продавали доступ до баз radarix.com. Можливо, вони були партнерами.[2]

Можна дійти висновку про штучне, до певної міри, «конструювання» інформаційно-комп'ютерних технологій, і, в першу чергу, глобальної мережі Internet: як середовища для комп'ютерної розвідки (реалізація сумнівних програм нерівноцінного обміну БД з особистою (конфіденційною) інформацією

на населення країн, спонукання до розміщення особистої інформації з можливістю неконтрольованого накопичення інформації, інтеграції БД від різних систем спостереження); як перспективного засобу ефективного контролю за соціумом та потужного універсального каналу диференційованого інформаційно-психологічного впливу. Людина в цих умовах може втратити свою незалежну особистість, перетворитись у «суб'єкт персональних даних, заручника глобальної кібернетичної мережі», у «віртуальний біоресурс» для рефлексивного управління та інформаційно-психологічних маніпуляцій.

Для формування критичного мислення у студентів та надбання ними навичок розпізнавання прихованих інформаційних небезпек виникає необхідність удосконалення структури й змісту навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності». Доцільно скоротити час на викладання загальновідомих небезпек (природних, техногенних, соціально-політичних) та доповнити навчальну дисципліну «Безпека життєдіяльності» розглядом питань:

- визначення маніпулювання та його рівнів;
- технології маніпуляцій у міжособистих відносинах;
- технології масових маніпуляцій;
- особливості маніпулювання через засоби масової інформації, інформаційні системи (Internet), за допомогою реклами;
- сутність інформаційно-психологічного впливу (ІПВ);
- загрози людині, суспільству та державі від ІПВ;
- проведення інформаційно-психологічного протиборства в історії людства;
- чорний піар та «брудні» технології як механізм ІПВ;
- реалізація технологій маніпулювання свідомістю та правила протидії їм.

Навчальна дисципліна «Безпека життєдіяльності», яку введено обов'язковою, має стати базовою з інформаційно-психологічної безпеки. Тому об'єкт вивчення цієї дисципліни доцільно доповнити інформаційною безпекою держави, суспільства й особистості.

Для удосконалення викладання навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» вважаємо необхідним розробити та впровадити у навчальний процес декілька лекцій, або семінарських занять за темою «Соціально-психологічні основи інформаційної безпеки».

Базові освітні програми повинні доповнюватись комплексними інформаційними компаніями для населення за різними цільовими аудиторіями

за участі й підтримки відповідних державних інституцій, громадських організацій та фірм-виробників ІТ-продукції.

Прикладом таких заходів є проведення у лютому-березні 2009 р. «Місяця безпечного Інтернету» –соціальної інформаційної програми для підлітків, яку організувала «Коаліція за безпеку дітей» за ініціативи і підтримки компанії «Майкрософт Україна». [4]

В 2009 році створена постійно діюча «гаряча лінія» з веб-інтерфейсомSkarga, де кожен користувач може залишити свою скаргу щодо інформаційних порушень в Інтернеті.[4]

В 2013 в День безпечнішого Інтернету проведена прес-конференціяІнтернет асоціації України,під час якої було визначено стратегію боротьби за безпеку в Інтернеті, яку умовно можна розділити на три складові: інформування користувачів і профілактичні заходи, створення механізму захисту в процесі надання Інтернет-послуг, впровадження законодавчих актів по усуненню протизаконного контенту. [4]

Також був створений сайтОн-ляндія: безпечна веб-країназ матеріалами для дітей, студентів, батьків і викладачів (інтерактивні сценарії, короткі тести, готові плани уроків), які дають змогу засвоїти основи безпечної роботи в Інтернеті.

Визначені шляхи вирішення проблем адаптації населення країни до життя в інформаційних системах не забезпечать його повний захист, навіть за умов створення досконалої системи моніторингу, попередження, захисту та інформаційної протидії, але можуть суттєво, на порядки збільшити витрати інформаційних «партнерів»України, знизити ефективність інформаційного впливу, зумовити зрив планів інформаційної агресії.

Проведення таких заходів потребує багато часу, необхідно сформувати покоління молодих громадян України, які б адекватно сприймали реалії сучасного інформаційного світу. Тим важливіше активізувати цю роботу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безпека життєдіяльності: підручник./ [О.І. Запорожець,Б.Д.Халмурадов, В.І. Применко та ін.] – К.: "Центр учбової літератури", 2013. – 448 с.

2. Остроухов В.В. Інформаційна безпека (соціально-правові аспекти). Підручник/ [Остроухов В.В., Петрик В.М., Присяжнюк М.М. та ін.; за заг. ред. Є.Д. Скулиша]. – К.: КНТ, 2010. – 776 с.

3. Тарасенко Р.Б. Інформаційне право: Навчально-методичний посібник/ МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2010. – 512 с.

ЗНАЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ МЕДИЦИНИ ТА ФАРМАЦІЇ» ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФАРМАЦІЇ

В.В. Горбаньов

Коледж Національного фармацевтичного університету

Історія медицини та фармації є важливою складовою загальнолюдської історії та культури, що включає знання та традиції від найдавніших часів до сьогодення. Тому вивчення історії медицини та фармації, розуміння її розвитку можливе лише в нерозривному зв'язку із загальною історією та культурою людської цивілізації. Лікознавство цивілізацій та народів світу розвивалося одночасно з історичним та науково-технічним прогресом суспільства, формуючись за законами, які існували на той час. Визначні відкриття в галузі медицини та фармації знаходилися у тісній взаємодії з досягненнями природознавства, філософії, точних наук та мистецтва. Якщо у первісному суспільстві в основі лікувальної практики переважали релігійно-філософські вчення, то поступово в процесі наукового прогресу розвиток лікознавства, медицини та фармації відбувався під впливом великих наукових відкриттів. Медицина та фармації зазнають змін у зв'язку із суспільними змінами, розвитком споріднених наук: хімії, фізики, ботаніки, біології, анатомії та ін. Пройшовши складний шлях еволюційного розвитку, сучасні медицина та фармації, через декілька тисячоліть повертаються до власних джерел, запроваджуючи в сучасну практику методи народної медицини [3, с. 5].

До галузі історії медицини та фармації відносять виявлення всіх способів пошуку, виготовлення, аналізу та застосування ліків у минулому. При цьому необхідно враховувати та розглядати конкретні умови, в яких розвивалася фармація. Тривалий час в силу економічних та культурних умов фармація розвивалася емпіричним шляхом. Переломним моментом в еволюції науки про ліки став перехід до наукової фармації, що було пов'язане зі створенням перших кафедр фармації в університетах Європи. Подальше становлення фармації обумовлене прогресом аналітичної хімії, початком доби синтезу лікарських засобів, зародження фармакології тощо.

Вивчення дисципліни «Історія медицини та фармації» в Коледжі НФаУ дозволяє збагатити духовний світ студентів, ознайомити їх з історією виникнення своєї майбутньої професії. Під час вивчення особливостей становлення і розвитку медицини та фармації студенти отримують загальні уявлення про закономірності світового історичного процесу становлення та розвитку лікознавства, медицини та фармації від найдавніших часів до сьогодення, виявляють досягнення та особливості кожної історичної епохи, взаємодію та єдність національних та інтернаціональних факторів у формуванні медичної та фармацевтичної науки та практики у різних регіонах світу.

Значення історії медицини та фармації полягає в тому, що вона показує роль і досягнення вітчизняних вчених у розвитку медичної і фармацевтичної науки, визначає їх місце в світовому і науково-технічному прогресі. Як навчальна дисципліна «Історія медицини та фармації» базується на вивченні загальної історії під час загальноосвітньої підготовки й інтегрується з такими дисциплінами навчального плану Коледжу НФаУ, як історія та культура України, філософія, неорганічна хімія, органічна хімія, медична ботаніка, анатомія та фізіологія, мікробіологія, токсикологічна хімія, біологічна хімія, фармакологія, фармакогнозія, організація та економіка фармації, менеджмент та маркетинг у фармації та ін. Окрім того засвоєння студентами матеріалу дисципліни закладає основи професійної культури та основи вивчення студентами професійно орієнтованих дисциплін, й передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з історії медицини та фармації в процесі подальшого навчання і у професійній діяльності.

Історія медицини та фармації поділяється на *загальну*, яка вивчає розвиток медичних знань, лікознавство у людському суспільстві в цілому та

спеціальну, в якій висвітлюється розвиток окремих галузей медицини та фармації – терапії, хірургії, фармакогнозії та інших. Вивчення історії медицини та фармації сприяє формуванню наукового світогляду та навичок історичного мислення, наукового уявлення про взаємозв'язок природних і спеціальних дисциплін, дозволяє підвищити загальнокультурний рівень сучасного молодого фахівця. Значення історії фармації полягає у визначенні ролі та досягнень вітчизняних вчених у розвитку фармацевтичної науки, їх місця в світовому і науково-технічному прогресі, впливу фармації на суміжні галузі науки і практики, осмислення завдань, що стоять перед фармацевтичним сектором і охороною здоров'я в цілому. Вивчення історії медицини та фармації в провідних університетах Європи почалося в ХІХ ст., й сьогодні дисципліна викладається в усіх ВНЗ медичного та фармацевтичного профілю [2, с. 737].

В Коледжі НФаУ студенти-бакалаври І курсу на заняттях з «Історії медицини та фармації» вивчають 10 основних тем, які поділені на 2 змістових модулі (Табл 1.)

Як навчальна дисципліна історія медицини та фармації застосовує як **загальнонаукові** (історичний і логічний методи, абстрагування, системний підхід та системний аналіз, індукція, дедукція, аналіз, синтез, опис, статистичний, динамічний.) так і **історичні** методи дослідження (історико-генетичний метод, історико-порівняльний метод (в основі аналогія), історико-типологічний метод (розкриття взаємодії: одиничне-особливе-загальне), діахронний аналіз (різночасовий, різномоментний).

До основних принципів історії медицини та фармації належать: об'єктивність, системність та історизм. **Принцип системності** надає можливість встановити зв'язок між процесами в медицині та фармації з процесом в суспільстві. **Принцип історизму** передбачає вивчення явищ і процесів у динамічному розвитку із врахування конкретної історичної ситуації в суспільстві.

Таблиця 1.

**Структура навчальної дисципліни «Історія медицини та фармації»
в Коледжі НФаУ**

Тема	ВСЬОГО	Лекції	Семинар	СРС	МК
Змістовий модуль 1: Історія медицини і лікознавства на різних етапах розвитку суспільства. Особливості розвитку медицини і лікознавства на території слов'янських народів (Київська Русь – Україна початку ХХ століття).					
1. Історія медицини та фармації як наука та предмет викладання.	4	2		2	
2. Історичні аспекти становлення фармацевтичної освіти в Україні та закордоном.	4	2		2	
3. Історія становлення та розвитку Національного фармацевтичного університету та Коледжу.	4	2		2	
4. Історичні етапи становлення та розвитку медицини та фармації в стародавні часи.	10	4	2	4	
5. Фармація в епоху середньовіччя.	6	2	2	2	
6. Розвиток медицини та фармації в Україні від стародавньої Русі до ХVІІІ ст.	8	2	2	4	
7. Розвиток медицини та фармації України в ХVІІІ - ХІХ ст.	6	2		4	
Контроль ЗМ 1	2				
Всього ЗМ 1	44	16	6	20	2
Змістовий модуль 2: Становлення та розвиток фармації в Україні з початку ХХ століття. Розвиток фармацевтичної науки та практики. Сучасні напрямки розвитку фармацевтичної галузі та професійної діяльності в Україні і за кордоном.					
8. Історія розвитку медицини та фармації України в ХХ - на початку ХХІ ст.	13	4	2	7	
9. Видатні вчені та їх внесок в розвиток медицини та фармації.	15	6	2	7	
10. Сучасна медицина та фармація в країнах світу.	16	6	2	8	
контроль ЗМ 2	2				
Всього ЗМ 2	46	16	6	22	2
Разом	90	32	12	42	4
Кредитів ECTS -3					

У суспільстві історія медицини та фармації виконує декілька функцій, зокрема: *пізнавальну*, полягає перш за все в конкретному вивченні історичного шляху розвитку медицини та фармації, в узагальненні фактів і подій, а також в з'ясуванні головних тенденцій розвитку; *світоглядну*, полягає в тому, що світогляд – погляд на світ, суспільство, закони його розвитку тільки тоді може бути науковим коли всі спирається на об'єктивну дійсність, тобто історичні факти; *практичну*, передбачає, що на основі вивчення історії медицини та фармації необхідно сформуванню науково - обгрунтований погляд на дійсність, поєднати минуле, сьогодення та майбутнє та показати шлях до самовдосконалення; *виховну*, сприяє формуванню громадянських якостей, допомагає усвідомити такі категорії, як гідність, обов'язок перед суспільством, добро та зло, загальні моральні якості та цінності людства в їх розвитку [2, с. 737].

Таким чином у результаті вивчення дисципліни «Історія медицини та фармації» студенти повинні *знати*: сучасні тенденції розвитку галузі та аналізувати їх; структуру та особливості професійної діяльності; взаємозв'язок розвитку медицини та фармації з загальноісторичним розвитком суспільства; особливості напрямів, принципів, підходів становлення медицини та фармації на різних етапах історичного розвитку; основоположні поняття характерні для медицини та фармації окремих історичних центрів цивілізації (стародавній Китай, Індія, Месопотамія, Єгипет, Греція, Рим та ін.); базові елементи та історичне значення вчень видатних представників лікознавства різних історичних етапів; особливості процесу розвитку медицини та фармації в Стародавній Русі та Україні; взаємозв'язок розвитку фармації в Україні та країнах світу з загальними досягненнями науки і економічними та соціальними змінами в суспільстві. *Вміти*: використовувати фахові знання для вирішення практичних ситуацій; формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї; проводити аналіз професійної інформації, приймати обгрунтовані рішення, набувати сучасні знання; здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань; виносити судження щодо перспектив розвитку української фармації та фармацевтичного ринку України; визначити соціальне значення фахової підготовки студентів фармацевтичних вузів; аналізувати тенденції розвитку медицини та фармації за кордоном; трактувати основні принципи санітарно-просвітницької роботи. *Володіти*: методами та прийомами аналізу щодо визначення загальних

тенденцій розвитку медицини та фармації, методами історичного, порівняльного, документального і мета-аналізу, індуктивно-дедуктивними методами, репродуктивними методами, методами описового та абстрактного моделювання й узагальнення (формування висновків, рекомендацій і пропозицій), методами самоконтролю у навчанні; технологіями дистанційного навчання, технологіями інтерактивного навчання, комп'ютерними (інформаційними технологіями, технологіями самостійного навчання і поетапного формування розумових дій).

Вивчення дисципліни «Історія медицини та фармації» допомагає студентам, майбутнім фахівцям фармації, правильно зрозуміти сучасний стан та передбачати подальші перспективи розвитку медичної та фармацевтичної галузей. Минуле медицини та фармації дає змогу простежити у хронологічній послідовності, як змінювалися зміст медичних та фармацевтичних знань, спрямованість медичної діяльності, місце медичних та фармацевтичних працівників у суспільному житті залежно від соціально-економічних відносин, від розвитку науки, освіти, техніки та зміни світогляду.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горбаньов В.В. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні дисципліни «Історія медицини та фармації». // Удосконалення освітнього процесу на основі інформаційно-комунікаційних технологій. Збірник матеріалів XVI обласної науково-методичної конференції. 24 лютого 2017 року. Харків, стор. 126-127.
2. Горбаньов В.В. Історія медицини та фармації. // Фармацевтична енциклопедія / Голова ред. ради В.П. Черних. - третє вид., доп. - К.: МОРІОН, 2016. - стор. 737.
3. Історія медицини та фармації: навчальний посібник для студентів вищих фармацевтичних навчальних закладів. / А.А. Котвіцька, В.В. Горбаньов, Н.Б. Гавриш та ін.- Х.: НФаУ: Золоті сторінки, 2016. – 168 с.

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ХІМІЇ

В.В. Гузева, І.В. Кійко

Коледж Національного фармацевтичного університету

Вступ. Фармацевтична хімія є дисципліною циклу професійної підготовки у коледжі. Засвоєння сукупності теоретичних знань та практичних умінь і навичок дисципліни надає можливості сформувати професійні компетентності майбутніх фахівців спеціальності 226 «Фармація» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», таких як проведення фармацевтичного аналізу лікарських засобів фізичними, хімічними, фізико-хімічними та біологічними методами.

Метою публікації є висвітлення застосування інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні фармацевтичної хімії. В даний час методам навчання з використанням ІКТ приділяється особлива увага, оскільки їх застосування у навчальному процесі сприяє підвищенню якості та ефективності підготовки спеціалістів фармації, реалізації диференційованого підходу до навчання студентів з урахуванням їх індивідуальних особливостей. Засоби ІКТ дозволяють здійснювати взаємодію між викладачем і студентом у діалоговому режимі, що полегшує процес обміну інформацією.

На лекційних заняттях програмний матеріал викладається за допомогою мультимедійних презентацій. Для підготовки яких використовується не тільки добре відомий програмний засіб Microsoft PowerPoint, але й спеціалізовані редактори Macromedia Flash, Picasa, Photodex ProShow та інші. Мультимедійна система надає можливість подавати інформацію не лише у вигляді тексту, а і у вигляді фотографій, анімаційних картинок, аудіо текстів, цифрового відео. Це підвищує ефективність засвоєння інформації на занятті.

На лабораторних заняттях з дисципліни студенти аналізують запропоновані зразки субстанцій та лікарських препаратів індивідуального виготовлення, використовуючи методики, рекомендовані Державною фармакопеею України та іншими аналітично-нормативним документами. Методики, запропоновані АНД не завжди можна повністю відтворити в умовах навчальної лабораторії. Сучасні студенти, які здебільшого є представниками «покоління відеоігор», орієнтовані на сприйняття високоінтерактивного,

мультимедіанасиченого навчального середовища. Згаданим вище вимогам якнайкраще відповідають освітні програми, що моделюють об'єкти і процеси реального світу і системи віртуальної реальності. Прикладом таких навчальних систем є віртуальні хімічні лабораторії, які дозволяють імітувати хімічні процеси. Крім того, з'являється нове лабораторне аналітичне обладнання та прилади, застосовуються нові хімічні реактиви, удосконалюються методики аналізу, підвищується якість роботи лабораторій, які акредитуються в міжнародних і національних центрах. Використання Інтернету відкриває широкі можливості для створення та використання наочно-демонстраційного супроводу при виконанні таких лабораторних робіт.

Студенти широко використовують ІКТ при виконанні позааудиторної самостійної роботи. При повторенні та вивченні матеріалу можна вибирати потрібний темп та час вивчення. При цьому комп'ютер виконує такі функції як джерело навчальної інформації, наочний посібник, тренажер, засіб діагностики і контролю.

Жива комунікація невід'ємна від інформаційних технологій. Важливу роль в процесі передавання інформації має листування з використання електронних скриньок, спілкування за допомогою Скайпу.

Фармація – наукоємка та інформаційноємка галузь, яка динамічно розвивається. Молодим спеціалістам необхідно працювати в умовах реального фармацевтичного ринку. Тому вкрай необхідно навчити студентів самостійно відслідковувати, обробляти і використовувати професійну інформацію, розміщену на офіційних сайтах провідних фармацевтичних підприємств, спеціалізованих фармацевтичних видань і т.д.

Висновок. Використання комп'ютерних технологій і онлайн-засобів дає можливість задовільнити індивідуальні інформаційні запити кожного студента. Дозволяють інтенсифікувати освітній процес, збільшити розуміння та глибину засвоєння знань. Інформаційно-комунікативні технології є чинником розвитку загальних та фахових (спеціальних) компетентностей. В цілому поєднання традиційних методів та засобів навчання з комп'ютерними технологіями підвищує успішність студентів, стимулює розвиток творчого потенціалу та самостійної роботи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Радул В.В., Соціальна зрілість особистості вчителя: фактори формування/ В.В. Радул. – К. Вища шк., 2008. – 240с.

2. Жаболенко М.В. Инновации в области использования информационно-коммуникационных технологий в учебном процессе / М.В. Жаболенко, Н.О. Жданова // Стратегія інноваційного розвитку системи вищої освіти в Україні: матеріали міжнародної науково-практичної конференції/ гол. ред. С.В. Смерічевська. – Донецьк: Кальміус, 2007 р.

3. Деркач Т.М. Інформаційні технології у викладанні хімічних дисциплін: [навч.-метод. посіб.] / Тетяна Михайлівна Деркач. – Дніпропетровськ: Видавництво ДНУ, 2008. – 336с.

4. Деркач Т.М. Програмне забезпечення для проведення «віртуальних» лабораторних робіт з хімії / Т.М. Деркач, О.К. Рожко // Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі : [збірник наукових праць] / Випуск V. – Кривий Ріг : Видавничий відділ НМетАУ, 2008. – С.319-324.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У КОЛЕДЖІ НАЦІОНАЛЬНОГО ФАРМАЦЕВТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Діденко С.В., Кімельман О.О.

Коледж Національного фармацевтичного університету

У наш час англійську мову, а, точніше, її значимість для сучасної людини переоцінити важко. Знання англійської мови відіграє важливу роль у пристосуванні кожної людини до сучасних світових умов і дає просто величезні переваги майже в усіх сферах життя тим людям, які її вивчили. Саме тому, викладачам англійської мови дуже важливо правильно організувати свої заняття та підібрати доцільне методичне забезпечення, щоб допомогти студентам якомога швидше та ефективніше оволодіти мовою.

Обсяг практичних занять з предмету «Іноземна мова (англійська)» на першому та другому курсах денної форми навчання – 123 години, з них 36 годин – I семестр, 55 годин – II семестр та 32 години – III семестр. На

самостійну роботу виділено 37 годин (I семестр – 11 годин, II семестр – 15 годин, III семестр – 11 годин).

Відповідно до навчальної програми з предмету «Іноземна мова (англійська)» для 10 – 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів викладачами коледжу було розроблено робочу програму, розраховану на 3 семестри.

За підсумками вивчення практичних тем студенти повинні вміти читати та перекладати англомовні тексти відповідного рівня складності, висловлюватися в усній та письмовій формах за тематикою курсу, використовуючи засвоєний лексичний та граматичний матеріал, а також розуміти англомовний текст на слух.

Основним підручником, що використовується для проведення практичних занять з англійської мови на першому та другому курсах є Tim Falla, Paul A. Davies. *Solutions Pre-Intermediate 2nd edition. Student's book.* Oxford University Press, – 2012. Підручник відповідає всім сучасним тенденціям викладання іноземної мови, а також вимогам державного стандарту з англійської мови. Він рекомендований Міністерством освіти і науки України та відповідає програмі. Значною перевагою підручнику є те, що його матеріал ретельно відібраний як відповідно до інтересів і потреб студентів та викладачів, так і виходячи з вимог сучасних випускних іспитів та ЗНО. Він містить завдання для інтерактивного, творчого навчання, які спонукають до активного мислення, розвитку уяви, прояву творчості.

Підручник *Solutions Pre-Intermediate 2nd edition* має зручну структуру. Він містить 10 тематичних модулів, кожен з яких складається з таких блоків: *Vocabulary and Listening*, в якому подано лексичний матеріал та вправи на його закріплення та завдання для аудіювання; *Grammar*, що містить завдання для вивчення та закріплення граматичного матеріалу; *Culture* – подано інформацію про культуру та традиції народів світу; *Reading* містить тексти для читання та вправи до них; *Everyday English* складається з діалогів, розмовних тем, які розвивають комунікативні навички, культуру спілкування; *Writing*, де студенти знайомляться з правилами написання документів, листів, оголошень, тощо.

Також у підручнику є додаткові розділи: *Language Review/Skills Round-up sections* (завдання на закріплення матеріалу з попередніх двох тематичних модулів), *Get ready for your exam* (типові завдання для підготовки до екзамену),

VocabularyBuilders (додаткові завдання на закріплення лексичного матеріалу), *GrammarBuilders* (граматична інформація та додаткові вправи з граматики).

Велика увага на практичних заняттях приділяється роботі з аудіо- та відеоматеріалами, які включають записи автентичних текстів, діалогів та бесід. До відеоматеріалів є спеціально розроблені завдання (*Worksheets*), які можна використовувати під час практичного заняття з подальшим обговоренням, або у якості самостійної роботи. Їх використання дає змогу студентам не лише поширити свій словниковий запас типовими фразами, а й стимулює діалог та дискусію.

Так як вивчення англійської мови потребує постійного систематичного опрацювання навчального матеріалу, було організовано самостійну роботу студентів. У якості самостійної роботи студенти виконують завдання у робочому зошиті (*SolutionsPre-Intermediate 2nd edition. Workbook*).

Для поточного та підсумкового контролю засвоєння знань викладачами коледжу було розроблено ряд завдань з аудіювання, читання, письма та говоріння, які дозволяють визначити рівень володіння матеріалом з кожної теми.

На думку викладачів англійської мови коледжу НФаУ правильна організація початкової діяльності та робота з підручником *SolutionsPre-Intermediate 2nd edition* є ефективною та цікавою, вона забезпечує реалізацію комунікативно орієнтованого підходу у викладанні іноземної мови, сприяє формуванню навичок міжкультурного спілкування та мотивації до подальшого оволодіння англійською мовою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Tim Falla, Paul A Davies. *SolutionsPre-Intermediate2ndedition. Student'sbook*. OxfordUniversityPress, – 2012.
2. Tim Falla, Paul A Davies. *SolutionsPre-Intermediate2ndedition. Workbook*. OxfordUniversityPress, – 2012.
3. Tim Falla, Paul A Davies. *SolutionsPre-Intermediate2ndedition. Teacher'sbook*. OxfordUniversityPress, – 2012.

КРОСВОРД ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ ПЕРЕВІРЕННЯ ЗНАНЬ НА ЗАНЯТТЯХ ФІЗИКИ

А.Ю. Дмитрук

КВНЗ «Житомирський базовий фармацевтичний коледж
ім. Г. С. Протасевича»

Розглянуто та проаналізовано особливості застосування кросворді для перевірення і повторення знань на заняттях фізики.

Ключові слова: повторення знань, перевірення знань, нетрадиційні форми роботи, кросворд.

Постановка проблеми. Фізика є однією з базових дисциплін в системі загальної середньої освіти, але за рівнем зацікавленості у її вивченні вона займає одне з останніх місць у рейтингу серед навчальних предметів. Ось чому актуальним є питання щодо пошуку нових шляхів формування і підвищення пізнавальних інтересів студентів. Розв'язок завдань, поставлених перед викладачем, привело до пошуку нових форм організації навчальної роботи. Невід'ємним процесом навчання є повторення та узагальнення навчального матеріалу, яке є досить складним як за методикою викладання, так і за можливостями активізації роботи студентів, а тому постає завдання знайти методичні прийоми і засоби, які б допомогли відтворити знання, систематизувати, узагальнити їх.

Виклад основного матеріалу. Використання завдань відтворення матеріалу – первинний і необхідний етап повторення та контролю рівня знань студентів. Однак, «механічне» повторення вивченого матеріалу, не викликає зацікавленості студентів. Особливо малоефективне просте повторення навчального матеріалу на підсумкових заняттях. Активізувати студентів можна завдяки нетрадиційним формам роботи, одним з яких є робота з тематичними кросвордами, що містять багато нових термінів, які важко запам'ятовуються.

Розв'язування кросвордів ефективно після вивчення розділу курсу фізики і при узагальненні навчального матеріалу об'ємних розділів або всього курсу в кінці навчального року (використовуючи кросворди, які найбільше сприяють відтворенню потрібних викладачу відомостей — з історії фізики, про використання фізичних законів, методів дослідження природних явищ тощо). Включаючи студентів в цю інтелектуальну гру, викладач в нетрадиційній формі

перевіряє їх знання, міцність та глибину засвоєння пройденого матеріалу. Виявляє, які питання потрібно пояснити і закріпити.

Пропонуючи студентам кросворд з фізики, треба мати на увазі, що при його рішенні викладач досягає поставленої навчальної цілі (формування, уточнення і систематизація визначеного кола понять і знань, розвиток інтелекту і фізичного мислення студентів, виховання в них визначених якостей особистості) й найбільш достовірно визначити рівень засвоєння навчального матеріалу, якщо будуть виконані такі умови:

1) наперед перевірена доступність кросворду, тобто враховані вікові особливості учнів, їх підготовка з фізики, вимоги навчальної програми (якщо студенти не володіють необхідною для рішення кросворда глибиною знань, можна наперед повідомити їм деякі важкі, або маловідомі терміни);

2) наявність об'єктивних стимулів (мотивів), які надихають студентів працювати на найкращий кінцевий результат (повний розв'язок кросворду);

3) створення на уроці атмосфери природної ігрової ситуації;

4) забезпечення при роботі з кросвордами тільки позитивні емоції студентів, тобто веселий настрій і задоволення від вдалої відповіді;

5) елемент змагання між студентами, що істотно активізує пізнавальну діяльність;

6) передбачено обговорення відповідей на питання кросворда, їх уточнення, а в разі виникнення різних думок — проведення дискусій [1].

Викладач може використовувати не тільки вже розроблені кросворди з методичної літератури, а й залучати до складання кросвордів студентів – це привчить їх до роботи з навчальною і додатковою літературою і дасть можливість більш ширше та глибше вивчити тему.

Розв'язування навчальних кросвордів – не просто розваги, воно надає великі можливості щодо розвитку мислення студентів, учить правильно формулювати думки, розвиває логічне мислення. Позитивні емоції від розв'язування кросвордів засновані на підсвідомих елементах психіки людини, що виявляється в ігровій діяльності, – прагнення зібрати, завершити, упорядкувати. А значить цю психологічну особливість потрібно використовувати на заняттях під час заповнення кросвордів. Адже це серйозна навчальна робота, хоч і в ігровій формі і при цьому формуються такі якості, як терпіння, зосередженість, акуратність тощо [2].

Кросворди – це загальновідома для всіх гра, яка захоплює і приваблює. При цьому формуються навички самостійності в розв'язанні досить складних завдань, розвиваються творчі здібності. Робота з кросвордами допоможе виховати у студентів зацікавлене ставлення до навчання фізики. Під час розгадування кросвордів, а особливо під час їх складання, студент не тільки повторює вивчене на заняттях, а й навчається самостійно здобувати знання. Так викладач виявляє недоліки в навчанні студентів, запропонує цікаві способи усунення їх.

Для більшої зацікавленості студентів, кросворди можна урізноманітнювати їх зміст і форму представлення: частину з них давати індивідуально (оцінюються всі окремо студенти), а частину колективно (оцінка ставиться колективу і тим хто назвав найбільшу кількість слів); деякі кросворди можна відгадувати всією групою, при цьому враховувати активність, винахідливість кожного і виставляти лише хороші оцінки найбільш «спритним». Є кросворди з фрагментами (картинками, схемами, формулами), де питання не формулюються в словесному вигляді. Тут потрібна додаткова розумова діяльність, щодо розпізнання образу. Таке завдання несе набагато більше інформації, ніж звичайний словесний опис. Вони використовуються під час підсумкового повторення, а також у гуртковій роботі.

Висновки. Як правило, всі навчальні кросворди студенти вирішують без використання довідкової літератури, тому позитивна оцінка викладача щодо виконаної ним роботи є хорошим психологічним стимулом. Якщо забезпечити кросворд кількісними показниками для оцінювання рівня ерудиції, то одержимо принципово новий тип гри – тест-кросворд, який дозволяє оцінити загальну підготовку студента по фізиці, широту його кругозору в цій області знань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Самойленко П.И., Сергеев А.В. Тематическая проверка знаний: кроссворды по физике. – М.: Школа-Пресс, 1999. – с.144.
2. Застосування кросвордів для повторення і перевірення знань на заняттях фізики//Фізика в школах України.-2011.- №5.-С.17-20.

ПРОБЛЕМНО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОРЕСУРСІВ ПРИ ВИВЧЕННІ МІКРОБІОЛОГІЇ

Л.В. Довженко

КВНЗ «Житомирський базовий фармацевтичний коледж
ім. Г.С.Протасевича»

У статті обґрунтовано необхідність проблемно-інформаційного підходу до використання відеоресурсів при вивченні мікробіології, наведено приклади використання відеофільмів у освітньому процесі в поєднанні з методами проблемного навчання.

Ключові слова: відеоресурси, відеофільми, проблемно-інформаційний підхід, проблемне навчання, мікробіологія.

Постановка проблеми. Сучасний світ, для якого характерний стрімкий розвиток науково-технічного прогресу та величезний обсяг інформації в усіх сферах життя – це візуально орієнтований світ. Рекламні відеофільми використовуються не тільки в сфері реклами, політики, бізнесу, але і в сфері освіти. Загальновідомо, що тільки 15% інформації людина запам'ятовує на слух, 25% залишається в пам'яті від побаченого. Одночасне поєднання слухового сприйняття і побаченого образу підвищує запам'ятовування до 65%. Це підтверджує актуальність використання відеоресурсів у освітньому процесі. Застосування відеофільмів одночасно з методами проблемного навчання важливо також ще тому, що завданням сучасної вищої школи є формування кваліфікованого фахівця і гармонійно розвиненої особистості.

Виклад основного матеріалу. До основних переваг проблемно-інформаційного підходу при використанні відеоресурсів можна віднести те, що за допомогою аудіовізуальних засобів передачі інформації активізується засвоєння знань, поліпшується якість вивчення мікробіології. Відеоресурси вносять різноманітність у навчання, створюють атмосферу реальності в навчальній аудиторії. Крім того, відеоматеріали дають можливість вивчати мікроорганізми на клітинному і субклітинному рівнях.

Іншою перевагою навчальних відеофільмів є можливість навчати студентів, які мають різний рівень знань (за умови правильного підбору відеоматеріалу). Також використання аудіовізуальних засобів інформації дозволяє поліпшити результати навчання і підвищити мотивацію студентів.

Адже в навчальному фільмі присутні яскраві і незабутні образи, які мають значні переваги перед текстовими методичними рекомендаціями.

Для ефективного використання відеофільмів потрібна ретельна підготовка викладача, тому що перегляд фільму не повинен бути пасивним відпочинком для студента. При використанні відеоматеріалів викладач повинен створити умови, які зможуть зацікавити студентів і залучити їх до інших видів діяльності: обговорення, дискусії, вирішення проблемних питань, проблемних завдань і т.п.

Тому правильно підібрані відеоматеріали можна використовувати для проблемного навчання. Проблемне навчання наближається до розвиваючого навчання, коли викладач ставить завдання розвинути інтелект студента. При цьому активно формується пізнавальна діяльність студентів при вирішенні проблемних ситуацій, досягається самостійність застосування способів розумових дій [2, с. 75].

У теорії М.І. Махмутова проблемне навчання – це «тип розвиваючого навчання, у якому поєднуються систематична самостійна пошукова діяльність учнів із засвоєнням готових досягнень науки, а система методів побудована з урахуванням визначення мети і принципу проблемності» [3]. Отже, проблемне навчання – це створення ланцюга проблемних ситуацій та управління діяльністю учнів з самостійним вирішенням навчальних проблем.

Проблемна ситуація – це співвідношення обставин і умов, в яких розгортається діяльність людини або групи, містить протиріччя і не має однозначного вирішення. Пошук призводить до вирішення протиріччя і продуктивного розвитку того, хто здійснював пошукову діяльність [3, с.70]. Л. Виготський зазначав, що проблемна ситуація знаходиться у «зоні найближчого розвитку», коли учень може вирішити її тільки на межі своїх можливостей, при максимальній активізації свого інтелектуального, творчого та мотиваційного потенціалу. Проблемна ситуація обумовлює початок мислення в процесі постановки і вирішення проблеми [3].

Проблемне навчання при поєднанні з відеоресурсами підсилює когнітивні процеси і забезпечує активну участь студентів у процесі засвоєння знань. Оптимальне поєднання самостійної роботи студента і керівництва викладача створює умови для усвідомлення і вирішення проблемних ситуацій.

Наприклад, при вивченні теми «Патогенні мікобактерії» перед переглядом відеоматеріалу викладач формулює проблему, яка узагальнює

основну ідею фільму. Студенти об'єднуються в малі групи для пошуку можливого вирішення даної проблеми і подальшого обговорення. Вирішення проблемної ситуації малими групами вчить студентів працювати колегіально, прислухатися до думки інших.

Перед переглядом відеосюжету «Мікобактерії туберкульозу»[4] можна задати проблемне запитання: «Чому змінюється вірулентність збудників туберкульозу?». Перед переглядом відео «Інфікування на туберкульоз»[1] можна запропонувати студентам вирішити проблему «За яких умов мікобактерії туберкульозу потрапляють у трахеї, бронхи, альвеоли і інші органи?».

Надалі проблемні завдання можна ускладнювати. Так, після вивчення відеофрагменту «Проба Манту при туберкульозі»[5] студенти обговорюють проблеми «З чим пов'язано необґрунтоване призначення превентивного лікування при туберкульозі?» і «Чому позитивну пробу Манту іноді визначають як поствакцинальну?».

Висновки. Таким чином, відеоресурси - потужний інформаційний засіб впливу на особистість студента. Використання відеофільмів у навчальному процесі в поєднанні з методами проблемного навчання підвищує якість засвоєння мікробіології. Ретельно підібрані викладачем відеоресурси і відповідно підготовлені проблемні запитання, завдання і вправи істотно підвищують мотивацію, розвивають мислення, сприяють формуванню продуктивних знань і умінь студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Инфицирование туберкулезом. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.youtube.com/watch?v=t3YdZX0LZ1w

2. Павленко В.В. Методи проблемного навчання / В.В. Павленко // Нові технології навчання: наук.-пед. зб. // Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки, Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. – Київ, 2014. – Вип.81 (спецвипуск). – 84 с. – С. 75-79.

3. Махмутов М.И. Организация проблемного обучения в школе / М.И. Махмутов. – М. : Педагогика, 1977. – 374 с.

4. Микобактерии туберкулеза (*Mycobacterium tuberculosis*). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.youtube.com/watch?v=0cpw9BSSC8A>

5. Проба Манту при туберкулезі. [Електронний ресурс] – Режим доступу:
[http:// www.youtube.com/watch?v=SD_1Lcl6onE](http://www.youtube.com/watch?v=SD_1Lcl6onE)

МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ВИХОВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

Драннік О.В.

Коледж Національного фармацевтичного університету

Збереження здоров'я молоді є найважливішим завданням держави та всього суспільства. Для забезпечення високих показників здоров'я у студентів доцільно формувати культуру здоров'я як головну умову культурного і духовного становлення особистості. Саме культура здоров'я визначає спосіб життя не лише окремої особи, а й усього людства.

Навчальним закладам належить особливо важлива роль в пропагуванні здорового способу життя. В Коледжі НФаУ постійно піднімається тема про шкідливість алкоголю: проводяться виховні години, організовуються студентські конференції, для наочності використовуються виставки та конкурси стіннівок.

Найдоцільнішим, вважаю, дослідження проблеми самими студентами та презентування результатів одноліткам. Саме пошукова діяльність забезпечує формування наукового світогляду, розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей, формування навичок самостійної дослідницької роботи.

Досить перспективним в роботі є використання методу проектів. Працюючи над проектом, студенти спілкуються, співпрацюють і допомагають один одному в процесі навчання, розвивають соціальні, розумові та комунікативні навички. Цей вид діяльності сприяє здійсненню індивідуального підходу в групах з різним рівнем підготовки під час вивчення та засвоєння нового матеріалу. Під час використання проектного методу всі учасники навчально-виховного процесу розв'язують цілу низку різнорівневих дидактичних, виховних і розвивальних завдань. Це сприяє розвитку

пізнавальних навичок студентів, формуванню вміння самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі тощо[1, с.96].

На початку семестру, аналізуючи можливості навчального матеріалу щодо використання проектної технології, створюю банк тем різного ступеню складності. Студентам надаю можливість вибрати тему проекту, організаційну форму її виконання (індивідуальну або групову), ступінь ускладненості проектної діяльності. Для організації проектування визначаємо мету, плануємо результат і форми захисту.

На заняттях з історії України (сучасність), людина і світ, основи правознавства розглядаємо проектні роботи за наступними темами: продаж алкоголю неповнолітнім, статеві та вікові особливості залежності, родинні святкові стереотипи, негативний вплив алкоголю на здоров'я, правопорушення та відповідальність, рішення проблеми в інших країнах та інше.

Цікавими були роботи стосовно негативного впливу реклами алкогольних напоїв на телебаченні. Реклама – це могутній засіб впливу і маніпуляції людиною. Вона здатна формувати і змінювати світогляд і поведінку людей. Головні негативні моменти полягають у тому, що реклама спричиняє стереотипізацію мислення, а відтак – поведінки, нав'язує готові моделі й стандарти життя.

Досить багато використовуються у рекламі гендерних стереотипів. Вони століттями формувалися в суспільстві та нині перешкоджають встановленню гендерної рівності[3]. Так, у багатьох рекламних образах помітним є жіночий аспект. Образ жінки залишається одним із найпоширеніших у рекламі. Величезна кількість товарів та послуг рекламується на тлі красивих жінок. Окрім жіночих, реклама витворила й чоловічі образи. Чимало з них є дискримінаційними. Чоловік або хворіє, або обідає і, як правило, на другому плані.

Студенти рахували кількість роликів в рекламних блоках, порівнювали між різними телеканалами, заповнювали таблиці та складали діаграми. І приходили до висновку, що успішні, самодостатні та красиві чоловіки зустрічаються найчастіше в рекламі алкогольних напоїв. Наслідком цього етапу дослідження стало проведення анкетування серед одногрупників. Студенти відповідали на питання стосовно вподобань, аналізували якість реклами та її вплив на підсвідомість, розмірковували над причинами алкогольної залежності.

Наступний крок - дослідження законодавчої бази. Студенти довели порушення закону України "Про рекламу". Так, у ст. 22 п.2 вказано, що реклама алкогольних напоїв...забороняється на радіо та телебаченні з 6 до 23 години[5]. Доказом стало особисте фото з годинником на тлі рекламного ролика.

Активні коментарі студентів були стосовно ст.22 п.3: « Реклама алкогольних напоїв...не повинна містити зображення процесу ...споживання алкогольних напоїв; не може формувати думку, що ...вживання алкоголю є важливим фактором досягнення успіху в спортивній, соціальній, сексуальній або інших сферах життя; не повинна створювати враження, що вживання алкогольних напоїв ... сприятиме розв'язанню особистих проблем; не може формувати думку, що алкоголь чи тютюнові вироби мають лікувальні якості або що вони є стимулюючими чи заспокійливими засобами»[5].

Особисті спостереження та критичні зауваження щодо порушень підвели до пропозицій стосовно вирішення проблеми. Так було розглянуто питання стосовно діяльності Національної Ради України. Саме вона є конституційним, постійно діючим колегіальним органом, метою діяльності якого є нагляд за дотриманням законів України у сфері телерадіомовлення, а також здійснення регуляторних повноважень щодо аудіовізуальних ЗМІ. Національна рада бере участь у розробці й реалізації державної політики у сфері телерадіомовлення, створює План розвитку національного телерадіоінформаційного простору...видає та переоформлює ліцензії телерадіоорганізаціям... застосовує санкції щодо порушників, здійснює нагляд за дотриманням стандартів і норм.[6] Саме цей адміністративний орган повинен мати можливість виносити санкції за порушення реклами на телебаченні. На жаль, в Україні законодавство сформульоване таким чином, що в більшості випадків Нацрада визначає порушення і перенаправляє в орган із захисту прав споживачів. До того ж, діючі санкції надзвичайно дрібні і телеканалу абсолютно не шкідливі та практично нецікаві. Добре було, якщо Нацрада могла виносити штрафи у відсотках від обертів компанії. Ось тоді це суттєво.

Але поки законодавча база не досконала, самому можна виробити у себе захисний механізм. Недобросовісній і навіть маніпулятивній рекламі цілком можна протистояти. Найдієвішим засобом є переконання. Основними прийомами переконання є інформування (розповідь), роз'яснення, доказ, спростування і бесіда. Переконання формують у процесі засвоєння естетичних,

моральних, політичних, філософських та інших знань. Воно має бути послідовним, логічним, максимально доказовим, відповідати рівню вікового розвитку особистості[4].

Наведення конкретних статистичних даних – важливий фактор для переконання. Так, наприклад, Україна втрачає щороку понад 40 000 своїх громадян, загибель яких обумовлена алкоголем. Це близько 8 тисяч отруень, ще 8 тисяч — кардіопатій, а також інші захворювання та нещасні випадки, пов'язані з вживанням алкоголю. Крім того, в Україні зараз фіксується 25-30% випадків дитячої патології новонароджених, і дуже часто причиною цього є саме алкоголь, тобто вживання алкоголю як мамою, так і татом. Сьогодні рівень споживання алкоголю в Україні є одним із найвищих у світі і становить близько 20 літрів абсолютного спирту на душу населення за рік. Країна займає перше місце в світі по вживанню алкоголю серед дітей та молоді. Приблизно, 40% дітей у віці від 14 до 18 років вже залучені до систематичного вживання алкоголю[2].

Процес формування здорового способу життя молоді набуває ефективності за умови системного проведення просвітницької роботи, пошуку нових підходів до організації навчально-виховного процесу. При викладанні суспільних дисциплін також необхідно піднімати проблему формування здорового способу життя. Цікавим та ефективним засобом є метод проектів, який спрямован на стимулювання інтересу студентів до нових знань, розвиток особистості через розв'язання проблеми. Досліджуючи негативний вплив алкоголю, реклами алкогольних напоїв, порушення законодавства, студенти переконливо піднімаються на новий рівень розвитку своєї особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ващенко Г. Загальні методи навчання: Підруч. для педагогів / Г.Ващенко. – К.: Укр. видавнича Спілка, 1997. – 410с.
2. Алкоголь вбиває понад 40000 українців щороку [Електронний документ]. – Режим доступу: <http://www.tvereza.info/sobriety/today/utoday.html>– Назва з екрану.
3. Роль гендерно стереотипізованих образів у зовнішній рекламі [Електронний документ]. – Режим доступу: <http://naub.oa.edu.ua/2014/rol-genderno-stereotypizovanyh-obraziv-u-zovnishnij-reklami/> – Назва з екрану.

4. Переконавання як метод психологічного впливу [Електронний документ]. – Режим доступу: <http://ukraine-diplom.com/33/16244-perekonannya-yak-metod-psichologichnogo-vplivu.html>. – Назва з екрану.

5. Про внесення змін до Закону України "Про рекламу" [Електронний документ]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1121-15>. – Назва з екрану.

6. Про Національну раду [Електронний документ]. – Режим доступу: <http://www.nrada.gov.ua/ua/natsionalnarada/22047.html>. – Назва з екрану.

АНАЛІЗ ЕЛЕКТРОННОГО РЕСУРСУ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ З ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ДОСЛІДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

Н. П. Завадська

**КВНЗ «Житомирський базовий фармацевтичний коледж
ім. Г. С. Протасевича»**

У статті звертається увага на необхідність використання інформаційних ресурсів в фармацевтичній галузі. Проаналізовані види і можливості електронних ресурсів, пов'язаних з медициною та фармацією. Наведені приклади електронних сайтів та бібліотечних видань, які являються необхідними та корисними в роботі фахівців галузі.

Ключові слова: інформаційні ресурси, електронні сайти, Інтернет, бібліотечні ресурси, фармацевтична галузь, ІТ технології.

Постановка проблеми. З кожним роком інформаційно-комунікативні технології все більше розвиваються і стають необхідністю в житті людей. Кількість користувачів Інтернету в Україні також швидко збільшується, що зрозуміло. Сучасний інформаційний простір надає величезну кількість послуг. Всесвітня мережа Інтернет схожа на гігантський довідник, в якому зберігається інформація зі всього світу і практично на любую тему.

Інформаційні ресурси сьогодні широко представлені майже в кожній сфері людської діяльності. Не виключенням являється і фармація. Сайтів, призначених для цієї галузі, в Інтернеті налічується кілька десятків. Помітне збільшення кількості та поліпшення якості цих ресурсів приваблює до себе все більше фахівців і звичайних користувачів. Всі учасники можуть легко знайти там необхідну та передову інформацію, яка стосується фармацевтичного ринку.

Виклад основного матеріалу. Що ж таке інформаційні ресурси? Це певні документи чи масиви документів, які зберігаються в бібліотеках, архівах, фондах, банках даних та інших інформаційних системах.

В 2000 році на виставці «Охорона здоров'я 2000», яка відбувалась в місті Київ, було проведено анкетування фахівців. Серед опитуваних були: працівники аптек, студенти фармацевтичних та медичних коледжів, працівники оптових фірм та виробничих підприємств. Всього анкетування погодились пройти – 951 респондент. Результати показали, що працівники фармації частіше користуються можливостями Мережі, ніж медичні працівники. Причина в тому, що фармацевтичні компанії та організації мають більш високий рівень комп'ютеризації.

Використання новітніх електронних ресурсів — це необхідність в роботі з об'ємними масивами даних. Без Інтернету було б дуже складно проводити маркетинговий аналіз фармацевтичного ринку, а значить і досягнути високих результатів в бізнесі.

Опитування дозволили виділити головні інформаційні потреби фармацевтів. Професійну інформацію шукають 73% користувачів Інтернет, 8% цікавляться нормативно-правовими аспектами, а 17,5% бажають оперативно отримувати новини. Комерційна інформація потрібна 10% респондентів. Шукають також дані, які стосуються науки, освіти, ІТ технологій [2].

В Інтернеті існує великий вибір електронних ресурсів, на яких зібрана необхідна інформація для фахівців фармацевтичного сегменту. Поділити їх можна на три групи: рекламні сервери, інформаційні сервери та інформаційно-рекламні сайти.

1. Призначення рекламних серверів:

- надання цінових відомостей фахівцям фармацевтичного ринку;
- розміщення оголошень рекламного змісту;
- можливість контекстного пошуку інформації по прайс-листах;
- сформуванню знання у споживача про товар та послуги;
- зробити користувача постійним клієнтом компанії.

Контент на подібних сайтах може презентуватися як окремий проект, чи як текстова сторінка.

Прайс-листи компанії «Medinform» — найпопулярніші серед користувачів [1].

Призначення інформаційних серверів:

- доступ до бази даних про асортимент та ціни фармацевтичної продукції, представленої на ринку;
- створення Інтернет-терміналів регіональних систем, через які можна замовити продукцію аптечними підприємствами і сайтами фахових видань.

Найактивніше споживачі користуються сайтами: Pharmindex, Medprom, Farminfo, Pharmbase-Kiev, "Кросс-Маркет».

Призначення інформаційно-рекламних сайтів:

- надають споживачам послугу бронювання, замовлення та купівлі лікарських препаратів в регіональних аптечних установах через систему пошуку;

- створюються сайти- корпоративні проекти, такі, як Інтернет - аптеки. Наприклад, в Житомирі та Житомирські області популярними є наступні сайти: «Sanitas», «Apteka911».

Новітні пошукові системи та портали, оснащені універсальними та спеціалізованими профілями, достатньо ефективні в пошуковій роботі для фармацевтів та науковців. Вони прості в користуванні, зручні для швидкого пошуку та опрацюванні контенту фахової, законодавчої, комерційної тематики.

В Україні найбільше користуються попитом фахові ресурси, на яких містяться описи нових фармацевтичних препаратів, коментарі спеціалістів стосовно законодавства, можна скористатись посиланнями на веб-адреси інших фахових сайтів. Внизу представлена схема, яка містить назви найбільш рейтингових електронних довідників [3].

Фахівцям, завдяки мережі Інтернет, доступний чималий вибір електронних наукових журналів.

Сучасні бібліотечні сайти, завдяки швидкому розвитку ІТ технологій збагатились новітніми видами ресурсів. Читач отримує доступ до якісних баз даних, бібліотеки пропонують нові послуги та ресурси [5].

Обсяг інформації з медичної та фармацевтичної галузі постійно збільшується. З цієї причини, фахівцям складно орієнтуватись в цьому величезному інформаційному морі. Діяльність інформаційних систем охорони

здоров`я в різних країнах, якраз і спрямована на вирішення цієї проблеми. Єдиний інформаційний простір полегшує пошук та обмін актуальних даних стосовно медицини, фармації, питань охорони здоров`я [4].

На бібліотечних сайтах можна знайти періодичні видання з фармації, викладених в електронному форматі.

1. «Фармацевтичний журнал»;

2.«Фармакологія та лікарська токсикологія»;

3.«Фармацевтичний часопис»;

4.«Клінічна фармація, фармакотерапія та медична стандартизація»;

5.«Фармаком»;

6.«Актуальні питання фармацевтичної та медичної науки та практики» - збірник праць науковців, розміщений на сайті Національної бібліотеки України ім., В.Вернадського;

7.«Ліки України»;

8. «Вісник фармації»;

9.«Український біофармацевтичний журнал»;

10.«Клінічна фармація»;

11. «Управління, економіка та забезпечення якості у фармації» [3].

Інформаційні інфраструктури сьогодні кооперуються. Така інтеграція позитивно впливає на розвиток глобальних електронних комунікацій між країнами [4]. Саме тому більш розвинутими є зарубіжні електронні ресурси Інтернету.

Для користувачів, які шукають актуальну фахову інформацію, альтернативи бібліотечним сайтам нині не існує. Окрім, наукової інформації, довідкових видань, спеціалісти шукають і офіційну інформацію, стосовно нових законів, аналіз діяльності тої чи іншої установи.

Офіційна інформація розміщується на ресурсах міжнародних організацій, урядових порталів, web-адреси яких наведені нижче:

- <http://www.who.int/ru/> — World Health Organization (Всесвітня організація охорони здоров`я);

- <http://rada.gov.ua> — Верховна Рада України;

- <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/> — Міністерство охорони здоров`я України;

- <http://www.kmu.gov.ua> — Кабінет міністерства України;

- <http://www.diklz.gov.ua/control/main/uk/index> — Державна служба України з лікарських засобів;

- <http://www.dec.gov.ua/index.php/ua/> — Державний експортний центр МОЗ України.

Вище вказаними сайтами цікавляться фахівці з таких галузей: фармацевції, охорони здоров'я, представники органів державних установ, громадянські об'єднання, юридичні та фізичні особи.

Знайти інформацію, що аналізує стан і розвиток, як світового, так і вітчизняного ринку фармацевції, можна на таких інтернет-ресурсах:

- <http://www.morion.ua> — український часопис «Моріон»;
- <http://bck.com.ua/index.php/ru/> — компанія «Бізнес-КредитЛС»;
- <http://www.smd.net.ua/ru/> — компанія SMD [1].

Фармацевтичний та медичний Інтернет сьогодні дуже швидко розвивається. Кількість фахівців, яка звертається до мережі в пошуках спеціалізованої інформації постійно зростає.

За результатами анкетування більшість респондентів використовують Інтернет для пошуку професійної інформації, спілкуванню та розваг. Доступ до мережі мають лише 55,2% працівників фармацевції і 44,8% медиків.

Найактивнішими користувачами Інтернет ресурсів виявились спеціалісти, які мають вищу освіту, працівники комерційних компаній, студенти вузів і мешканці великих міст [2]. Зрозуміло, що в 2017 році результати подібного анкетування були б кращі, але на жаль змінилися б не суттєво.

Для порівняння, в розвинутих країнах кожна медична установа має особистий веб-сайт. Завдяки цьому підтримується на якісному рівні зв'язок з клієнтами, існує доступ до самої новішої професійної інформації. Користуючись сучасними технологіями, фахівці організовують телеконференції з колегами з інших країн, а при бажанні дистанційно навчаються в закордонних університетах.

Висновки. Інформаційні ресурси сьогодні вкрай необхідні для розвитку і комерційної успішності фармацевтичної галузі. Використання можливостей Інтернет, звернення до професійних сайтів, позитивно впливає на підвищення кваліфікації та якості роботи спеціаліста, полегшує роботу установ з клієнтами.

Рівень використання електронних технологій в фармацевції України постійно зростає. Незважаючи на позитивні зміни, нашій державі потрібно ще

немало часу і зусиль, щоб ІТ технології більш широко використовувались в фармацевтичній галузі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гавриш Н. Б. Електронні ресурси інтернету з фармацевтичної галузі: аналіз інформаційно-пошукових можливостей / Н. Б. Гавриш // Вісник ХДАК. Випуск 33. 2011.
2. Гуревич Д. Интернет в фармацевтическом бизнесе/ Д. Гуревич // Фармацевтический вестник. — 2000. — №23. — С. 7.
3. Гавриш Н. Б. Бібліотечна ресурсна складова інформаційної інфраструктури фармацевтичної галузі України: сучасний стан / Н. Б. Гавриш // Вісн. Кн. Палати. —2010.—№9.—С. 33—36.
4. Дрешер Ю. Н. Использование электронных информационных ресурсов в системе здравоохранения республики Татарстан / Ю. Н. Дрешер. — Режим доступа: <http://www.nbu.gov.ua/articles/crimea/2001/tom/sec1/DOC14.html>.
5. Кожевникова Л. А. Крупные библиотеки в системе общественного производства территорииб учеб.-метод. Пособие/ Л.А. Кожевникова. Н.Н. Нестерович; ГПНТБ СО РАН. — Новосибирск : { б. н. }, 2001.—С. 25—31.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Л.Є. Зайцева

**Державний вищий навчальний заклад
«Харківський коледж текстилю та дизайну»**

Професійне навчання майбутнього молодшого спеціаліста здійснюється більш ефективно за таких умов: інтеграції навчання і виробництва; забезпечення інтегрування знань і вмінь виробничого спрямування у межах системи навчальних дисциплін; моделювання професійної діяльності майбутнього молодшого спеціаліста на всіх етапах його підготовки з урахуванням завдань сучасного виробництва; виконання студентами дослідницьких професійних завдань, що відображають реальні виробничі

проблеми і ситуації, є основною умовою формування цілісної системи функціональних професійних знань та умінь молодшого спеціаліста; професійне навчання майбутнього молодшого спеціаліста здійснюється ефективніше, якщо його зміст структуровано відповідно до системи змістових модулів з чіткими професійними цілями; моделювання професійної компетентності молодшого спеціаліста будується на основі узагальнюючих завдань його діяльності [2, с.44].

На сучасному етапі, в умовах переходу до ринкових відносин, головним завданням освіти є підготовка кваліфікованих спеціалістів з високим рівнем фахових знань, вмінь, навичок. Науковий аналіз і результати дослідження свідчать: щоб якісно підготувати техника-технолога, потрібно дати йому практичні навички роботи, а для цього необхідно в процесі навчання використовувати такі методи навчання, які викликають у студентів інтерес до професійно-практичних дисциплін, а також використовувати: обмін професійним досвідом, пов'язаним з майбутньою спеціальністю; зацікавленість до спеціалізації і впровадження нових технологій навчання; дослідження результатів творчого росту. Професійну підготовку молодших спеціалістів слід розглядати як систему, в якій є професійні уміння у відповідності з функціональними обов'язками майбутніх техніків-технологів стосовно їх посад [7, с.247].

Сучасний етап функціонування вищої професійної освіти вимагає нових підходів до підготовки конкурентоспроможних фахівців, які набувають упродовж навчання не лише можливості оперувати отриманими знаннями, а й здатні пристосовуватися до потреб сучасного ринку праці [6,с.163]. Для вищих навчальних закладів нині одним із найважливіших напрямів підготовки фахівців є компетентнісна стратегія, яка пов'язана із формуванням професійної компетентності молодших спеціалістів. Динаміка розвитку сучасного виробництва та нові економічні умови господарювання потребують формування у майбутніх фахівців навичок системного аналізу техніко-економічних проблем, уміння самостійно знаходити технічні і технологічні рішення, демонструвати достатньо високий рівень професіоналізму.

На нашу думку, поняття професіоналізм студента технічного коледжу можна тлумачити як інтегровану якість особистості, яка включає:

- професійну компетентність;
- технічний стиль мислення;

- професійну культуру;
- ставлення до своєї професії.

З огляду на вимоги сучасного ринку праці, пошук нових шляхів керування професійним зростанням майбутніх фахівців технічного профілю залишається важливою й актуальною проблемою для вищих навчальних закладів [5, с.184].

Аналіз наукової літератури свідчить, що професіоналізм є якісним параметром здійснення діяльності, який враховує її найбільш важливі об'єктивні та суб'єктивні сторони. Досвід практичної роботи у ВНЗ переконливо доводить, що формування професіоналізму молодшого спеціаліста технічного профілю відбувається лише при створенні і дотриманні певних педагогічних умов:

- залучення студентів до діяльності в умовах рефлексивного середовища на основі моделювання майбутньої професійної діяльності;
- забезпечення методичної самостійності студентів щодо розв'язання визначених практичних завдань;
- застосування на заняттях комплексу організаційно-методичних заходів на основі новітніх освітніх технологій.

Важливою залишається методологічна підготовка студентів, мета якої є навчити молоду людину вчитися протягом життя, прищепити навички професійного саморозвитку, які відповідають компетентнісній підготовці сучасного фахівця, і внаслідок якої формуються важливі професійні якості. Професійні якості молодшого спеціаліста технічного профілю – це ті технічні вимоги та знання, якими має володіти фахівець для виконання певних завдань. Вони містять ґрунтовні теоретичні основи та практичний досвід:

- знання спеціальних предметів;
- знання операційних систем і програмного забезпечення;
- знання англійської мови;
- вміння створювати технічну документацію.

Вимоги до особистісних якостей молодшого спеціаліста технічного профілю поділяють на декілька груп:

- орієнтація на професійну діяльність (демонстрація готовності до прийняття рішення, готовність ними нести відповідальність за свої дії, вмотивованість у досягненні високих професійних стандартів, готовність до освоєння різних способів і методів виконання дій та ін.);

— спілкування та міжособистісні зв'язки (переконливе викладання своїх думок, позиціонування себе як частини команди, дотримання етичних стандартів та ін.);

— вирішення поставлених завдань та їх аналіз (аналіз завдання, проведення його раціонального оцінювання, передбачення можливих труднощів і ризиків, розуміння наслідків професійних дій, вирішення завдання креативним способом);

— орієнтаційна якість роботи (демонстрація обізнаності у стандартах професійної діяльності, дотримання професійних цілей і стандартів, ретельне виконання поставленого завдання, уважне відношення до якості продукту) [3, с.127; 4, с.451; 8, с.28].

Професійні якості майбутнього фахівця ми розглядаємо як інтегративну якість його особистості, яка проявляється у формах активності та визначає здібність ставити перед собою професійні цілі, обирати способи їх досягнення, контролювати цей процес, здійснювати самоконтроль за виконанням власних дій і прогнозувати шляхи підвищення продуктивності професійної діяльності.

Система підготовки студентів у коледжах має спиратися на науковий та організаційно-методологічний потенціал, цільові освітньо-професійні програми, бути спроможною адаптуватися до умов реального соціально-економічного рівня розвитку України, мати систему методичного, організаційного, програмного, технічного, інформаційного, фінансового забезпечення. Найважливішим завданням коледжів і технікумів є підготовка компетентного, гнучкого, конкурентоспроможного фахівця, здатного досягати визначені цілі в різних соціокультурних ситуаціях [1, с.151].

ЛІТЕРАТУРА

1. Бандурка О.М., Тюріна В.О., Федоренко О.І. Основи психології і педагогіки: Підручник. – Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. – 336с.
2. Коваленюк Т.П. Психологія професійного освіти. Уч.-практ. пос. – М.: МГАУ ім. В.П. Горячки, 2001. – 69с.

3. Марушкевич А.А. Педагогіка вищої школи: теорія виховання: Навч. посіб./ Київський національний ун-т ім. Т.Г. Шевченка. – К.: ВПЦ «Київський ун-т» 2006. – 60с.
4. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: Навч. посібник. – 5-е вид., доп. і перероб. – К., 2007. – 656с.
5. Ніколаєнко С.М. Освіта і наука: Законодавчі та методологічні основи: Навч. посіб. – К.:ІВЦ «Видавництво «Політехніка», 2004. – 240с.
6. Ничкало Н.Г. Професійна освіта: Словник: Навч. посібник/Уклад. С.У. Гончаренко та ін.; За ред. Н.Г. Ничкало. – К.: Вища школа, 2000. – 380с.
7. Педагогіка: Навч. посібник / Південно-український держ. педагогічний ун-т ім. К.Д. Ушинського/ З.Н. Курлянд. – О.: ПДПУ ім. К.Д. Ушинського, 2001. – 356с.
8. Ягупов В. Моделювання навчального процесу як педагогічна проблема // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2003. - №1. – С.68

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

В.А. Зінченко

**КВНЗ «Житомирський базовий фармацевтичний коледж
ім. Г.С. Протасевича»**

Матеріал статті присвячений проблемам реформування вищої школи і розкриттю необхідності забезпечення двох його провідних функцій, таких як професійно-кадрова, що забезпечує підготовку фахівців для розвитку суспільного виробництва, що забезпечує підготовку інтелектуальної та духовної еліти суспільства.

Ключові слова: повна вища освіта, реформування професійної освіти, соціокультурні функції вищої школи.

Актуальність дослідження. Модернізація системи професійної освіти в країнах світової спільноти, і України в тому числі, процес з далеко не повно передбачуваними результатами. Число документів, що визначають практику реформацій досить переконливий, проте в реальності всі конформації далеко не задовольняють ні вчених, ні практиків освіти, ні головного замовника і «жертву» нововведень - громадськість. Причин, безсумнівно, багато, але одна з

них має стратегічну вираженість. Її суть в тому, що з концептуальних основ реформаций вищої школи вимиваються уявлення про її культуру відповідну функцію, яка реалізується через гуманітарну і соціальну Педагогіка вищої школи цю функцію декларує, але разом з тим і принижує, по суті, домінантою професіоналізму, що задається, розвиваються і модернізується суспільним виробництвом.

Мета: розкрити шляхи модернізації вищої школи як носія культуровідповідності цивілізованого суспільства.

Виклад основного матеріалу. Прискорення соціальних і науково-технічних перетворень в житті суспільства не скасовує, а ускладнює для вищої школи проблеми професійної адекватності підготовки фахівців для розвитку виробництва. І найбільш помітними з них стають наукоємкоємність і технологічна гнучкість професійної освіти. Оновлення наукових знань, зміна вимог до інноваційного оновлення та модернізації технологій супроводжуються невідворотним переглядом переліку і кваліфікаційних показників фахівців, зростанням обсягу знань, які підлягають освоєнню в рамках колишніх стандартів та вимог.

Держава завжди здійснювало і буде здійснювати державне замовлення на підготовку професійних кадрів, фінансуючи і стимулюючи відповідну освітню діяльність вищих навчальних закладів, створюючи тим самим умови державних гарантій кадрового забезпечення розвивається виробництва, його повноцінного функціонування і, що особливо важливо, розвитку. Однак, характеризуючи зазначені особливості розвитку і функціонування вищої школи, необхідно також мати на увазі, що об'єктивні перетворення сучасної вузівської системи в Україні детермінують не лише кон'юнктурою змін науково-виробничої і соціально-економічної дійсності, але в тому числі і довгостроковими стратегічними інтересами суспільства в цілому і, що не менш важливо, кожної окремої людини зокрема. У реальному житті невідворотний не тільки науково-технічний, але і соціальний прогрес, який породжує різноманітні духовні потреби і створює тимчасові, соціальні і культурнодоступні умови їх задоволення. При цьому головним джерелом і умовою повноти можливостей духовного життя людей в усі часи була і залишається культура, а також її різнобічна доступність, що відкривається через освіту.

Однак в контексті проблем розвитку вищої школи, важливо враховувати таке об'єктивне явище, як рівень культури, одним з найважливіших показників

цивілізаційного розвитку будь-якої країни. І цей рівень визначається, по-перше, наявністю середовища, для якого він є необхідним і, по-друге, цілеспрямованими освітніми зусиллями соціуму, здатними протиставити випадковостям і стихіям гарантоване досягнення членами суспільства заданого рівня культури. І тут слід зазначити, що постановка питання про внесок системи вищої освіти в культуру своєї країни, в тому числі в її відтворення і розвиток, видається цілком правомірним, а сам вклад - досить очевидним.

Однак це передбачає, що місія інтелектуальної і культурної домінанти стійкого цивілізаційного розвитку адресується суспільством всьому корпусу фахівців, що випускаються вищою школою.

Сформована в нашій країні до початку перебудови вища школа історично підтвердила свою спроможність у забезпеченні культурновідтворюючої функції суспільства. Однак нові умови її розвитку не забезпечують реалізацію цієї функції автоматично.

З початком реформації освітньої системи пов'язана одна з дуже важливих особливостей розвитку вищої школи сучасної України - зростання числа вищих навчальних закладів, що включилися в підготовку фахівців з вищою освітою. Здавалося б, з появою «позабюджетної вищої школи» база формування фахівців з вищою освітою значно розширилася. Більш того, вибір напрямків задоволення освітніх запитів став більш адекватним інтересам членів суспільства, а не лише вузьким рамкам держзамовлення на фахівців. Але все не так просто.

Становлення вузів позабюджетного фінансування свідчить про безсумнівну ефективності ряду з них у вирішенні виникаючих проблем, і не тільки за якістю підготовки фахівців, а й по можливості вирішувати стратегічні завдання служіння суспільству, за вкладом в систему підготовки професійних кадрів, за можливостями задоволення інтересів особистості і суспільства; за результатами реалізації професійної і загальнокультурної функції вищої школи та ін. Поряд з цим виявився ряд серйозних недоліків і перекосів, що викликали негативну реакцію на діяльність позабюджетних освітніх організацій. У зв'язку з цим не можна не враховувати, що, на відміну від державно-традиційних, вузи позабюджетного фінансування лише набувають історично і соціально адекватний досвід функціонування в суспільстві. Все це дозволяє вважати, що державна система вищої школи, збагатилася та встає на ноги позабюджетної сфери.

При цьому виникає спокуса перекласти реалізацію загальнокультурної функції на бюджетну освіту, тим більше, що саме воно найбільш чутливо і гнучко реагує на поза виробничі інтереси членів суспільства.

У зв'язку з цим не можна не враховувати, що труднощі як державних, так і вузів позабюджетного фінансування не вичерпуються особливостями процесів їх власного становлення. Вони багато разів посилюються процесами дестабілізації і безперервних перетворень, що зазнають суспільством і кожною людиною, що живе в цьому мінливому соціумі, а також системою освіти, опосередковуючої відносини особистості з суспільством і світом професійної праці. Це помітно ускладнює процеси формування і модернізації всіх структур вищої школи.

Проте, ситуацію слід розцінювати не тільки як недолік, але і розглядати як позитивний фактор становлення спільноти повноправних учасників творення нової вищої професійної школи, збагачення складу вищих професійних навчальних закладів, плідно відповідають інтересам України. Відповідно до чинного законодавства та об'єктивними процесами виживання, в які поставлені всі вузи країни, у кожного з них є певний вибір стратегії подальшого розвитку. Однак цей вибір накладається на реальні процеси у професійній освіті в цілому.

Напружена соціальна ситуація від початку перебудованих процесів вельми затягнулася, проте суспільство по праву пов'язує свої очікування не з мимовільними змінами, а з цілеспрямовано здійснюваною модернізацією системи вищої освіти, орієнтованої на глибоку ув'язку не лише з усієї соціокультурної реформуванням відбувається в нашій країні, але і з перспективами заглиблюється інтеграції в освітній простір світового співтовариства.

Висновок. Таким чином, характер навчальної діяльності як педагогічно детермінуючої, придбання кожним випускником потенційних функцій керівника, статус будь-якої структури вищої школи як навчального закладу з університетським якістю освіти і можливість придбання кваліфікації вимагають концептуально обумовленого визнання необхідності і забезпечення різнобічної та різнорівневої фармацевтичної підготовки як обов'язкової складової частини професійної підготовки всіх фармацевтичних факультетів і вузів, в тому числі через систему підвищення кваліфікації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрущенко В. Головне - це модернізація змісту педагогічної освіти // Вища школа. - 2005. - № 1. - С. 32-40.
2. Андрущенко В. Флагман педагогічної освіти України // Освіта. - 2005. - № 15. - С. 2-3.
3. Андрущенко В. Цінності вищої педагогічної освіти в контексті соціокультурного поступу / В.Андрущенко, Л.Вовк // Пам'ять століть. - 2006. - № 3/4. - С. 9-24.
4. Антонюк Я. Системи ІР-телефоніїта відеоконференцзв'язкув сучасному освітньому просторі // Інформатика. - 2006. - № 8, лютий. - С.10-11.
5. Ворох А. Організація допоміжної системи вищої технічної освіти в Україні (20 - 30-ті роки ХХ ст.) // Рідна, школа. - 2005. - № 11. - С. 54-57.
6. Гликман И. Высшее педагогическое образование сегодня// Народное образование. - 2006. - № 1. - С. 75-80.
7. Гусаров С. Відомча освіта: крок вперед чи назад?: [Система відомчих вищих навчальних закладів МВС України] // Голос України. - 2006. - № 225, 28 листопада. - С. 5.
8. Дмитренко Г. Стратегія розвитку системи освіти в контексті формування громадянського суспільства в Україні //Рідна школа. - 2006.- № 5.-С. 7-11.

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Л.О. Зубрицька, Т.Р. Зубрицька

**КВНЗ « Житомирський базовий фармацевтичний коледж
ім. Г.С.Протасевича»**

У статті визначено системний підхід до аналізу сутності професійної підготовки молодших спеціалістів фармацевтичного профілю, який визначає необхідність єдності всіх компонентів освітнього процесу у навчальному закладі, зокрема формування комунікативної.

Ключові слова: професійна підготовка, ключові складові майбутньої професійної діяльності, інтерактивна технологія, практичні знання по формуванню комунікативних умінь та навичок професійного спілкування.

Постановка проблеми. Динамічність сучасного світу, що відбуваються у соціально-економічних і духовних процесах, потребують від сучасного фахівця постійної професійної підготовки. Проблема підготовки якісного конкурентоспроможного працівника залишається важливою й актуальною для вищих навчальних закладів з підготовки фахівців фармації.

У формуванні компетентного спеціаліста важливе місце посідає пріоритетність мотивів вибору професії фармацевта. Саме розуміння соціальної значимості своєї професії вимагає від фармацевта постійного професійного зросту. Отримання нових знань, оволодіння інформаційною і комунікативною культурою, професійною лексикою, знаннями нормативних та законодавчих актів, базовими уявленнями про вплив лікарських засобів на організм людини буде сприяти формуванню професійних якостей, а в подальшому – професійної майстерності.

Професійна діяльність фармацевта передбачає вміння використовувати різноманітні засоби і методи впливу на клієнта, адекватно сприймати і розуміти його, налагоджувати ефективну взаємодію. Її ефективність багато в чому залежить від рівня розвитку здібностей до пізнання поведінки інших людей.

У професійній діяльності фармацевта комунікативна компетентність розкриває широкий спектр можливостей для активної взаємодії з іншими людьми. Комунікативна готовність (володіння літературною діловою письмовою й усною мовою, знання однієї з європейських мов, уміння оформляти обліково-звітну документацію, уміння користуватися комп'ютерною технікою та іншими засобами зв'язку й інформації, знання психології та етики спілкування, володіння навичками управління професійною групою або колективом) – основна вимога до майбутнього фахівця.

Спілкування у професійній сфері вимагає не тільки спеціальних знань і навичок, необхідних для досягнення прагматичного впливу й успіху в професійній комунікації, а й повинна бути орієнтована на клієнта. Уважність до співрозмовника, діалогічна манера спілкування, можливість отримання задоволення від спілкування, намагання задовольнити потреби співрозмовника у спілкуванні – ключові складові майбутньої професійної діяльності. У зв'язку з цим очевидно стає проблема розвитку і вдосконалення рівня теоретичної і практичної комунікативної підготовки майбутніх працівників фармації.

Аналіз досліджень і публікацій. На сьогодні проблема комунікативної компетенції посідає одне із ключових місць у системі підготовки майбутніх

фахівців. Вивчення поняття «комунікативна компетентність» почалося в 60-70-х роках ХХ сторіччя. Багато вчених відзначають її виняткову важливість в кожній галузі, визначаючи «найсуттєвіше для цієї науки»[1]

Проблеми формування комунікативної компетентності у системі вищої освіти є предметом наукового дослідження Б. Ананьєвої, Г. Андрєєвої, Н. Бутенко, В. Данилова, Ю. Ємельянова, О. Леонтєєва, Р. Нємова, Г. Ніколаєва, І. Підласого, І. Тараненко, І. Шитової, Л. Яковлевої та ін.

Окремі питання удосконалення професійної підготовки медичних та фармацевтичних працівників досліджували І. Зупанець, С. Мілерян, З. Мнушко, Л. Кайдалова, В. Черних, М. Черпіцький та ін.

Виклад основного матеріалу. Поняття «комунікативна компетентність» означає сукупність знань про норми і правила ведення природної комунікації – діалогу, суперечки, переговорів і т.ін.[1]

У вищих навчальних закладах інтеграція навчального процесу передбачає послідовне вивчення гуманітарної та соціально-економічної, природничо-наукової, а пізніше – професійної та практичної підготовки. Предметно-орієнтоване навчання сприяє формуванню ключових (предметних) компетентностей студентів, що включає мотивацію самостійної та пізнавальної діяльності студентів.

Ми переконані, що у процесі підготовки майбутнього фахівця відбувається поступове формування комунікативної компетентності через систему певної сформованості знань, умінь, навичок. Це група важливих якостей, що необхідна кожній людині в багатьох ситуаціях, а в практичній діяльності фармацевтичних працівників без неї просто неможливо. Вона зумовлює колективну роботу різних фахівців, вимагає від співробітників ефективної роботи в команді на загальний результат.[2]

На перше місце виступає мотивація студентів, яка стимулює їх до набуття професійних знань, готовності до професійної діяльності. На всіх етапах навчання у вищому навчальному закладі відбувається становлення фахівця, що сприяє формуванню і розвиток його особистості, певних професійно значущих особистісних якостей. Важливою залишається методологічна підготовка студентів, мета якої є навчити молоду людину навчатися протягом життя, прищепити навички професійного саморозвитку, що відповідає компетентнісній підготовці сучасного фахівця, і внаслідок якої формуються важливі професійні якості.

Професійна підготовка майбутніх працівників фармацевтичної галузі у вищому фармацевтичному закладі забезпечується через поєднання ключових професійних та професійно комунікативних умінь та навичок. Під час навчальної діяльності здійснюється особистісний розвиток, удосконалюється розвивальний та усвідомлений міжособистісний досвід майбутніх фармацевтів. Фактори успішності базуються на структурі навчальної діяльності, яка дозволяє застосування і використання у процесі навчання такі форми і методи підготовки майбутніх працівників фармацевтичної галузі як усне опитування, бесіди (сократичні, евристичні); рольові, ділові ігри, інтерактивні технології колективно-групового навчання, психологічний тренінг, практичні знання по формуванню комунікативних умінь та навичок професійного спілкування.

Комунікативний підхід зумовлює підбір мовного та мовленнєвого матеріалу та особливості навчальних методів, прийомів. Формування комунікативної компетенції починається на заняттях з української мови, де студенти набувають мовні знання та мовленнєві уміння. Техніка спілкування і контакту, особистісні комунікативні властивості спілкування відпрацьовуються на заняттях професійної підготовки.

Ефективними методами формування професійної комунікативної компетенції виступають інтерактивні методи навчання: колективні ігрові ситуації – метод проєктів, робота в групах, мозковий штурм, модульне навчання. Викладачі вищого навчального закладу активно використовують названі методи на своїх заняттях. Застосування інтерактивних технологій у навчальному процесі значно урізноманітнює процес сприйняття, осмислення та переробки інформації.

Основними комунікативними складовими для фармацевтичного працівника є:

- здібність передавати інформацію (близько 40% даного процесу);
- здібність сприймати інформацію (близько 60% зазначеного процесу).

Суттєвим показником комунікативних взаємин є засоби та способи спілкування. Знання мови та мовленнєві уміння передбачають опанування мовними нормами сучасної літературної мови, термінологією фаху та адекватне застосування їх у процесі мовленнєвої діяльності. Фармацевтичний працівник повинен уміти і мати бажання спілкуватися з відвідувачами, запитувати і слухати, поділяти почуття, підтримувати візуальний контакт, співпереживати.

Неабияку роль для встановлення емоційного зв'язку з клієнтом має позитивне ставлення до людей.

Ефективність стилів спілкування залежить від ситуації, що виникають у процесі спілкування та необхідності миттєвої орієнтації в них. Висока культура фармацевтичного обслуговування неможлива без належного рівня комунікативної компетенції. Володіючи основами психології спілкування фармацевт може вчасно попередити той чи інший конфлікт або агресію з боку співпрацівників чи відвідувачів, що прийшли за ліками.

Ми переконані, що потреба «шліфування» мовлення студентів є вкрай необхідним, адже дозволяє покращити практику спілкування, формуванню впевненості в собі, зниженню тривожності у спілкуванні, сприяє професійному зростанню студента.

Достатньо ефективними є ситуаційні методи навчання. Зокрема, під час вивчення тем з професійних дисциплін моделюються конкретні ситуації із сфери майбутньої професійної діяльності. Тренінгові форми навчання сприяють зростанню комунікативної компетенції (соціальної, емоційної та інтелектуальної), самостійності, здатності до прийняття рішень. Систематичне повторення певних професійних дій за заданим алгоритмом з метою досягнення автоматичного виконання сприяє формування комунікативних умінь і навичок. Одна з найефективніших умов ефективності тренінгу – прагнення учасників до самовдосконалення, активності, бажання оптимізувати власну психологічну компетентність.[4]

Викладачами ЦМК професійних дисциплін створені тренінги на теми: «Особливості встановлення контакту та спілкування з проблемними відвідувачами», «Застосування активних та пасивних продаж у роботі сучасної аптеки», «Вчимося долати заперечення», «Ефективна презентація препарату як складова професіоналізму фармацевта», «Тонкощі консультування пацієнтів старшого віку» та ін.

Засобами тренінгу виступають рольові ігри, що створюють умови для ефективного формування комунікативних навичок. Під час виконання тренінгів викладачі і студенти працюють разом, моделюють проблемну ситуацію, відпрацьовують алгоритми певних дій, звертають увагу на всі етапи роботи. Викладачі виступають в ролі колег, наставників, сприяють умінню підтримувати спілкування, розумітися в людях, прогнозувати можливі шляхи розв'язання комунікативної ситуації. У процесах тренінгу використовуються

ігрові методи, групові дискусії, аналіз конкретних ситуацій, які сприяють засвоєнню теоретичних знань у безпосередньому їх відпрацюванні на практиці. Під час проведення тренінгу є можливість переконатися, що володіння професійною комунікативною компетентністю забезпечує майбутньому фахівцю впевненість у собі, усвідомлення важливості професійного росту, удосконалення комунікативної сторони професійної діяльності, орієнтацією на особистість людини як головну цінність, а також здатність до творчого рішення комунікативних завдань, які виникають у процесі спілкування.[3]

При проведенні тренінгів ми використовуємо мультимедійні презентації, метод мозкового штурму (робота в групах), виконання творчого завдання, психологічний практикум, ділову гру тощо. Застосування тренінгових технологій сприяє формуванню умінь і навичок обґрунтовувати власні думки, правильно їх висловлювати, відстоювати власну точку зору, аргументувати і дискутувати, будувати конструктивні відносини в групі, визначати своє місце в ній, уміння уникати конфліктів та вирішувати їх, знаходити компроміси.

Завдяки проведенню тренінгів студенти вчатьса само презентувати свою особистість, формується потреба в мовленнєвій діяльності, здійснюється розвиваюча функція, що сприяє професійному саморозвитку, створює умови для самореалізації.

Особлива увага звертається на проблеми емоційних бар'єрів у міжособистісному спілкуванні з колегами та відвідувачами аптек. У процесі спілкування з клієнтами фармацевт повинен бути уважним, проявляти зацікавленість, уважність до проблеми співрозмовника. Суттєвим показником комунікативних взаємин є засоби та способи спілкування.

Метод проектів формує у студентів комунікативні навички, культуру спілкування, уміння коротко й доступно висловлювати й формулювати свої думки, толерантно ставитися до думки партнерів, аргументувати власну точку зору, розвивати вміння здобувати інформацію з різних джерел, обробляти її за допомогою сучасних комп'ютерних технологій.

Висновки. Розвиток комунікативних компетенцій за рахунок включення студентів у процес активного обговорення конкретних ситуацій із практичної фармації, залучення студентів до пошуку і формуванню банку навчальних ситуацій, які припускають вибір стилів спілкування у повсякденній діяльності та екстремальних ситуаціях є необхідною і надзвичайно важливою умовою становлення фахівця-фармацевта.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кайдалова Л. Г. Професійна підготовка майбутніх фахівців фармацевтичного профілю у вищих навчальних закладах : монографія / Л. Г. Кайдалова. – Х. : НФаУ, 2010. – 364 с.
2. Кайдалова Л. Г. Педагогічні технології як засіб формування компетентностей майбутніх фахівців охорони здоров'я / Л. Г. Кайдалова // Педагогічна освіта: теорія і практика. - 2014. - Вип. 17. - С. 49-53
3. Пляка Л. В. Психологічні особливості розвитку професійної комунікативної компетентності у майбутніх провізорів : автореф. дис. канд. психол. наук : 19.00.07 / Л. В. Пляка; Ін-т психології ім. Г.С.Костюка НАПН України. - К., 2010. - 20 с.
4. Тетерич Н. В. Дослідження особливостей комунікативної сфери провізорів шляхом вимірювання рівня соціального інтелекту / Н. В. Тетерич, А. А. Котвіцька, К. О. Демянік // Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики. - 2010. - Вип. 23, № 4. - С. 64-67
5. Кучерук О.А. Методи формування комунікативної компетентності в процесі дидактичного дискурсу / Кучерук О.А. // Вісник ЖДУ імені Івана Франка. – 2010 - №53 – С. 77 – 81.
6. Приходько В. М. Методи формування комунікативної компетенції фахівців / Проблеми безперервної освіти в сучасних умовах соціально-економічного розвитку України. Зб. наук. праць, 2004. – С.142–146

ПРИНЦИПИ САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ

С.О. Кленська

КЗОЗ «Харківський обласний медичний коледж»

Програма професійної підготовки студентів забезпечує, вивчення наукових основ та технології обраного виду праці, формування спеціальних практичних умінь, виховання психологічних, естетичних, моральних якостей, необхідних фахівцеві обраної спеціальності. Поєднання соціально-гуманітарної та професійної підготовки свідчить про органічний зв'язок між медичними

дисциплінами та наукою і практикою, що зумовлюється особистим підходом до професійного навчання.

Одно з основних завдань сучасної вищої школи – підготовка гнучкого, компетентного, конкурентоспроможного фахівця, який здатний досягати визначеної мети в різних ситуаціях, що в свою чергу швидко змінюються, за рахунок володіння методами вирішення різних видів професійних завдань.

В сучасній педагогіці та психології вищої школи значна увага приділяється питанням пошуку найбільш адекватних форм та методів навчання, хоча в сучасному світі значно зростає соціально – психологічне навантаження на особистість. Тому важливим напрямом діяльності вищих навчальних закладів в удосконаленні підготовки медичних спеціалістів повинен стати перехід від мети навчання у вигляді системи знань, навиків, умінь в їх класичному розумінні до особистих характеристик майбутнього фахівця, який все більше виступає у ролі безпосередніх показників рівня спеціальної підготовки.

Нині спостерігаються великі зміни в розвитку прагнення особистості студента до самоактуалізації. Хоча є і неузгодженість між бажанням самореалізуватись та доволі нечіткими шляхами та засобами її здійснення. Люди в цілому мотивовані пошуком особистих цілей і саме це робить їх життя змістовним та значущим. Вчений А.Маслоу описав людину як «істоту, що бажає» і вона рідко досягає стану повного, завершеного задоволення. Мотиваційні процеси є основою гуманістичної теорії особистості.

Самоактуалізація студента як чинник фахової підготовки високоосвіченого спеціаліста у вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації – це творча самодіяльність суб'єкта, компонент загальної діяльності людини, яка детермінує, це її саморозвиток через створення предметного світу. Якщо суб'єкт змінює предметний світ, то він змінюється сам. Тому робимо висновок: в процесі професійної підготовки медичних фахівців треба значно більше уваги приділяти розвитку їх особистих властивостей, які відбуваються у ході паралельного і діалектичного взаємопов'язаного перебігу процесів суб'єктивного і об'єктивного творення в умовах виконання навчальних і творчих діяльностей.

Період навчання у вищих навчальних закладах співпадає з другим періодом юності або першим періодом зрілості. Цей період відрізняється складністю становлення особистісних якостей. В студентський період людина

досягає високих показників розвитку інтелектуальних і фізичних сил. Але нерідко проявляються суперечності проміж цими можливостями і їх реалізацією. Творчі можливості, які зазвичай зростають, розвиток інтелектуальних та фізичних сил приховують у собі ілюзії, що це зростання сил буде продовжуватися постійно і найкраще життя ще попереду і все задумане можна досягнути.

Для повної характеристики сучасного студентського віку необхідно враховувати деякі загальні соціально-психологічні особливості, притаманні молоді. В юності за нормальних умов життя інстинкт самозбереження виявляється не завжди. Тому юнаки часто не турбуються про наслідки своїх вчинків ризикують через дрібниці. В основі цих вчинків лежать високі мотиви, але іноді молоді люди витрачають себе на не зовсім гідні вчинки. Молодість – це період безкорисних жертв, але й різних зловживань. Недооцінка реалій життя часто приводить до того, що в юності у людини може виникнути песимістичний настрій. Крім того, юності властива деяка природна дисгармонія. Наприклад: бажання і сподівання проявляються раніше, ніж воля і сила характеру. Тому молода людина не завжди здатна загальмувати деякі надмірні і зайві прагнення та бажання.

Висновки про те, що основним критерієм соціально-психологічної зрілості, тобто самоактуалізації виступає досягнення економічної самостійності, набуття стабільної професії є не зовсім вірним. Формування соціально-психологічної зрілості – це різноманітний процес поступового включення молоді в соціально-економічне та політичне життя, в тому числі закінчення освіти, набуття стабільної професії, можливість виконувати організаційні та керівні функції, відповідальність перед законом.

Роки навчання нероздільно пов'язані з рішенням ще однієї проблеми – будування життєвих планів, насичених роздумів, своїх оцінок та переоцінок, захоплень і розчарувань. Формування життєвих мотивів та цілей – це є одна з пріоритетних для юності ознак.

З чого ж повинен складатися процес самоактуалізації студентів у вищих навчальних закладах? Я вважаю, що з одного боку, це є комплексний процес, як саме життя, а з іншого, він повинен складатися із окремих компонентів. А студент, як об'єкт і суб'єкт виховання, має оволодіти ними, для того щоб пізнати та засвоїти всі цінності сучасного світу. Відбувається процес включення в структуру особистості об'єкта як частини особистості. На мою

думку найбільш важливим в соціалізуючому процесі є процес оволодіння цінностями та введення їх в свою власну структуру, а саме: повага до інших людей, цінування свого власного життя, бережливе ставлення до батьків, небайдужість до долі своєї Батьківщини.

Самореалізація студентів не може здійснюватися без фундаментальних знань, умінь і навичок в професійній галузі, роботі по особистісному, моральному, інтелектуальному зростанню. У різних формах та техніках творчої самодіяльності будується професійна компетентність майбутніх фахівців, їх досвід, знання, навички, професійна інтуїція. Уміння швидко та конструктивно орієнтуватися в складних професійних ситуаціях – це ознаки фахової культури та професійних властивостей. Студенту слід вдосконалювати власну особистість, систему оцінок і критеріїв, що необхідні для аналізу процесу, змісту та результатів майбутньої професійної діяльності.

Самоактуалізована людина повинна бути автономною, незалежною, але не одинокою та відчуженою. Низькі життєві результати є серйозним сигналом про недостатній рівень самоактуалізації студентської молоді.

Надзвичайно важливо об'єктивне ставлення до себе, реальна оцінка своїх можливостей, адекватна самооцінка, адже її заниження або завищення негативно впливають на успішну самоактуалізацію. Самооцінка сучасної молоді більш-менш стійка хоча й піддається корекції. Я вважаю, що при неадекватній самооцінці студент відчуває себе нереалізованою, непотрібною людиною. Внаслідок такого ставлення надія на майбутнє зникає, послаблюються стимули до роботи і це може зробити студента глибоко нещасним впродовж всього життя. Все це свідчить про необхідність адекватної самооцінки.

Таким чином в процесі всебічної підготовки студентів відбувається розвиток та оновлення їх особистісних властивостей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Хлебнікова Т.М. «Управління навчальною діяльністю: навчально-методичний посібник», Харків. Видавничка група «Основа», 2013 рік.
2. Бурун І.В. «Конструктивістський підхід до визначення компетентності особистості», «Актуальні проблеми педагогіки та психології», збірник наукових праць, 2011 рік.

3. Стаття для «Всеукраїнської науково-методичної інтернет-конференції» 18-19 квітня 2017 р. коледж Національного фармацевтичного університету.

ЗНАЧЕННЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАРМАЦЕВТА

В.М. Клязника, Л.С. Степанчук

**КВНЗ «Житомирський базовий фармацевтичний коледж
ім. Г. С. Протасевича»**

У статті розглянуто значення іноземної мови у формуванні майбутнього фармацевта; проаналізовано необхідність володіння мовою як важливою складовою становлення сучасної особистості. Також визначено, що знання мови сприяє розвитку розумового потенціалу, розширенню світогляду, професійному зростанню, повазі й визначенню серед колег і друзів.

Постановка проблеми. Значення англійської мови в сучасному світі настільки велике, що її знання не є привілеєм і розкішшю. Колись і комп'ютери, так само як мобільні телефони, могли собі дозволити лише люди певного соціального класу. Зараз такі речі є предметами першої необхідності. Те ж можна сказати і про англійську мову. Її вивчають в усіх освітніх закладах: у школах, університетах, на курсах. А в наш час цифрових технологій будь-який бажаючий може вивчити англійську дистанційно, не виходячи з дому. Освічена людина просто зобов'язана володіти англійською мовою, оскільки саме вона є ключем до подальшої самоосвіти та самовдосконалення [1].

Володіння іноземною мовою – це корисне вміння, яке дозволяє одержати доступ до іноземних сайтів і друкованих видань. З часом можна навчитися не тільки читати і писати іноземною мовою, але і думати, а отже, створювати іншомовні презентації, відвідувати міжнародні конференції та тренінги, вести ділове листування. Такі знання іноземної мови роботодавець обов'язково оцінить. Це підвищує професійну кваліфікацію фармацевта і робить його більш конкурентоспроможним на ринку праці.

Мета статті: акцентувати увагу на значенні англійської мови, проаналізувати важливість її вивчення для особистісного розвитку та

професійної діяльності фармацевта, розкрити основні мотиви до самостійного вивчення іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Серед іноземних мов англійська мова є мовою міжнародного спілкування. Сьогодні вона використовується в усіх сферах – бізнес, подорож, наука, навчання, Інтернет, фільми і так далі. Англійська об'єднує людей і допомагає отримувати знання, інформацію з різних джерел.

Чому люди переймаються питанням вивчення іноземних мов, не шкодуючи своїх сил, часу і грошей? Переважна більшість людей вивчає мову, оскільки це безпосередньо пов'язано з роботою і просуванням кар'єрними сходами. Зокрема, це стосується і галузі фармації:

- вступ до магістратури і аспірантури, шлях до самоосвіти і самореалізації;
- доступ до анотацій лікарських препаратів в оригіналі;
- співпраця і обмін досвідом з колегами з інших країн;
- можливість брати участь в міжнародних конференціях;
- доступ до джерел інформації, пов'язаних з професією (відео матеріали, статті фармацевтів світу, онлайн конференції);
- можливість працевлаштування в великих фармацевтичних компаніях, в тому числі закордонних.

Знання іноземної мови значно розширює можливість фармацевта застосовувати свої знання на користь людства, а також є засобом постійного розвитку, не лише професійного, а також особистісного [2].

За інформацією менеджерів з підбору персоналу великих компаній та кадрових агентств знання англійської мови є обов'язковими. Перший аргумент на користь володіння іноземною мовою, її вивчення – без англійської на престижну посаду можна не розраховувати, оскільки вимоги компаній рік від року посилюються. Чим більша компанія й вище посада, тим частіше у вимогах до працівника зустрічається "обов'язкове знання іноземної мови", зазвичай англійської.

Вивчити іноземну мову, навіть таку просту, як англійська, не так швидко, тримісячних або піврічних курсів для отримання фундаментальних знань недостатньо. Добре оволодіти мовою – справа витратна за часом і фінансами

(якщо ви, звичайно, не володієте настільки сильною мотивацією, що здатні вивчити мову самостійно).

У зв'язку з розширенням міжнародних контактів, у ході яких відбувається інтенсивний обмін професійно значущою інформацією, іноземна мова стала засобом спілкування фахівців різного профілю. Саме тому в нашій державі все більше уваги приділяється іноземній мові, яка є основою підготовки висококваліфікованих спеціалістів з урахуванням професійних потреб [5].

Підвищення «вартості» на ринку праці. На яку роботу ви б не влаштувалися, найвірогідніше, зіткнетеся з графою «Іноземна мова». При сьогоденній конкуренції на ринку праці знання англійської мови допоможе вам працевлаштуватись. Зараз є багато міжнародних компаній, а також компаній, які співпрацюють з іншими країнами.

Тренування пам'яті. Чим більше ви тренуєте пам'ять, тим краще вона працює. Фармацевту необхідно знати багато інформації, а для цього потрібно мати пам'ять, яку можна тренувати при вивченні іноземних мов.

Перегляд відеороликів без перекладу. Маючи відповідні знання, можна дивитися відеоролики та відеофільми для збагачення своїх професійних знань (відкриття нових ліків, їх фармакодинаміка та фармакобезпека) мовою оригіналу. Ця інформація швидше з'являється англійською і не завжди перекладається іншими мовами.

Прослуховування музики. Дуже приємно розуміти, про що співає улюблений виконавець. І самі пісні стають цікавішими, коли прослуховуєш їх, розуміючи, про що в них співається. Важливо для емоційного стану та настрою фармацевта.

У відпустці спілкуватися на мові місцевих жителів. Працьовитий та втомлений фахівець фармацевтичної промисловості заслуговує на відпустку. На відпочинку за кордоном знання англійської стануть у нагоді, оскільки можна легко порозумітися з іноземцями, щось у них дізнатися; під час екскурсій зрозуміло, що говорить екскурсовод і, зрештою, можна краще дізнаєтесь про країну, спілкуючись з її жителями.

Читання спеціальної літератури. Більшість інформації для професійної діяльності фармацевта надруковано англійською мовою, що позбавляє можливості пізнати цінну інформацію. А якщо навіть і перекладають літературу, яка потрібна для роботи або навчання, то переклад затримується, як правило, на рік-два (середньостатистичний термін підготовки і перекладу на

українську), тому інформація вже встигає застаріти. Спеціалізовані сайти теж в основному англійські. Знання мови (навіть часткове) істотно підвищує можливість отримання потрібної інформації.

Розширення кола спілкування. Інтернет як ніколи розширив можливості зв'язку, тепер можна легко спілкуватися з людиною з будь-якої країни. Знання англійської мови допомагає знайти цікавих друзів і розширити коло знайомств, завдяки чому фармацевт може співпрацювати з колегами, які знаходяться в інших країнах.

Урізноманітнити своє життя. Фармацевт не має бути вузькопрофільним, а повинен розвиватися і цікавитись не тільки тією інформацією, що стосується професії. У кожної людини є хобі, які приносять в життя цікаві і захоплюючі моменти. Хороше хобі – вчити іноземну мову.

Хороша можливість отримати додатковий заробіток. Якщо фармацевт володіє англійською мовою, то може додатково працювати перекладачем (будь-яка спеціалізована література, лекції, листи, реферати, статті, оформлення документів), при цьому заробляючи гроші [3].

Додаткові можливості знання іноземної мови ніколи не зашкодять. Це розширює горизонт життєвих можливостей. Ніхто з нас не знає, яку користь ці знання можуть принести завтра.

Абсолютно зрозуміло, що знання англійської мови необхідно всім, хто бере участь в міжнародних конференціях. Працівникам медичної чи фармацевтичної галузі, які вже отримали посаду в міжнародних фармацевтичних фірмах, або планують влаштуватися на цю роботу знання англійської теж необхідно.

Навіщо потрібна англійська мова фармацевтам, які працюють в аптеках безпосередньо зі споживачем? Величезна кількість препаратів є продуктом виробництва зарубіжних компаній. На жаль, грамотний переклад інструкції присутній не завжди. Тому кожен фармацевт зобов'язаний вільно орієнтуватися в термінології англійською мовою [4].

75% світового листування здійснюється англійською, 80% інформації на комп'ютерах зберігається теж на цій мові, а більшість міжнародних документів, статей, літературних творів, інструкцій написано саме англійською.

Висновок. Для кожної людини, яка прагне побудувати хорошу кар'єру, розширити межі свого спілкування, черпати новітню інформацію з першоджерел, відкрити нові життєві перспективи і врешті-решт

урізноманітнити своє життя і зробити його більш цікавим, вивчення англійської мови просто необхідно.

Володіння англійською також дозволяє фахівцеві підтримувати свою конкурентоспроможність. Роботодавці завжди вважають за краще брати на роботу того, хто володіє більшими навичками, навіть якщо не всі з них будуть затребувані на запропонованій посаді.

Звичайно, з точки зору роботодавця та менеджерів з підбору персоналу співробітник, який володіє іноземною мовою, володіє більшою привабливістю, ніж його колега без знання іноземної. Навіть якщо іноземна мова прямо зараз у роботі не потрібна, завжди може виникнути ситуація, коли вона буде необхідною. Для успішної роботи в найрізноманітніших сферах і напрямках однієї рідної мови буде недостатньо, необхідне знання іноземної мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Деркач А.А., Щербак С.Ф. Педагогічна евристика: мистецтво оволодіння іноземною мовою. М.; Педагогіка, 1991.

2. Кравчук Л. Якісна підготовка навчально-методичного забезпечення іноземної мови/ Л. Кравчук // Освіта технікумів і коледжів. – 2008. - №1.

3. Москаленко С. А. Вплив мотивації на ефективне засвоєння іноземних мов / С. А. Москаленко // Новітні технології навчання . – 2009. - №57.

4. Панасенко Г. Особливості професійно-орієнтованого навчання іноземних мов студентів у немовних ВНЗ / Г. Панасенко, Т. Акопян // Рідна шк. – 2010. – Січень-лютий.

5. Пуховська Л.П. Вивчення іноземних мов у контексті формування загальноєвропейського освітнього простору / Л.П. Пуховська // Сучасні технології викладання іноземних мов у професійній підготовці фахівців: зб. наук.ст. –К.:КІТЕП, 2000. – С.32- 38.

МЕТОД КЕЙС-СТАДІ У ПРОФЕСІЙНОМУ НАВЧАННІ

І.С. Ковальчук

КВНЗ «Житомирський базовий фармацевтичний коледж

ім. Г. С. Протасевича»

У статті обґрунтовано доцільність використання інноваційної педагогічної технології кейс-стаді у професійному навчанні студентів. Розкрито сутність кейс-методу, етапи роботи з кейсом та особливості його застосування у підготовці майбутніх фахівців.

Ключові слова: професійна освіта, ключові компетенції, метод кейс-стаді, кейс, відеокейс, міні-кейс, інформаційні матеріали, дискусія.

Постановка проблеми. Зростання попиту на висококваліфікованих спеціалістів підвищує вимоги до якості професійного навчання. З точки зору компетентнісного підходу до системи професійної освіти є важливим застосування інноваційних педагогічних технологій. Результатом застосування таких технологій є формування ключових компетенцій у студента, його спроможності до саморозвитку, самовизначення, самоосвіти та підготовки кваліфікованого конкурентноспроможного фахівця.

Виклад основного матеріалу. Ефективним методом навчання студентів є *метод кейс-стаді* або *метод навчальних конкретних ситуацій (НКС)*.

Метод НКС став застосовуватися ще на поч. ХХ ст. в області права та медицини. Ведуча роль у поширенні цього методу навчання належить Гарварду. На початку 2000-х років кейси широко використовуються у зарубіжній практиці викладання природничих та технічних дисциплін. Можливості застосування цього методу практично безмежні.

Method casestudy або *метод конкретних ситуацій* (від англ. *case* – випадок, ситуація) – метод активного проблемно-ситуаційного навчання, який базується на вирішенні конкретних задач-ситуацій (вирішення кейсів).

Суть метода полягає у тому, що студентам пропонується готова ситуація (*case*), яка в тій чи іншій мірі імітує реальну, життєву. Частіше всього ситуація подається *письмово* або у вигляді *відеокейса* (документального або ігрового) або *презентації*. Сюжет документального відеокейса ґрунтується на фактичному досвіді, а героями ігрового відеокейсу є актори, які розігрують навчальну ситуацію по заданій темі.

Чим реальніша, життєвіша ситуація тим більше вона захоплює учасників, тим більш глибокого аналізу можна очікувати.

Кейс може вміщувати від декількох речень на одній сторінці до 20-25 сторінок. У професійному навчанні найбільш придатні міні-кейси, які використовують у поєднанні з іншими методами та технологіями навчання.

Використання кейс-метода ставить на меті включення у навчальний процес елементів професійної діяльності, забезпечує перехід від навчальних ситуацій до професійних, де для рішення проблеми необхідно використати вивчені теоретичні знання.

Етапи роботи з кейсом:

1. Підготовчий етап:

Викладач заздалегідь підбирає ситуацію (*case*), готує додаткові інформаційні матеріали, визначає мету застосування кейсу.

2. Ознайомчий етап:

Формується мотивація до спільної діяльності, проявів ініціатив учасників.

- ознайомлення студентів з кейсом;
- визначення основної проблеми, яка лежить в основі кейсу;
- визначення дидактичних та інформаційних матеріалів.

В якості навчального завдання студентам пропонується проаналізувати ситуацію, розібратися в сутності проблеми, запропонувати можливі рішення та обрати найкраще з них.

3. Основний етап:

Етап організації спільної діяльності для вирішення проблеми.

- розподіл студентів по групам (4-6 чоловік у кожній);
- робота студентів у групі (обговорення інформаційних матеріалів, виявлення проблемних моментів, визначення доповідей);
- перший раунд дискусії (обговорення проблемних моментів у малих групах, пошук аргументів та рішень). Щоб прийняти правильне рішення студенти можуть задавати додаткові запитання викладачу, намітити свій варіант пояснення ситуації та прийняти власне рішення.
- другий раунд дискусії (презентація результатів аналізу, загальногрупова дискусія, підведення підсумків дискусії та знайдених рішень).

Викладачу необхідно враховувати, що не існує правильних відповідей, а існують оптимальні рішення ситуації, які студент повинен обґрунтувати та аргументувати спираючись на свої знання та уміння.

Викладач стає безпосереднім учасником дій – він може захищати або заперечувати різні точки зору студентів, підтримувати цікаві судження або залишатися стороннім спостерігачем, обмежуючись фінальним аналізом та підведенням підсумків.

4. Підсумковий етап:

- заключна презентація результатів аналітичної роботи (студенти можуть порівняти декілька варіантів рішення однієї проблеми);
- узагальнений виступ викладача (аналіз ситуації, роботи груп);
- оцінювання студентів.

Кейс-технології розвивають уміння:

- аналізувати та окреслювати проблему;
- чітко формулювати, висловлювати та аргументувати свою позицію;
- застосовувати отримані теоретичні знання на практиці;
- спілкуватися, дискутувати, сприймати та оцінювати вербальну та невербальну інформацію;
- приймати рішення з урахуванням конкретних умов та наявності фактичної інформації.
- враховувати точки зору інших учасників дискусії та аргументовано висловлювати свою;
- працювати в команді.

Кейс-технології допомагають:

- зрозуміти, що частіше не буває одного єдиного правильного рішення;
- виробити впевненість у собі та в своїх силах, відстоювати свою позицію та оцінювати позицію опонента;
- сформувати стійкі навички раціональної поведінки та проектування діяльності у життєвих ситуаціях.

Висновки. Таким чином, застосування методу кейс-стаді забезпечує високу ефективність навчання, сприяє позитивній мотивації, формує певні особистісні якості і компетенції майбутніх фахівців. Слід зазначити, що впровадження кейс-методу у професійному навчанні не тільки зменшує кількість «пасивних» і невпевнених у собі студентів, стимулює їх активність, а і дає можливість викладачу самовдосконалюватись, по-іншому мислити та оновлювати власний творчий потенціал.

ЛІТЕРАТУРА

1. Долгоруков А. Метод case-study как современная технология профессионально-ориентированного обучения. // <http://www.evolkov.net/case/case.study.html>
2. Савельева М.Г. Педагогические кейсы: конструирование и использование в процессе обучения и оценки компетенций студентов: Учебно-методическое пособие/Ижевск, УдГУ, 2013.- 94с.
3. Ягоднікова В.В. Кейс-метод (casestudy) як форма інтерактивного навчання майбутніх фахівців. // http://www.rusnauka.com/1_NIO_2008/Pedagogica/25496.doc.htm

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ – ФАРМАЦЕВТІВ

Г.В. Козаченко

КВНЗ «Житомирський базовий фармацевтичний коледж
ім. Г. С. Протасевича»

У статті визначено і проаналізовано особливості професійної діяльності фахівців фармацевтичного профілю, окреслені їх професійні функції, актуалізовано роль фармацевтичних фахівців у суспільстві.

Ключові слова: професійна діяльність фахівців фармацевтичного профілю, фармацевт, провізор, фармацевтична діяльність, фармацевтична галузь.

Постановка проблеми. Здоров'я є пріоритетною цінністю окремої людини і суспільства, є індикатором прогресу, в якому поєднуються досягнутий рівень якості життя людей і благополуччя країни. Проблема збереження здоров'я пов'язана безпосередньо з розвитком фармацевтичної галузі, зокрема професійною діяльністю фармацевтичних працівників, яка має свої особливості і функції, а також перспективи розвитку.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідження особливостей професійної діяльності фармацевтичних фахівців, їх функцій у різних аспектах знайшли відображення в наукових працях відомих представників фармацевтичної науки

і практики В. П. Черниха, В. А. Георгіянц, Б. П. Громовика, Л. Г. Кайдалової, А. А. Котвіцької, О. І. Тихонова, В. В. Трохимчука та інших.

Виклад основного матеріалу. В Україні фахівці фармацевтичного профілю – це фармацевти і провізори за напрямом підготовки і спеціальністю «Фармація». Фармацевт – це спеціаліст із фармацевтичною освітою, основною діяльністю якого є забезпечення широких верств населення фармацевтичними препаратами, медичними виробами та іншими законодавчо визначеними товарами. «Фармацевт» є об'єднуючим поняттям освітньо-кваліфікаційного рівня: спеціалістам з вищою фармацевтичною освітою надається звання «провізор» (з 2006 року – «магістр»), а із середньою – «молодший спеціаліст» (з 2006 року – «бакалавр»). Відповідно до Належної практики фармацевтичної освіти (Good Pharmacy Education Practice – GPEP), фармацевт – це керівна особа, яка приймає рішення про надання фармацевтичної допомоги і є наставником та комунікатором при взаємодії з пацієнтом і лікарем протягом усього періоду фармакотерапії. Провізор – це спеціаліст із закінченою вищою фармацевтичною освітою, із 2006 року – магістр фармації. Виконуючи посадові обов'язки і функції, фармацевти і провізори здійснюють фармацевтичну діяльність, при цьому керуються чинним законодавством України про охорону здоров'я та нормативно-правовими актами, що визначають діяльність закладів охорони здоров'я, організацію фармацевтичної служби.

Як зазначено в Енциклопедичному фармацевтичному словнику, фармацевтична діяльність – це узагальнене поняття науково-практичної діяльності системи охорони здоров'я, що охоплює лікознавство: освіту, управління, створення, вивчення, реєстрацію, стандартизацію та контроль якості, реалізацію, застосування фармацевтичних препаратів, розроблення обладнання тощо у сфері обігу на фармацевтичному ринку; керівництво фармацевтичними підприємствами та їх структурними підрозділами; надання фармацевтичних послуг. Основною метою фармацевтичної діяльності є збереження здоров'я людини. Людина та її здоров'я – вищі цінності суспільства, а проблема збереження і зміцнення здоров'я людини представляється сьогодні глобальною на планеті. Питання здоров'я актуальні у всі періоди індивідуального розвитку людини від моменту народження і до смерті, в розквіті сил і при хворобі. Для особистості здоров'я — можливість не тільки й не стільки ефективно діяти в соціальному плані, скільки повноцінно реалізувати себе в плані особистісному. Фармацевтичний сектор є соціально

значущою ланкою народного господарства України та здійснює вплив на підвищення соціальних показників рівня якості життя населення країни, що закріплено у Концепції розвитку фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я України на 2011-2020 роки.

В Україні станом на 01.01.2016 аптечна мережа (без АТО та Криму) налічує 19794 аптечних заклади, з них 15373 аптеки, 4421 аптечний пункт. Кількість працюючих фармацевтичних фахівців становить 48200 осіб, з них 56% провізорів — 26992 особи, 44% фармацевтів - 21208 осіб. На сьогодні в Україні на 100 тис. населення припадає 43 аптеки і менше однієї аптеки з екстемпоральним виготовленням. В аптечних закладах, що мають ліцензії на виробництво, працюють 5,21% провізорів, а фармацевтів - 3,15% від загальної кількості.

Фармацевтичну галузь утворюють:

аптечні установи, підприємства і заклади системи Міністерства охорони здоров'я України, що базуються на державній і недержавних формах власності; фармацевтичні підприємства і аптечні установи системи інших міністерств та відомств (Міноборони, Мінтранспорту і т. д.); фармацевтичні підприємства і установи дистриб'юторської й аптечної мережі вітчизняних та закордонних недержавних фармацевтичних компаній; науково-дослідні центри (інститути) та фармацевтичні навчальні заклади (факультети) додипломної та післядипломної підготовки фахівців фармації; державні інспекції з контролю якості лікарських засобів та контрольні-аналітичні лабораторії. Найважливішими установами з лікарського забезпечення хворих є аптеки, а також аптечні пункти і кіоски, які є структурними підрозділами аптек.

Особливістю професійної діяльності фармацевтичних фахівців є те, що вона спрямована на забезпечення населення ефективними та безпечними ліками; створення та виробництво лікарських засобів у вигляді різноманітних лікарських форм, імунобіологічних препаратів, виробів медичного призначення, харчових продуктів оздоровчого та профілактичного призначення; контроль якості лікарських засобів; виготовлення субстанцій природного, синтетичного або біотехнологічного походження; наявність кадрових, фінансових і матеріальних ресурсів для підготовки фармацевтичних кадрів; сучасну систему підготовки фармацевтичних кадрів відповідно до потреб надання якісного медикаментозного забезпечення населення; організаційно-методичне супроводження фармацевтичного бізнесу.

Протягом останніх років роль фармацевтичного фахівця суттєво змінилася: з працівника, що виробляє і реалізовує лікарські засоби, він перетворився на справжнього рівноправного учасника процесу фармакотерапії, на постачальника послуг та інформації. Підвищення ролі фармацевта та провізора в системі охорони здоров'я тісно пов'язане з розвитком концепції відповідального самолікування, яка припускає розумне використання безрецептурних лікарських засобів для профілактики і лікування, розпізнаних самим хворим. Лише грамотний фармацевтичний супровід забезпечує оптимальне застосування будь-якого лікарського засобу. Фармацевт, надаючи допомогу пацієнтові, бере його під свою професійну опіку, гарантуючи таким чином ефект і безпеку лікування.

Фахівець фармації має виконувати у професійній діяльності цілу низку різноманітних функцій, основні серед яких виробничі, а саме:

- організаційні, які пов'язані з постачанням, зберіганням лікарських засобів і медичних виробів, наданням належної фармацевтичної інформації, допомоги споживачам фармацевтичних послуг;
- технологічні, які пов'язані з промисловим/аптечним виробництвом (виготовленням) лікарських засобів;
- контрольні, які пов'язані з контролем лікарських засобів та лікарської рослинної сировини;
- технічні – забезпечення технологічного процесу, аналізу, амбулаторних хворих за рецептом лікаря, ведення обліку і звітності, надання невідкладної медичної допомоги.

Основною вимогою до професійної діяльності фармацевтичного фахівця є професійна компетентність, яка, в свою чергу, складається з низки чинників, основними з яких є:

- предметна компетентність, яка включає знання фармакотерапевтичних, медичних, технічних та інших характеристик товарів і послуг фармацевтичного асортименту, здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- правова компетентність, яка визначається знаннями нормативно-правової бази фармацевтичної діяльності і мірі відповідальності за її невиконання;
- комунікативна компетентність, яка передбачає здатність до ефективного спілкування, яка полягає у вмінні встановлювати контакти з

іншими людьми з метою налагодження взаєморозуміння між учасниками професійної діяльності та досягнення діалогу і результату спілкування, вмінні використовувати інформаційно-комунікативні технології та професійну лексику у повсякденній діяльності;

- психологічна компетентність, яка заснована вмінні виявляти потреби, запити та психологічні особливості споживачів фармацевтичних послуг, відповідати їх очікуванням.

Професійна діяльність фармацевтичних працівників є особливою, бо належить до типології «людина-людина», зумовлюється дуже високою відповідальністю, адже від правильності рішень залежить ефективність і безпека лікування, її не можна розглядати відокремлено від професійного спілкування, гуманітарної підготовки, забезпечення формування знань психологічних основ, етики та деонтології у вирішенні конфліктних ситуацій з лікарями, пацієнтами, відвідувачами аптечних закладів; виявленні доброзичливого ставлення до пацієнта, відповідальності за виконання своїх обов'язків тощо. Спілкування з хворими потребує особливого терпіння, ввічливості, співчуття, у зв'язку з цим набувають особливого значення такі якості як комунікабельність та емоційна усталеність. Фармацевтичні фахівці запам'ятовують, переробляють великі обсяги інформації, фармацевтична сфера є динамічною як стосовно фармакологічних препаратів, так і нормативно-правової бази.

Згідно з концепцією «фармацевта семи зірок», запропонованою Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) та ухваленій Міжнародною фармацевтичною федерацією (МФФ) у 2000 році, фармацевт – це особа, яка надає допомогу, приймає рішення, є комунікатором, наставником, довічним учнем, лідером, менеджером.

Обов'язковою складовою професійної діяльності фармацевтичного працівника є дотримання фармацевтичної етики, яка зумовлює вирішення низки проблем, пов'язаних з моральною відповідальністю, із захистом прав споживачів від незаконної діяльності деяких суб'єктів господарювання, проникненням на ринок фальсифікованих лікарських засобів, нечесною конкуренцією, використання досягнень фармації в антигуманних цілях тощо. На VII Національному з'їзді фармацевтів України (2010 р.) було прийнято Етичний кодекс фармацевтичних працівників України. Це документ, який визначає етичні норми професійної поведінки та відповідальності

фармацевтичних працівників за умов формування ринкових відносин. Він спрямований на захист гідності та права людини на охорону здоров'я, а також визначає етичні норми професійної поведінки та відповідальності, які мають стати взірцевим керівництвом для провізорів та фармацевтів у їх взаємовідносинах із суспільством в умовах формування ринкових відносин, коли зростає роль та вагомість фармацевтичної професії.

Висновки. Отже, діяльність фармацевтичних працівників, пов'язана з відповідальністю за здоров'я інших людей; складна і динамічна, характеризується великим діапазоном виробничих функцій; є високозмістовною, інтелектуальною; відповідальною; характеризується психічним напруженням; потребує знання основ психології, комунікативних навичок; вимагає дотримання норм етики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Енциклопедичний словник фармацевтичних термінів: українсько-латинсько-російсько-англійський: [навч. посібник для студентів вищих закладів]/[уклад. І.М. Перцев, Є.І. Світлична, О.А. Рубан та ін.] за ред. проф. В.П. Черниха. - Вінниця: Нова Книга, 2014. – с.739, 569

2. Енциклопедичний словник фармацевтичних термінів: українсько-латинсько-російсько-англійський: [навч. посібник для студентів вищих закладів]/[уклад. І.М. Перцев, Є.І. Світлична, О.А. Рубан та ін.] за ред. проф. В.П. Черниха. - Вінниця: Нова Книга, 2014. – с. 215

3. Котвіцька А.А., Вороніна О.М., Кубарева І.В. Дослідження ролі фармацевтичних організацій у системі соціального партнерства в Україні. Фармація ХХІ ст.: тенденції та перспективи: матеріали VIII Національного з'їзду фармацевтів України (Харків, 13-16 вересня 2016 року): у 2 т. Т 2, /М-во охорони здоров'я України, Нац. фарм. ун-т; ред .кол.: В.П. Черних (голова) та ін. – Харків: НФаУ, 2016. - С.229

4. «Всеукраїнська фармацевтична палата», доповідь О. Клімова на тему: «Роль фармацевтичного працівника в контексті глобального аптечного ринку». 5-й Міжнародний фармацевтичний форум «АПТЕКИ СВІТУ–2016». 2 – 3 червня, м. Львів. [Електронний режим доступу] <http://farmpalata.com.ua/>

5. Кайдалова Л.Г. Професійна підготовка майбутніх фахівців фармацевтичного профілю у ВНЗ: монографія / Л.Г. Кайдалова. – Х.: НФаУ, 2010. – с.92.

6. Концепція розвитку фармацевтичної галузі України//VI Національний з'їзд фармацевтів України. – Х.: в-во: НФаУ; Золоті сторінки, 2005. – 24 с.

ФОРМУВАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ГЕОГРАФІЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Р.О. Козаченко

**КВНЗ «Житомирський базовий фармацевтичний коледж
ім. Г. С. Протасевича»**

У статті визначено перспективи використання педагогічних технологій у процесі вивчення географії, які сприяють формуванню комунікативної компетентності студентів, забезпечуючи якість навчання та формування гармонійно розвиненої інтелектуальної особистості, здатної мислити та вільно висловлюватися.

Ключові слова: комунікативна компетентність, методика викладання, педагогічні технології, методи формування комунікативної компетентності на заняттях географії.

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві культура мовлення та спілкування громадян є вагомим складником загальної культури, одним із найважливіших показників рівня його розвитку.

Щоденно спілкуючись зі студентами, викладач має формувати їхню мовну культуру та здійснювати мовне виховання, адже спілкування в процесі вивчення того чи того предмета є міцною базою формування світогляду, національної свідомості, культури співжиття, любові до рідної землі, знань про український етнос.

Викладач географії мусить добре володіти українською мовою, лаконічно і логічно висловлювати думку, переконливо і виразно розповідати і спрямовувати учнів на дію. Кожне слово педагога повинно відбиратися так, щоб ефективно впливати на сприйняття і розуміння його студентами.

Потрібно визнати, що студенти сьогодні мають низький і середній рівні унормованості як усного, так і писемного мовлення, бідний словниковий запас. Це пов'язано з рядом важливих причин, в т.ч. суспільного характеру (вплив ЗМІ, відсутність єдності мовного середовища, низький рівень культури читання тощо). Саме тому комунікативний підхід повинен сьогодні залишатися потужною базою у методиці викладання навчальних дисциплін у вищих навчальних закладах. Як показує багаторічний педагогічний досвід, комунікативний підхід є найефективнішим, оптимальним та результативним.

Аналіз досліджень і публікацій. У роботах вітчизняних географів М. Багрова, М. Дністрянського, О. Заставецької, Ф. Заставного, П. Масляка, В. Нагірної, В. Обозного, Я. Олійника, М. Пістуна, О. Топчієва, О. Шаблія, Л. Шевчук, П. Шищенко, Б. Яценка розкриваються теоретичні питання географії людини, населення, туризму, країнознавства та краєзнавства, суспільної та соціальної географії, ландшафтознавства, географії культури тощо, які послужили ґрунтовними теоретичними засадами і методологією нашого дослідження. Антропогеографічні ідеї висловлювали у своїх працях відомі українські вчені В. Кубійович, С. Рудницький, П. Тутковський, П. Чубинський. У своїх дослідженнях автор повсякчасно спирався також на праці вітчизняних учених-методистів з географії, зокрема О. Бугрій, Л. Зеленської, С. Коберніка, В. Корнеєва, М. Криловця, А. Сиротенка, О. Топузова, в яких розкриваються основні ідеї теорії та методики навчання географії, в тому числі тих, що формують комунікативну компетентність.

Виклад основного матеріалу. Під *комунікативною компетентністю* розуміють здатність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, певну сукупність знань, умінь і навичок, що забезпечують ефективне спілкування. Вона передбачає уміння змінювати глибину і коло спілкування, розуміти і бути зрозумілим для партнера по спілкуванню. Комунікативна компетентність формується в умовах безпосередньої взаємодії, тому є результатом досвіду спілкування між людьми. Цей досвід набувається не тільки у процесі безпосередньої взаємодії, а також опосередкованої, в тому числі з літератури, театру, кіно з яких людина отримує інформацію про характер комунікативних ситуацій, особливості міжособистісної взаємодії і засоби їх вирішень.

Дослідження психологів та аналіз комунікативної діяльності викладача на занятті свідчать про те, що 1/3 уроку присвячено розмові, а 2/3 розмови вчитель

веде сам. При цьому 2/3 розмови вчителя пов'язано з такими звичайними ситуаціями, як пояснення, оцінювання студента, роз'яснення власних дій, зауваження. А тим часом педагог повинен не стільки говорити сам, скільки сприяти розвитку мовлення та формуванню мовної культури в учнів. Однак мовна діяльність студентів надзвичайно обмежена і зводиться здебільшого до переказування навчального матеріалу. Встановлено, що в середньому студент у навчальному закладі говорить на заняттях не більше двох хвилин на день. Але ж він повинен навчитися формувати власне ставлення до будь-яких проблем, конкретизувати власні погляди і позиції, формулювати й передавати іншим свої переконання.

Щоб виховати навички спілкування та співпраці, навчити студента вчитися, педагог має докорінно змінити зміст своєї діяльності. Нові умови навчання потребують уміння вислухати всіх охочих з кожного питання, не відкидаючи жодної відповіді, стати на позицію кожного студента, щоб зрозуміти логіку його міркування й знайти вихід з навчальної ситуації, що постійно змінюються, аналізувати відповіді, пропозиції дітей і непомітно вести їх до вирішення проблем.

Безумовно, мовна діяльність є однією з провідних на занятті, тому мовлення педагога виконує такі функції:

- розвивальну — забезпечує формування особистості студента, передачу йому норм і правил, оволодіння оцінними та самооцінними критеріями;
- інформаційну — здійснює передачу знань;
- регулятивну — створює сприятливу психологічну атмосферу спільної та індивідуальної діяльності, погоджує та об'єднує зусилля для досягнення загального й особистого результату;
- емоційну — формує і коригує міжособистісні відносини.

Саме комунікативний підхід сприяє створенню в аудиторії ділової атмосфери, налаштовує на взаєморозуміння, співпрацю, взаємодію, оперативність, ритмічність у роботі.

Комунікативний підхід вимагає використання різних методів навчання.

Метод викладання – базова категорія навчання в сучасній методиці, розуміння якої впливає на трактування інших термінів і понять. Загальна дидактика, конкретні методики викладання навчальних предметів визначають «метод» як спосіб пізнання, шлях дослідження і вирішення проблемних

завдань. Вибір підходів, методів, прийомів залежить від педагога, його досвіду та майстерності, визначає його свідому роль в освітній діяльності. Виділимо найефективніші для формування комунікативної компетентності.

Діалог в процесі навчання географії. У зв'язку з розвитком інформаційних технологій і розширенням меж комунікативного простору роль діалогового спілкування безупинно зростає. Уміння вести діалог стає невід'ємною частиною стилю ділового спілкування. У навчальному процесі до ділового спілкування зараховують форми усного мовленнєвого спілкування, діалог, полілог. *Діалог* – це універсальний засіб навчання, що дозволив здійснити перехід від монологу викладача до діалогу зі студентами. На занятті-діалозі при вивченні теми «Глобальні проблеми людства» викладач виступає в ролі «диригента»: намагається навчити студентів правильно говорити, висловлювати свою думку, слухати думку інших, коректно сперечатися, аргументовано доводити свою точку зору. Більш складною формою мовленнєвого спілкування є *полілог*. Його перевага полягає в тому, що в обговоренні беруть участь усі студенти групи. Можливі різні способи включення полілогу в навчальну діяльність. Так, на занятті «Екологічні проблеми в Україні» розглядаючи проблему аварії на Чорнобильській АЕС, можна провести рольову гру. Учні об'єднуються в малі групи (екологи, географи, енергетики-економісти, місцеві жителі), кожна з яких у мові полілогу виділяє репліки: істинні, помилкові, сумнівні. Якщо думки груп збігаються, колективно обговорюються сумнівні висловлювання. Якщо ні, виникає ситуація суперечки. Установлено, що 66 % інформації студенти отримують у результаті спілкування з однолітками в групі. Взаємне інформування в процесі заняття формує комунікативні якості особистості, студенти набувають навичок мовленнєвого етикету, учаться сприймати мовлення співрозмовника, тобто усвідомлювати його зміст. Під час комунікації потрібно володіти основними її складовими: здібністю передавати інформацію (що становить близько 40% даного процесу); здібністю сприймати інформацію (що становить близько 60% зазначеного процесу).

Достатньо ефективною для формування комунікативних компетентностей учнів є *технологія розвитку критичного мислення*.

Критичне мислення — вміле відповідальне мислення, що дозволяє людині формулювати надійні вірогідні судження . Як результат, студенти вміють: визначати проблему та наявність підтексту; перевіряти використані

дані; аналізувати твердження, що лежать в основі інформації; урахувати альтернативні погляди; синтезувати здобуті знання, робити висновки; приймати оптимальні рішення; складати висловлювання відповідно до ситуації спілкування .

Студенти, що автоматично сприймають викладений педагогом матеріал, не вміють мислити критично, тому необхідно планувати на заняттях ситуації активної участі студентів: дозволяти вільно розмірковувати, робити припущення, установлювати очевидність або безглуздість сказаного. Коли студенти повірять, що їхні думки цінні, кожному можна сказати: «Я не згоден», «Я думаю інакше», вони відповідатимуть за власні переконання.

Широкі можливості для формування мовної компетентності студентів надають інтерактивні технології.

Інтерактивне навчання — це специфічна форма організації пізнавальної діяльності, яка має передбачувану мету — створити комфортні умови навчання, у яких кожен студент відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність. Упровадження таких методів навчання, як мікрофон, розумовий штурм, робота в парах та групах, рольові ігри, усні журнали, диспути, дебати, турніри, створюють умови для активної участі студентів у навчанні, розвивають читацькі інтереси, дають змогу формувати у студентів уміння точно, повно, емоційно висловлювати судження про прочитане, робити висновки.

Інтерактивні технології дозволяють розвинути такі вміння і навички у студентів: активність у навчанні; комунікативні здібності; монологічне та діалогічне мовлення; культура усного та писемного мовлення; уміння робити висновки; бажання читати.

Найбільш яскраво ілюструє формування компетентності продуктивної творчої діяльності студентів на заняттях географії *проектна технологія*, яка дозволяє не тільки передати учням сукупність студентам, але й навчити здобувати ці знання самостійно, застосовувати їх для розв'язання нових пізнавальних і практичних завдань; сприяє формуванню в студентів комунікативних навичок; навчити студентів користуватися дослідницькими прийомами: збирання інформації, висування гіпотез, уміння міркувати і робити висновки. Тематика проектних завдань має бути широкою, пошук проблеми може здійснюватися в полі різноманітних об'єктів і областей людської діяльності.

Висновки. Відповідальність за успішне оволодіння студентами культурою усного та писемного мовлення покладається на викладача. Тому викладач організує навчальний процес таким чином, що практично всі студенти були залученими в процес навчання. Щоб сформувати у студентів комунікативні компетентності педагог має докорінно змінити зміст своєї діяльності. Тепер головне завдання не «донести», «пояснити» й «показати» студентам, а організувати спільний пошук розв'язання завдання, яке постало перед ними. Спільна діяльність студентів у процесі освоєння навчального матеріалу означає, що кожний вносить свій внесок, йде обмін знаннями, ідеями, способами діяльності. Серед форм і методів, які сприятимуть формуванню комунікативних компетентностей на заняттях географії мають переважати наступні. Форми: традиційні і нетрадиційні творчі, самостійні роботи, уроки-семінари, ділові ігри, конференції, і т.д. Методи: інтерактивні, метод дискусій, метод проєктів, метод проблемного викладення матеріалу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Довгань Г.Д. Інтерактивні технології на уроках географії: [Навч.-метод. посіб.] / Г.Д. Довгань. - Х.: Вид. група "Основа", 2005. - 126 с. - (Б-ка журн. "Географія"; Вип.5(17)).
2. Герус Л. Інтерактивні технології навчання // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2005. – №33.
3. Паламарчук Л. Б. Культура мовлення на уроках географії // Географія та основи економіки в школі. — 2004. — № 4.
4. Покась Л. Методика проведення дискусії на уроці географії у 8 класі // Географія та основи економіки в школі. — 2010. — № 2.
5. Яськова А.О. Використання інтерактивних методів у викладанні географії / А.О. Яськова // Географія. -2006. -Лют. (№ 3). - (Дод.). - С. 1-8.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ

В.М.Колісник

Коледж Національного фармацевтичного університету

Сьогодні фармацевтична освіта має одні з найкращих освітніх показників в Україні, прогресивно інтегрується до Європейського освітнього простору через впровадження освітніх стандартів в систему підготовки фахівців. Результатом цих перетворень стануть: формування і прищеплення членам нашого суспільства шанобливого ставлення до професії; укріплення авторитету фармацевтичної галузі через підготовку висококваліфікованих кадрів; відкриття нових актуальних спеціальностей; безперервне удосконалення змісту освіти; запровадження нових технологій і форм освіти; нарощування наукового потенціалу галузі; інтеграція фармацевтичної науки і практики; удосконалення післядипломної освіти; систематичний моніторинг; атестація та сертифікація фармацевтичних кадрів на державному рівні [1, с. 3-12].

Метою статті є розкриття особливостей організації та методичного забезпечення навчальної дисципліни технології ліків, що відноситься до професійно-практичного циклу навчальних дисциплін.

Для реалізації якісної професійної підготовки фахівців фармацевтичного профілю необхідно забезпечити організаційно-методичні умови, до яких належать: навчально-методичне забезпечення навчальної дисципліни, педагогічні технології навчання, моніторинг якості професійної підготовки майбутніх фахівців.

До складових навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни «Технологія ліків» належать: навчальні посібники, інструктивно-методичні матеріали до практичних і лабораторних занять, завдання до модульних контролів, завдання до комплексної контрольної роботи, методичні матеріали для студентів для самостійного опрацювання фахової літератури та інші матеріали, які визначає циклова комісія та викладач.

Віддаючи належне значенню педагогічної майстерності викладача, рівню організації освітнього процесу, слід зауважити, що методичне забезпечення було й залишається одним з головних чинників у забезпеченні якості підготовки майбутніх фахівців з високим рівнем фахової й соціальної компетенції, сприяє розвитку суспільно значущих особистісних рис і якостей,

загальної та професійної культури. Його підготовка є одним із завдань професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи [2]. Цілком зрозуміло, що для розробки та створення методичного забезпечення викладачеві необхідний певний практичний досвід педагогічної роботи й належне його осмислення; бачення ролі та місця дисципліни, що викладається, в загальній структурі підготовки фахівців; розуміння її змісту і зв'язку з іншими дисциплінами, а також знання й розуміння основних особливостей педагогічної системи та її структури.

Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни «Технології ліків» містить: навчальну та робочу програму дисципліни; опорні конспекти лекцій; завдання для поточного та підсумкового тестового контролю та еталони відповідей до них та технології приготування лікарських форм, які виносяться на самостійну підготовку, завдання для виконання лабораторних робіт.

Для поглиблення та засвоєння теоретичних знань, формування практичних умінь та навичок, які складають основу професійної діяльності майбутнього фахівця-фармацевта викладачами коледжу Гавриловою Н.Б. та Колісник В.М. розроблений та запроваджений в освітній процес навчальний посібник «Практикум з технології ліків», який містить інструктивний матеріал до лабораторних робіт, контрольні питання та тестові завдання для підготовки до занять.

Сучасна дидактика вимагає від суб'єктів навчання не тільки зрозуміти, запам'ятати й відтворити отримані знання, але й найголовніше, вміти ними оперувати, ефективно застосовувати в професійній діяльності. Досягненню цієї мети сприяють активні методи навчання, спрямовані на розвиток у студентів творчого самостійного мислення і здатності кваліфіковано розв'язувати професійні завдання [3, с.70].

Практика викладання дисципліни доводить, що використання активних та інтерактивних технологій підвищує рівень засвоєння матеріалу, робить заняття більш продуктивними. В якості приклада можна навести: ділову гру за темою «Порошки», лабораторне заняття за кейс- технологією на тему «Очні краплі», використання методу малих груп на лабораторному заняття з теми «Настої та відвари».

Опитування студентів показало, що особливий інтерес викликають лекції, які дають можливість розглядати предмет навчання комплексно, тобто з кількох професійно орієнтованих дисциплін. Наприклад бінарна лекція з

технологія ліків та фармацевтичної хімії (тема « Приготування лікарських форм з антибіотиками»), технологія ліків та військово – медична підготовка (тема «Приготування інфузійних розчинів в польових умовах»), тринарні - організація і економіка фармації, технологія ліків та фармацевтична хімія (прийом та таксування рецепта, приготування лікарської форми та проведення контролю якості виготовленої форми).

Сучасні технології навчання дадуть очікуваний результат тільки за умов ретельної підготовки викладачами навчально - методичного матеріалу.

Отже, навчально-методичне забезпечення освітнього процесу є одним з головних чинників забезпечення якості професійної підготовки майбутніх фахівців з високим рівнем загальних та спеціальних (фахових) компетентностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Черних В.П. Фармацевтична галузь за роки незалежності України / В. Черних // Вісник фармації. – 2002. - №3. - С. 3-12.

2.КайдаловаЛ.Г. Професійна підготовка майбутніх фахівців фармацевтичного профілю у вищих навчальних закладах : монографія / Л. Г. Кайдалова. – Х. : НФаУ, 2010. - 411 с.

3.Черних В.П., Кайдалова, Л. Г.,Толочко В.М., Вахрушева Т.Ю.Освітні інновації в Національному фармацевтичному університеті :навчальний посібник Х.Видавництво НФаУ,2005.-234с.

ДІЛОВА ГРА ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ТВОРЧОЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ

Т.О. Костяна

КЗОЗ «Харківський обласний медичний коледж»

У цій статті розглядається ділова гра як метод активного навчання. Який формує професійні якості майбутніх працівників охорони здоров'я, стимулює творчу пізнавальну діяльність студентів.

Ключові слова: активний метод навчання, пізнавальна діяльність, ділова гра, медична сестра.

This makes work the business game as a method of active learning that generates professional quality of future health professionals, encourages creative cognitive activity of students. We prove the effectiveness of business games in professional training of future nurses.

Key words: active learning method, cognitive activity, role play, nurse.

Реформа охорони здоров'я, що відбувається зараз в Україні, перехід на принципи надання первинної медико-санітарної допомоги населенню та бюджетно-страхової медицини, формування ринкових відносин, розвиток наукових і професійних відносин з іншими державами вимагають оновлення сестринської освіти з метою підготовки фахівців для задоволення сучасних світових стандартів.

У сучасних умовах соціально-економічного розвитку нашої незалежної держави поширюється і оновлюється освітній діапазон, створюються принципово нові можливості для обрання таких засобів та технологій навчання для медичних сестер, які б докладали зусиль для формування професійної та етичної молоді людини, її гармонійного розвитку, формуванню духовних пріоритетів, інтелектуальному поліпшенню.

Виховати медичного працівника гідного вічно служити добру та милосердю, здатного повністю відповідати найвищим професійним критеріям XXI століття – складне і відповідальне завдання.

Актуальність теми обумовлена теоретичними та практичними завданнями щодо вдосконалення формування професійно-пізнавальної активності студентів як майбутніх фахівців нового типу, які орієнтуються в сучасному світі, в якому професійне вдосконалення є постійною потребою особистості.

Мета статті – довести ефективність застосування ділової гри в професійній підготовці майбутніх медичних сестер.

Педагогічними засобами сучасного навчання в Харківському обласному медичному коледжі є активні методи навчання: інтегровані заняття, дискусії, “мозковий штурм”, але особливе місце серед них займає ділова гра.

Ділова гра – форма моделювання умов і відносин професійної діяльності, що характерні для даного виду практики, яка сприяє розвитку професійних навичок, формує навички взаємодії з партнерами, викликає позитивні емоції, стимулює розумову діяльність, розвиває нестандартне мислення, формує ділові

якості і риси майбутніх фахівців. Специфіка ділової гри полягає в тому, що процес навчання максимально наближається до реальної практичної діяльності, що активізує отримані теоретичні знання, переводить їх у практичну діяльність. Однією з особливостей методу є створення проблемних ситуацій, під час яких спостерігаються індивідуальна реакція студентів на проблему, різні варіанти її вирішення, вміння довести рішення до логічного завершення.

Навчання в ділових іграх направлено на формування комунікативних навичок налагоджування і підтримку спілкування, висловлювання своєї думки і ставлення до різних питань, сприяє розвитку творчої діяльності.

Рольова гра як різновид ділової гри передбачає розігрування її учасниками ситуації за заздалегідь розподіленими ролями з метою оволодіння певними поведінковими та емоційними якостями професійної ситуації. Рольова гра проводиться в невеликих групах (по 3-4 чоловіка).

Студенти отримують завдання на картках, розподіляють ролі, обіграють ситуацію і показують всій групі. Наприклад, на заняттях з медсестринства в педіатрії з метою засвоєння матеріалу використовуються рольові ігри типу “медсестра – пацієнт” під час яких студенти можуть розкрити свій потенціал знань більш повно в порівнянні з рутинною відповіддю на питання. Подібні форми перевірки готовності студентів до знань охоче приймаються самими студентами. Під час гри студенти слухають, відповідають, демонструють, аналізують, оцінюють, аргументують, опонують тощо.

Використання рольових ігор під час занять дозволяє зробити заняття більш різноманітним, студенти спілкуються в парах або в групах, що дає їм можливість проявити самостійність, реалізувати комунікативні вміння та мовленеві навички. Вони можуть допомагати один одному, успішно коригувати висловлювання своїх співрозмовників, навіть якщо викладач не дає такого завдання. Мені, як викладачеві, гра дає велике професійне задоволення, тому що завдяки їй процес навчання стає безперервною творчістю.

Враховуючи вище зазначене, нами була розроблена ділова гра для студентів IV курсу за фахом “Сестринська справа” з навчальної дисципліни “Медсестринство в педіатрії” на тему “Робота кабінету щеплень”. До початку гри був розроблений сценарій, відтворена структурно-логічна схема гри, підготовлений кабінет та необхідне оснащення (фантоми, муляжі, комплекти вакцин заводського походження, шприци, медична документація тощо).

Послідовність організації заняття:

I етап: інструктаж; формування медичних бригад, які змагаються; визначення їх ролей; розподіл завдань.

II етап: вирішення ситуацій медичними бригадами; оформлення медичної документації.

III етап: взаємне рецензування ситуаційного завдання.

IV етап: проведення дискусії, аналіз гри після її проведення, підведення підсумків заняття.

Результати проведення контролю рівня професійних вмінь і навичок
(експериментальна група – 10 студентів):

оцінка “відмінно” – 5 (50%)

оцінка “добре” – 4 (40%)

оцінка “задовільно” – 1 (10%)

оцінка “незадовільно” – 0

Результати проведення контролю рівня професійних вмінь і навичок
(контрольна група – 10 студентів):

оцінка “відмінно” – 2 (20%)

оцінка “добре” – 2 (20%)

оцінка “задовільно” – 6 (60%)

оцінка “незадовільно” – 0

За результатами випробування можна зробити наступні висновки: в експериментальній групі, де була проведена ділова гра, якісний показник успішності значно вище – 90% (в контрольній – 40%).

Спостереження за учасниками ділової гри показує, що під її впливом інтенсивно формується творча пізнавальна активність, мотивація до навчання набуває якості професійної спрямованості та скрупульозності.

Висновок. Так, ми переконані, що використання ділових ігор при проведенні практичних занять з медсестринства в педіатрії є ефективним засобом у поліпшенні академічної успішності, засобом активізації творчої пізнавальної діяльності студентів медичного коледжу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І.Д. Принципи інноваційної освіти // Освіта і управління. – 2005. – Т. 8. – С. 7 – 21.

2. Дячук Д.Д. Анализ и определение приоритетов развития непрерывного профессионального образования младших специалистов с медицинским образованием. / Д.Д. Дячук, Т.С. Ласиця, Е.Е. Рубан // Медсестринство. – 2012. №2. – С. 4-6.

3. Ивлева А. Деловая игра / А. Ивлева // Учебно-методический журнал “Образование. Техникумы, Колледжи”. – 2011. №70. – С. 30.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ ОЧІКУВАНЬ СТУДЕНТІВ КВНЗ «ЖИТОМИРСЬКИЙ БАЗОВИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ КОЛЕДЖ ІМ. Г.С. ПРОТАСЕВИЧА» СТОСОВНО ЯКОСТІ НАВЧАННЯ

Н.М. Косяченко, І.А. Бобкова

КВНЗ «Житомирський базовий фармацевтичний коледж ім. Г.С. Протасевича»

У статті представлені результати дослідження рівня відповідності якості навчального процесу очікуванням студентів КВНЗ «Житомирський базовий фармацевтичний коледж ім. Г.С. Протасевича».

Ключові слова: очікування студентів, якість навчального процесу, теорія очікувань, теорія справедливості, анкетування, майбутня професія.

Постановка проблеми. Останні роки вітчизняний фармацевтичний сектор у галузі охорони здоров'я стрімко розвивається, збільшуючи попит на ринку праці висококваліфікованих фармацевтичних працівників, професія яких є соціально важливою, має свої морально-етичні принципи, покликана стояти на варті збереження та зміцнення найціннішого – здоров'я, а інколи і життя людини. Головним покликанням діяльності вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів, зокрема коледжів, є не тільки максимальне розвинення особистості, її світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, як того вимагає саме значення вищої освіти, а й ґрунтовна підготовка майбутнього фахівця до його входження до сучасного ринку праці шляхом набуття ним професійних (фахових) компетентностей. Тому нині, з впровадженням основних положень Закону України «Про вищу освіту», який окреслює нову парадигму навчання, постає необхідність акцентувати увагу на якісній підготовці майбутнього фармацевтичного працівника, здатного гідно

виконувати свої професійні обов'язки, мати високий рівень знань гуманітарних, соціально-економічних та фармацевтичних дисциплін. [1, с. 1].

Одним з можливих способів оцінки якості такої підготовки та результативності педагогічного процесу у навчальному закладі в цілому, є спосіб дослідження очікувань студентів у їх ставленні до навчання.

Виклад основного матеріалу. Протягом останніх років неодноразово у багатьох дослідженнях була доведена висока кореляція між підвищенням якості навчання та існуванням мотиваційного компонента. На думку вчених, загальними мотивами студентів до навчання є пізнавальні та професійні, а також прагматичні мотиви, оскільки на сучасному етапі диплом про вищу освіту для студентів набуває дедалі більшої цінності, натомість цінність знань падає [2, с. 74, 4, с. 8].

Загальновідомо, що методів мотивації існує безліч, використовувати які можна по-різному. При побудові мотиваційного механізму в процесі навчання необхідно враховувати різні концепції та теорії. Зокрема, неабияку роль відіграє теорія очікувань В. Врума та теорія справедливості Портера-Лоулера, яка враховує п'ять факторів: затрачені зусилля, отримані результати, внутрішня і зовнішня винагорода, сприйняття винагороди, задоволення. Більшість людей (працівників, студентів), витрачаючи свої зусилля на будь-яку діяльність, чітко визначає і вимірює результат, який має отримати. І завжди фактично отримане буде порівняно з тим, що очікувалося на початку. Якщо отриманий результат є меншим від очікуваного, то зацікавленість цим видом діяльності буде катастрофічно падати, а відтак й знижуватися мотивація [3, 106].

У дослідженні відповідності очікувань студентів стосовно якості навчання було використано такий метод, як опитування шляхом анкетування, в якому брали участь студенти другого року навчання (це дало змогу оцінити очікування, сформовані переважно батьками, оточуючими та на базі вже наявних знань з гуманітарних, соціально-економічних, математичних та природно-наукових дисциплін), а також студенти третього року навчання (залучення студентів до опитування випускного року навчання зумовлено тим, що вони порівняно з першо- та другоккурсниками мають кращі уявлення про особливості професії та можуть оцінити, чи відповідає результат їх навчання власним баченням та очікуванням). Загалом дослідженням було охоплено 51 студент третього курсу та 53 студенти другого курсу.

За результатами проведених досліджень, спочатку було визначено спектр причин, які виявились вирішальними під час вибору саме цього навчального закладу. 56,9% студентів третього курсу та 70,7% студентів другого курсу зазначили, що головну роль у цьому для них зіграли поради батьків, друзів, вчителів. На другому місці опитуваними було відзначено престижність професії, яку вони можуть отримати в коледжі, та можливість отримувати високу заробітну плату за даною спеціальністю (50,9% студентів 3-ого курсу і 58,6% студентів 2-ого курсу). Також 29,4% студентів 3-ого курсу і 39,7% студентів 2-ого курсу зазначили, що з даною професією легше знайти роботу, а 27,5% і 24,1% відповідно наголосили на престижність самого навчального закладу. Серед опитаних було виявлено невеликий відсоток тих, хто взагалі не хотів вступати до даного навчального закладу, але їх змусили батьки (3,9% студентів 3-ого курсу і 1,7% студентів 2-ого курсу), та тих, кому взагалі байдуже де навчатися (2% серед опитаних студентів 3-ого курсу)(рис. 1).

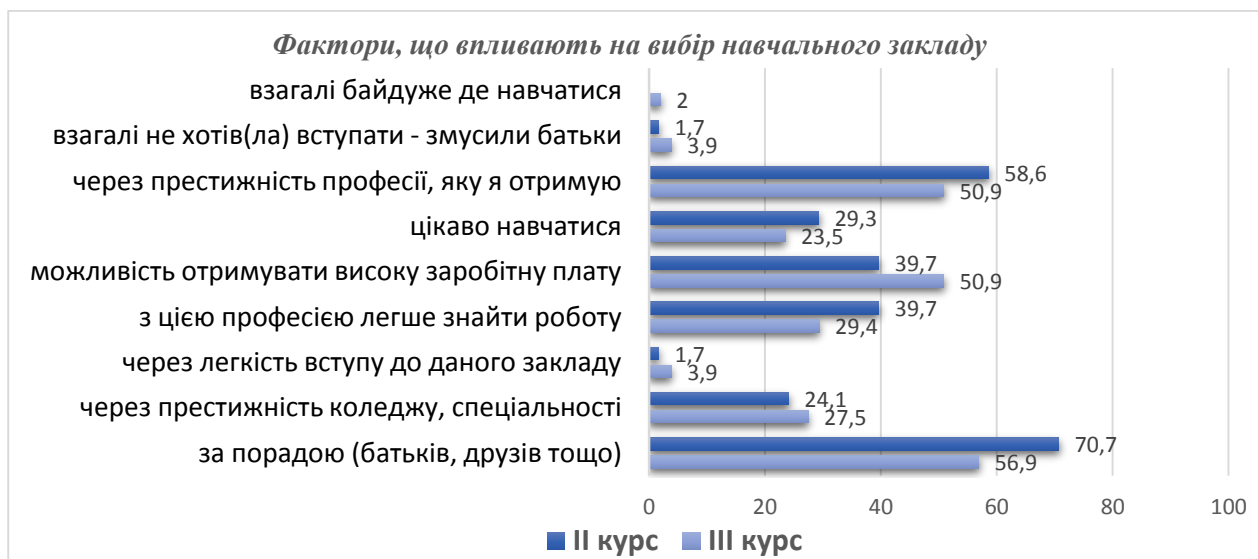

Рис. 1.

Таке спостереження дозволяє зробити висновок, що вже на етапі вступу до навчального закладу очікування студентів базуються на опосередкованих мотивах, що дають можливість задовольняти потреби, які не стосуються безпосередньо змісту навчальної діяльності (усвідомлення престижності та перспективності обраної професії, усвідомлення можливостей, які дає спеціальність у подальшому навчанні та працевлаштуванні).

На питання «Чим ще, окрім бажання отримати спеціальність, обумовлено ваш вступ до навчального закладу?» більшість опитаних студентів, як другого

так і третього курсу, вказали на «бажання підвищити свій соціальний статус, отримавши освіту» (58,6 % і 50,9 % відповідно) та «бажання підвищити свій загальнокультурний рівень» (32,8% і 25,5% відповідно).

Наступним завданням було дослідити тенденцію зміни уявлення про обрану професію в процесі навчання у коледжі. Тому спочатку було поставлено запитання «Перед вступом до коледжу наскільки добре ви були проінформовані про свою майбутню діяльність?», а потім – «В період навчання в коледжі ваше уявлення про обрану професію змінилось?». 54,9% студентів 3-ого курсу зазначили, що заздалегідь були добре проінформовані про свою професію (можна зазначити як високий рівень), 37,3% – мали відповідні бачення (середній рівень) та 7,8% – мали дуже слабкі бачення (низький рівень). Протягом навчання у 43,1% опитаних студентів 3-ого курсу уявлення про обрану професію змінилось в кращу сторону та у 31,4% – змінилось скоріше в кращу сторону (високий рівень), у 17,6% – залишилось незмінним (середній рівень), у 5,9% – змінилось скоріше в гіршу сторону (низький рівень), 2% не змогли відповісти на запитання (рис. 2).

Серед студентів 2-ого курсу спостерігається дещо інша тенденція. 43,1% зазначили, що були добре обізнані про свою майбутню діяльність (високий рівень), 51,8% – мали відповідні бачення (середній рівень), 3,4% – мали дуже слабкі бачення та 1,7% взагалі нічого не знали про обрану професію (низький рівень). Протягом навчання у 25,9% опитаних студентів уявлення про обрану професію змінилось в кращу сторону та у 27,9% – змінилось скоріше в кращу сторону (високий рівень), у 36,2% – залишилось незмінним (середній рівень), у 3,4% – змінилось скоріше в гіршу сторону (низький рівень), 6,6% не змогли відповісти на запитання (рис 3).

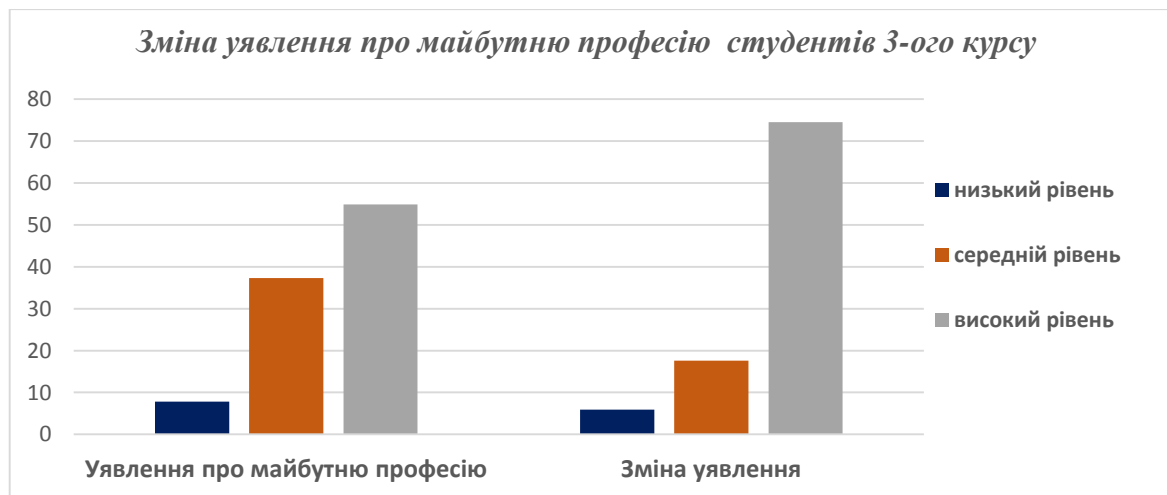

Рис. 2.

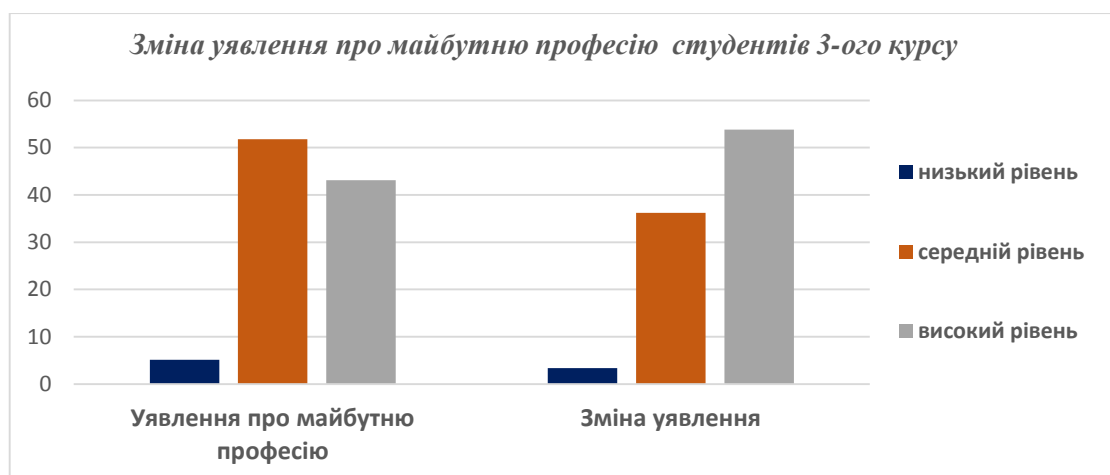

Рис. 3.

Порівнюючи отримані дані зміни уявлення про майбутню професію студентів 3-ого і 2-ого років навчання, можна зробити висновок, що побудований у навчальному закладі навчально-виховний процес загалом сприяє зростанню позитивного мислення про професійну майбутню діяльність. Така тенденція з кожним роком навчання тільки зміцнюється. На думку опитаних, основними причинами, які змінюють уявлення про професію в гіршу сторону, переважно є багато «зайвих» предметів та важкість у вивченні деяких дисциплін; невеликий відсоток студентів наголосили на несправедливому оцінюванні знань та розчарування у самій професії як такій, яка не відповідає власним переконанням та вподобанням.

На питання «Чи задовольняє вас рівень викладання в коледжі?» були отримані дані, які представлені у табл. 1:

Таблиця 1.

Дослідження рівня задоволеності викладанням навчальних дисциплін у коледжі

Дисципліни	3-ий курс			2-ий курс		
	так	частково	ні	так	частково	ні
Гуманітарні та соціально-економічні	78,4%	17,6%	4%	74,1%	25,9%	-
Математичні та природничо-наукові	87,9%	12,1%	-	87,9%	12,1%	-
Спеціальні (професійні)	94,1%	5,9%	-	94,8%	5,2%	-

Результати рівня задоволеності набутими деякими загальними та професійними компетентностями студентами 3-ого та 2-ого курсу відображені у таблиці (табл. 2):

Таблиця 2.

Рівень задоволеності набутими загальними та професійними компетентностями

Дисципліни	3-ий курс			2-ий курс		
	так	частково	ні	так	частково	ні
Здатність використовувати законодавчу базу України	78,4%	21,6%	-	74,2%	22,4%	3,4%
Здатність проводити інформативну та санітарно-просвітницьку роботу серед населення	43,1%	47,1%	9,8%	67,2%	32,8%	-
Здатність вирішувати конфліктних ситуацій	70,6%	21,6%	7,8%	65,5%	29,3%	5,2%
Здатність виготовляти лікарські засоби в умовах аптеки	82,6%	15,7%	1,7%	67%	33%	-
Здатність реалізовувати лікарські засоби та медичні вироби з аптеки та її структурних підрозділів	80,4%	13,7%	5,9%	67%	33%	-
Здатність надавати професійну консультацію з питань належного застосування лікарських засобів	74,5%	21,6%	3,9%	91,4%	8,6%	-
Здатність надавати домедичну допомогу	66,7%	29,4%	3,9%	81%	19%	-
Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	66,7%	33,3%	-	60,3%	39,7%	-

Аналізуючи представлені результати, можна спостерігати, що студенти 2-ого курсу у меншому ступені відчують незадоволення рівнем деяких набутих компетентностей. Це можна пояснити тим, що на другому році навчання студенти, як правило, ще не стикаються з реаліями професійного життя, на відміну від студентів 3-ого курсу, які після проходження декількох практик вже можуть сумніватися у своїх можливостях та здібностях.

Важливим є те, що деякі з опитаних студентів наводили приклади вмінь та навичок, формуванню яких, на їх думку, у навчальному закладі не приділяється належної уваги, на кшталт: професійне спілкування з

відвідувачами аптеки, вирішення нестандартних ситуацій у процесі роботи, питання фармацевтичної етики, надання домедичної допомоги тощо.

Останнім завданням було дослідити найбільш значимі мотиви навчальної діяльності. Результат такого дослідження представлений на діаграмі (рис. 4).

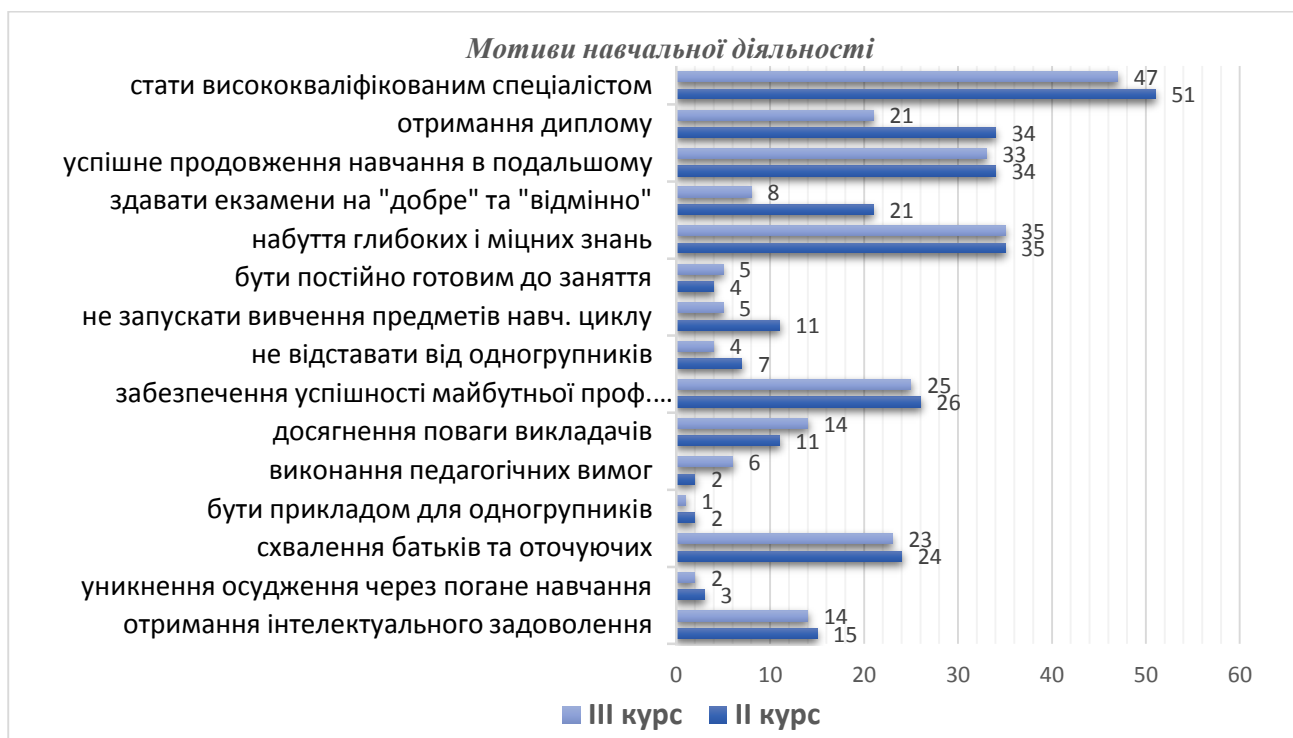

Рис. 4.

В результаті аналізу представлених даних, вартим уваги є те, що здебільшого поряд з мотивом «стати висококваліфікованим спеціалістом» студенти 3-ого і 2-ого курсів визначають мотив «набуття глибоких і міцних знань», а тільки після – «отримання диплому».

Висновки. За результатами отриманих досліджень відповідності якості навчального процесу очікуванням студентів КВНЗ «Житомирський базовий фармацевтичний коледж ім. Г.С. Протасевича», встановлено, що на етапі вступу до навчального закладу студенти в своїх очікуваннях керуються опосередкованими, прагматичними міркуваннями, проте в процесі навчання спостерігається тенденція зростання позитивного сприймання майбутньої професійної діяльності, в більшій мірі надається перевага цінності знань, розумінню самого змісту навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу :<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>].
2. Слободян Т. Мотивація до навчання студентів спеціальності «Соціальна робота» - [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: www.nbuv.gov.ua–Назва з екрану.
3. Данилейко О., Ярова Л., Ковальчук І., Соловійова Ж. Стратегія успіху: Тематичний посібник для молоді. – Житомир, 2005. – 256 с.
4. Соціально-економічний портрет студентів: результати опитування. Тетяна Жерьобкіна, Марія Куделя, Ігор Самохін, Єгор Стадний, Ірина Когут [Електронний ресурс].– Режим доступу до сайту: <https://www.cedos.org.ua/uk/osvita/sotsialno-ekonomichnyi-portret-studentivrezultaty-opytuvannia> – Назва з екрану.

ПИТАННЯ КОМУНІКАЦІЇ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОЇ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ

А.В. Кузнецова

КЗОЗ «Харківський обласний медичний коледж»

У статті обґрунтовано важливість формування комунікативної культури студентів медичних коледжів. Визначено сутність поняття «комунікативна культура студента медичного коледжу» та з'ясовано основні шляхи її формування на заняттях.

Ключові слова: студенти медичних коледжів, комунікативна культура, професіоналізм.

Глобалізація в сучасному світі охоплює всі сфери існування суспільства. Освіта не є винятком. Реалізація реформування медсестринської освіти ґрунтується на нормативній базі функціонування системи вищої освіти, що встановлює загальні принципи педагогічної діяльності і має на меті досягнення оптимального ступеня упорядкування діяльності, зокрема і в галузі вищої медсестринської освіти.

Медицина – одна із галузей науки, яка постійно має розвиватися, щоб забезпечувати здорове майбутнє суспільства. З розвитком технологій зростають

вимоги до сучасного медичного працівника, який повинен бути не тільки професіоналом, а й бути культурною особистістю з високим рівнем комунікативних навичок.

Взаємопідтримка, співпраця та обмін інформацією є першою умовою у вирішенні основних завдань сучасної медицини. Медичний працівник – особистість, яка покликана служити людям та рятувати життя. Загальні якості, якими повинен бути наділений кожний медичний працівник, мають закладатися в медичних закладах освіти. До таких загальних якостей медичного працівника відносимо: професійні якості, моральні цінності та комунікативні навички.

Виховання та навчання студентів медичних коледжів нашої країни базується на медичній етиці та деонтології медичного працівника. Основні правила кожного медичного працівника України закладені у клятві Гіппократа, клятві Флеренс Найтінгейл, праці Авіценна «Канон лікарської науки». Зразки служіння своїй справі надають відомості про діяльність Агапіта, М. Пирогова, Д. Самойловича, М. Мудрова, С. Боткіна, І. Павлова та ін.

В Харківському обласному медичному коледжі увага приділяється не тільки формуванню професійних, а й комунікативних якостей студентів. Комунікативна культура базується на моральних цінностях, що є важливим у формуванні особистості майбутнього медичного працівника. Правильно сформовані комунікативні навички відіграють важливу роль, адже допомагають уникнути під час спілкування непорозумінь і неприємних ситуацій, конфліктів і розбіжностей.

Комунікативна культура медичного працівника сприяє задоволенню потреб пацієнта, кращому догляду за хворим, а також визначає низку вимог і правил щодо комунікації медичного працівника, які ми наводимо нижче:

- Зовнішній вигляд медичної сестри має бути охайним, чистим та консервативним.
- Спілкуючись з пацієнтом, представте себе, поясніть свою мету, потисніть руку, але зверніть увагу, чи зручно це пацієнту. Звертайтеся до пацієнта поважно, але не називайте пацієнта за прізвиськом. Двері палати не повинні бути відчинені; якщо є ще хтось в палаті – привітайтеся. Упевніться, що пацієнту зручно та комфортно під час огляду та спілкування.

- Будьте готові дати відповідь та пораду у складній ситуації. Будьте готові до письмового та усного спілкування, умійте запитувати у пацієнта інформацію, яка є необхідною для визначення його емоційного стану, та ділитися інформацією з пацієнтом.
- Пам'ятайте: спілкуватися з пацієнтами, їхніми рідними та зі своїми колегами слід логічно, структуровано та зрозуміло.
- Не слід забувати, що пацієнт може спілкуватися в різній формі та манері.
- Пам'ятайте про індивідуальні особливості кожного пацієнта: його соціальний, культурний, етнічний статус та фізичний стан.
- Давайте пацієнту можливість висловлюватися. Підбадьорюйте його за допомогою «теплих» слів, а також використовуйте невербальну форму спілкування.
- Під час комунікації плануйте розмову у формі діалогу, ставте запитання до пацієнта. Пам'ятайте, що не тільки знання можуть розв'язати проблему, адже такі цінності, як любов, дружба, хоробрість та співчуття, є важливими компонентами лікування.
- Співчуття – одна із головних якостей медичного працівника. Слухайте пацієнта. Дайте йому висловитися. Співчуйте хворому.
- Пам'ятайте: комунікативна культура – це невід'ємний складник вашого професіоналізму.
- Правильно сформовані комунікативні навички допоможуть у взаєморозумінні з колегами.

Висновок. Отже, у визначенні професійних якостей студентів медичних коледжів важливе місце має посідати їхня комунікативна культура – сукупність професійних якостей, моральних цінностей та комунікативних умінь майбутнього медичного працівника, що реалізуються під час спілкування. Комунікативні вміння та навички є значимою характеристикою медичної сестри, що ґрунтується на знаннях та досвіді, здатності орієнтуватися в ситуаціях професійного спілкування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрійчук О. Я. Виховання гуманності у студентів медичного коледжу в процесі фахової підготовки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд.

пед. наук : спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / О. Я. Андрійчук. – К., 2003. – 20 с.

2. Касевич Н. М. Медсестринська етика і деонтологія: підручник / Ніна Микитівна Касевич. – К. : Медицина, 2009. – 200 с.

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПЕДІАТРИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ ЗАСОБАМИ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Купріянова О.В., Курова Л.В., Лебединець Т.М.

Медичний коледж Харківського національного медичного університету

Навчити майбутніх фельдшерів швидко і правильно проводити диференційний діагноз захворювань у дітей є непростим завданням [1]. Звичайно, процес навчання дав би найкращі плоди, якби майбутні фельдшери в умовах стаціонару детально і неодноразово стикалися зі всілякими захворюваннями, на різних їх стадіях. На практиці більшу частину часу навчання проходить в навчальних аудиторіях, в яких немає реальних хворих. Тому демонстрація наочних симптомів захворювань є важковирішуваною проблемою.

Використання словесного опису хвороби для майбутніх фельдшерів, що в реальному житті не стикалися з такою клінічною картиною, не дозволяє отримати достовірну уяву. Напевно, всі медики знають, як складно описати, чим відрізняється висип при краснусі від висипу при алергії [2]. І як полегшує процес постановки діагнозу наочний приклад висипу у пацієнта.

Диференціальна діагностика включає вміння аналізувати дані анамнезу хвороби, анамнезу життя, об'єктивного обстеження хворого та додаткових методів дослідження. Специфікою роботи фельдшера швидкої медичної допомоги при наданні першої допомоги є відсутність даних додаткових методів дослідження [3].

Тому в результаті навчання фельдшера повинні вміти візуально розрізняти симптоми дитячих захворювань. І навчити їх цьому можна, лише неодноразово продемонструвавши як типову клінічну картину поширених дитячих захворювань, так і нетипові випадки.

Розумним виходом тут є використання відеоматеріалів, на додаток до фото. В рамках обмеженого часу навчального процесу відео дозволяє побачити розвиток хвороби на різних стадіях, акцентувати увагу на можливих нетипових випадках.

Неоціненним ефектом володіють також відеоматеріали, що демонструють прийоми при проведенні маніпуляційних заходів. Перегляд може бути припинений в будь-який момент і повторений, чого не можна зробити з реальним хворим.

У медичному коледжі Харківського національного медичного університету всі кабінети для проведення занять з педіатрії обладнані стаціонарною мультимедійною технікою - телевізорами, комп'ютерами. Педагоги зібрали великий архів відеофільмів і презентацій за наступними темами курсу «Педіатрія»:

- Захворювання органів травлення у дітей старшого віку.
- Асфіксія новонароджених.
- Захворювання серцево-судинної системи.
- Дифтерія.
- Невідкладна допомога на дошпитальному етапі та в стаціонарі.
- Захворювання внутрішніх органів.
- Інфекційні хвороби.
- Анатомо-фізіологічні особливості дитячого віку.

Для більш ефективного навчання аудиторні заняття проводяться в наступному порядку:

1. вхідний контроль (оцінка підготовки студентів до теми заняття вдома);
2. розбір матеріалу усно (демонстрація теоретичного матеріалу у вигляді презентацій, таблиць, наочних посібників);
3. тестовий контроль по темі (база КРОК М);
4. розбір ситуаційних завдань;
5. демонстрація відеотренажерів практичних навичок по темі заняття;
6. відпрацювання практичних навичок студентами під керівництвом викладача.

Це дає можливість кожному студенту не тільки теоретично ознайомитися з новою темою, а й підготуватися практично до проведення різних медичних маніпуляцій на фантомі.

Використання відеофільмів дозволяє наблизити виклад ситуаційних завдань до умов майбутньої роботи фельдшерів, навчити проводити диференційний діагноз, побачити симптоми рідкісних хвороб, які не завжди може представитися випадок побачити на практиці. Це, в свою чергу, полегшує роботу фельдшера швидкої медичної допомоги при виїзді на клінічний випадок.

Таким чином, підготовка студентів ведеться на більш високому рівні, до моменту виходу «у самостійне життя» вони володіють теоретичним знаннями та практичними навички у повному обсязі і можуть надати необхідну невідкладну допомогу на дошпитальному етапі і при транспортуванні машиною швидкої медичної допомоги в стаціонар.

Проаналізувавши все вищевикладене, можна зробити наступні висновки:

- аудиторне навчання студентів буде більш ефективними в разі використання мультимедійної техніки: телевізорів, комп'ютерів;
- розумним виходом є використання відеофільмів, які показують як правильно провести той чи інший практичний навик, клінічний перебіг хвороб.

ЛІТЕРАТУРА

1. Педіатрія з курсом інфекційних хвороб та основами імунопрофілактики: підручник/За ред. С.К. Ткаченко, Р.І. Поцюрка.—К.: Медицина,2011-552 с.
2. Невідкладні стани в педіатрії: навч. посіб. / За ред. Р.І. Поцюрка. — К.: ВСВ Медицина, 2010. — 176 с.
3. Інтенсивна терапія в педіатрії: навч. посіб. / За ред. Г.І. Белебезьєва. — К.: Медицина, 2008. — 520 с.

МЕДІАОСВІТА В НАВЧАЛЬНО - ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ МЕДІАОСВІТНІХ ЗАНЯТЬ

Ю.І. Лучко

Коледж Національного фармацевтичного університету

На сучасному етапі в Україні гостро постало питання медіаосвіти, тому що від якості отримуваної інформації залежить наше майбутнє, у тому числі й

майбутнє нашої держави. Процес отримання інформації є невід'ємною складовою нашого життя. Зрозуміло, що без отримання й опрацювання інформації людина існувати не може, оскільки вже з ранніх етапів свого життя постійно змушена сприймати та аналізувати її.

Медіаосвіта - це частина освітнього процесу, яка спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії з сучасною системою мас-медіа, як традиційними (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітніми (комп'ютер, неопосередковане спілкування, інтернет, мобільна телефонія) медіа, з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

Міжнародна організація ЮНЕСКО опублікувала головні положення щодо медійної та інформаційної грамотності, виділивши спільні для обох сфер поняття. «Громадянам важливо розуміти функції медіа та інших джерел інформації, критично оцінювати їх контент, а також приймати обґрунтовані рішення - як користувачам, так і виробникам медіаконтенту та інформації», - пояснили в організації.

Коротко про принципи МІЛ від ЮНЕСКО:

Принцип 1. Інформація, комунікація, бібліотеки, медіа, технології, інтернет мають використовуватися суспільством критично. Вони рівні за статусом, і жодне з цих джерел не варто вважати більш значущим, ніж інші.

Принцип 2. Кожен громадянин є творцем інформації (знань). Кожен має право на доступ до інформації(знань) та право на самовираження. Медійна та інформаційна грамотність має бути для всіх - і для чоловіків, і для жінок, - і тісно пов'язана з правами людини.

Принцип 3. Інформація, знання та повідомлення не завжди є нейтральними, незалежними чи неупередженими. Будь-яка концептуалізація, використання і застосування МІЛ повинна зробити це твердження прозорим і зрозумілим для всіх громадян.

Принцип 4. Кожен громадянин хоче отримувати і розуміти нову інформацію, знання і повідомлення та мати можливість на спілкування з іншими, навіть якщо він не висловлює це прагнення. Їх права на це ніколи не мають порушуватися.

Принцип 5. Медійна та інформаційна грамотність не набувається одномоментно. Це постійний та динамічний досвід і процес. Його можна вважати завершеним, якщо він включає в себе знання, вміння та установки

щодо використання, створення та передачі інформації, щодо медіа та технологічного контенту.

Застосування медіатехнологій в освітньому процесі не є самоціллю, це лише інструмент, за допомогою якого можна зацікавити студентів та, використовуючи дослідницьку, проектну або творчу роботу, подати результати опрацювання інформації.

Тому необхідно комплексно підходити до розгляду медіатекстів, які сприяють не тільки розвитку інформаційної культури молоді, а й несуть етичне, моральне та патріотичне виховання.

Науковці пропонують такі види аналізу медіатекстів:

- Аналіз персонажів медіатекстів (аналіз характерів, мотивів поведінки, ідейних орієнтацій, дій персонажів тексту)
- Герменевтичний аналіз (дослідження процесу інтерпретації культурних, історичних, статевих чинників, що впливають на точку зору автора тексту)
- Автобіографічний (особистісний) аналіз (зіставлення свого життєвого досвіду, подій особистісного життя, проявів свого характеру в різних ситуаціях із життєвим досвідом персонажів медіатексту)
- Іконографічний аналіз (асоціативний аналіз зображення в медіатексті предметів, понять, символів, наприклад вода – символ чистоти, а вогонь – символ руйнування)

Для обговорення медіатекстів необхідно скористатися *загальною схемою*:

- Вступне слово ведучого(коротка інформація про творців медіатексту, про попередні роботи, щоб аудиторія змогла вийти за межі конкретного твору для аналізу історичних чи політичних подій, не торкаючись художніх, моральних чи авторських оцінок)
- Колективне читання медіатексту (комунікативний етап)
- Обговорення медіатексту, підбиття підсумків

Для обговорення медіатекстів можна використовувати такі етапи:

- Вибір епізодів, що найбільш яскраво виявляють художні закономірності побудови всього медіатексту (виявлення яскравих епізодів, які максимально розкривають твір в цілому);
- Аналіз цих епізодів (розвиток та взаємодія конфліктів, характерів, ідей, аудіовізуального та просторового ряду);

- Оцінка авторська та аудиторна (обґрунтування авторської концепції та особистого ставлення до медіатексту);

- Виявлення ступеню засвоєння аудиторією отриманих умінь аналізу медіатексту (наприклад, з яким текстом, фільмом, передачею можна порівняти цей медіатекст? Що спільне? Чому?)

Обговорення фільмів – екранізацій можна провести за таким алгоритмом:

- Екранізація як відображення режисерського світосприйняття особливостей часу створення фільму;

- Екранізація як переосмислення першоджерела, як переосмислення першоджерела, як відправна точка у створенні іншої іншої художньої структури, але адекватної в загальній та емоційній налаштованості;

- Екранізація як відтворення художньої образності літературного слова засобами кіномистецтва та неминучі при цьому втрати авторського начала;

- Екранізація як аналіз авторської думки в першоджерелі, але в іншій формі її розвитку

Для самостійної роботи можна запропонувати групі такі види завдань:

1. Зображувально – імітаційне творче завдання

- Створення кіноафіш за допомогою колажів;

- Колажі на тему кіноекранних творів;

2. Рольові ігри «Теленовини», «Репортаж».

3. Творчі завдання на відновлення усіх етапів розвитку сюжету:

- Добір прозових, поетичних, живописних, музичних творів, що асоціюється з тим чи іншим медіатекстом. Обґрунтування свого вибору;

- Складання монологів (листи до редакції газет і журналів, на ТБ) глядачів із різними соціальними професійними, освітніми, мистецькими й іншими даними;

- Обґрунтування причин успіху в аудиторії найпопулярніших медіатекстів (опора на міф, фольклор, видовищність, жанр, систему емоцій, кінцівка твору, авторська позиція);

- Складання прогнозу успіху медіатекстів за рекламними анотаціями (рекламні видання, телереклама).

4. Проблемні обговорення та рецензування медіатекстів (фільмів, телепередач, кліпів, ігор, сайтів Інтернет);

1. Зіставлення та обговорення рецензій, статей, книг;
2. Підготовка рефератів, присвяченій даній темі;
3. Колективні обговорення, дискусії за темою медіатекстів;
4. Письмове рецензування медіатекстів.

Види творчих завдань на заняттях з використанням аудіо- та відеозаписів:

1. Прийом «Німе кіно» (озвучування слайдів, уривків з фільмів);
2. Прийом «Екскурсовод» (добір та озвучування відеоматеріалу, презентації);
3. Прийом «Інтерв'ю» (складання питань до головних, другорядних героїв чи авторів медіатекстів);
4. Прослуховування інформації з добором та ілюструванням малюнками, відеосюжетом чи презентацією;
5. Добір інформації з певної теми з доступних джерел;
6. Ознайомлення з телепрограмою з наступним складанням анонсів передач;
7. Вибір відео- чи аудіотексту, які ототожнюються чи розкривають певну тему;
8. Ранжування запропонованої інформації за її соціальною значущістю;
9. Складання тематичної добірки інформаційних матеріалів з друкованих та електронних носіїв;

Використовуючи евристичні, ігрові форми і технічні засоби, для оволодіння аудиторією, креативним мисленням можна проводити такі цикли:

- «літературно – імітаційний» (написання міні – сценаріїв, медіатекстів та ін.);
- «театралізовано – ситуативні» (інсценізація епізодів медіатексту);
- «зображувально – імітаційний» (створення афіш, фотоколажів, малюнків на теми медіакультури);

Сучасне юне покоління все частіше називають «медійним». І це факт, бо молоді подобається мати справу з новими технологіями. Але зловживання медіа завдає шкоди як фізичному здоров'ю (надмірна вага, близькозорість та ін.) , так і емоційному (труднощі при спілкуванні в реальному житті).

Тому важливим завданням для батьків і педагогів є потреба в допомозі дітям при працюванні з медійною інформацією (знаходити, вибирати найбільш важливу, критично аналізувати медіатексти).

Медіазасоби допомагають в розкритті професійного і творчого потенціалу молодого покоління.

Тому разом з нашими дітьми ми повинні читати, критично осмислювати медіатексти, разом створювати медіапродукцію. Це значно урізноманітнить навчальну діяльність і сприятиме всебічно розвиненій особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: [навч. Посібник] / І.М. Дичківська. –К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
2. Задорожна І.Т. Медіаосвіта / І.Т. Задорожна, Т.В. Кузнецова // Енциклопедія освіти / [гол. ред. В.Г. Кремень]. – К.: Юрінком інтер, 2008. – 523 с.
3. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/material/konceptsiya-vprovadzhennya-mediaosviti-v-ukrayini>
4. 7. Литвин А. Завдання медіаосвіти в контексті підвищення якості професійної підготовки [Електронний ресурс] / А.Литвин. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Pippo/2009_4/Lytvyn.htm.
5. Педагогічний словник / [за ред. М.Д.Ярмаченка]. – К.: Педагогічна думка, 2001. – 363 с.
6. Соціолого-педагогічний словник / [за ред. В.В.Радула]. – К.: ЕксОб, 2004. – 304 с.
7. Recommendations Addressed to the United Nations Educational Scientific and Cultural Organization UNESCO // Education for the Media and the Digital Age. – Vienna: UNESCO, 1999. – P. 273-274
[Electronic resource]. – Regim of access: <http://edu.of.ru/medialibrary/>

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

А.Є. Мартиненко

Коледж Національного фармацевтичного університету

Сучасна освіта потребує методів навчання, які б допомогли не лише якісно навчити, але в першу чергу, розвинути потенціал особи. Основним завданням навчального процесу сьогодення є навчити студентів вчитися,

аналізувати та синтезувати, прищепити їм стійкий інтерес до знань, прагнення самостійно збагачуватися ними. Щоб знайти своє місце в житті сьогодні, студент повинен володіти такими вміннями:

- гнучко адаптуватися у змінних життєвих ситуаціях;
- самостійно і критично мислити;
- вміти бачити проблему, знаходити шляхи її раціонального розв'язання;
- бути здатним формувати нові ідеї;
- вміти працювати з інформацією;
- бути комунікабельним, контактним, вміти працювати в колективі, в різних ситуаціях;
- вміти самостійно працювати над розвитком власного інтелекту.

В зв'язку з цим в сучасній системі освіти спостерігається зміна орієнтирів, направлених на застосування інтерактивних технологій. На відміну від пасивного навчання (опитування, самостійні і контрольні роботи), де студенти виступають в ролі пасивних слухачів і виконують вказівки викладача, інтерактивне навчання - це навчання в атмосфері співпраці, навчання, при якому відбувається активна взаємодія учасників педагогічного процесу з метою взаєморозуміння, розвитку особистісних якостей студентів. Організація інтерактивного навчання передбачає активне стимулювання студентів до саморозвитку, самовираження, самостійного навчання в ході оволодіння знаннями, створити умови для розвитку навчально-професійної мотивації, створення атмосфери співробітництва. [1].

Проектуючи обов'язкові умови інтерактивного навчання на «мертву» латинь, можна виділити ряд способів якісно змінити підхід до вивчення матеріалу, значно його оживити та зробити цікавішим. Предмет «Латинська мова» - одна з прадавніх дисциплін. Методика вивчення латинської мови пройшла випробовування часом і практично мало змінилася за дві тисячі років. Сьогодні робляться спроби застосувати інтерактивні методи аналогічні тим, які ефективні при вивченні сучасних «живих» мов. За допомогою інтерактивних методів можна оновити старі методики, вдихнути в них нове життя, використати можливості сучасної комп'ютерної техніки, нових навчальних програм, які стали невід'ємним атрибутом сучасного життя і навчального процесу. На заняттях латинської мови можливості для використання інтерактивних методів дещо обмежені. Це пов'язано, передусім, з тим, що вивчення латинської мови ґрунтується на граматики-перекладному методі і не

припускає використання латині як засобу спілкування, внаслідок того, що ця мова «мертва». Це означає, що дискусії і дебати на цій мові неможливі. Проте ми знаходимо можливості для використання елементів інтерактивного навчання при навчанні студентів латинської мови. Вивчення латинської мови у фармацевтичному вузі має практичну спрямованість. Це термінологічний курс, мета якого — відпрацювання навичок грамотного використання на практиці майбутніми фармацевтами спеціальної фармацевтичної термінології, розуміння написання рецептів, назв лікарських препаратів та номенклатурних найменувань. Тому на заняттях ефективно використовувати командні ігри, як одні із форм інтерактивного навчання. Застосування ігор сприяє активізації студентів у процесі пізнання, розвитку пізнавального інтересу до матеріалу, який вивчається, оволодінню знаннями, вміннями та навичками з дисципліни. Вони сприяють створенню позитивної атмосфери в колективі, розвитку комунікативних здібностей, формуванню у студентів професійної комунікативної компетенції[2]. Наприклад, при повторенні латинської лексики і крилатих виразів. Дидактичним матеріалом виступають два набори карток (по одному для кожної команди): картки з початковою формою латинських слів, картки з додатковою інформацією про слова (вказівка роду іменника, відміна; фармацевтична назва рослин та повна ботанічна назва; стандартні рецептурні вирази та їх переклад). Із двох команд перемагає та, яка правильно і швидко зіставить отримані картки. В ході гри студенти можуть виконувати українсько-латинський та латинсько-український переклади фармацевтичних та медичних термінів, їх утворювати з терміноелементів, здійснювати пояснення їх загального сенсу, пояснювати роль латинської і грецької мов у фармацевтичній та медичній термінології, читати і писати латиною назви лікарських препаратів, терміноелементів, з яких вони побудовані, що є важливим для практичної підготовки студентів. Крім того, використання гри сприяє підвищенню зацікавленості у вивченні латинської мови, розвитку ерудиції, професійної поведінки, креативних якостей особи.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що інтерактивні методи навчання використовуються на заняттях з латинської мови і роблять їх динамічними дозволяючи студентам активно брати участь в занятті і тим самим поглиблювати свої знання. Проте використання інтерактивних технологій не повинне ставати самоціллю. Це лише спосіб створення атмосфери в аудиторії,

яка найліпше сприяє співпраці, порозумінню, толерантності і дає змогу посправжньому реалізувати особистісно-орієнтоване навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пометун О.І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О.І. Пометун. – К., 2007- 142 с.3.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології.- К.: Академвидав, 2004.
3. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2002.

ПІДГОТОВКА МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ В УМОВАХ СУЧАСНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

С.П. Мельничук, Т.Г. Копчук

Коледж Буковинського державного медичного університету

Приєднання України до Болонського процесу є незаперечним фактом міжнародного визнання нашої системи вищої освіти, є важливим кроком на шляху реалізації стратегічного курсу України в Європейський Союз. На зміну традиційній освітній моделі, що базується на пріоритеті простого засвоєння і відтворення інформації, прийшла нова модель, головною метою якої є всебічний розвиток особистості [2, с. 69]. Як зазначають науковці Н.О. Ткаченко та Є.Г. Книш «Фармацевтична освіта – складна і гетерогенна соціальна система цілеспрямованої підготовки та вдосконалення практичних і науково-педагогічних фармацевтичних кадрів. Відповідно до принципів світової системи освіти в ХХІ ст., в основі моделі сучасної фармацевтичної освіти має бути закладена етика професії, цілісність особистості та світосприйняття, фармацевтична культура і свідомість» [5, с. 23]. Для вирішення проблеми підвищення якості освіти та її професійно-орієнтованого спрямування, в процесі організації роботи зі студентами – молодшими спеціалістами фармації, на кафедрі фармакології коледжу Буковинського державного медичного університету (БДМУ) акцентується увага на інтеграційному викладанні фармакології для успішного та всебічного

опанування професійно необхідними навичками. Адже для повноцінного навчання цих фахівців обов'язковим є достатній рівень підготовки з фармакології – знань особливостей лікарської рецептури, фармакологічних груп лікарських засобів, препаратів та основних синонімів, їх фармакологічних ефектів, форм випуску, правил обліку та безпечного зберігання сильнодіючих, отруйних, наркотичних засобів, вибору найбільш доцільного препарату при невідкладних станах, та наявність відповідних вмінь і практичних навичок. Практична діяльність фармацевта тісно пов'язана з лікарськими засобами, виготовленням лікарських препаратів, їх зберіганням, реалізацією хворим та консультацією щодо вибору препарату чи його заміника, проведенням інформаційної роботи серед населення, роботою з анотаціями до препаратів, проведенням фармакотерапевтичного аналізу рецептів та роботою з Фармакопеею. При навчанні молодших фармацевтів на нашій кафедрі, в першу чергу, ми орієнтуємося на професійні особливості їх, проте визначальним залишається кінцевий результат виховного та навчального процесу, що в подальшому сформує кваліфікованого конкурентоспроможного спеціаліста. Конкурентоздатність випускників на ринку праці зумовлена низкою факторів, серед яких, поряд зі знаннями, уміннями та навичками, що студенти отримують у коледжі, набуває суттєвої ролі сформованість компетенції – здатності до їх застосування в практичній діяльності [3, с. 60]. При підготовці молодших спеціалістів фармації викладачі кафедри особливу увагу звертають на питання, що розвивають у студентів логічне мислення, потяг до поглиблення знань, виховують почуття відповідальності та любов до обраної професії.

Згідно з навчальним планом вивчення фармакології здійснюється на I-II курсі впродовж II-III-IV семестру, оскільки підготовка кваліфікованого спеціаліста неможлива без поглибленого і разом з тим конкретизованого вивчення фармакології. Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною системою відповідно до вимог Болонського процесу. Використання в лекційній роботі сучасних комп'ютерних мультимедійних технологій та цілої низки різноманітних наочних засобів сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу студентами, особливо при вивченні фармакокінетики та фармакодинаміки лікарських засобів, адже з'являється можливість більш детального розгляду навчального матеріалу.

Загалом весь процес навчання на практичних заняттях із фармакології поділяється на 3 етапи: мотиваційний, пізнавальний та контрольний-

корегуючий; обов'язковим є певний рівень засвоєння понять. Перший рівень – пізнавальний, що характеризується формуванням у студента базових понять, уявлень про основні властивості, ознаки предмета, процеси, вміння виділяти його з ряду інших предметів, явищ. Цьому рівню засвоєння відповідають такі поняття як характеристики різних фармакокінетичних та фармакодинамічних процесів, основних механізмів дії ліків, загальні закономірності взаємодії ліків в організмі тощо. Другий рівень – розуміння, яке передбачає буквальне та реконструктивне відтворення навчального матеріалу, адже студент не тільки відтворює навчальний матеріал, а й розуміє його сутність, може його пояснити, інтерпретувати, навести конкретні приклади. До цього рівня засвоєння належать загальні уявлення про фармакологічні властивості різних груп препаратів, основну і побічну дію лікарських засобів. Третій рівень – уміння застосувати теоретичні знання в практичних ситуаціях, який включає продуктивну діяльність. На цьому рівні студент не тільки демонструє розуміння функціональних залежностей між досліджуваними явищами, а й розв'язує задачі, тестові завдання, розкриваючи причинно-наслідкові зв'язки, вміє пов'язати навчальний матеріал із практичним застосуванням. Для цього рівня на кафедрі створено банк ситуаційних завдань, що постійно оновлюється і використовується викладачами кафедри на заняттях та студентами при підготовці до практичних занять. Основним елементом педагогічної технології формування образно-логічного мислення є забезпечення максимальної емоційної взаємодії педагога та студентів як необхідної умови ефективності отриманих знань, особливо в умовах інтеграції навчання фармакології. При цьому, основними рисами технології результативного заняття є створення та підтримка високого рівня пізнавального інтересу та самостійної розумової активності студентів; застосування різноманітного арсеналу методів та засобів навчання; високий позитивний рівень міжособистісних відносин викладача та студентів; обсяг та довготривалість отриманих на занятті знань, умінь і навичок.

Важливу роль у структурі підготовки молодших спеціалістів фармації при сучасній навчальній схемі відіграє самостійна робота студентів (СРС) [4, с. 116]. СРС максимально сприяє розвитку студента як особистості, є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових занять. Самостійна позааудиторна робота відіграє значну роль у примноженні творчого потенціалу студента. Головне її призначення – дати можливість

студентам отримати додаткові знання, забезпечити їх потреби щодо творчого підходу до навчального процесу, формувати особистість та її гармонійний розвиток залежно від спрямованості індивідуальних інтересів та природних здібностей кожного студента. У структурі практичного заняття для СРС відводиться час, це дає можливість студенту впродовж практичної частини краще розібратись у темі, з'ясувати для себе особисто складні питання та індивідуально обговорити їх з викладачем, уточнити деякі моменти щодо відповідей на питання системи Moodle, котрі попередньо розв'язувались вдома. Опанування питань, що виносяться на СРС, контролюється таким чином: самостійно опрацьовані питання включаються до підсумкового контролю знань, включаються до тестів та завдань, що виносяться на підсумкові контрольні роботи, обговорюються під час опитування студентів на практичному занятті.

Однією із форм самостійної роботи студентів є користування системою дистанційного контролю знань Moodle. Істотним стимулом та беззаперечною допомогою для молодших фармацевтичних спеціалістів при вивченні фармакології є створення викладачами кафедри інформаційного середовища Moodle [1, с. 64], що істотно полегшило їм підготовку до практичних занять, спонукало до більш ретельного опрацювання матеріалу та, в кінцевому результаті, призвело до більш досконалого засвоєння матеріалу та покращення рівня їх підготовки в цілому. Кафедра активно включилась у формування комплексу щоденного дистанційного контролю знань, створила відповідну базу таблиць, ситуаційних задач та тестових завдань і постійно оновлює її згідно з останніми вимогами. Проводиться поповнення відповідних розділів для кожного заняття і активується програма дистанційного тестування. Це дає змогу студенту перевірити стан власної підготовки до певної теми і при потребі відкоригувати прогалини у знаннях до заняття, визначитись з питаннями до викладача на практичному занятті. В середовищі Moodle представлено великий об'єм навчального матеріалу, структурованого по темах практичних занять, що ґрунтовно та в повному обсязі розкриває всі питання, винесені на практичні заняття. Цей матеріал постійно оновлюється, збагачується останніми науковими відкриттями та тенденціями, тому викликає такий беззаперечний азіотаж та інтерес у студентів. Інформація, що подається викладачами кафедри у середовище Moodle, представлена також у вигляді яскравих ілюстрацій, малюнків, таблиць та логічних схем, це значно полегшує сприйняття

фармацевтами матеріалу. Так, особливо наглядно це видно із занять, присвячених питанням передозування різними лікарськими засобами, де зображення певних особливостей клінічної картини хворих суттєво сприяє їх діагностиці та надихає майбутніх спеціалістів на краще запам'ятовування. Ще однією істотною перевагою роботи молодших фармацевтів в середовищі Moodle є можливість їх перевірки щодо засвоєння теоретичного матеріалу та власної готовності до практичного заняття, адже до кожної теми представлені відповідні питання для самоконтролю, рецептурні та тестові завдання, фармакологічні та фармакотерапевтичні задачі, таблиці та схеми для заповнення. При цьому, незалежно від отриманої оцінки на практичному занятті кожен студент має можливість зайти в середовище Moodle та доопрацювати відповідну тему, для того щоб на кінцевому модульному контролі показати значно кращий результат. Отже, на кафедрі фармакології коледжу БДМУ надається достатньо уваги самостійній роботі студентів, про що свідчить підвищення якості їх навчання, активності на заняттях та успішності за результатами складання модулю (диференційованого заліку). Така форма навчання підвищує мотивацію та відповідальність студентів за результати навчальної діяльності, розширює можливості для всебічного розкриття їх здібностей, розвитку їх творчого мислення та підвищення ефективності роботи викладацького складу.

Таким чином, на сучасному етапі професійна підготовка молодших спеціалістів фармації вимагає обґрунтованого навчально-методичного підходу, використання сучасних інформаційних матеріалів та технологій, орієнтації на концепції проблемно-орієнтуючого навчання. Інтеграційне викладання фармакології молодшим фармацевтичним фахівцям є одним із ґрунтовних кроків до удосконалення підготовки майбутніх висококваліфікованих фахівців, формування необхідних знань, вмінь та навичок у них шляхом залучення до активної пізнавальної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойчук Т.М. Досвід впровадження інформаційно-комунікативних технологій в навчальному процесі Буковинського державного медичного університету / Т.М. Бойчук, І.В. Геруш, В.М. Ходоровський // Медична освіта. – 2012. – № 2. – С. 64-67.

2. Бурова Л.М. Інтерактивні технології заочного навчання студентів-фармацевтів / Л.М. Бурова // Медична освіта. – 2013. – № 1. – С. 69-71.

3. Горяча Л.О. Аналіз впливу потреб галузі на співвідношення та зміст професійно-орієнтованих дисциплін у підготовці фармацевтів / Л.О. Горяча, Т.С. Прокопенко // Управління, економіка та забезпечення якості в фармації. – 2012. – № 1 (21). – С. 60-63.

4. Стрельцова Н. Система навчальних завдань як засіб досягнення предметних цілей у вивченні органічної хімії студентами фармацевтичного факультету / Н. Стрельцова // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2014. – № 2. – С. 115-123.

5. Ткаченко Н.О. Формування соціальної відповідальності у системі вищої фармацевтичної освіти [Електронний ресурс] / Н.О. Ткаченко, Є.Г. Книш, Н.М. Червоненко // Фармацевтичний журнал. – 2013. – № 3. – С. 23-28. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pharmazh_2013_3_5.

АНАЛІЗ ГІГІЄНИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ГІГІЄНИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

О. О. Мосієнко, І. К. Лінькова

КВНЗ «Житомирський базовий фармацевтичний коледж ім. Г. С. Протасевича»

У статті розглянуто питання актуальності підвищення якості гігієнічних навичок, дотримання правил здорового харчування, режиму дня студентів в сучасний період на основі анкетування. Питання анкети дозволяють з'ясувати ставлення молоді до здорового способу життя, обізнаність у питаннях культури харчування, можливості та шляхи виховання відповідального відношення до власного здоров'я при вивченні студентами дисципліни «Гігієна з основами екології».

Постановка проблеми. Аналіз сучасного стану здоров'я, на основі анонімного анкетування проведеного серед студентів фармацевтичного коледжу, свідчить про вразливість молоді до дії стресу та недбале ставлення молоді до власного здоров'я. Метою дослідження є аналіз харчування студентів, відношення до свого здоров'я та вплив на нього різноманітних

факторів. Розроблено анкету, питання якої показують харчування студентів та режим їх повсякденного життя. Питання дозволяють оцінити раціон студентів та висловити побажання стосовно зміни їх харчування та режиму дня, при викладанні дисципліни «Гігієна з основами екології». Виявлення причин, які впливають на погане ставлення до свого харчування, режиму дня і факторів які впливають на їх здоров'я. Проведено аналіз опитування 214 осіб віком від 15 до 21 року (19 осіб - 8,9 % юнаків та 195 осіб – 91,1 % дівчат). Встановлені основні чинники які впливають на здоров'я студентів, при не незбалансованому харчуванні та зміні режиму навчального дня.

Отже, проведені дослідження дають можливість студентам критично оцінити свій спосіб життя, зробити відповідні висновки щодо необхідності змінити свій раціон харчування та режим дня, знайти шляхи покращення його для підвищення успішності в навчання і зміцнення свого здоров'я.

Виклад основного матеріалу. Складені тести дозволяють визначити коло питань, на яких викладач повинен більше зупинитись при викладанні гігієнічних дисциплін. Було проведено анонімне анкетування студентів фармацевтичного коледжу за допомогою Google Форми (посилання за адресою <https://goo.gl/HCFGVB>). Тестуванням було охоплено 214 осіб віком від 15 до 21 року (19 осіб - 8,9 % юнаків та 195 осіб – 91,1 % дівчат). Методика тестування наступна, студент має право вибрати декілька відповідей на одне запитання, щоб розширити коло відповідей має право не відповідати на деякі запитання, відсотки беруться від кількості респондентів які відповідали на питання. Якщо студенти не відповідали на запитання, то кількість респондентів не відповідає кількості студентів, процент відмов 0,76 %.

При опитуванні стану здоров'я студентів біля 57,9 % від кількості респондентів оцінили своє здоров'я як добре та дуже добре, але великий процент біля 40 % знаходиться у зоні ризику зі своїм здоров'ям, над яким студентам треба працювати, щоб покращити його стан.

Таблиця 1.

Як Ви оцінюєте свій стан здоров'я? (Респондентів 214)	Кількість відповідей	Відсотки від кількості респондентів
Добре	106	49,5 %
Дуже добре	18	8,4 %

Дуже погане	1	0,5 %
Погане	7	3,3 %
Середнє (ні добре, ні погане)	78	35,5 %
Важко сказати	7	3,3 %

При аналізі причин погіршення здоров'я студентів найбільший відсоток від кількості респондентів набрав пункт моральне і психічне перевантаження під час навчання 31 %, незбалансоване, неправильне харчування на другому місці 24,8 %, а отже при викладанні дисципліни гігієна харчування необхідно більш ретельно показувати студентам які продукти найбільш корисні і як правильно формувати свій харчовий раціон.

Таблиця 2.

Що є причиною погіршення стану здоров'я? (Респондентів 210)	Кількість відповідей	Відсотки від кількості респондентів
Погана екологія	41	19,5 %
Шкідливі звички	47	22,4 %
Схильність до спадкових хвороб	19	9 %
Незбалансоване, неправильне харчування	52	24,8 %
Моральне і психічне перевантаження під час навчання	65	31 %
Малорухомий спосіб життя	34	16,2 %
Не володіння інформацією як зберегти або покращити здоров'я	3	1,4 %
Байдужість до власного здоров'я	38	18,1 %
Інше...	4	1,9 %

Також встановлено, що майже 34 % студентів (респондентів 213) харчуються лише два рази на день, а саме – 17,4 % студентів не снідають, 9,4 % не обідають і 7 % не вечеряють, понад 23,5 % харчуються як доведеться. Переважна більшість студентів 89,6% (респондентів 212) харчується різноманітно (в їх раціоні є риба, м'ясо, молочні продукти, фрукти, овочі, крупи), але є серед опитаних такі, які споживають в основному м'ясні, рибні, молочні продукти 6,1 %, в основному борошняні, кондитерські вироби 4,7 % і такі не вживають, або вживають дуже рідко м'ясні, рибні або молочні продукти 1,4 %. У більшості студентів останній прийом їжі проходить за 2-3 години до

сну 67,8 % (респондентів 211), але є і такі що живають їжу безпосередньо перед сном 8,5 %.

Серед опитаних займається спортом або робить зарядку з ранку регулярно лише 9,9 % (респондентів 213) , роблять це інколи 56,8 % і зовсім не приділяє увагу фізичній культурі 33,3 %.

Дотримується режиму повноцінного нічного відпочинку (сон не менше 7-8 годин на добу) більшість студентів 57 % (респондентів 213), але 38,5 % опитаних роблять це лише іноді, а 5,2 % зазначили що ніколи не приділяють нічному сону 7-8 годин.

Відсутність шкідливих звичок зазначили у відповідях більшість респондентів 58,7% (респондентів 213), але 7 % опитаних палять, 23,5 % вживають алкоголь, або мають інші шкідливі звички 14,6 %.

При аналізі опитування студентів, що на їх думку покращило би здоров'я, найбільший відсоток набрали відповіді дотримання режиму дня і правильне, збалансоване харчування 42,7 % (респондентів 213), другим по важливості студенти вважають запобігання стресовим ситуаціям вдома і під час навчання 36,2 %, далі ідуть активне заняття спортом 34,7 %, захоплення хобі 8,5 %, загартовування 7,5 % і 8,5 % від кількості респондентів вважають що покращила би ситуацію більша обізнаність молоді що до питань збереження і зміцнення здоров'я. Тобто на заняттях викладач повинен найбільшу увагу звернути на питання харчових раціонів, дотримання режиму праці і відпочинку, популяризувати заняття фізкультурою і спортом, боротьбу із шкідливими звичками та приділяти увагу вивченню різноманітних методик запобігання стресу. У зв'язку з порушенням режиму харчування за час навчання, у студентів можуть розвинутися захворювання шлунково-кишкового тракту, неврози.

Навантаження, особливо в період сесії, значно збільшується аж до 15-16 годину на добу. Хронічне недосипання, порушення режиму дня і відпочинку, характеру харчування та інтенсивна інформаційна навантаження можуть призвести до нервово-психічного зриву . У компенсації цієї негативної ситуації велике значення має правильно організоване раціональне харчування, яке знімає стрес. Раціон студентів повинен забезпечувати достатньою кількістю біологічно цінних білків, які полегшують організму подолати їх стресові ситуації. З метою ліквідації наслідків малорухливого способу життя слід активно займатися спортом ширше включати в харчування рослинні продукти, які є джерелом харчових волокон. Особливу увагу викладач повинен надавати

при викладанні на те, щоб студенти на заняттях отримували позитивний психоемоційний результат.

Найбільш цікавим є результат про отримання інформації про покращання свого здоров'я, він є вражаючим, 76 % опитаних студентів (респондентів 213) отримують як вони вважають, інформацію з мережі Інтернет та з засобів масової інформації, 23,9 % від кількості респондентів отримують таку інформацію на заняттях і під час класних годин у коледжі а отже викладання дисципліни повинно бути інтегровано з хмарними технологіями, щоб студент отримував потрібну інформацію в найбільш легкій для сприйняття формі, тобто розміщення потрібного навчального матеріалу бажано розмістити у «хмарі». Частина з опитаної молоді дослуховується у цих питаннях до думки членів власної родини 22,1 % і медичних працівників 18,3 %. Але особливо непокоїть категорія студентів 2,3 % від кількості респондентів які зазначили що взагалі не цікавляться питаннями збереження і зміцнення здоров'я.

Висновок. В результаті проведеного дослідження, можна зробити висновок що студенти під час навчання підлягають значним моральним та психічним перевантаженням, мають незбалансоване, неправильне харчування, часто не вміють правильно організувати режим праці і відпочинку. Тому викладачам під час викладання дисципліни «Гігієна з основами екології» доцільно максимально звертати увагу студентів до розділів гігієни харчування, особистої гігієни. Для заохочення пізнавальної діяльності корисна сумісна діяльність студентів і викладачів під час роботи у гуртках, сумісна робота у «хмарі», підготовці тематичних конференцій, брейн-рингів, дискусійних клубів, класних годин особливо із залученням до їх підготовки спеціалістів з фітнесу, лікарів-спеціалістів з практичної медицини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гігієна з основами екології / І. І. Нікберг, І. В. Сергета, Л. І. Цимбалюк. К.:Здоров'я, 2001.
2. Гігієна харчування з основами нутриціології: підручник / За ред. проф. В. І. Ципріяна. Кн. 1. К.:Медицина, 2007.
3. Гігієна харчування з основами нутриціології: підручник / За ред. проф. В. І. Ципріяна. Кн. 2. К.: Медицина, 2007.

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ НОВИХ ДЕРЖАВНИХ ОСВІТНІХ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

І. Є. Процюк

КВНЗ «Житомирський базовий фармацевтичний коледж
ім. Г. С. Протасевича»

У статті розглядається важливість формування соціокультурної компетентності майбутніх фармацевтів у процесі фахової підготовки відповідно до вимог нових державних освітніх стандартів вищої освіти.

Ключові слова: «компетентність», «соціокультурна компетентність», «професійна підготовка», «студент-фармацевт».

Постановка проблеми. Соціально-економічні перетворення зумовлюють значні зміни у вищій освіті. Формуються нові завдання, впроваджуються нові навчальні дисципліни, інноваційні освітні технології, модернізується зміст вищої освіти тощо. До результатів навчання роботодавці, суспільство ставлять усе більше вимог – вища школа має формувати у майбутніх фахівців не лише міцні знання та навички з фахових предметів (предметні компетентності), а й сприяти вихованню і розвитку (інтегральні та загальні компетентності).

Реформування освітньої галузі спрямовано також на формування й розвиток у майбутніх фахівців ключових соціальних, інформативних, комунікативних та інших компетентностей, їхньої самостійності та активності в пошуку нового творчого потенціалу. З огляду на це в психолого-педагогічних дослідженнях виокремився новий напрям наукових пошуків, пов'язаний із поняттями «компетентність», «соціальна компетентність», «життєва компетентність», «соціокультурна компетентність», які деталізуються і об'єднуються в комплекс знань, умінь, навичок, цінностей, здатностей за галузями знань й життєвими сферами.

Сучасні вимоги до суспільного та культурного життя людини та його якості зумовили виокремлення й дослідження категорії «соціокультурна компетентність», яка передбачає здатність жити в соціумі (ураховувати інтереси, культуру й потреби різних груп; дотримуватись соціальних норм і правил; співпрацювати з різними партнерами), а також адекватно виокремлювати, ідентифікувати, фіксувати та аналізувати коло питань на

перетині всієї системи соціальних та культурних відносин суспільства і людини [2].

У професійному аспекті соціокультурна компетентність співвідноситься з рівнем освіченості, достатнім для самоосвіти, самопізнання, самостійних і обґрунтованих думок про явища в різних галузях культури, соціуму [3].

Слід зазначити, що професія фармацевта є соціально важливою, оскільки вона належить до типології «людина-людина» і спрямована на збереження та зміцнення здоров'я людей, попередження та профілактику захворювань і має свої характерні особливості. Професія фармацевта зумовлюється значною відповідальністю оскільки від рівня професіоналізму, правильності прийнятих рішень, доброзичливого ставлення до пацієнта, відповідальності за виконання своїх обов'язків та особистісного культурного рівня майбутнього фахівця даної галузі залежить ефективність і безпека лікування. Характерним для даної професії є те, що її не можна розглядати відокремлено від професійного спілкування, гуманітарної підготовки, психології, етики та культурології у вирішенні конфліктних ситуацій з лікарями, пацієнтами, відвідувачами аптек. Оскільки спілкування з хворими потребує значного терпіння, ввічливості та співчуття не аби якої важливості набувають такі якості як емоційна усталеність та комунікабельність. Саме тому, підготовка майбутніх фахівців фармацевтичної галузі повинна забезпечувати механізм засвоєння соціального та культурного досвіду, що відображає практику самореалізації людини в системі діяльності «людина-людина», «людина-природа», «людина-техніка», «людина-символ», «людина-художній образ». Особливо важливо формувати у майбутніх фармацевтів ті особистісні якості, без яких неможливо стати фахівцем даної галузі: акуратність, самоконтроль, уважність, зібраність, відповідальність, терпимість, чуйність, емпатію, комунікабельність, стресостійкість, порядність, чесність тощо. Дані підсистеми відображаються в змісті освіти через сфери гуманітарної, природничо-наукової, художньо-естетичної, технологічної і фізичної освіти у формах пізнавальної, ціннісно-орієнтованої і практичної діяльності. Відтак проблема формування соціокультурної компетентності майбутнього фармацевта дедалі виразніше виокремлюється в самостійний науково-педагогічний напрям.

Сьогодні, нові стандарти вищої освіти виокремлюють три основні категорії компетентностей: інтегральні, загальні (універсальні) та спеціальні

(фахові, предметні). Соціокультурна компетентність входить у групу ключових компетентностей та відображена у всіх освітніх галузях. На наш погляд, при формуванні соціокультурної компетентності майбутніх фармацевтів у процесі фахової підготовки важливим є оволодіння загальними компетентностями. Дані компетентності передбачають оволодіння здатністю спілкування рідною та другою мовою як усно, так і письмово; здатністю розуміти сутність та соціальну значущість майбутньої професійної діяльності, виявляти стійкий інтерес до неї; навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій для ефективного розв'язання професійних завдань; здатністю до ефективної міжособистісної та командної взаємодії в професійній та соціальній діяльності; здатністю діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо з урахуванням історичної спадщини та культурних традицій свого народу [4].

Слід зазначити, що соціокультурна компетентність є універсальною компетентністю і не залежить від предметної області, але є важливою для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності майбутнього фармацевта та для його особистісного розвитку. Саме тому одним з актуальних напрямів удосконалення професіоналізму фахівця фармацевтичної галузі є формування у нього соціокультурної компетентності. Науковці прагнуть підготувати високопрофесійного фахівця, і результатом цього процесу є становлення не лише «людини знаючої» через звернення до сфери її досвіду і когнітивної сфери, але і компетентної – через розвиток особистісно-психологічних якостей (професійної самосвідомості, потреби в досягненнях тощо).

Спираючись на стандарт вищої освіти, ми пропонуємо розглядати соціокультурну компетентність фармацевта в загальній структурі його професійної компетентності і визначаємо її як інтеграційну особово-професійну якість, що забезпечує його ефективну взаємодію з оточуючими, спрямовану на створення умов для їх успішного входження в динамічний, полікультурний соціум, самовизначення і самореалізацію в ньому.

Соціокультурна компетентність у професійно-педагогічній підготовці студента-фармацевта являє собою ключову складову, яка відповідає всім вимогам до компетентностей, що існують. Вона носить надпредметний характер (формується і функціонує не в рамках однієї, а декількох суміжних наукових галузей і має міждисциплінарний характер, що дозволяє вирішувати мету та завдання соціокультурної компетентності), є багатофункціональною,

тобто оволодіння нею дозволяє особистості вирішувати різні проблеми повсякденного, професійного і соціального життя. Це поняття є багатовимірним, оскільки в ньому представлені і знання (когнітивний компонент), і відносини (емотивний компонент), і діяльність (праксіологічний компонент), і ті способи діяльності, якими оволодів майбутній фахівець, а також його інтуїція і готовність до імпровізації. А для цього необхідно виявити, сформулювати і розвинути його професійні здібності, інноваційний характер мислення і розуміння логіки науково-технічного і соціального прогресу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вольнова Л. М. Соціокультурна компетентність як складова підготовки студентів – майбутніх фахівців системи діяльності «людина-людина» / Л. М. Вольнова // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова : [зб. наук. праць]. – Випуск 28 (52). – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – С.137- 145. – (Серія №12. Психологічні науки).

2. Ніколаєску І. О. Формування соціальної компетентності учнів загальноосвітніх навчальних закладів відповідно до вимог нових державних освітніх стандартів : науково-методичний посібник / І. О. Ніколаєску. – Черкаси : ОПОПП, 2014. – 76 с.

3. Подольська Є. А. Освіта як чинник розвитку особистості в соціокультурному контексті : монографія / Є. А. Подольська, В. М. Назаркіна, А. О. Яковлев. – Х. : Вид-во НФАУ : Золоті сторінки, 2002. – 236 с.

4. Стандарт вищої освіти України для спеціальності «Фармація»

ЗАСТОСУВАННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ В КОЛЕДЖІ НФАУ

Рудакова О.І.

Коледж Національного фармацевтичного університету

Система освіти ХХІ століття, відповідно до вимог сучасного світу, повинна надати змогу кожній людині реалізувати себе професійно, відповідно його інтересам, здібностям та особистим якостям.

Але підготовка сучасного спеціаліста передбачає не тільки формування професійних знань, умінь, навичок, необхідних в практичній діяльності, а і виховання всебічно розвиненої особистості, інтелігентної, творчої, здатної адаптуватися до різних спеціальних умов, яка володіє внутрішньою культурою, ерудицією, гнучкістю, мобільністю на ринку праці, здатна навчатися впродовж життя, бути успішною і в будь якій ситуації досягати бажаних результатів.

Таким чином, майбутній спеціаліст повинен навчитися пізнавати, самовдосконалюватися, вміти аналізувати отриману інформацію, сприймати інші погляди, дискутувати, відстоювати власну точку зору.

Серед навчальних дисциплін саме історії належить визначна роль в забезпеченні можливостей для адаптації та самореалізації молоді в сучасній соціокультурній ситуації, для розвитку громадянської свідомості особистості.

Активність, самостійність, творчість, комунікабельність, толерантність, ерудиція – ці риси особистості є найважливішими на сучасному етапі історичного розвитку.

Відповідно до вимог освіти в Україні виконання цих задач потребує впровадження в навчальний процес нових сучасних технологій, інтерактивних методів навчання: диспутів, вікторин, брейн-рингів.

Історичний брейн-ринг за темою «Світ на початку ХХ століття. Перша світова війна» ставить мету:

- Повторити, узагальнити, закріпити, поглибити знання, отримані студентами під час вивчення історичних подій.
- Розвивати вміння студентів використовувати набуті знання та набувати нові знання під час самостійної роботи з додатковими матеріалами.
- Залучити студентів до роботи в малих групах.
- Формувати у студентів якості полемістів, співбесідників, які володіють навичками доводити, аргументувати, відстоювати свої думки, сприяти вихованню в них толерантного ставлення і поваги до думок своїх опонентів.
- Стимулювати пізнавальний інтерес до навчальної дисципліни «Всесвітня історія», виховувати повагу до історичного минулого.
- Формувати високий рівень історичної культури студента.

Історична гра брейн-ринг використовується у разі повторення, узагальнення теми.

Підготовка до проведення гри потребує чималого зусилля як студентів так і викладачів.

Для проведення гри виконується низка методичних вимог:

- оголошення теми історичної гри;
- визначення учасників гри;
- призначення журі історичного заходу;
- розроблення правила гри, системи оцінювання до відповіді;
- рекомендації щодо використання основної та додаткової літератури;
- форми і методи організації самостійної роботи з теми;
- індивідуальні, групові завдання.

Підготовка до проведення гри здійснюється на протязі вивчення даної теми, тому самостійна робота студентів – це важливий етап підготовки до брейн-рингу.

Студенти під час самостійної роботи використовують можливість комп'ютерних технологій, інтернета, створюють презентації, проекти з пропонованих тем, яскраві ілюстрації, карти, схеми, фотографії, відео- та аудіофрагменти. «Медицина в роки війни», «Основні битви Першої світової війни», «Технічні удосконалення в роки війни», «Перший концентраційний табір». «Історичні постаті».

Студенти виконують індивідуальні, групові завдання з рубрики «Це цікаво!»

Підготовка до гри відбувається при взаємодії викладач-студент. Викладач надає методичну та психологічну допомогу, консультації та поради: контроль та самоконтроль підготовки до заходу. Тісне співробітництво студентів та викладача допомагає якісно підготуватися до гри.

Брейн-ринг, як інтерактивний метод навчання, створює широкі можливості використання міжпредметних зв'язків. Вивчення всесвітньої історії пов'язано з вивченням різних дисциплін: фізики, хімії, математики біології, зарубіжної літератури, української літератури, медицини, що сприяє поширенню кругозору, підвищенню рівню інтелекту, систематизації знань, що забезпечує високу результативність навчання.

Самостійна робота студента не тільки підвищує творчий інтерес, але виробляє навички самостійного дослідження та самостійного рішення, залучає студентів до роботи в малих групах, прищеплює вміння висловлювати свої погляди, толерантно сприймати інші точки зору.

При проведенні гри використовують наочні посібники та ТЗН, аудіозапис музичних фрагментів, репродукції картин, портретів політичних діячів, відео фрагменти.

Завдання, представлені в ході гри різноманітні (одноманітні форми роботи суттєво погіршують якість пізнавальної діяльності студентів на занятті):

- Завдання «Виправ помилку» (команди отримують на спеціальних картках тексти в яких допущені помилки), студенти повинні знайти ці помилки та виправити їх.
- Аналіз історичних джерел. Завдання «Відгадай битву» (командам пропонують уривки з основних битв часів Першої світової війни). Команди повинні назвати про яку битву йдеться та обґрунтувати відповідь.
- Складання хронологічних та термінологічних завдань. Завдання «Хронологічний ланцюжок» (командам пропонують події, які вони повинні представити в хронологічний ланцюжок).
- Завдання «Історичний марафон» (команди надають по черзі поняття, терміни з тем, та пояснюють їх).
- Завдання «Історичні діячі в часи Першої світової війни» (збіжність фото та історичного діяча).

Вивчення всесвітньої історії пов'язують з вивченням хімії, фізики, літератури, медицини. Тому історичний брейн-ринг містить завдання з міжпредметних зв'язків, проблемних ситуацій. Це підвищує інтелектуальний рівень, сприяє розвитку логічного мислення, допомагає студентам перейти від знання окремих фактів до їх узагальнення і встановлення причинно-наслідкових зв'язків між ними.

Завдання з міжпредметних зв'язків:

- На початку 1915 року весь світ був вражений новиною про те, що порушивши міжнародний договір німці на Західному фронті застосували отруйний газ. Почалися горячкові пошуки засобів для боротьби з отруйними речовинами. Марно було сподіватися на марлеві пов'язки, що просочені гіпосульфідом натрія. Вигадали резиновий шолом з окулярами, що дозволяв захищати не тільки органи дихання, але й більшу частину голови. Але головного - надійного фільтруючого елементу все ще не було. Хто його запропонував, назвіть абсорбент отруйних газів, який запропонував цей вчений.

- Під час Першої світової війни у Франції всі говорили, що найбільший морський бій виграла одна людина – їхній співвітчизник, фізик Поль Ланжевен, який винайшов прилад для морських суден. Що це за прилад?

- Він добровольцем пішов на фронт. Американський письменник, журналіст, лауреат Нобелівської премії. Назвіть його.

- В перші роки як першої, так і другої Світової війни Нобелівські премії миру не присуджувались. Символічно, що за рік до завершення цих війн в 1917 і 1944 рр. Нобелівська премія була присуджена одній і тій же організації. Якій?

- Перед вами ікона Божої матері «Серпнева перемога». Чому ікона так називається? До якої події Першої світової війни вона мала відношення?

Після проведення гри журі оголошують переможцем команду. Студентам пропонується провести самоаналіз, самостійно оцінити свій стан, результати, недоліки, визначити кращого гравця.

Підсумовуючи роботу студентів, викладач аналізує їхню участь в історичному брейн-рингу й оцінює її.

Висновки. Запропонована історична гра брейн-ринг при повторенні теми «Світ на початку ХХ століття. Перша світова війна»:

- підвищує інтерес до предмету Всесвітня історія, виховує повагу до історичного минулого, дозволяє робити заняття більш цікавими, формує високий рівень історичної культури;

- залучає студентів до роботи в малих групах, розвиває творчу і пізнавальну діяльність;

- розвиває вміння студентів використовувати набуті знання та набувати нові під час роботи з додатковим матеріалом, посилює між предметні зв'язки;

- підвищує якість і ефективність навчальних занять.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ладиченко Т.В. Всесвітня історія: підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Т.В.Ладиченко, С.О. Осмоловський.- К.: генеза, 2010. - 304 с.

2. Полянський П.Б. Всесвітня історія: підр. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл.- К.: генеза, 2010. - 255 с.

3. Энциклопедия для детей. Т.1. Всемирная история.- 4-е изд., испр. и перераб. / Глав. ред. М.Аксенова. - М.: Аванта+, 2007. - 640 с.
4. Оськин М.В. Первая мировая война»- изд. «Вече», 2010. – 215 с.
5. Баханов К.О. Всеукраїнські олімпіади юних істориків: сторінки історії, завдання, підсумки. Запоріжжя: Просвіта, 2004. – 216 с.
6. Бозова Л.П., Короткова М.В. Методика проведення игр і дискусій на уроках истории М. Владос – пресс, 2001. – 256 с.
7. Пометун О.І. Енциклопедія інтерактивного навчання К,2007.– 144с.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОЛЕДЖІ ПЕРЕРОБНОЇ ТА ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ХНТУСГ

Сасімова І. А., Бондаренко О.М.

Коледж переробної та харчової промисловості Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка

Місія Коледжу переробної та харчової промисловості Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. Петра Василенка: якісне задоволення потреб населення в освітніх послугах високого рівня, забезпечення підприємств, установ та організацій кваліфікованими кадрами, сприяння всебічному розвитку молоді, як особистості, завдяки системному використанню в навчальному процесі передових освітніх технологій.

Освітній процес у Коледжі – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти та науки, що здійснюється через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей особам, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Освітній процес базується на принципах науковості, гуманізму, демократизму, наступності та безперервності, незалежності від втручання будь-яких політичних партій, громадських і релігійних організацій та здійснюється українською мовою.

Навчання в Коледжі проводиться за модульно-рейтинговою системою з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та орієнтується на формування освіченої, всебічно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін і розвитку в соціально-культурній сфері, в галузях техніки, сучасних технологій, системах управління та організації праці в умовах ринкової економіки.

Підготовка фахівців в Коледжі здійснюється за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст» (1 рівень акредитації).

Організація освітнього процесу в Коледжі базується на Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», стандартах вищої освіти, інших актах законодавства України з питань освіти. Стандарти вищої освіти включають в себе освітньо-професійну програму (ОПП), освітньо-кваліфікаційну характеристику (ОКХ), засоби діагностики.

Освітньо-професійна програма - система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС), необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти студент.

Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:

1. обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
2. перелік компетентностей випускника;
3. нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
4. форми атестації здобувачів вищої освіти;
5. вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
6. вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).

Нормативна частина змісту навчання – це перелік обов'язкових навчальних дисциплін та видів практичної підготовки із зазначенням мінімального обсягу кредитів і годин, відведених на їх засвоєння. Дотримання

переліку дисциплін та обсягів кредитів і годин, що складають нормативну частину змісту освіти, є обов'язковим.

Варіативна частина ОПП містить цикл дисциплін за вибором навчального закладу. Ці дисципліни визначаються особливостями регіональних потреб у фахівцях певної спеціальності, досвідом підготовки фахівців у навчальному закладі.

Організація освітнього процесу здійснюється структурними навчальними підрозділами Коледжу – відділеннями та цикловими комісіями. Основним нормативним документом, що визначає організацію освітнього процесу, є навчальний план.

Навчальний план, визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю. Він розробляється на підставі освітньо-професійної програми за кожною спеціальністю. Для конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план.

Робочі навчальні плани створюються окремо для кожної спеціальності та форми навчання, в тому числі, навчання зі скороченим терміном. Місце і значення навчальної дисципліни, її загальний зміст та вимоги до знань, вмінь і практичних навичок визначаються навчальною програмою дисципліни.

Навчальна програма дисципліни включає:

- опис дисципліни, її мету та завдання;
- програму та структуру навчальної дисципліни;
- тематику семінарських, практичних, лабораторних занять;
- теми самостійної роботи;
- перелік індивідуальних завдань;
- методикау навчання та контролю навчальних досягнень студентів;
- перелік основної та допоміжної літератури;
- інформаційне забезпечення;
- критерії оцінювання успішності навчання.

Навчальні плани спеціальностей та навчальні програми дисциплін затверджуються ректором університету.

Робочі навчальні плани та графіки затверджуються директором коледжу.

Для кожної навчальної дисципліни, яка входить до освітньо-професійної програми спеціальності, на підставі типової навчальної програми та навчального плану складається робоча навчальна програма дисципліни.

Робочі навчальні програми затверджуються заступником директора з навчальної роботи.

Коледж надає студентам можливість безкоштовно користуватися навчальними приміщеннями, бібліотекою, навчальною, навчально-методичною та науковою літературою, обладнанням, устаткуванням і іншими засобами навчання на умовах, визначених правилами внутрішнього розпорядку навчального закладу.

Коледж здійснює освітній процес з використанням очної (денної) та заочної (дистанційної) форм навчання.

Можливе також поєднання цих форм навчання.

Денна форма навчання є основною формою здобуття певного рівня вищої освіти, а заочна (дистанційна) – це форма здобуття певного рівня вищої освіти без відриву від виробництва.

Організація освітнього процесу на заочній (дистанційній) формі навчання здійснюється Коледжем за стандартами вищої освіти, Положенням про організацію освітнього процесу з урахуванням передбачених чинним законодавством пільг для осіб, які поєднують роботу з навчанням.

Форми організації навчального процесу в Коледжі:

- навчальні заняття;
- самостійна робота;
- практична підготовка;
- контрольні заходи.

Основні види навчальних занять в Коледжі:

- лекція;
- лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття;
- консультація.

Інші форми організації освітнього процесу та види навчальних занять визначаються у порядку, встановленому Коледжем (наприклад, комбіновані заняття для предметів загальноосвітнього циклу, факультативні заняття з професійно-орієнтованих дисциплін).

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФАРМАЦІЯ»

Семеняченко О.А., Орлова Л.А.

Кіровоградський медичний коледж ім. Є.Й. Мухіна

Коледж Національного фармацевтичного університету

Аналіз сучасного ринку праці показує, що за останнє десятиліття значно підвищилися вимоги до спеціалістів з боку роботодавців. Сьогодні необхідні фахівці, які в повній мірі володіють різними сферами професійної діяльності, мають високу інформаційну та управлінську культуру, володіють знаннями у галузі економіки, готові до зміни характеру і змісту власної професійної діяльності. Тому незаперечним є процес змін не тільки у суспільстві, а й в підходах до організації освітнього процесу.

Ефективним для модернізації освіти є впровадження у навчальний процес інноваційних методів викладання, основою яких є інтерактивність та максимальна наближеність до реальної професійної діяльності майбутнього фахівця. Відбувається оновлення навчально-методичного комплексу з метою впровадження найбільш ефективних в освіті кейс- методів та методу проєктів.

Створення комплексів навчально-методичного забезпечення сприяє ефективній організації як самостійної, так і індивідуальної роботи студентів, яка за рахунок інтерактивного режиму стає більш цілеспрямованою, сприяє розвитку творчих здібностей, ініціативи, надає можливості створити сприятливий психологічний мікроклімат навчання.

Навчально-методичне забезпечення теоретичних занять

Центральним компонентом у кожному навчально-методичному комплексі є підручник. Але, існує проблема швидкого старіння інформації, що знаходиться на друкованих носіях. Інформація, подана в підручнику може швидко втратити свою актуальність. Виходом з цієї ситуації стало створення електронного репозитарію на офіційному сайті коледжу, який містить посилання не тільки на більшість підручників, але й електронні конспекти лекцій викладачів, мультимедійні презентації лекцій, відеоматеріали, відзняті нашими викладачами та запозичені в мережі „Інтернет”. Репозитарій сайту постійно конфігурується адміністратором з метою оновлення навчально-

методичного матеріалу. Сучасний комплекс забезпечення дисциплін вже неможливо уявити без засобів інформатизації.

Інформатизація освіти полегшує доступ студентів і викладачів до навчально-методичних матеріалів, навчальних мультимедійних комплексів, спрощує зв'язок студента з викладачем, отримання консультацій в онлайн-режимі. Деякі викладачі коледжу мають власні сайти, на яких розміщують матеріали в більшому обсязі та є можливість зворотного зв'язку. Є досвід використання дистанційного навчання за допомогою телекомунікаційного зв'язку – електронної пошти.

Використовуючи E-mail, викладач може реалізовувати диференційований та індивідуальний підхід у навчанні.

При проведенні лекційних і практичних занять активно використовуються мультимедійні засоби- необхідні складові навчального процесу. Таким чином, відбувається об'єднання технічних можливостей з живим спілкуванням лектора з аудиторією.

Навчально-методичне забезпечення практичних занять

Щодо навчально-методичного забезпечення практичних занять - викладачами циклової комісії були напрацьовані алгоритми виконання окремих завдань та практичних навичок, розроблені навчальні та методичні посібники, інструктивно-методичні матеріали до практичних і лабораторних занять.

Компетентнісний підхід спонукає до зміни розробки постановки завдань на практичних заняттях, наближення їх до реальних ситуацій. Активне застосування виробничих ситуацій відповідає світовим тенденціям в освітньому процесі – актуалізації практичної спрямованості навчання.

Однією зі складових сучасного навчально-методичного забезпечення практичного заняття є створення робочих зошитів.

Викладачі активно працюють в даному напрямку, як індивідуально, так і у динамічних творчих групах. Слід відзначити і певні результати даних напрацювань – активізація розумової діяльності студентів, застосування різноманітних форм і методів навчання, і як результат - підвищення рівня навчальних досягнень студентів з дисциплін.

Робочі зошити, які ми розробляємо – це засоби навчання, які містять різнопланові завдання з метою поліпшення засвоєння, узагальнення, систематизації та перевірки знань. Вони містять алгоритми, опорні схеми, що полегшує опанування матеріалу студентом. Перевагою зошитів також є

економія часу на перевірку та оцінювання навчальних досягнень студентів. Застосування зошитів дозволяє урізноманітнити дидактичний матеріал, позитивно впливає на поліпшення якості підготовки спеціалістів.

Розроблені викладачами коледжу матеріали для ефективної підготовки до практичних занять, а це - електронні версії методичних рекомендацій, збірки завдань та тестів, матеріали для самостійної роботи студентів також розміщені на сайті коледжу.

Інформаційно-комунікаційні технології сприяють розвитку самостійності і творчих здібностей студента, диференціації та індивідуалізації навчання.

Створення та подальше використання електронних версій методичних матеріалів, збірників завдань, методичних рекомендацій дозволяє найбільш продуктивно засвоювати знання, розкривати та розвивати розумові здібності студентів, сприяє аналітичному мисленню, але вимагає від викладача освоєння широкого спектру комп'ютерних систем управління навчанням.

Для найбільш повної оптимізації навчального процесу пріоритетне значення мають комп'ютерні класи з доступом в Інтернет, оскільки використання комп'ютерів у навчанні, контролі та самоконтролі вкрай необхідно в умовах інтенсивних інноваційних технологій навчання.

Зрозуміло, що ефективне використання інформаційних технологій можливе за певних умов, зокрема – в коледжі наявна бездротова мережа Wi-Fi; доступ до комп'ютерів; доступ до комп'ютера та Інтернет у читальній залі; забезпеченість мультимедійним устаткуванням.

Науково-пошукова дослідницька робота

Нині існує запит на виховання **творчої особистості, індивідуальності**, здатної самостійно мислити, генерувати оригінальні ідеї, приймати сміливі, нестандартні рішення. Тому важливим завданням професійної підготовки фахівців є розвиток творчого потенціалу студентів. Для його реалізації застосовуються такі напрямки роботи зі студентами, як Пошуково-дослідницька, Гурткова робота; Науково - практична конференція.

Пошуково-дослідницька робота є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки молодших спеціалістів, розширення загального та професійного світогляду. Відбувається залучення талановитої молоді до науково-пошукових досліджень, організація участі студентів в студентських конференціях, олімпіадах, конкурсах професійної майстерності. Підготовча робота в цьому напрямку ведеться у гуртках фахового спрямування. Пошукова

гурткова робота студентів потребує постійного поповнення знань, активізує індивідуальні творчі здібності, пожвавлює зацікавленість предметом, формує особистість, здатну до творчої роботи і професійного розвитку.

Самостійна робота організація методичного забезпечення та контроль самостійної роботи студентів

Інша важлива проблема – методичне забезпечення самостійної роботи студентів. Збільшення її частки у професійній підготовці майбутніх спеціалістів особливо гостро ставить питання про забезпечення підручниками, навчальними посібниками та методичними розробками з організації самостійної роботи, електронними навчальними виданнями.

На цикловій комісії створені навчально-методичні комплекти для самостійної позааудиторної роботи студентів, які включають такі навчально-методичні матеріали: методичні рекомендації для самостійної позааудиторної роботи, збірники тестових завдань, ситуаційних завдань для самоконтролю. Правильна організація самостійної роботи має вирішальне значення для розвитку самостійності, конкурентоспроможності та інших основних рис особистості фахівця.

На початку вивчення дисциплін студенти отримують блок матеріалів для самостійної позааудиторної роботи, які розміщено у вільному доступі на сайті коледжу або в друкованому вигляді.

Контроль за ходом позааудиторної самостійної роботи проводиться викладачами протягом усього терміну вивчення дисциплін.

Оцінювання освіти

Існує нагальна необхідність розвитку та удосконалення системи оцінювання якості освіти в начальному закладі.

В коледжі відбулось впровадження системи комп'ютерного контролю успішності студентів, яка дозволила автоматизувати перевірку тестових завдань. Викладачами кожної дисципліни створений банк тестових завдань, який адаптований для використання в програмі для тестування „Assist” або „Mytest”. Остання програма дає більше можливостей - доповнення відповіді, вирішення тестів на відповідність, встановлення правильної послідовності, що дає можливість складання алгоритмів дій.

Тестовий контроль проводиться практично на кожному практичному занятті, а також у кінці семестру – підсумковий контроль теоретичних знань. Найявність тестового контролю на кожному практичному занятті дозволяє не

лише звести до мінімуму витрати часу заняття, а й своєчасно отримати об'єктивну оцінку. Безумовно, комп'ютерне тестування не є єдиним методом контролю рівня знань у студентів, але звісно, є раціональним доповненням до загальних критеріїв оцінювання підготовки майбутніх фахівців.

Основними перевагами комп'ютерних тестових систем є їх оперативність, об'єктивність, можливість охопити велику аудиторію, автоматизація обробки результатів, можливість самоконтролю студентів.

Разом з тим, впровадження сучасних інформаційних технологій у процес викладання, створення електронних навчально-методичних комплексів, посібників, застосування сучасних методів навчання вимагають нового покоління навчально-методичного забезпечення.

Таким чином, процес надання якісної освіти вимагає від навчальних закладів постійної модернізації змісту та форм навчання відповідно до вимог ринку праці, економічних умов, сучасних науково-технічних досягнень.

Висновок: отже, інноваційні технології позитивно впливають на процес навчання і виховання, насамперед тому, що змінюють схему передачі знань і методи навчання. Водночас впровадження таких технологій у систему освіти в умовах становлення інформаційного суспільства ґрунтується на застосуванні комп'ютерів і телекомунікацій, спеціального устаткування, програмних і апаратних засобів, систем обробки інформації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бідоленко Л. Духовний розвиток особистості в освітньому інноваційному просторі/ Л. Бідоленко //Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. - 2002. - № 4. - С. 12-16
2. Вакарчук І. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів: Тези доповіді Міністра освіти і науки України Івана Вакарчука/Іван Вакарчук //Освіта. - 2009.-24 червня-1 липня.-С. 3
3. Ващенко Л. Пріоритетні напрями реалізації завдань інноваційної політики столичної освіти //Початкова школа. - 2002. - № 11. - С.4-8
4. Дюндін В. Регіональні проблеми інноваційного розвитку освітніх установ //Економіст. - 2006. - № 8. - С. 74-77
5. Євтух М.Б. Забезпечення якості вищої освіти – важлива умова інноваційного розвитку держави і суспільства/ М.Б. Євтух, І.С. Волощук //Педагогіка і психологія. - 2008. - № 1. - С.70-74

ПРОБЛЕМИ ПОЛІКУЛЬТУРНИХ ВМІНЬ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ В НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Н.М.Сеньків

КВНЗ «Житомирський базовий фармацевтичний коледж
ім. Г.С.Протасевича»

Стаття присвячена огляду праць сучасних науковців з питань полікультурної освіти та широкий спектр поглядів учених на дану проблему. Визначено показники сформованості полікультурної особистості на ґрунті розроблених науковцями критеріїв. Увагу акцентовано на дослідженні та уточненні змісту поняття "полікультурність", що є структуроутворюючим компонентом у процесі міжкультурної комунікації.

Ключові слова: полікультурність, полікультурна освіта, плюралізм культур, культурне оточення, національна культура.

Постановка проблеми. Розвиток України як багатонаціональної держави, формування громадянського демократичного суспільства, відкритого стосовно інших країн, народів і культур, трансформування вищої освіти в умовах глобалізації суспільства, потребує розроблення нових підходів до підготовки майбутніх фахівців у контексті відродження ідей національної та полікультурної освіти. Сучасне соціокультурне становище в системі вищої освіти ХХІ століття свідчить, що вивчення явища полікультурності в усіх навчальних закладах, залучення всього суспільства, зокрема студентів та викладачів, до національної культури та культури світової, є актуальною потребою сьогодення. Серед основних завдань, поставлених перед сучасною вищою освітою в Україні, постає підготовка молоді до життя у багатокультурному, глобалізованому суспільстві.

Мета статті полягає в аналізі окремих аспектів проблеми полікультурних як складової професійної підготовки майбутнього фахівця.

Виклад основного матеріалу. Поняття «полікультурність» почало набувати самостійного значення на Заході на початку 70-х років і використовувалось, здебільшого, в освітній сфері, реалізуючись в двох напрямках: через створення освіти для меншин (як історично існуючих, так і меншин, що були породжені багатомільйонною іміграцією на Захід в 60–80-і роки ХХ ст.) задля забезпечення рівних умов існування їхніх культур та через створення такої системи виховання, при якій пріоритетним напрямком було б

виховання взаємоповаги та толерантного ставлення між представниками різних релігійних, культурних та мовних груп. На освітніх теренах України цей термін увійшов в науковий лексикон відносно недавно. Основними характеристиками полікультуралізму, як ідеології, є співіснування великої кількості культур, жодна з яких не є ані домінуючою, ані пригніченою.

Сучасні науковці шукають шляхи вирішення проблем взаємодії між людьми на міжкультурному рівні. Такі стосунки мають базуватися не лише на визнанні права кожної культури на існування, а й на рівноправному діалозі, який має привести до взаємозбагачення й розвитку культурних спільнот. У науковій літературі є багато споріднених термінів для позначення напряму освітньої політики на засадах полікультурності. Це такі поняття, як «полікультурна освіта», «багатокультурна освіта», «мультикультурна освіта», «плюралістична освіта», «інтегративна освіта», «інтеркультурна освіта й виховання», «полікультурна освіта й виховання», більшість із яких є синонімічними. Полікультурна освіта – це складовий компонент професійної освіти, спрямований на засвоєння культурно-освітніх цінностей інших культур на основі знання культури своєї етнокультурної групи, а також взаємодію всіх культур на принципах взаємопорозуміння, толерантності, діалогу та плюралізму, що є засобом протистояння дискримінації, націоналізму, расизму. Групою вітчизняних науковців розроблені рекомендації до Концепції полікультурної освіти в Україні, в яких описані призначення та основні механізми реалізації полікультурної освіти. Викладені у рекомендаціях цілі полікультурної освіти потребують її реалізації на кількох рівнях. До головних цілей полікультурної освіти можемо віднести такі: забезпечення законних прав та задоволення освітніх і культурних потреб національних, мовних, культурних меншин; формування у молодих громадян України усіх національностей повноцінних уявлень про етнічне й мовно-культурне різноманіття сучасного українського суспільства та внесок різних етнічних груп у нашу історію і культуру знань про мову й культури малих і великих народів, що населяють Україну, переконаності в цінності культурного різноманіття та плюралізму; виховання у представників усіх національностей взаємного розуміння, поваги й толерантності, здатності до міжетнічного й міжкультурного діалогу, віри в необхідність мирного розв'язання конфліктів і проблем. Серед основних заходів, спрямованих на запровадження полікультурної освіти в Україні

виділяються такі: удосконалення правової бази, інституційне вдосконалення системи середньої освіти.

Аналіз наукової літератури свідчить про широкий спектр поглядів учених на проблему полікультурної освіти. У вітчизняній літературі полікультурність у площині культурології вивчали О.Латишева, І.Лощенова, К.Лях, І.Руденко, В.Морозов, О.Шевнюк та ін. Питання полікультурності у педагогічному процесі висвітлені у працях М.Араджионі, В.Болгаріної, І.Бессарабової, О.Гуренко, Л.Гончаренко, О.Гукаленко, В.Кузьменко, Б.Кобзар, І.Лебідь, А.Гадомського, Н.Якси. Значний внесок у розвиток полікультурної освіти належить зарубіжним вченим, серед яких – Д.Бенкс, С.Бенкс, Д.Гарсія, А.Перроті, А.Турен.

Змістовий аспект полікультурної освіти, виявлення оптимальних засобів її реалізації на сучасному етапі досліджували В.Болгаріна, Л.Волик, Л.Горбунова, А.Джуринський, Г.Дмитрієв, В.Ковтун, І.Лощенова, А.Солодка та ін.

Багатоплановий аналіз досліджень Р.Агадулліна, Дж.Бенкса, Л.Голік, А.Джуринського, Г.Дмитрієва, В.Кукушина, О.Ковальчук, І.Лощенової, С.Наушабаєвої, С.Ніето, А.Перотті, Л.Супрунової., Н.Сейко, П.Фрейре, та ін. засвідчує, що поняття „полікультурне виховання” не має єдиного визначення. З’ясовано лише окремі аспекти цієї проблеми. Бракує даних про структуру полікультурної вихованості та особливості її вияву в молодшому шкільному віці, що може стати вагомим підґрунтям для належного розв’язання відповідних освітніх завдань.

Всі дослідники підкреслюють, що головною цінністю полікультурної освіти є плюралізм культур. Полікультурна освіта орієнтує навчальні заклади на культурне збагачення всіх студентів, на засвоєння програм, які сприяють збереженню та розширенню культурного плюралізму. Такі відомі фахівці у галузі полікультурної освіти як А.Н. Джуринський, М.Ю. Красовіцький, М.П. Лещенко вважають, що усвідомлення різноманітності, багатокультурності світу та його цілісності, взаємозв’язку, взаємозалежності культур є базовою ідеєю концепції полікультурного виховання. Підкреслюється, що сучасна людина живе в умовах різноманітного расового, національного, релігійного і культурного оточення. Тому важливою умовою плідного співіснування та гуманістичної дії людей є глибоке знання власної національної культури та розуміння особливостей і традицій інших народів.

Висновки. Отже, сучасна наука розглядає культуру, як світ, в якому людина знаходить себе, а людство як цінність, яка складається із рівноцінних культурних спільнот, які мають будувати стосунки у вигляді діалогу культур.

Таким чином, уміння використовувати мову як інструмент спілкування на міжкультурному рівні, діалог культур в усній та писемній формах; шанобливе, відповідальне ставлення до власної культури та культур інших народів; визнання права інших культур на існування та розвиток – це і є параметри полікультурності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Болгаріна В. Культура і полікультурна освіта / В. Болгаріна, І. Лощенова // Шлях освіти. – 2002. – № 1. – С. 2–6.

2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : навч. Посібн [для студ. магістратури] / С.С.Вітвицька. – К: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с

3. Перроті А. Виступ на захист полікультурності / Антоніо Перотті. – Львів: Кальварія, 2001. – 128 с.

4. Гукаленко О.В. Поликультурное воспитание как процесс формирования национальной и этнической толерантности у современной молодежи / Гукаленко О.В. // Известия Академии педагогических и социальных наук. – Москва – Воронеж: НПО «МОДЭК», 2005 – 344с.

5. Васютенкова И.В. Современные проблемы поликультурного образования. // Образование в эпоху перемен. Сборник научных трудов. Выпуск 2 / отв. ред. А.А. Макареня, Н.Н. Суртаева, С.В. Кривых. – СПб.: ГНУИОВ РАО, 2006. – 143 с.

НАВЧАЛЬНО-ТРЕНІНГОВІ ЦЕНТРИ ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ

А.В. Сініченко, Л.М. Грицик

Медичний коледж ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

Анотація. У статті розглянуто значення та важливість навчально-тренінгових центрів при підготовці молодших спеціалістів зі спеціальності

5.12020101 “Фармація” з метою покращення ефективності оволодіння ними необхідних навичок та формування професійної компетенції майбутніх фахівців.

Постановка проблеми. Професійна діяльність фармацевта здійснюється на межі між дослідженням та розробкою, виробництвом та призначенням ліків, пацієнтом та лікарським засобом як таким. Фармацевти виконують різні функції в залежності від виробничих умов, у яких вони працюють. Проте, щоб бути ефективним членом медичної команди, фармацевтові необхідно оволодіти навичками та якостями, що дозволять їм поєднувати багато різноманітних функцій.

Кваліфікований фармацевт повинен розумітися на організаційно-економічних питаннях, орієнтуватися в нормативно-правовій базі, яка досить динамічно змінюється, знати тенденції, процеси, соціологію фармацевтичного ринку, розуміти цілі і завдання свого аптечного закладу, орієнтуватися в ціновій політиці, дотримуватися вимог до фармацевтичної діяльності і нести відповідальність за її рівень і якість, дотримуватися основних вимог етики та деонтології фармацевта, підтримувати контакт зі своїми колегами, переймати кращі практики і досвід роботи.

Викладення основного матеріалу. У 1997 р. на нараді ВООЗ за участю представників міжнародної фармацевтичної федерації (МФФ) «Підготовка майбутніх фармацевтів: опрацювання навчальних програм» було запропоновано концепцію «фармацевта семи зірок», а у 2000 р. вона була прийнята МФФ в її програмному положенні «Належна практика фармацевтичної освіти». Визначено 7 основних функціональних обов’язків фармацевта: фахівець, що надає допомогу (caregiver); уповноважений приймати рішення (decision-maker); контактна особа (communicator); управлінець та розпорядник (менеджер) (manager); довічний учень (life-long-learner); вчитель (teacher) та лідер (leader), автори цієї концепції додають восьму іпостась фармацевта – дослідник (researcher). Дані функціональні обов’язки свідчать про всесторонній розвиток фармацевта, готовність у будь-якій ситуації виконувати свої професійні обов’язки, тобто інтерпретувати набуті знання на практиці та успішно вирішувати поставлені перед ним завдання у межах компетенції [5].

Сучасні динамічні зміни у суспільстві та країні в цілому вимагають нових інтерактивних форм навчання фармацевтів, що відповідатимуть новим потребам сучасної спільноти [2].

Практичні навички та знання майбутній фармацевт здобуває під час практичної підготовки, відповідно до навчального плану зі спеціальності 5.12020101 “Фармація” з освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» у медичному (фармацевтичному) коледжі, де проводяться лекційні, лабораторні та практичні заняття з фармацевтичних дисциплін в умовах максимально наближених до умов роботи в аптеці, в спеціалізованих кабінетах та під час проходження практик. Головне завдання полягає у закріпленні отриманих під час лекцій знань, формуванні вмінь та навичок відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики та вмінні застосувати знання у практичних ситуаціях [1].

Ефективною формою професійного навчання, яке дає студентам нові ідеї, методи, підходи у вирішенні стратегічних і оперативних завдань являється тренінг. Така форма навчання допоможе у вирішенні питань і проблем, що можуть виникати у процесі професійної діяльності [3].

Тренінг – це одночасно: цікавий процес пізнання себе та інших; спілкування; ефективна форма опанування знань; інструмент для формування умінь і навичок; форма розширення досвіду.

Його розглядають як:

- спеціальну форму організації навчальної діяльності, що переслідує конкретні й прогнозовані цілі, які можуть бути досягнуті у відносно короткій термін;
- спосіб навчання учасників і учасниць та розвиток у них необхідних здібностей та якостей, що дозволяють досягти успіху в певному виді діяльності;
- інтенсивне навчання, що досягається спеціальними інтерактивними вправами.

Залежно від цілей, тренінг можна використовувати в навчанні у різних варіантах.

1. Тренінг як тренування, у результаті якого відбувається формування та відпрацювання вмінь та навичок, ефективної поведінки.

2. Тренінг як форма активного навчання, метою якого є передусім передання знань, а також розвиток деяких умінь і навичок.

3. Тренінг як метод створення ситуацій для саморозкриття учасників і самостійного пошуку ними способів вирішення власних проблем [4].

На базі ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» успішно функціонує навчально-тренінговий центр «Фармація», що налічує 5 лабораторій. У кожній лабораторії наявні алгоритми виконання практичних навичок з профільюючих дисциплін, де студенти фармацевтичного відділення медичного коледжу мають змогу поглиблювати свої теоретичні знання та удосконалювати вміння, інтерпретувати їх на практиці. Окрім того, в лабораторіях навчально-тренінгового центру проводять лабораторні, практичні заняття, засідання наукових гуртків та консультації.

Лабораторія практичної фармації № 1 формує практичні навички з дисциплін: «Ботаніка» та «Фармакогнозія». У лабораторії наявні: перелік типових задач та умінь діяльності з даних дисциплін та усі необхідні матеріали (гербарії лікарських рослин, лікарська рослинна сировина, ваги, мікроскопи, реактиви, хімічний посуд та ін.) для підготовки студентів до диференційованих заліків, іспитів та Державної кваліфікаційної атестації.

Лабораторія практичної фармації № 2 формує практичні навички з дисципліни «Фармацевтична хімія». Лабораторія забезпечена титрувальними установками, вагами, рефрактометром, лікарськими речовинами та засобами, реактивами, мірним посудом та ін. В лабораторії підготовлено перелік типових задач та умінь діяльності з дисципліни «Фармацевтична хімія», якими повинен оволодіти фармацевт.

Лабораторія практичної фармації № 3 формує практичні навички з дисципліни «Технологія ліків». Лабораторія оснащена необхідним обладнанням для асистентської кімнати аптеки для виготовлення екстемпоральних лікарських форм, лікарськими речовинами (субстанціями), таро-закупорювальними засобами та допоміжними речовинами і матеріалами (ваги ручні, тарирні, електронні, ступки, мірний посуд, контейнери для відпуску лікарських форм тощо). Також в лабораторії наявні прилади для виготовлення заводських лікарських форм в лабораторних умовах та їх контролю якості.

Лабораторія практичної фармації № 4 формує практичні навички з дисциплін: «Техніка лабораторних робіт», «Органічна хімія», «Неорганічна хімія» та «Аналітична хімія». Лабораторія забезпечена усім необхідним обладнанням та переліком типових задач та умінь діяльності з даних дисциплін.

Лабораторія практичної фармації № 5 формує практичні навички з наступних дисциплін: «Організація та економіка фармації», «Основи медичного та фармацевтичного товарознавства», «Основи менеджменту та маркетингу у фармації». Дана лабораторія сконструйована за типом торгового залу аптеки та містить усі його необхідні атрибути, що дозволяє створити для студента умови максимально наближені до реальної роботи аптеки та відчутти себе її повноцінним працівником. Лабораторію активно використовують при підготовці до іспитів та Держаної кваліфікаційної атестації з дисципліни «Організація та економіка фармації».

Навчання у навчально-тренінговому центрі включає використання таких методів тренінгу: кейси; ігрові (ділові, рольові ігри); групова дискусія; мозковий штурм; відеоаналіз та ін.

Кейс – проблемна ситуація, яка потребує відповіді і знаходження рішення. Рішення кейса може відбуватися як індивідуально, так і в складі групи. Основне завдання кейса навчитися аналізувати інформацію, виявляти основні проблеми і шляхи вирішення, формувати програму дій.

Ділова гра – імітація різних аспектів професійної діяльності, соціальної взаємодії.

Рольова гра – це виконання учасниками певних ролей з метою вирішення або опрацювання певної ситуації.

Ігри-розминки – інструмент, який використовується для управління груповою динамікою. Ігри-розминки є розслабляючими і дозволяють зняти напругу.

Групова дискусія – спільне обговорення та аналіз проблемної ситуації, питання або завдання. Групова дискусія може бути структурованою (тобто керованою тренером за допомогою поставлених запитань або тем для обговорення) або неструктурованою (залежить від учасників групового обговорення).

Мозковий штурм – один з найбільш ефективних методів стимулювання творчої активності. Дозволяє знайти рішення складних проблем шляхом застосування спеціальних правил – спочатку учасникам пропонується висловлювати якомога більше варіантів і ідей, в тому числі найфантастичніших. Потім із загального числа висловлених ідей відбирають найбільш вдалі, які можуть бути використані на практиці.

Відеоаналіз – інструмент, який представляє собою демонстрацію відеороликів з подальшим аналізом, підготовлених тренером, або відеозаписів, на яких учасники тренінгу демонструють різні типи поведінки. Відеоаналіз дозволяє наочно розглянути переваги і недоліки різних типів поведінки [3 - 4].

Використання даних методів в умовах навчально-тренінгового центру дозволяє моделювати певні ситуації, що сприяє закріпленню здобутих навичок при розігруванні поведінкових і комунікативних моделей. Це дозволяє наблизити навчальну ситуацію до реальності та вміло інтерпретувати засвоєні знання та вміння у практику. Під час навчання у тренінгових центрах студенти отримують конкретні уявлення про майбутню професійну діяльність.

Висновки. Впровадження та функціонування навчально-тренінгових центрів в навчальний процес підготовки фармацевтів свідчить про їх ефективність та доцільність. Поєднання теоретичної підготовки та відпрацювання практичних навичок і вмінь, в умовах наближених до роботи в аптеці, сприятиме поглибленню та закріпленню набутих знань з фахових дисциплін у підготовці майбутнього «фармацевта семи зірок», який зможе стати ефективним членом системи охорони здоров'я та в повній мірі виконувати свою місію – збереження та захист людського життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кириченко Л. М. Практичне навчання в системі підготовки майбутніх фахівців у фармацевтичному коледжі / Л. М. Кириченко // Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія». – Х., 2016. – Вип. 53. – С. 192 - 200.

2. Луцак І. В. Впровадження тренінгових технологій у підготовці майбутніх фармацевтів / І. В. Луцак // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції [«Актуальні питання підготовки майбутніх фармацевтичних та медичних фахівців в умовах сучасної освіти»], (Житомир, лютий-березень 2016) / М-во охорони здоров'я України, ДУ «Центральний методичний кабінет підготовки молодших спеціалістів», КВНЗ «Житомирський базовий фармацевтичний коледж ім. Г. С. Протасевича» – Житомир, 2016. – С.150 - 151.

3. Бевз В. Основні положення щодо проведення тренінгів [Текст] / В. Бевз, О. Главник // Відкритий урок: Розробки. Технології, Досвід : Освітнянський науково-методичний журнал. - 2005. - N11/12. – С. 12 - 20;

4. Слободянюк І. А. «Роль тренінгу професійного самовизначення у формуванні базової (стартової) компетентності щодо обраної професії» / І. А. Слободянюк // Вища освіта України – Додаток 4 (т.15) – 2009. – Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – С.561 - 565.

5. Розвиток фармацевтичної практики. Фокус на допомозі пацієнтові [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apteka.ua/article/9352>.

УПРАВЛІННЯ ТВОРЧО-ПОШУКОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПЕДАГОГІВ

Л.Д. Слабінська

Красноградський коледж Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія Харківської обласної ради

Стрімкі темпи національного та світового інформаційного, наукового, технічного розвитку стають об'єктивними рушійними силами, що викликають зміни в системі освіти. Потреба держави у високоосвіченій молоді, місія, якої полягає в забезпеченні наукового й соціально-економічного прогресу, створенні перспективи, обумовлює необхідність відповідних змін в освітній галузі [6].

У зв'язку з цим різко зростає роль викладача, вчителя, вихователя, як основного вирішального фактора, що забезпечує формування й розвиток досвідченої, всебічно розвиненої особистості.

Для сучасного навчального закладу потрібні висококваліфіковані педагоги, які постійно шукають найбільш ефективні шляхи і засоби навчання, виховання і формування громадян, здатних сприяти духовному відродженню України. В умовах реформування освіти, надання педагогові свободи творчого вибору форм, методів, прийомів навчання принципово змінюються підходи до організації системи підвищення його кваліфікації. На сьогодні суспільству потрібен висококомпетентний професіонал-педагог, який володіє глибокими педагогічними знаннями, надбанням національної та світової культури, здатний до творчих нестандартних рішень.

Значну роль у забезпеченні потреб суспільства і держави у висококваліфікованих конкурентно-спроможних фахівцях, у постійному підвищенні їх професійного рівня відповідно до кон'юнктури ринку праці

відіграє методична робота, головним завданням якої є підвищення педагогічної майстерності, професійного рівня, кваліфікації педагогічних кадрів, що на сьогодні відіграє важливу роль і потребує удосконалення [1].

Основою забезпечення ефективної педагогічної діяльності працівників освіти і досягнення інтегрованого очікуваного результату навчально-виховного процесу є організація науково обґрунтованої цілеспрямованої науково-методичної роботи, яка передбачає залучення до постійного професійного самовдосконалення практично всіх педагогічних працівників [2].

Педагог, що формує творчу особистість, повинен бути новатором по суті своїй. Тільки тоді нові ідеї, прогресивні принципи та прийоми допоможуть йому реалізовувати нові педагогічні технології, впроваджувати різноманітні інновації в освітній процес.

Практика дає неоднозначну відповідь на питання: «Чи кожного педагога можна навчити творчій, пошуковій діяльності?» Можна навчити багатьох, можливо і більшість педагогів, але лише тих, які мають чітку мотивацію, мету, прагнення навчитися працювати на науково-дослідницькому рівні, творчий потенціал [4].

К.Д. Ушинський вдало визначив, що практика без педагогічної науки – це як знахарство в медицині. Відомий німецький педагог А. Дістервег визначив «... без прагнення до наукової роботи педагог... неминуче попадає під владу трьох педагогічних демонів: механічності, рутинності, банальності» [1].

На сучасному етапі методичну службу слід розглядати як маркетингову сферу освітніх послуг, основна діяльність якої спрямована на задоволення потреб у товарах (інтелектуальна (видавнича) продукція) і послуга (науково-методичне забезпечення дослідницької діяльності педагогів [3].

Технологія педагогічного іміджменту, акмеологія техніки навчання дорослих повинні ґрунтуватися на засадах нового управління етики і включати такі напрямки діяльності:

- реалізація рівнево-кваліфікаційного, вікового підходів до навчання педагогів;
- індивідуальний підхід як створення педагогічного менеджменту щодо створення педагогічного продукту [5].

Одним з пріоритетних напрямків в організації роботи є створення індивідуальних технологій самореалізації особистості викладача, технології

творчого навчання і збагачення суб'єктного досвіду педагога, технології створення позитивного «Я – концепція» викладання, механізм творчого пошуку, який допоможе педагогу духовно відбутися в освітянському просторі.

Як показує досвід роботи багатьох педагогічних навчальних закладів I-II рівнів акредитації педагогічна творчість інноваційного рівня можлива за наявності системи в роботі викладача, розуміння закономірностей її розвитку. Потрібно на кожному з управлінських рівнів зняти зайві обмеження, щоб навчальні заклади розпочали втілювати інновації, в процесі яких набуватиметься досвід творчої, пошукової діяльності. Однак запровадження інновацій потребує усвідомлення змін як на рівні викладача, так і на рівні адміністрації. В основі діяльності повинні бути ідеї співробітництва, взаємодовіри, співтворчості, загальна гуманітарна культура.

Розбудова системи науково-методичної роботи як системи підтримки педагогічних інновацій в Україні, має стати складовою модернізації структури та змісту освіти.

Відбувається активний пошук інноваційних методів навчання та виховання, що об'єднані метою – змінити позицію педагога, покращити якість освітніх послуг, підняти конкурентоспроможність навчального закладу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Архипова С.П. Розвиток педагогічної творчості викладачів вищих навчальних закладів. / С.П. Архипова // Нові педагогічні технології навчання. – Київ, 2001. – Вип. 31.– С.19-23.
2. Вітченко А. О. Теоретико-технологічні засади методичної роботи у вищому навчальному закладі / А. О. Вітченко // Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки. – 2011. – Вип. 60. – С. 33-36.
3. Данилова Г.С. Педагогічний професіоналізм у контексті акмеології / Г.С. Данилова // Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія і практика: зб. наук. праць. – К.: КМПУ ім. Б.Д. Грінченка, 2006. – №5. – С. 74-80.
4. Карамушка Л.М. Мотивація діяльності працівників освітніх організацій як чинник успішності управління / Л.М. Карамушка // Психологія освітнього менеджменту: навч. посіб. – К.: Либідь, 2004. – С.215-227.
5. Мармаза О.І. Проектний підхід до управління навчальним закладом / О.І. Мармаза // Х.: Основа, 2003. – 80с.

6. Пономарьова Г.Ф. Нові педагогічні технології / Г.Ф. Пономарьова, О.О. Бабакіна, С.Б. Беляєв. – Х., 2013. – 282 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ЯК СКЛАДОВА ЯКОСТІ ОСВІТИ У КОЛЕДЖІ НФаУ

О.В. Строна

Коледж Національного фармацевтичного університету

На сучасному етапі розвитку суспільства наявна необхідність професійної підготовки не просто високоосвіченого спеціаліста, а фахівця з нестандартним творчим мисленням.

Освітня діяльність в Коледжі Національного фармацевтичного університету спрямована на створення умов для особистого розвитку, творчої та інтелектуальної діяльності людини, можливостей для молоді у здобутті якісної освіти; формування національних та загальнолюдських цінностей, гармонійно розвиненої особистості, професійно-компетентних і конкурентоспроможних фахівців для потреб фармацевтичної галузі; розроблення та впровадження освітніх інноваційних та інформаційних технологій, на розвиток неперервної освіти впродовж життя, втілення української освіти в європейський і світовий простір.

Освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться в Коледжі через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, що навчаються.

Високий рівень підготовки фахівців забезпечується завдяки вдосконаленню навчальних планів і програм навчальних дисциплін, оновленню навчально-методичного забезпечення (розробці та виданню підручників і навчальних посібників тощо), компетентному використанню сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, спрямованості на індивідуалізацію навчання та розвиток творчої активності студентів, упровадженню елементів дистанційного навчання.

Успіх професійної підготовки фахівців залежить від багатьох факторів, одним з яких є самостійна робота студентів.

Метою публікації є висвітлення досвіду організації самостійної роботи студентів заочної форми навчання як складової якості освіти у Коледжі НФаУ.

У процесі впровадження модульної системи навчання, значна частина навчального матеріалу виноситься на самостійне опрацювання студентами. Розширюється застосування інтерактивних форм роботи студента під керівництвом викладача.

Слід зауважити, що саме андрагогічний підхід дозволяє виокремити ті методи освіти студентів заочної форми навчання, які найбільшою мірою підвищують мотивацію навчання, забезпечують проблемно-рефлексивний підхід, сприяють розвитку професійної компетентності, подоланню негативних тенденцій освіти. Отже, якість професійної підготовки знаходиться у прямій залежності від рівня впровадження андрагогічного підходу на заочному відділенні.

Різні аспекти самостійної роботи під час навчання досліджені у наукових працях В. Андрущенка, М. Асаналієва, В. Євдокимова, К. Бабенко, Р. Гуревича, І. Лернера, П. Подкасістого, Є. Полата, С. Самігіна, М. Сметанського та ін. Науковці стверджують, що самостійна робота дозволяє успішно зміцнювати знання, ефективно підвищувати освітній рівень суб'єкта навчання, розвивати пізнавальні здібності.

При плануванні самостійної роботи студентів заочної форми навчання необхідно забезпечити наступне: реалізацію єдиного підходу викладачів до організації самостійної та індивідуальної роботи студентів; стимулювання систематичної самостійної роботи упродовж всього періоду навчання; розвиток умінь і навичок самостійної навчальної, практичної, дослідної роботи, оновлення, поглиблення професійних знань, якостей, рефлексивної культури; забезпечення можливостей вибору індивідуальної освітньої траєкторії кожним студентом з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей та рівня підготовки; створення необхідних умов для творчого розвитку і саморозвитку особистості студента, задоволення освітніх потреб і запитів майбутніх фахівців.

Організація самостійної роботи студентів підпорядковується певним вимогам: розвиток мотиваційної установки у студентів, систематичність і безперервність, послідовність у роботі, правильне планування самостійної

роботи, використання відповідних методів, способів і прийомів роботи, керівництво з боку викладачів.

Така організація зумовлена зміною парадигми сучасної освіти та наявністю протиріччя: між стрімким темпом росту знань у сучасному світі та обмеженими можливостями їх засвоєння в період навчання. Саме це змушує суспільство переходити від традиційної моделі «освіти на все життя» до інноваційної моделі безперервної освіти впродовж життя.

Відповідно, викладачі у світлі нової освітньої парадигми повинні в першу чергу формувати у студентів уміння вчитися, потребу в самоосвіті, самовдосконаленні. Мета нової моделі навчання полягає не стільки у підвищенні якості викладання, скільки у підвищенні якості навчання.

Організація освітнього процесу на заочному відділенні має певні особливості. На кожному курсі проводяться дві сесії. Загальна тривалість сесії на 1-му та 2-му курсах – 30 днів, а на старших – 40 днів.

Таким чином, основне завдання полягає в оптимізації навчального навантаження під час сесій через ефективну організацію самостійної роботи та її якісне навчально-методичне забезпечення.

Час, відведений для самостійної роботи студентів заочного відділення, регламентується робочим навчальним планом і становить 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

Специфіка навчання на заочному відділенні полягає в тому, що самостійна робота студента відіграє найважливішу роль в освітньому процесі, тому, завданням викладачів є розробка та удосконалення заходів щодо організації індивідуальної консультативної роботи, формування електронної бази методичного забезпечення, оновлення контрольних завдань та вказівок щодо написання письмових робіт, формування електронних навчально-методичних комплексів дисциплін.

Електронна база даних, яка зосередила в собі інформаційно-методичне забезпечення освітнього процесу, постійно оновлюється та стає більш інформативною. В той же час, здійснюється постійний моніторинг якості наявного навчально-методичного забезпечення з боку керівництва коледжу.

Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручниками, навчальними та методичними посібниками, інструктивними матеріалами з кожної дисципліни, методичними рекомендаціями,

практикумами, зошитами для позааудиторної самостійної роботи, конспектами лекцій, відповідною науковою та фаховою монографічною та періодичною літературою. Методичні та інструктивні матеріали для самостійної роботи студента передбачають можливість проведення ним самоконтролю за рівнем розуміння і засвоєння навчального матеріалу.

При організації самостійної роботи студентів з використанням складного обладнання чи устаткування, складних систем доступу до інформації (наприклад, комп'ютерних баз даних) передбачено можливість отримання необхідної консультації або допомоги з боку фахівця (тьютора) з елементами дистанційного навчання. Слід зазначити, що саме очно-дистанційна форма навчання дозволяє вирішити протиріччя між обсягом (змістом) навчального матеріалу та лімітом навчального часу.

Нами враховується те, що освітній процес не може здійснюватися без ефективного зворотного зв'язку, який реалізується через контроль за його результатами. Якість контролю знань студентів і його достовірність дуже важливі для прийняття правильних рішень щодо вдосконалення освітнього процесу та організації самостійної роботи студентів.

Навчальний матеріал для самостійного засвоєння студентом виноситься на підсумковий контроль поряд з матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Відомо, що провідними мотивами навчально-пізнавальної діяльності є пізнавальний (інтерес до знань) і професійний (бажання досконало опанувати майбутню спеціальність).

Тому основним завданням викладача стає не репродуктивне викладання набору готових знань, а організація активної самостійної роботи студентів.

Для забезпечення індивідуалізації та інтенсифікації освітнього процесу викладачі застосовують різноманітні методи та технології самостійної роботи студентів, а саме: проблемно-пошукові, проектні, колективної розумової діяльності, інформаційно-комунікаційних технологій тощо [2, с. 132].

Отже, управління самостійною роботою є однією з основних складових навчання, від якої залежить якість освіти в цілому та рівень кваліфікації майбутніх фахівців.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стрілець С. І. Самостійна робота студентів як реалізація інноваційних процесів у системі освіти України / С. І. Стрілець // Трудова підготовка в сучасній школі. – 2012. – № 12. – С. 38-41.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 351 с.
3. Паршакова О. Проблеми організації та контролю самостійної роботи студентів у світлі Болонського освітнього процесу / Олена Паршакова // Вища освіта України. – 2010. – № 2. – С. 36–43.
4. Бойко А. М. Інтернаціоналізація освіти: тьюторство, педагогічний супровід самостійної роботи студентів / А. М. Бойко // Європейський вектор української освіти : зб. наук. праць / Полт. обл. рада, Упр-ня освіти і науки Полт. обл. держ. адміністрації, Полт. держ. пед. ун-т імені В.Г. Короленка, Полт. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти імені М.В. Остроградського. – Полтава, 2008. – С. 71–77.

НАВЧАЛЬНО - МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФАРМАКОГНОЗІЯ» ЯК СКЛАДОВА ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ

В.М. Тюкіна , В.В. Берестова

Коледж Національного фармацевтичного університету

В сучасній освіті педагог веде постійний пошук нових форм та методів активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, формування їх особистісно-професійних якостей.

Процес забезпечення якісної освіти вимагає від педагога постійної модернізації змісту навчання відповідно до вимог ринку праці, економічних умов, сучасних науково-технічних досягнень. Сучасна освіта потребує різних підходів, які полягають у створенні умов для розвитку творчої особистості, здатної до ефективної самореалізації, творчої праці, навчання протягом життя і збереженню та примноженню національних цінностей.

Метою публікації є висвітлення досвіду навчально-методичного забезпечення дисципліни «Фармакогнозія» як складової якості підготовки майбутніх фармацевтів у Коледжі НФаУ.

Фармакогнозія – одна з практично-професійних навчальних дисциплін у підготовці молодших спеціалістів в області фармації. Її вивчення забезпечує майбутньому фахівцю знання про лікарські рослини, рослинну сировину та продукти рослинного, рідше-тваринного, походження. Це, в свою чергу, сприяє формуванню необхідного світогляду щодо раціонального використання природних рослинних ресурсів, їх охорони та відтворення.

Для покращення засвоєння матеріалу з фармакогнозії та ефективної результативної роботи, викладачами були розроблені й активно використовуються на заняттях наочні посібники: гербарії лікарських рослин, різноманітні колекції зразків лікарської рослинної сировини, рослинних препаратів, ефірних олій, жирних олій, які максимально наближають студентів до сприйняття лікарських рослин в природних умовах.

На практичних заняттях з фармакогнозії студенти працюють з конкретною лікарською рослинною сировиною, а не їх зображенням на плакатах. Для вивчення зовнішніх морфологічних ознак ЛРС їм пропонуються різноманітні способи : візуальний, тактильний, нюховий, для деяких-смаковий. З метою формування вмінь діяти у нестандартних умовах, викладачі дають можливість студенту використовувати для діагностики ЛРС найбільш розвинені здібності.

Вивчення анатомічної будови ЛРС пов'язане з використанням мікроскопу, надає можливість набувати навичок діагностики рослинної сировини за внутрішніми анатомічними ознаками: будовою кристалів оксалату кальцію, крохмальних зерен, наявності слизу, будови волосків, ефірно-олійних залозок. При поєднанні теоретичного матеріалу з практичними навичками діагностики рослин значно посилюється зацікавленість лікарськими рослинами. Після таких занять, лікувальні можливості рослин, у поєднанні з візуальною інформацією, носять для студентів вже не абстрактну, а конкретну інформацію. Значно покращується засвоєння матеріалу з дисципліни, коли наприкінці проходження певної теми, на практичних заняттях проводиться підсумкова дидактична гра або мозковий штурм, які охоплюють основні питання з теми та активізують їх пізнавальну діяльність.

Експериментально встановлено, що під час дидактичної гри у студентів активізується мислення і ступінь засвоєння навчального матеріалу становить близько 90%. Навчальна діяльність набуває риси цікавості і захоплення, що стимулює зацікавленість в кінцевому результаті.

Застосовують метод вирішення проблемних ситуацій (метод кейс – study), який полягає у використанні конкретних випадків, безпосередньо пов'язаних з їх професійною діяльністю та використанням отриманих знань з фармакогнозії на робочих місцях (наприклад, в аптеці).

Для його реалізації складені ситуаційні завдання, які супроводжуються мультимедійними презентаціями, де звучить проблема і візуально показані дії фармацевта для її вирішення. Правильність дій, студенти оцінюють самостійно, після чого викладач корегує їх відповіді та направляє у правильне русло. Цінність кейс-методу полягає в тому, що він одночасно відображає не тільки практичну проблему, а й актуалізує певний комплекс знань, які необхідні для вирішення цієї проблеми, а також вдало поєднує навчальну, аналітичну і виховну діяльність, що безумовно є ефективним в реалізації сучасних завдань системи освіти. Використання різних інтерактивних методів можливе завдяки якісному навчально-методичному забезпеченню дисципліни.

Відомо, що сучасна освіта не можлива без інформаційних технологій, тому лекційні заняття з фармакогнозії забезпечені мультимедійним супроводом: презентації, відеоролики про рослинний світ тощо.

Це значно оптимізує процес навчання, спонукає студента мислити логічно, перспективно, об'ємно.

Інформаційно-комунікаційні технології використовуються не тільки для викладання теоретичного матеріалу, а й на практичних заняттях при вивченні та закріпленні матеріалу, для контролю знань, навичок, вмінь. Використання інформаційних технологій значно активізують пізнавальну активність майбутніх фармацевтів, підвищують якість знань та заставляють логічно мислити, використовуючи навчальний матеріал.

Слід зазначити, що формування фахових компетентностей майбутніх фармацевтів відбувається через упровадження інтерактивного навчання. Інтерактивне навчання – це діалогове навчання, під час якого відбувається взаємодія учасників освітнього процесу з метою взаєморозуміння, спільного розв'язання навчальних завдань, розвитку особистісних якостей студента. Під час такого навчання взаємодія між студентом та викладачем має суб'єкт-

суб'єктний характер, при цьому викладач лише керує розумовою діяльністю студентів, спрямовує її та допомагає дійти певних висновків. Одним із інтерактивних методів, який використовується при вивченні нових та закріпленні вивчених тем дисципліни фармакогнозія є метод обміну інформацією. Студенти отримують завдання по пошуку і підбору наукової літератури з певної теми. Вони обмірковують план вивчення свого конкретного питання, готують свій виступ, використовуючи при цьому Інтернет, підручники, посібники. Завданням викладача є якісна організація обміну знаннями, які студенти здобули при роботі з науковою літературою та інтернетом, відфільтрування нової, актуальної, істотної інформації, необхідної для подальшого професійного розвитку особистості.

При вивченні дисципліни значна увага приділяється навчально-методичному забезпеченню самостійної роботи студентів. Завдання самостійної роботи надаються у робочих журналах, які потім перевіряються викладачем. Для активізації самостійної роботи студентів викладачами коледжу розроблені початкові посібники: «Посібник для практичних занять з фармакогнозії», «Фармакогнозія у таблицях», «Перелік лікарських рослинних препаратів, зареєстрованих в Україні», «Атлас лікарських препаратів рослинного походження».

Позааудиторна робота формує у студентів потребу у постійному поповненню знань, активізує індивідуальні творчі здібності, пожвавлює зацікавленість студентів до вивчення програмного матеріалу.

Педагогічний професіоналізм викладачів циклової комісії складається не тільки з професійної майстерності, а і забезпечує педагогічний вплив та співтворчість зі студентами. Результатами такої взаємодії є творча пошукова гурткова робота, участь у студентських науково-практичних конференціях, конкурсах фахової майстерності. Теми гурткової роботи, які студенти обирають самостійно, стимулюють пошукову діяльність, активізують зацікавленість до більш поглибленого пізнання рослинного світу. Кращі дослідницькі роботи гуртківці представляють на студентських науково-практичних конференціях. Гурткова робота дає відчутний ефект у питаннях підготовки спеціалістів сучасного рівня і розглядається як важливий елемент технології «активного навчання».

Важливе місце у формуванні майбутнього спеціаліста набуває фармакогностична практика, перевага якої полягає в тому, що вона відкриває

широкі можливості вивчення рослин в їх природному оточенні, бо проходить безпосередньо на базах ботанічних садів Харківського національного університету ім.В.Н.Каразіна, фармакопейних ділянках Національного фармацевтичного університету.

Студенти на практиці не пасивні спостерігачі, а активні учасники. Вони готують гербарії лікарських рослин, проводять заготівлю лікарської рослинної сировини з урахуванням природоохоронних заходів, вивчають асортимент лікарських рослин, що культивуються та основні агротехнічні умови їх вирощування. При вивченні рослин в природних умовах на базах практики студентам подається інформація не тільки про ботанічні особливості кожної рослини, але і про основні біологічно-активні сполуки, їх лікувальні властивості, що дійшли до нас з давніх часів та про сучасні препарати на основі рослинної сировини. Це максимально наближає студентів до їх практичної діяльності в аптечній мережі у подальшому.

Таким чином, практична підготовка спеціалістів фармації по фармакогнозії має велике значення у формуванні фахових компетентностей майбутнього спеціаліста і педагогічний досвід викладачів коледжу направлений саме на володіння мистецтвом спілкування зі студентами, вміння керувати їх увагою, здатність зацікавити дисципліною та довести важливість отриманих знань для їх професійної діяльності.

ІНТЕГРОВАНІ ЗАНЯТТЯ ЯК ВИД НЕСТАНДАРТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ФОРМИ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

О. В. Халіман

Коледж Національного фармацевтичного університету

Пошук шляхів активізації пізнавальних процесів студентів на заняттях та при підготовці до них зумовлює застосування численних традиційних та нових форм, що сприяють урізноманітненню діяльності й відповідно викликають інтерес до неї.

У курсі української літератури з огляду на обмеженість навчального часу на вивчення творчості окремих письменників найбільш доречною є організація

інтегрованих занять — занять, спрямованих на розкриття цілісної сутності теми засобами різних видів діяльності. Така форма проведення дає змогу поєднувати подання теоретичного матеріалу, аналіз літературних творів та елементи творчої діяльності студентів, що значно урізноманітнює діяльність за заняттях і забезпечує формування зацікавленості навчальним матеріалом. Питання інтеграції різних видів діяльності, об'єднаних однією метою, не нове в науково-методичних дослідженнях. Воно знайшло своє відображення ще в працях К. Ушинського та В. Сухомлинського, а в сучасних дослідженнях торкається й викладання філологічних дисциплін зокрема (О. Беляєв [1], Т. Донченко, М. Пентилюк, С. Караман [2], П. Кордун, Л. Мірошніченко).

Для проведення відкритого заняття з української літератури «Євген Плужник — один з провідних поетів «розстріляного відродження»» було обрано такий тип аудиторної діяльності, що інтегрує декілька методів навчання: пояснювально-ілюстративні (лекція), репродуктивні (бесіда), проблемного викладу (коментоване читання, візуалізація), творчі.

Вивчення названої вище теми в курсі української літератури є актуальним на сьогодні. Засвоєння літератури розстріляного відродження дає змогу студентам поглибити знання з історії своєї Батьківщини, що є, безумовно, цінним на етапі становлення юної особистості. Талановита постать Євгена Плужника найбільше проявилася в поетичному жанрі медитації — ліричній поезії, у якій автор розмірковує над проблемами онтологічного, екзистенціального спрямування, здебільшого схилиючись до філософських узагальнень. Художньою настановою медитації постає аналіз душі, внутрішнього світу людини в співвідношенні з довкіллям. Засвоєння такої поезії дає змогу підліткам краще осягнути світ і себе в ньому, замислитися над актуальними питаннями сьогодення. Робота над текстами забезпечує розвиток навичок логічного та творчого мислення, комунікативним умінь, що є цінним у подальшому професійному становленні особистості.

Зупинимось на окремих використаних формах діяльності, що будуть доречними для інтеграції на інших заняттях з літератури:

— для актуалізації опорних знань було застосовано вправу «Вірю — не вірю» (студентам необхідно довести правильність чи спростувати запропоновані тези з теми «Розстріляне відродження», що стосуються вивченого раніше матеріалу); окрім актуалізації знань, завдання допомагає формувати вміння

аргументувати правильність чи заперечувати думку, розвиваючи відповідні мовленнєві навички;

— починаючи з міні-лекції викладача й упродовж усього заняття студенти працювали над створенням асоціативної схеми «Портрет творчої особистості Є. Плужника», яку наповнювали поняттями-асоціаціями, що характеризують творчість та особистість митця; завдання забезпечує концентрацію уваги, розвиває вміння узагальнювати та із загального виділяти окреме;

— при обмеженому часі для вивчення творчості окремого письменника доречно застосовувати випереджувальне домашнє завдання (аналіз поезій «Для вас, історики майбутні...», «Вчись у природи творчого спокою...», «Ніч... а човен – як срібний птах!..», «Річний пісок...»); завдання дає змогу студентам спрогнозувати особливості творчості письменника та фрагменти його життя з огляду на своєрідність прочитаних та проаналізованих віршів в контексті відповідної епохи;

— для створення цілісного уявлення про творчість Є. Плужника було продовжено подальше знайомство з поетичним доробком автора; вважаємо за доречне комбінувати різні форми сприйняття поезії (аудіозаписи, читання мовчки, читання вголос), що дасть змогу розвивати вміння по-різному сприймати новий матеріал; коментуючи поезії, доречно застосовувати як індивідуальну, так і парну чи групову діяльність студентів, при цьому порівняння думок і вражень від віршів розвиває вміння зіставляти поняття, працювати в команді, сприймати та коментувати думки інших;

— на занятті було прослухано та прокоментовано пісні, написані на слова досліджуваного автора; завдання дає змогу поєднувати сприйняття різних видів мистецтва, висловлювати думку про доречність такого поєднання, про власні смаки та вподобання;

— підібрані викладачем рядки поезії Є. Плужника було використано як теми для написання міні-твору; викладач має змогу індивідуально підібрати теми для творчої роботи студентів; виконання завдання розвиває образне мислення та уяву, шліфує мовну грамотність;

— для підбиття підсумків заняття було використано вправу «Займіть позицію» (Чи може поет бути вільним від свого часу? Чи зобов'язаний поет відгукуватися на злободенні проблеми свого часу? Чи може поет вплинути на суспільство, владу?); завдання дає змогу розвивати вміння відстоювати власну позицію, аргументувати її правильність.

Досвід проведення інтегрованих занять дає змогу говорити про їхню ефективність. Вони вносять новизну та оригінальність в освітній процес. Така організація навчання урізноманітнює діяльність, сприяє підвищенню активності студентів, дає змогу залучити всіх присутніх до процесу пізнання. Зміна видів роботи попереджає стомлюваність, перевтому студентів. У процесі діяльності створюються сприятливі умови для співпраці як студентів з викладачем, так і між собою. Різноманітність завдань дають можливість викладачу визначити рівень знань та індивідуальні можливості кожного студента. Інтегровані заняття не лише покращують процес засвоєння знань, а й сприяють розвитку мовлення, формуванню вмінь порівнювати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки та ін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біляєв О. Інтегровані уроки рідної мови // Дивослово. — 2003. — №5. — С. 36–40.
2. Караман С. Інтегроване навчання // Українська література в загальноосвітній школі. — 2005. — №1. — С. 46–51.
3. Новітні технології навчання : науково-методичний збірник / науково-методичний центр вищої освіти. — К. : НМЦво, 2003. — 248 с.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФІЗИЧНИХ РЕАБІЛОЛОГІВ

Чернієнко О.А.

Рівненський державний базовий медичний коледж

Анотація. В Україні набув актуальності розвиток підготовки фізичних реабілітологів. Недосконалість систем освіти і охорони здоров'я та недостатня дослідженість проблеми вимагають теоретичного осмислення важливих питань професійної підготовки фахівців оздоровчо-реабілітаційної сфери, експериментальної апробації нових технологій і підходів продуктивної і результативної реабілітаційної освіти.

Ключові слова: фахівці, освіта, фізичні реабілітологи, професійна підготовка.

Вступ. В нашій країні система охорони здоров'я за структурою, організаційними формами, принципами своєї діяльності не пристосована до піклування про розвиток здорового способу життя населення, відновлення фізичних, психічних, душевних кондицій потерпілих від військових дій Російської федерації, виробничих аварій, дорожньо-транспортних пригод тощо. Відповідно і мало звертається уваги на професійну підготовку фахівців реабілітаційного профілю.

Актуальність, недостатня дослідженість і безумовна практична значущість цієї проблеми послужили спонукальними мотивами для теоретичного осмислення важливих питань професійної підготовки фахівців оздоровчо-реабілітаційної сфери, розробки і експериментальної апробації нових технологій і підходів продуктивної і результативної реабілітаційної освіти. До сьогоднішнього дня в нашій країні поки що не функціонує могутня мережа реабілітаційних установ, а наявні центри, відділення і кабінети реабілітації, мають різну відомчу приналежність і тому роз'єднані. Дуже важливою проблемою є визначення актуальності підготовки фахівців з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах України.

Робота виконана за планом Рівненського базового медичного коледжу.

Формулювання цілей статті.

Мета цієї статті-показати актуальність теоретичної розробки і практичної перевірки результатів теоретичного аналізу проблеми підготовки фахівців-реабілітологів в системі освіти України.

Результати досліджень.

Педагогічна антропологія, основи якої заклав К.Ушинський, виявляється надзвичайно запитаною в умовах глобалізації і формування «суспільства знань», яке настійно і владно вимагає зміни парадигм у сфері освіти і науки. Зміст освіти, його якість, ціннісні і культурологічні основи і орієнтири повинні цілком враховувати інтереси тієї чи іншої країни, яка вступила на шлях інтеграції, крім того неодмінно слід брати до уваги насущні потреби регіону, а також інтереси працедавця і самого трудівника.

В 21-м столітті загальна комп'ютеризація і інтенсивне вдосконалення інтернет-комунікацій привели до змін, що справді революцінізували життя сучасного Homo sapiens. В таких умовах відбувається посилення

інформаційного навантаженн на кожного індивіда, виникає небезпека попадання в «полон» малорухливого способу життя, що неминуче може призвести до гіпокінезії і де тренованості. Сучасна людина виявляється «обплутаною» численними чинниками ризику, від яких рукою подати до всіляких хвороб і передчасної смерті. Сучасні дослідники стверджують, що успішним і гармонійним життя людини може бути тільки у разі природного злиття і взаємодії трьох складових: здоров'я, духовності і інтелекту. Як тільки випадає хоч яка-небудь з цих складових, починаються процеси деградації і невблаганного старіння.

Ефективність профілактики багато в чому обумовлена ставленням людини до свого здоров'я. Щоб змінити поведінкові звички, потрібна сильна мотивація. Для цього необхідна просвіта населення, що створює потребу в здоровому способі життя.

Ми глибоко переконані в тому, що кожний фахівець в галузі фізичної реабілітації повинен добре володіти теорією і практикою валеології – науки про шляхи досягнення індивідом оптимального рівня здоров'я, а також мати професійну компетентність в справі використання традиційних та інноваційних методик оздоровлення (масаж, кисневі процедури, використання мінеральних і термальних вод, сонячної енергії, лікувальних грязей, музики, аптечних п'явок, продуктів бджільництва, бібліотерапії, медитативної техніки, різних рослинних, мінеральних і мікроелементних добавок і коктейлів, а також адаптогенів антиоксидантів, здорове харчування і регулярні фізичні навантаження).

Слід брати до уваги той факт, що в більшості країн сучасного світу спостерігається зростання інвалідності людей, пов'язане з ускладненням процесів виробництва, збільшенням процесів виробництва, збільшенням транспортних потоків, виникненням озброєних конфліктів, погіршенням якості навколишнього середовища і великою кількістю стресогенних чинників.

Тому виникає нагальна необхідність у професійній підготовці фахівців, призначених не тільки вирішувати питання відновно-реабілітаційного порядку, але й добиватися того, щоб здоровий стиль життя став необхідним, особливо представників підростаючих поколінь. У професійній підготовці фізичних реабілітологів в центр уваги повинні бути поставлені:

- вчення про здоров'я, адаптаційні реакції і резистентність організму;

- розробка нової методології фізичної реабілітації, що визначає тісний взаємозв'язок і взаємодію її теоретичних положень з їх практичною реалізацією в умовах спеціального психомоторного тренінгу;
- вдосконалення навиків лікувального комплексного психофізичного тренування;
- формування знань про сучасні методи до нозологічної діагностики в практиці масових обстежень населення;
- комп'ютерне моделювання тестових програм оцінки рівня здоров'я, фізичної підготовленості реабілітантів.

Підготовка фахівців з фізичної реабілітації є досить складною, високовитратною, проте досить перспективною справою, оскільки (як показують дані американських фахівців) один долар, вкладений у відновлення здоров'я потерпілої людини, повертається десятиразовим прибутком.

Шляхи підвищення ефективності професійної підготовки фахівців, трудова діяльність яких пов'язана з такою базисною цінністю, як здоров'я, шукають у всіх цивілізованих країнах. В Україні проблеми якісного і результативного навчання плідно розробляються на базі вживання новітніх досягнень філософії освіти, психофізіології, інформатики, а також теорії управління пізнавальною діяльністю людини. Зберігаються також певні суперечності між необхідністю диверсифікації освіти і одноманітністю змісту і відносною мізерністю навчальних технологій. Не зжитий поки домінуючий пояснювально-ілюстративний характер викладання, а діяльнісний характер навчання, що довів свою надзвичайну цінність, все ще не став загально визнаним в стінах вищих навчальних закладів більшості регіонів.

Розробка і активне упровадження в практику вищої школи новітніх ефективних педагогічних технологій є одним з найважливіших пріоритетів рішення позначених проблем (відносно професійної підготовки фізичних реабілітологів). Перехід вищих навчальних закладів від авторитарної педагогіки до педагогіки співпраці передбачає адекватне і послідовне упровадження особистісно-орієнтованих технологій освіти і виховання, а також перевід навчання на суб'єктивні підстави з домінуючою установкою на всебічне самоудосконалення особистості самих студентів.

Зараз виникла нагальна потреба в дослідженні, яке б дало наукові, теоретичнообгрунтовані і практично апробовані рекомендації, орієнтовані на

працівників сфери медиків, фізичних реабілітологів, студентів, магістрантів, викладачів, а також всіх тих осіб, яким не байдуже власне здоров'я.

Дуже важливе завдання-розробка стратегії і тактики розпізнавання відхилень в стані здоров'я індивіда на тій стадії, коли важко визначити певну симптоматику і чітко виставити обгрунтований діагноз хворобливого стану (донозологічна діагностика у фазі передхвороби). Велике значення має вчення про здоров'я суспільства. Професія фізичного реабітолога відноситься до інноваційних і тому у підготовці фахівців з фізичної реабілітації слід застосовувати найбільш прогресивні навчальні технології та підходи.

Висновки.

Треба визначити основний механізм педагогічної діагностики сформованості спеціальних знань, умінь та навиків, визначити показники формування різних рівнів компетентності та професіоналізму студентів-реабітологів в системі вищої освіти.

Таким чином, можна констатувати, що проблема підготовки фахівців фізичної реабілітації є важливою не тільки з вузько медичної точки зору. Ми вважаємо, що значно більше невирішених питань і нерозв'язаних проблем лежить у педагогічній площині процесу підготовки фахівців цього профілю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вовканич А.С. Підготовка фахівців з фізичної реабілітації у контексті розвитку освіти у галузі фізичного виховання і спорту / Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні : збірник наукових праць, випуск VII, Рівне-2010- С.34-37.

2. Дьяченко Т.В., Подройко А.В. Применение методов активного обучения при подготовке специалистов по физической реабилитации // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наук.монографія за ред.. проф.. Єрмакова С.С.- Харків: ХДАДМ (ХХІІІ), 2004. - №16. С. 54-57.

3. Кукса В.О. Професійна підготовка фахівців з фізичної реабілітації у ВНЗ / Автореф. дис. канд. пед.. наук. – К., 2002 – 20 с.

4. Пересадин Н. А. Реабилитология. Стратегия и тактика эффективного восстановления здоров'я. Монография. – Луганськ: Знание, 2004. – 480 с.

5. Физическая реабилитация. Учебник для академий и институтов физической культуры / Под общей ред. проф. С.Н. Попова. – Ростов н/д: изд-во «Феникс», 1999-608 с.

ПОШУКОВО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Шабасва Ю.В.

Коледж Національного фармацевтичного університету

Важливою складовою частиною сучасних освітніх технологій, на яких ґрунтується реформа вищої школи, є компетентнісний підхід в організації освітнього процесу [1]. Компетентнісно-орієнтований підхід спрямований на підготовку спеціалістів, здатних аналізувати інформацію, самостійно приймати рішення і професійно діяти [2].

Головною метою підготовки спеціаліста є створення в ході навчання міцної бази фундаментальних знань, формування професійних навичок та умінь.

Відомо, що теоретичною базою фармацевтичної освіти є хімічні дисципліни, на вивчення яких припадає значний обсяг часу навчання. Засвоєння студентами взаємозв'язку між хімічним процесом і фізичним явищем, що його супроводжує; встановлення закономірностей між хімічним складом, будовою речовин та їх властивостями – підґрунтя для осмисленого сприйняття профільних дисциплін, таких як фармацевтична хімія, технологія ліків, фармакологія та фармакогнозія.

У компетентнісно-орієнтованому підході важливу роль відіграє технологія навчання, переважно активні та інтерактивні методи [3]. Саме тому якісно організована пошуково-експериментальна робота студентів є важливою частиною освітнього процесу, запорукою якості підготовки фахівця [4].

Окреслимо деякі завдання пошуково-експериментальної роботи при вивченні хімічних дисциплін:

- підвищення у студентів інтересу до вивчення неорганічної та органічної хімії;

- здійснення самостійного пошуку шляхів та варіантів розв'язання поставленої задачі;
- формування навичок пошуку необхідної інформації за допомогою друкованих та Інтернет ресурсів;
- уміння працювати в команді, формування думки та ставлення;
- ефективного засвоєння навчального матеріалу;
- отримання задоволення від здійснення пошуково-експериментальної роботи та досягнення позитивного результату своєї роботи;
- виходу на рівень осмисленої компетентності.

Отже, виконання перелічених завдань пошуково-експериментальної роботи сприяє формуванню у майбутніх фахівців як загально-професійних, так і спеціально-професійних компетенцій.

Розглянемо один з прикладів організації пошуково-експериментальної роботи студентів Коледжу НФаУ.

На лекції з неорганічної хімії за темою «Елементи VII-A групи (галогени)» студентам пропонується пояснити причину відмінності кольору розчину кристалічного йоду в різних органічних розчинниках (етиловому спирті, хлороформі та бензолі). При формулюванні відповіді, учні мають застосовувати знання, отримані при вивченні таких тем як: «Будова атома», «Типи зв'язку», «Розчини». Якщо відповідь не знайдена протягом лекції, студенти отримують завдання знайти необхідну інформацію за допомогою друкованих та Інтернет ресурсів, оскільки підручник, за яким відбувається навчання, не містить прямої відповіді на дане питання.

Знайти вірну відповідь можуть усі бажаючі, але для учасників гуртка, цей пошук має бути обов'язковим.

Знайдена інформація обговорюється на засіданні гуртка. Студенти з'ясовують, що відмінність кольору розчинів йоду в різних органічних розчинниках пояснюється природою зв'язку між атомами розчинника і розчиненої речовини та електронною будовою атома Йоду.

Підтвердження правильності теоретичних висновків здійснюється за допомогою експерименту, який проводиться після закінчення пошуку і формулювання відповіді на поставлене питання.

На лабораторній роботі за темою «Елементи VII-A групи (галогени)» студенти-гуртківці доповідають своїм одногрупникам про результати своєї

роботи, демонструють розчини йоду в бензолі, етиловому спирті та хлороформі, які мають різне забарвлення та дають обґрунтоване пояснення даному явищу.

Завдяки пошуковій роботі, у студентів формується усвідомлення взаємозв'язку між різними темами неорганічної хімії, усвідомлення зв'язку між органічною та неорганічною хімією. Виконання експериментальної роботи урізноманітнює та поживляє навчання, сприяє самостійному досягненню правильних висновків, а, отже, і підвищенню самооцінки.

Результати пошукової роботи, проведеної студентами, продемонстрували зв'язок не тільки між темами «Будова атома», «Типи зв'язку», «Розчини», «Елементи VII-A групи (галогени)», а ще й темою «Комплексні сполуки».

Таким чином, пошуково-експериментальної робота в повній мірі сприяла покращенню засвоєння знань з неорганічної та органічної хімії, формуванню здатності використовувати теоретичні знання й практичні навички для оволодіння основами теорії і методів хімічних досліджень та здатності використовувати інформаційні технології для вирішення експериментальних і практичних завдань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти. Стратегія реформування освіти в Україні // Рекомендації з освітньої політики. К.: «К.І.С.», - 2011.– с.13-39.

2. Компетентнісний підхід до оцінювання рівнів досягнень учнів /Пометун О.І. // Презентація на нараді центру тестових технологій. – 2008. – 10 с.

3. Интерактивная форма обучения – средство повышения уровня профессиональной подготовки студентов /М.В. Фурс // Вестник высшей школы. – 2011. – № 10. – с. 29-33.

4. Сучасний розвиток вищої медичної та фармацевтичної освіти та проблемні питання забезпечення якості підготовки лікарів і провізорів /М.В.Банчук ,О.П. Волосовець, І.І. Фещенко та ін. //Впровадження засад Болонської освіти: український та зарубіжний досвід: Матеріали Всеукраїнської освітньо-наукової конференції – Тернопіль: ТДМУ, 2007. – с. 3-12.

СЕКЦІЯ 3. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАКТИК

К.А. Дмитренко

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

Визначаючи важливість процесу формування готовності майбутніх соціальних педагогів до професійної комунікації, варто згадати головну його складову – педагогічну практику, адже, за умов реформування освітньої галузі, згідно з оновленою парадигмою виховання виняткової актуальності набуває проблема модернізації системи професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів у вищих педагогічних навчальних закладах III-IV рівнів акредитації. Слід зазначити, що підготовка фахівців для соціально-педагогічної сфери у вищих навчальних закладах України є однією з актуальних науково-практичних проблем, адже головним завданням вищої освіти є забезпечення фундаментальної наукової, професійної та практичної підготовки майбутніх фахівців, набуття громадянами освітньо-кваліфікаційних рівнів відповідно до їхніх покликань, інтересів і здібностей.

У працях Т. Дмитренко, А. Лютої, Ю. Мацкевич, Л. Міщик, О. Платонова, В. Приходько, Л. Пундик, С. Харченка, Л. Яковлева досліджені теоретико-методичні основи професійної підготовки соціальних педагогів, особливості професійної підготовки соціального педагога для роботи з певною категорією клієнтів. У дослідженнях Л. Гончого, Н. Заверико, О. Полякової, О. Сорочинської, Б. Шапіро, З. Фалинської, І. Шарова висвітлюються окремі аспекти професійної підготовки соціальних педагогів. Проблему підготовки соціальних педагогів і соціальних працівників висвітлено в дисертаціях Р. Вайноли, Л. Віннікової, Ю. Галагузової, О. Гуренко, Р. Куліченко, Л. Міщик, Н. Микитенко, В. Поліщук, Н. Собчак та інших.

Зупинимось на визначенні поняття **«практика»**. Насамперед, практика (від грец. *«prakticos»* – діяльний, активний) – матеріальна, мотивована діяльність людей, яка має на меті перетворення природних і соціальних

об'єктів, загальна основа розвитку людського суспільства і пізнання. Практикою, так чи інакше, пронизаний увесь процес навчання, адже вона вважається одним з основних компонентів професійної підготовки педагога [1]. Отже, *педагогічна практика* – це форма професійного навчання у вищих і середніх педагогічних навчальних закладах, провідна ланка практичної підготовки майбутніх учителів, що здійснюється за умов, максимально наближених до професійної діяльності [1].

Проаналізувавши вітчизняні законодавчі акти в галузі педагогічної практики, можемо зазначити, що відповідно до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України (затверджено наказом Міністерства освіти України від 8.04.93 № 93 зі змінами, привнесеними згідно з наказом Міністерства освіти від 20.12.94 № 351) [2], усі зусилля майбутніх соціальних педагогів у процесі педагогічної практики спрямовуються на формування особистості кожного учня, на оптимізацію і соціалізацію клієнта. У зв'язку із цим мета навчання набуває гуманного, природно- і культуровідповідного спрямування; у змісті й технології освіти посилюється особистісно орієнтований аспект: відбувається індивідуалізація освітніх траєкторій, творча й розвивальна орієнтація базової освіти; прискорюється технологізація й комп'ютеризація освітнього процесу [2].

Практика студентів вищих педагогічних навчальних закладів є невід'ємною складовою освітньо-професійної підготовки фахівців, основне завдання якої – поглиблення здобутих у процесі навчання теоретичних знань, формування у студентів професійних умінь, опанування ними сучасних методів і форм роботи. Під час практики закладаються основи досвіду професійної діяльності, формуються передумови особистісного вдосконалення майбутнього фахівця. Професійна практика є основною складовою процесу практичної підготовки студента. Вона будується на засадах неперервності й послідовності її проведення, інтеграції теорії та практики [3]. Отже, метою практики є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їхньої майбутньої професії, формування у них, на базі здобутих у вищому навчальному закладі знань для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо реалізовувати їх у практичній діяльності [3]. При цьому потрібно виходити з прямо пропорційної залежності ефективності формування готовності до

професійної комунікації майбутнього соціального педагога від якості професійних знань сьогоденного студента. Це – запорука потенційного професійного успіху майбутнього соціального педагога, необхідна умова його професійної самореалізації. Основними принципами реалізації такого окресленого нами підходу є цілісність, особистісна орієнтованість, міцний зв'язок із теоретичною комунікативною підготовкою: науковість, елективність, неперервність, наступність, інтегрованість, диференційованість [4].

Актуальність практичної підготовки в процесі формування готовності майбутніх соціальних педагогів до професійної комунікації обумовлена вимогами Болонського процесу як необхідного компоненту перебудови професійно орієнтованої підготовки, тому поєднання теоретичної та практичної комунікативної підготовки соціального педагога має розпочинатися з першого року навчання і тривати до закінчення студентом навчального закладу [6]. Становлення соціального педагога як кваліфікованого фахівця – процес тривалий, оскільки фахівець, який працює в системі «людина–людина», повинен поглиблювати свої знання й удосконалювати професійні якості впродовж усього трудового життя.

Отже, під професійною підготовкою соціальних педагогів ми розуміємо процес формування фахівця нового типу, спроможного оперативно й адекватно реагувати на зміни, що відбуваються в суспільстві, компетентно розв'язувати соціально-педагогічні проблеми в усіх типах освітніх установ і закладів соціального спрямування.

Зауважимо, що першою відмінністю соціально-педагогічної діяльності, якою визначається специфіка підходів до організації навчальної практики студентів, полягає в тому, що спектр установ, де може працювати такий фахівець, надзвичайно широкий. Ним охоплюються не тільки всі типи і види освітніх установ, а й установи та служби інших відомств (соціального захисту населення, охорони здоров'я, юстиції, культури), а також громадські організації, які надають різні види соціально-педагогічної допомоги дітям, вирішують завдання їхнього соціального виховання та освіти.

Причому, сама система таких установ і служб іще не склалася, вона перебуває на стадії активного формування й розвитку. Постійно з'являються все нові й нові соціально-педагогічні установи, удосконалюються й розширюються напрями соціально-педагогічної діяльності, народжуються нові форми соціального захисту та підтримки дитинства. Отже, випускник

вищого навчального закладу, який отримав диплом соціального педагога, має бути добре орієнтований у цій професійній сфері. Більше того, він повинен добре бачити перспективи подальшого розвитку й бути готовим до творення, адже саме сьогоднішнім студентам доведеться вдосконалювати соціально-педагогічну галузь [5].

Друга найбільш істотна відмінність спеціальності «Соціальна педагогіка» від інших педагогічних спеціальностей полягає у тому, що студент у процесі навчання повинен бути підготовлений до роботи з усіма категоріями дітей і дорослих. Якщо студент, який навчається на факультеті корекційної освіти, знає, що він буде працювати з розумово відсталими, сліпими або глухими дітьми, студент факультету дошкільної освіти – із дошкільнятами, студент філологічного факультету – викладати українську мову та літературу в загальноосвітній школі, то студент, який навчається за спеціальністю „Соціальна педагогіка”, може працювати і у звичайній школі, і в соціальній службі, із дітьми-інвалідами та сиротами, із дошкільнятами та старшими підлітками тощо. Причому, робота соціального педагога з різними категоріями дітей і дорослих має яскраво виражену специфіку, вона неоднакова в різних установах і службах, тому студент теж повинен бути професійно підготовлений і комунікативно розвинений [6]. Зважаючи на таку особливість спеціальності, висувуються специфічні вимоги до організації та проведення практики. Неможливо просто перенести схему проведення навчальної практики, наприклад, майбутнього вчителя-предметника у навчальний процес підготовки соціального педагога. Мають бути вироблені особливі, із урахуванням специфіки соціальної педагогіки та професійної комунікації, підходи до організації практики за цією спеціальністю упродовж усього терміну навчання. Однак нині навчальних програм, посібників та методичних рекомендації, якими визначалися б принципи, завдання, структура, зміст і методика проведення соціально-педагогічної практики, фактично немає [6].

Виходячи із вищезазначених особливостей соціально-педагогічного характеру педагогічної практики майбутніх соціальних педагогів, нового бачення набуває процес формування у них готовності до професійної комунікації. Зі сформульованого вище визначаються такі основні завдання педагогічної практики як складової процесу формування готовності до професійної комунікації: 1) поглиблення й удосконалення теоретичних знань із професійної комунікації та встановлення їх зв'язку з практичною діяльністю;

2) розвиток особистісних комунікативних якостей, необхідних соціальному педагогу у його професійній комунікації; 3) формування професійно-комунікативних умінь і навичок; 4) ознайомлення з основними типами та видами установ, у яких надається соціально-педагогічна допомога дітям; 5) освоєння сучасних соціально-педагогічних технологій колективної, групової, індивідуальної роботи з різними категоріями дітей; 6) створення умов для розвитку здібностей і самореалізації студента, для формування його власного стилю діяльності; 7) формування у студентів творчого й дослідницького підходів до професійної комунікації; 8) удосконалення навичок професійної рефлексії [5].

Отже, наголошуємо на тому, що для формування готовності майбутніх соціальних педагогів до професійної комунікації в процесі педагогічних практик необхідним є вдосконалення в освітньому процесі вищих навчальних закладів системи організації різних видів педагогічних практик із метою формування готовності до професійної комунікації, що сприятиме успішному виконанню всіх комунікативних завдань соціального педагога в майбутньому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 375 с.
2. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України // Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту / М-во освіти України. – К., 1994. – Вип. 1. – С. 139 – 152.
3. Положення про проведення практики студентів академії / А.А.Харківська, К.А. Дмитренко, Ю.В. Сирова, К.Г.Ткаченко. – Х. : КЗ «ХГПА», 2013. – 27 с.
4. Поліщук В. А. Все про соціальну роботу : навчальний енциклопедичний словник-довідник / М. П. Адамовський, С. К. Андрійчук, В. П. Андрущенко, В. А. Поліщук та ін. // За науковою ред. д.с.н., проф. В. М. Пічі. – Львів : «Новий світ – 2000», 2013. – 616 с.
5. Социальная педагогика : учеб.-метод. пособие : в 2-х ч. / под ред. П. М. Гусака, Л. К. Грицюк. – К. : РИО «Башня», 2010. – Ч. 1. – 112 с.

6. Фалинська З. З. Практична підготовка майбутніх соціальних педагогів у вищих навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / З. З. Фалинська ; Ін-т педагогіки. – Л., 2006. – 195 с.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В КОЛЕДЖІ НФаУ

Т.О. Кудрявцева

Коледж Національного фармацевтичного університету

Освіта належить до найважливіших напрямків державної політики України. Держава виходить з того, що освіта є стратегічним ресурсом соціально-економічного, культурного та духовного розвитку суспільства, поліпшення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення міжнародного авторитету й формування позитивного іміджу нашої держави, створення умов для самореалізації кожної особистості [1].

Особливою місією сучасної освіти є підготовка молоді до активної участі у житті суспільства, яке безперервно змінюється. Освіта набуває все більш універсального значення, оскільки допомагає визначитися кожному громадянину щодо свого професійного майбутнього.

Виходячи з вищезазначеного, можна стверджувати, що саме від якості освіти залежить майбутнє України, політична, соціально-економічна, культурна та наукова життєдіяльність суспільства.

Різним аспектам забезпечення якості освіти присвячені наукові праці вітчизняних дослідників: В. Андрущенко, Л. Беззубко, Є. Березняка, Л. Даниленко, Г. Єльнікової, В. Зверєва, І. Кінаша, Ю. Конаржевського, Т. Лукіної, В. Пікельної, С. Плаксія, М. Поташника, А. Субетто та ін.

Якість вищої освіти традиційно пов'язується зі змістом і формою освітнього процесу, кваліфікацією та досвідом педагогічних і науково-педагогічних кадрів [2].

Педагогічний колектив Коледжу НФаУ прагне досягти найвищих результатів у реалізації теоретичних і практичних освітніх і виховних завдань, зокрема шляхом застосування новітніх педагогічних технологій.

Метою публікації є висвітлення досвіду організації науково-методичної роботи як чинника забезпечення якості освіти в Коледжі НФаУ.

Аналіз психолого-педагогічної літератури дозволив з'ясувати, що багатьма дослідниками, зокрема, Ю. Бабанським, І. Жерносек, Л. Занковим, М. Певзнером, М. Поташником, В. Пуцовим, Т. Сорочан, Г. Щедровицьким та ін., науково-методична робота трактується як система цілеспрямованих заходів, яка на основі взаємодії науки та практики забезпечує безперервний професійний розвиток педагогічних і управлінських кадрів, створює передумови щодо супроводу освітніх практик та інновацій з метою досягнення більш високого рівня якості освіти [3].

Отже, науково-методична робота спрямовується не лише на певні дії, які мають забезпечити конкретний результат, а й на процес взаємодії суб'єктів освітнього процесу щодо впровадження інновацій, які забезпечують новий рівень розвитку освіти.

Ми погоджуємося з думкою В. Богословського, А. Жукової, Н. Кузьминої Н. Рибникова, Л. Хубера та ін. про те, що саме науково-методичний супровід є найбільш сучасною технологією, яка забезпечує якість професійної підготовки фахівця, що проявляється в його професійній компетентності.

З урахуванням точок зору науковців, будемо вважати, що науково-методичний супровід забезпечення якості освіти в Коледжі НФаУ – це сукупність різноманітних форм, методів, заходів, що забезпечують ефективність підготовки майбутніх фахівців для фармацевтичного сектору.

Можна стверджувати, що такий підхід дозволяє не тільки вдосконалювати методики навчання, виховання та розвитку студентської аудиторії, а й забезпечувати систематичне професійно-педагогічне вдосконалення та самовдосконалення педагогічних працівників коледжу.

З метою ефективної реалізації визначеного підходу, в Коледжі НФаУ запроваджено систему науково-методичного супроводу, яка виконує такі функції: розвивальну, навчальну, інформаційну, прогностичну, супроводжувальну, дослідницьку, аналітичну, узагальнюючу, експертну, фасилітативну, контролінгову.

Для викладачів-початківців, що мають стаж педагогічної роботи до трьох років, у коледжі організовано та працює «Школа професійної адаптації педагогічних працівників-початківців», яка має на меті підвищення та вдосконалення майстерності педагогічних працівників шляхом оновлення та

розширення їхньої професійно-педагогічної компетентності, створення в Коледжі середовища для професійного розвитку, формування потреби у постійному саморозвитку й самовдосконаленні, сприяння адаптації у педагогічному колективі. Школа є однією з форм колективної, групової та індивідуальної роботи, та виконує функції: діагностичну, організаційно-методичну, навчально-просвітницьку, консультаційну, розвивальну.

Основними завданнями Школи є: систематизація та розвиток психолого-педагогічних знань; удосконалення та розвиток методичних умінь з урахуванням інноваційних підходів у сучасній освіті; упровадження в педагогічну діяльність викладачів сучасних освітніх технологій та методів навчання; сприяння формуванню власного стилю педагогічної діяльності; створення умов для співробітництва та взаємодії між викладачами-початківцями й досвідченими викладачами; науково-методичний супровід слухачів Школи в оволодінні педагогічною майстерністю.

З метою вдосконалення педагогічної компетентності педагогічного складу, проведено тематичні методичні семінари для голів циклових комісій: «Методичний супровід формування навчально-методичних комплексів», «Відкрите заняття як засіб визначення рівня професійної компетентності та педагогічної майстерності викладача», «Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів засобами інтерактивного навчання», «Студент як об'єкт і суб'єкт навчання та виховання», «Стилі педагогічного спілкування суб'єктів освітнього процесу. Конфлікти в педагогічній взаємодії та шляхи їх запобігання», «Контроль та оцінювання навчально-пізнавальної діяльності студентів». У межах семінарів педагогічні працівники опановують різноманітні діагностичні методики, забезпечуються методичними рекомендаціями.

У навчально-методичному кабінеті коледжу зібрані зразки перспективного педагогічного досвіду, методичних розробок відкритих навчальних занять, найкращі методичні роботи педагогічних працівників, які у вільному доступі для всіх бажаючих підвищувати власний рівень педагогічної компетентності. Сучасна психолого-педагогічна інформація також розміщена на сайті коледжу, що забезпечує можливість дистанційного навчання.

Дієвою формою розповсюдження перспективного педагогічного досвіду педагогічних працівників коледжу є участь у науково-практичних конференціях різних рівнів з публікацією тез і статей («Актуальні питання підготовки майбутніх фармацевтичних та медичних фахівців в умовах сучасної освіти»,

«Модернізація вищої освіти та проблеми управління якістю підготовки фахівців. Сучасна парадигма освіти», «Актуальні питання освіти і науки», «Формування сучасної концепції викладання природничих дисциплін в медичних освітніх закладах» тощо).

Для визначення динаміки значущих результатів самоосвіти, забезпечення моніторингу професійного зростання, демонстрації здатності до практичного застосування психолого-педагогічних знань, у коледжі запроваджено створення портфоліо педагогічного працівника.

Портфоліо забезпечує накопичення інформації, необхідної для: підвищення або підтвердження кваліфікаційної категорії (педагогічного звання) педагогічного працівника; об'єктивного рейтингового оцінювання професійно-педагогічної діяльності; відзначення, представлення до нагород за підсумками навчального року. Це дозволяє враховувати результати, досягнуті педагогічним працівником у різних напрямках його професійно-педагогічної діяльності: науково-дослідній, навчальній, виховній, методичній, організаційній, управлінській, творчій, самоосвітній.

З метою підвищення мотивації, ефективності та результативності його професійної діяльності; забезпечення прозорості та об'єктивності оцінювання діяльності кожного педагогічного працівника; стимулювання інноваційних видів діяльності, спрямованих на підвищення якості освіти та на встановлення відповідності показників роботи коледжу ліцензійним вимогам у коледжі запроваджено рейтингове оцінювання діяльності педагогічного працівника.

Основними завданнями рейтингового оцінювання є: розроблення і використання єдиних комплексних критеріїв для оцінювання ефективності діяльності педагогічних працівників; вдосконалення діяльності та розвиток коледжу через об'єктивний аналіз результативності власної праці; активізація та стимулювання видів діяльності, які сприяють створенню умов для професійного зростання педагогічних працівників та підвищенню рейтингу коледжу в цілому; вдосконалення науково-методичної основи викладацької діяльності; виявлення недоліків і проблемних питань у діяльності педагогічних працівників; формування системи морального та матеріального стимулювання діяльності педагогічних працівників з метою заохочування. Рейтингова оцінка враховує наукову та професійну активність педагогічного працівника за звітний період та здійснюється за напрямками педагогічної діяльності: навчальна та навчально-методична, наукова, виховна, організаційна. Такий підхід зумовлює

самоконтроль та самооцінку власної діяльності та стимулює саморозвиток особистості.

Отже, створена в Коледжі НФаУ система організації науково-методичної роботи є одним із чинників забезпечення якості освіти. Наша подальша діяльність буде спрямована на удосконалення форм і методів науково-методичного супроводу забезпечення якості підготовки фахівців для фармацевтичного сектору в Коледжі НФаУ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про Національну доктрину розвитку освіти [Електронний ресурс] : Указ Президента України № 347/2002 від 17.04.2002 р. – Режим доступу : www.portal.rada.gov.ua.

2. Теоретичні основи побудови систем якості : (спецкурс «Управління якістю освіти») / В. Панасюк // Підручник для Директора : Журнал управлінської компетентності. – 2007. – № 9. – С. 31-37.

3. Науково-методична робота в регіональній системі післядипломної педагогічної освіти / Т. Сорочан // Освіта на Луганщині. – 2012.– № 1.–С. 11-18.

ДО ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Я. В. Смірнова

**Балаклійська філія Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради**

Забезпечення високого рівня вищої освіти – один з освітніх пріоритетів модернізації системи освіти України. Сучасні потреби ринку праці у висококваліфікованих фахівцях висувають певні вимоги до їх підготовки. Великим попитом користуються фахівці, які володіють гнучким мисленням, високим професійним рівнем, творчим потенціалом. Особливо значущими стають компетенції, яких набувають студенти у вищих навчальних закладах, бо

саме їх набір та ступінь розвиненості визначають успішність кар'єрного старту та подальшого професійного руху тощо.

Результативність виконання цього кола завдань визначається сьогодні узагальненим поняттям «якість освіти», забезпечення якого стає актуальним завданням сучасної освіти (В. Андрущенко, Б. Гершунський, Г. Дмитренко, М. Згуровський, В. Кремень, О. Ляшенко, С. Плаксій, Є. Хриков та ін.).

Сучасні наукові дослідження спрямовані і ведуться в руслі формування науково-методичних умов становлення державної політики якості вітчизняної освіти взагалі і вищої школи зокрема. Об'єктивна необхідність цього процесу зумовлена тим, що реформування вітчизняної системи освіти актуалізує проблему пошуку і вироблення надійних показників оцінювання здійснюваних перетворень. Одним з таких показників, на думку І. Драч, є якість освіти.

Якість – філософська категорія, що виражає невід'ємну від буття об'єкта його істотну визначеність, завдяки якій він є саме цим, а не іншим об'єктом [6]. Досягнення характеристик якості залежить від управління, що забезпечує їхні величини, комплекс і сполучення.

Освіта, як і будь який процес або результат діяльності людини, має визначену якість. В Концепції якості освіти [2] подане наступне визначення якості освіти: «це це комплекс характеристик освітнього процесу, що визначають послідовне та практично ефективно формування компетентності та професійної свідомості». Також виділено три групи характеристик: якість потенціалу досягнення мети освіти, якість процесу формування професіоналізму та якість результату освіти.

Якість потенціалу виражається в таких характеристиках, як якість мети освіти, якість освітнього стандарту, якість освітньої програми, якість матеріально-технічної бази освітнього процесу, якість викладацького складу, якість учнів, якість інформаційно-методичної бази.

Якість процесу формування професіоналізму – це якість технології освіти, контролю освітнього процесу, якість мотивації викладацького складу на творчість та ефективність педагогічної роботи, якість ставлення учнів до освіти, інтенсивність освітнього процесу, управління освітою, методи презентації навчальних досягнень.

Якість результату освіти – усвідомлення професіоналізму, розпізнавання та реалізація індивідуальних здібностей та особливостей, працевлаштування,

кар'єра та зарплата, оволодіння методологією самоосвіти, знання, практичні навички [2].

Вважаємо, що на якість підготовки фахівців вищих навчальних закладів впливає весь комплекс наведених характеристик.

Проблема якості освіти виявляється у суперечності між сучасними потребами виробництва, економіки і суспільства та системою освіти, що не завжди та не в усьому відповідає цим потребам. Інакше якість освіти не дозволяє ставити та вирішувати ті цілі розвитку, які необхідні сучасному суспільству.

Для рішення цієї проблеми необхідне загальне усвідомлення важливості якості освіти, установлення причин його зниження або уповільненого росту, формування системи управління якістю в комплексі всіх її параметрів – спеціалізації функцій аналізу, планування та контролю, створення механізмів мотивування, диверсифікованості управлінської діяльності за критеріями якості [2].

Дослідження Ю. Романенко встановило, що критерії оцінки якості освіти науковці умовно поділяють на чотири групи: критерії факту (кількісні показники); критерії якості (уявлення про глибину і міцність процесів, що відбуваються у людини); критерії ставлення (мотиви поведінки і дії); критерії часу (стійкість у часовому вимірі знань, умінь і навичок). У процесі дослідження також встановлено, що особистісне спрямування освіти зумовлює потребу інтегровано оцінювати якість освіти в єдності індивідуальних характеристик особистості, педагогічних показників організації освітнього середовища та соціальних параметрів функціонування освітніх систем.

Для оцінювання якості підготовки фахівця О. Мелешко запропонувала наступну схему формування показників: рівень фундаментальної теоретичної підготовки (знання природничонаукових дисциплін, знання гуманітарних і соціальних наук, знання загально-професійних дисциплін, знання спецкурсів, рівень системності підготовки); рівень професійної компетентності (технологічна та інформаційна компетентність, базові навички фахівця, вміння обґрунтовувати і обирати найкраще рішення); особистісні якості фахівця (розумові навички, навички міжособистісної комунікації, особистісні якості фахівця (розумові навички, навички міжособистісної комунікації, особистісні якості)). Також важливим кроком є створення вищим навчальним закладом власної системи, яка б дала можливість оцінити якість підготовки випускників.

Для цього необхідно використати комплекс показників, завдяки яким можна об'єктивно оцінити майбутнього фахівця, його здатність здійснювати майбутню професійну діяльність [4].

Отже, система управління якістю освіти неможлива без сучасної, комплексної системи її оцінювання. Оцінювання є необхідною, зумовленою потребою зацікавлених сторін освітнього ринку (студентів, академічного та професорсько-викладацького складу, роботодавців, держави та суспільства) у конкурентоздатній якості вищої освіти. Чим точніше побудоване оцінювання та повніше враховуються характеристики, тим більш успішним може бути управління якістю освіти в цілому та управління якістю підготовки фахівців зокрема.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зінченко В. О. Моніторинг якості навчального процесу у вищому навчальному закладі / В. О. Зінченко. – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 360 с.

2. Концепція якості освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/school/method/1342/>

3. Максимова Л. П. Організаційно-педагогічні засади забезпечення якості професійної підготовки майбутніх економістів засобами інформаційно-комунікаційних технологій : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Лариса Петрівна Максимова. – Кременчук, 2015. – 296 с.

4. Мелешко Е. Н. Методы и модели управления качеством подготовки специалистов с высшим образованием в регионе : дис. ... канд. экон. наук : 08.00.13 / Е. Н. Мелешко. – Ростов-на-Дону, 2000. – 249 с.

5. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд / Укладачі Т. Добко, І. Золотарьова, С. Калашнікова та ін. [за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового]. – Київ: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2015. – 84 с.

6. Рябова З. Якість освіти як педагогічна категорія / З. Рябова // Джерело педагогічної майстерності. Управління якістю освіти в Харківському регіоні. – 2006. – №1(35). – С. 5 – 10.

7. Управління якістю освіти: досвід та інновації : колективна монографія / [за ред. Л. Л. Сушенцевої, Н. В. Житник]. – Дніпропетровськ : ІМА-прес, 2014. – 462 с.

ТЕЗИ

СЕКЦІЯ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

РОБОЧИЙ ЗОШИТ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНО- МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Л. М. Богданова, Г. Ю. Сафронова, І. Л. Шевченко

Коледж Національного фармацевтичного університету

Навчально-методичний супровід освітнього процесу - найважливіша умова його ефективності і є тим основним інструментом, що безпосередньо надає достатньо повну уяву про його змістове наповнення, відбиває структуру побудови та перебіг процесу навчання.

Основна мета навчально-методичного забезпечення – створення умов для реалізації вимог державних стандартів за рахунок надання студентам повного комплексу навчально-методичних матеріалів для аудиторного та самостійного засвоєння навчальних дисциплін.

Одним з таких матеріалів є робочий зошит на друкованій основі, структура якого може змінюватися у залежності від поставлених задач, передбачених вимогами до рівня підготовки за кожною дисципліною.

Викладачами комісії хімічних дисциплін Коледжу НФаУ були розроблені лабораторні журнали з аналітичної хімії та техніки лабораторних робіт. Хімія – наука експериментальна. Згідно з навчальними програмами цих дисциплін значна частина навчального часу відведена для опанування практичними навичками на лабораторних заняттях. Тому лабораторні журнали стають практично основним навчальним документом студентів.

Кожний журнал можна віднести до деякого змішаного типу робочого зошиту, який складається з організаційно-інформаційного, практичного, а також контролюючого блоків.

Організаційно-інформаційний блок містить рекомендації до роботи з журналом, правила техніки безпеки при роботі в лабораторії, короткі теоретичні відомості на початку кожної теми, приклади розв'язування задач, довідникові таблиці.

Інструктивний матеріал до виконання лабораторних робіт, шаблони для оформлення експериментальних даних та проведення розрахунків (попередніх та за результатами аналізу) входять до складу практичного блоку.

Контролюючий блок складається з питань для самостійного опрацювання теми, тестових та індивідуальних розрахункових завдань і призначений для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу.

Застосування лабораторних журналів дозволяє виключити непродуктивні втрати робочого часу, пов'язані з переписуванням методик аналізів, та інтенсифікувати діяльність студентів за рахунок опрацювання шаблонів, які полегшують виконання практичної та самостійної роботи. Наприклад, при вивченні, значна частина часу витрачається на знаходження методики виконання досліду та умов проведення реакції.

На рис.1. наведено в якості прикладу фрагмент шаблону оформлення лабораторної роботи №1 першого розділу аналітичної хімії «Якісний аналіз».

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 1			
РЕАКЦІЇ КАТІОНІВ I ТА II АНАЛІТИЧНИХ ГРУП			
<i>Мета:</i> вивчити реакції катіонів I та II аналітичних груп та умови їх виконання.			
<i>Методика виконання досліду</i>	<i>Рівняння реакції</i>	<i>Умови проведення</i>	<i>Спостереження та висновки</i>
1	2	3	4
РЕАКЦІЇ КАТІОНІВ I АНАЛІТИЧНОЇ ГРУПИ			
<i>Реакції Na⁺-катіону</i>			
<i>Дія калій гексагідроксотибату(V) K[Sb(OH)₆]:</i> до 2-3 крапель розчину солі Натрію додати 2-3 краплі розчину калій гексагідроксотибату K[Sb(OH) ₆]. Розчин у пробірці охолодити під струменем води, потерти скляною паличкою по її стінках.			

Рис.1. Фрагмент шаблону оформлення лабораторної роботи №1

Робочий зошит студента є елементом навчально-методичного комплексу та передбачає роботу в системі з підручниками, навчальними посібниками, опорними конспектами, формує навички роботи з інформацією, надає можливість засвоїти прийоми самооцінювання власних навчальних результатів.

Таким чином, робочий зошит можна вважати центральним елементом навчально-методичного комплексу з практико-орієнтованих дисциплін.

З ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НА ВІДДІЛЕННІ «ПРАВознавство» ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

О.О. Бородкіна

Харківський автомобільно-дорожній технікум

Самостійну роботу розглядають як дидактичну форму навчання, що є системою організації педагогічних умов, які забезпечують управління навчальною діяльністю студентів.

З метою формування та мотивації пізнавальних інтересів студентів, завдяки системно спрямованій методичній роботі педагогічного колективу Харківського автомобільно-дорожнього технікуму, постійному обміну професійним досвідом щодо обрання прийомів впровадження педагогічних технологій, викладачами відділення «Правознавство» застосовуються інтерактивні технології навчання, які спрямовані на самостійне мотивування й обґрунтування студентами власних дій, здатність бачити об'єктивні підстави вчинків і приймати адекватні рішення після критичної оцінки зовнішніх впливів і власних можливостей.

Використання сучасних технологій формування у студентів позитивної мотивації самоосвіти спрямовує методичну діяльність викладачів відділення «Правознавство» на творче поєднання традиційних та мультимедійних технологій, пов'язаних зі створенням мультимедіа-продуктів, в яких об'єднуються текстова, графічна, аудіо- та відеоінформація, анімація, а саме: розробку електронних версій організаційно-методичного забезпечення комплексів з дисциплін з метою можливості студентів розміщення інформації на електронних носіях; мультимедійних презентацій з метою візуального супроводу занять, що значно підвищує якість засвоєння навчального матеріалу студентами; створення відеотеки фрагментів проведення етапів занять з використанням новітніх педагогічних технологій з метою допомоги викладачам-спеціалістам, обміну досвідом.

Свій досвід у даній сфері педагогічної діяльності викладачі відділення «Правознавство» узагальнюють та розповсюджують на засіданнях циклових комісій, методичних семінарах, педагогічних читаннях, які систематично проводяться в ХАДТ, обласному методичному об'єднанні «Основи правознавства», шляхом виступів з доповідями на відкритих засіданнях відповідних кафедр ВНЗ III-IV рівнів акредитації, конференціях тощо...

Таким чином, використання в навчально-виховному процесі ХАДТ інноваційних методів навчання, спрямованих на організацію самостійної роботи студентів, ефективно впливає на розвиток їх творчої активності та сприяє самореалізації особистості - що значно підвищує якість навчання і є важливою ланкою формування ключових та предметних компетентностей у молодших спеціалістів з права.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (КУЛЬТУРОЛОГІЧНА ОРІЄНТАЦІЯ)

Н.В. Бурлаченко

Коледж Національного фармацевтичного університету

Сучасна вища освіта повинна бути механізмом становлення творчої особистості, її внутрішньої культури. Кінцева мета полягає не тільки в засвоєнні певної суми знань і навичок, а й у створенні умов для розвитку творчої індивідуальності, максимально повного розкриття її внутрішнього потенціалу. Здатність педагога яскраво і образно уявити особливості різних культур, зіставити їх, допомагає орієнтувати студентів на діалог з іншими культурами, на осмислення свого власного життя і більш повне самовираження.

Культура повинна бути присутньою в якості внутрішньої характеристики кожного етапу професійної діяльності сучасного викладача іноземних мов. Навчальну роботу ми намагаємося організувати так, щоб заняття стали місцем інкультурації особистості студента. Це можливо завдяки унікальній специфіці іноземної мови як навчального предмета, адже в ході навчання обов'язково зачіпаються культурні і духовні цінності народу, його традиції і звичаї. Реалізувати культурологічний підхід в навчанні іноземних мов дозволяє робота над темами лінгвокраїнознавчої спрямованості, активне застосування

автентичного матеріалу, що забезпечує відтворення реальної іншомовної соціокультурної середовища.

Культура і мистецтво різних країн можуть стати вагомим чинником поглиблення інтересу до вивчення іноземної мови. Розвиток культурно-освітнього мислення студентів передбачає посилення ролі їх самостійної роботи. Частка самостійності постійно зростає від курсу до курсу. Результативність того чи іншого виду самостійної роботи студента залежить від контролюючої діяльності викладача і форм звітності студента. У своїй роботі ми використовуємо усно-письмові форми звітності (презентації, реферати, і т.п.). При цьому найкращі результати виявляються, якщо характер завдань максимально індивідуалізований і відповідає інтересам і схильностям студента, а також присутня професійна спрямованість завдань.

Подібна робота поглиблює інтерес студентів до культури англomовних країн, виховує повагу до традицій інших народів і пробуджує інтерес до власної культури. У практичному плані одним з наших підходів є біографічний: ознайомлення з відомими діячами культури і мистецтва. Ефективним є і співвіднесення змісту роботи з різними святами, важливими датами і подіями в культурному житті англomовних народів. Розмова про традиції містить в собі великий педагогічний ресурс; тут важливий принцип порівняння, коли студенти, ідентифікуючи себе зі своєю етнічною групою, порівнюють звичаї свого народу з іншими, знаходять щось спільне і специфічне, неповторне, вчаться бачити унікальність і цінність внеску у світову культуру кожного народу. При плануванні своєї роботи ми намагаємося визначити, як заняття зможуть збагатити особистість студента, що їй дасть запропонована інформація (крім засвоєння іноземної мови), що в ній буде розвиватися, як включиться механізм саморозвитку, який досвід емоційно-ціннісного ставлення до світу придбає студент і т.п. У зв'язку з цим викладач іноземної мови обов'язково продумує культурне наповнення і ресурсне забезпечення своїх занять.

ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ПРОВІДНА КОНЦЕПЦІЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ

О.Г.Василенко

Харківський державний соціально-економічний коледж

Соціально-економічні зміни в Україні, пов'язані з її становленням на шляху незалежності та самостійності, вимагають реформування української системи освіти. Самим життям висувається завдання максимального розкриття потенціалу кожної людини як суб'єкта соціального життя, забезпечення її саморозвитку, самовизначення та самореалізації. Формування особистості майбутнього професіонала перетворюється на головне завдання навчально-виховного процесу у вищій школі. Відповідно актуальним є впровадження особистісно-орієнтованого навчання у сучасні виші.

Проблеми особистісно-орієнтованого навчання активно обговорюються науковим співтовариством та є предметом численних педагогічних досліджень. Так, проблема особистісно-орієнтованого навчання та виховання широко представлена у науковій спадщині вітчизняної (Г. С. Костюк, І. Д. Бех, О. В. Киричук, О. М. Пехота, В. В. Рибалка, І. А. Зязюн (педагогіка добра), О. Я. Савченко, В. Г. Кремень, О. В. Киричук, С. У. Гончаренко, А. М. Фасоля та ін.) та зарубіжної (І. С. Якиманська, В. В. Серіков) педагогічної думки. Цю проблему також досліджували видатні психологи: Б. Ананьєв, К. О. Абульханова-Славська, О. Г. Асмолов, Г. О. Балл, В. В. Давидов.

При усьому різнобарв'ї концептуальних засад ООН, більшість дослідників єдині у тому, що найвищою цінністю, навколо якої ґрунтуються всі інші суспільні цінності, є людина. Так, з точки зору засновників ідеї особистісно-орієнтованого навчання, сучасна освіта має бути спрямованою на розвиток особистості людини, розкриття її можливостей, талантів, становлення самосвідомості, самореалізації (І. Д. Бех, Л. М. Проколієнко та ін.). За особистісно-орієнтованого підходу кожна людина, вважає І. Д. Бех, «...сприймається як самостійна цінність, а не як засіб досягнення цілей» [1, с. 97]. Метою особистісно-орієнтованої освіти, на думку С. І. Подмазіна, є не формування і навіть не виховання, а «... знаходження, підтримка, розвиток людини в людині, розвиток механізмів самореалізації, саморозвитку, адаптації, саморегуляції, самозахисту, самовиховання та інших механізмів, необхідних для становлення самобутнього особистісного образу і

діалогічного, безпечного способу взаємодії з людьми, природою, культурою, цивілізацією» [2, с. 27]. Особистісно-орієнтована освіта, на думку В. В. Серікова, не ставить за мету формування особистості з заданими попередньо якостями, вона лише «...створює умови для повноцінного виявлення і, відповідно, розвитку особистісних функцій суб'єктів освітнього процесу» [3, с. 17].

Згідно з особистісно-орієнтованою концепцією освіти, пріоритет надається розвитку особистості в процесі навчання. Знання, вміння та навички визнаються науковцями не метою навчання, а засобами її розвитку та формування як суб'єкта діяльності і соціальних стосунків. Відповідно особистісно-орієнтоване навчання має стати провідною концепцією підготовки фахівця.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех, І. Д. Особистісно-зорієнтоване виховання: [наук.-метод. посіб.] / І. Д. Бех. – К. : ІЗМН, 1998. – 204 с.
2. Подмазін, С. І. Особистісно-орієнтована освіта (соціально-філософський аналіз) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філософ. наук : спец. 09.00.03 / Подмазін С. І. ; Дніпропетр. нац. ун-т. – Д., 2006. – 34 с.
3. Сериков, В. В. Личностно-ориентированное образование [Текст] / В. В. Сериков // Педагогика. – 1994. – № 5. – С. 16–21.

БІНАРНА ДІЛОВА ГРА ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ ТА АДАПТАЦІЇ ДО ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ

Вахніна Н.Г., Кириченко Л.М.

Коледж Національного фармацевтичного університету

Орієнтація освітніх закладів на підвищення якості та поглиблення професійної підготовки фахівців потребує впровадження в навчальний процес – поряд із традиційними – ігрових форм навчання. Ігрові заняття, на відміну від традиційних, крім активізації пізнавальної діяльності, сприяють формуванню у

майбутніх спеціалістів таких якостей, що дозволяють їм включатися в практичну діяльність та якомога швидше адаптуватися у конкретних її умовах та обставинах.

Ділова гра це – метод пошуку рішень в умовній професійній та проблемній ситуації. Її структурними елементами є: розподіл за ролями, змагання, особливі правила тощо. Вона застосовується як метод активного навчання її учасників з метою вироблення у них навичок прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, а також, як засіб тестування здібностей.

Метою роботи є: обмін досвідом щодо організації та проведення бінарних ділових ігор; обґрунтування доцільності застосування ігрових технологій в процесі підготовки майбутніх фармацевтів.

Нами був розроблений сценарій бінарної ділової гри, розподілені ролі та визначені критерії оцінювання роботи студентів. У процесі ділової гри забезпечуються: набуття практичних навичок з приймання рецептів, здатність використовувати законодавчо-нормативні акти, довідкову літературу, навички з таксування екстемпоральних рецептів, виготовлення різних лікарських форм в умовах аптеки, здійснення внутрішньоаптечного контролю їх якості, та оформлення екстемпоральних засобів до відпуску.

Бінарна ділова гра проходила у вигляді роботи у малих групах, в яких студенти, в умовах спроектованої нами ситуації, змогли обмінюватися знаннями в системі «студент-студент» і спільно вирішувати професійні та проблемні питання, що виникали в ході роботи.

Для визначення доцільності застосування методики ігрових занять ми, поставивши за мету з'ясувати думку студентів, використали такий метод педагогічного дослідження як анкетування.

Результати анкетування допомогли з'ясувати, що всі студенти висловилися за використання ігрових форм навчання на заняттях. Вони зазначають, що участь у грі викликає підвищений інтерес до навчальної дисципліни, процес навчання стає цікавим і захоплюючим, поліпшується психологічний клімат у групі, з'являється можливість швидко дізнатися «хто є хто», гра допомагає більш осмисленому засвоєнню знань, вчить знаходити найбільш оптимальні рішення, посилюється інтерес до майбутньої професії. Атмосфера змагальності дозволяє зацікавити в результатах роботи, розвиває творчість і доброзичливе суперництво. Також ділова гра допомагає зрозуміти учасникам свої «сильні» та «слабкі» сторони і своєчасно скорегувати свою

навчальну та пізнавальну діяльність. Анкетування дає дуже багатий матеріал для подальшого вдосконалення методики ігрових занять і розуміння психології студентів.

Висновки:

1. Застосування ділової гри позитивно впливає на процес підвищення рівня професійної підготовки майбутніх фармацевтів. Розвивається мотивація навчальної діяльності; забезпечується розвиток ініціативності, самостійності та творчості студентів; налагоджується партнерська взаємодія та співробітництво учасників гри на основі суб'єкт-суб'єктних відносин.

2. Ефективному використанню ділової гри сприяє теоретично розроблена й експериментально перевірена методика організації та проведення ділової гри.

3. Результати педагогічного досвіду не вичерпують усіх можливостей використання ігрових форм при підготовці майбутніх фармацевтів, а сприяють їх подальшому вдосконаленню.

ВЕДЕННЯ ЩОДЕННИКА ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ЯК ШЛЯХ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР

Г.С. Гвоздецька

**Медичний коледж ДВНЗ « Івано-Франківський національний медичний
університет»**

Необхідність інтеграції медичної освіти у європейський простір вимагає підвищення рівня як теоретичної, так і практичної підготовки майбутніх медичних сестер, а сучасна модель фахівця передбачає довести відповідність професійних навичок і вмінь до професійної кваліфікаційної характеристики. Разом з тим реформується і сама система охорони здоров'я, оновлюються методики діагностики, лікування і догляду за пацієнтами, практична медицина ставить конкретні завдання щодо підготовки фахівців. Все це вимагає від нас підвищення якості практичної підготовка шляхом реалізації нових форм і методів та її удосконалення. Велика увага приділяється індивідуалізації практичного навчання. З цією метою в університеті створені міжкафедральні

навчально - практичні тренінгові центри, де студенти відпрацьовують практичні навички та удосконалюють свої практичні вміння. Одним із таких є нещодавно створений центр на базі медичного коледжу та кафедри внутрішньої медицини №2 та медсестринства, де заняття проходять не тільки студенти коледжу, але й студенти спеціальностей «Лікувальна справа», «Стоматологія», «Фармація». В даному центрі відпрацьовують практичні навички студенти, які навчаються на 8 кафедрах університету. У перелік навичок включені медсестринські маніпуляції з догляду за пацієнтом (інфекційна безпека, приймання пацієнта, антропометрія, підтримування, переміщення та розміщення пацієнта, допомога в підтриманні пацієнтом особистої гігієни, оцінка функціонального стану пацієнта, годування пацієнта), медсестринські маніпуляції та процедури (найпростіші фізіотерапевтичні процедури, зондові процедури, застосування лікарських засобів, клізма та газовивідна трубка, катетеризація сечового міхура), невідкладної хірургічної допомоги (іммобілізація, визначення груп крові, способи зупинки кровотечі), проведення реанімаційних заходів, та надання невідкладної допомоги при різних критичних станах, невідкладної допомоги у військово-польових умовах.

Основною умовою якісної підготовки студентів є дотримання єдиних вимог до техніки виконання маніпуляцій. З цією метою розроблені алгоритми виконання навичок, згідно сучасних нормативних документів Міністерства охорони здоров'я України.

Для покращення засвоєння навичок та вмінь і контролю їх рівня розроблено універсальний щоденник обліку засвоєння практичних навичок. У даному щоденнику зібрано перелік практичних навичок, передбачених типовими навчальними програмами з основних клінічних дисциплін. Усі практичні навички відповідають вимогам складових галузевих стандартів вищої освіти — ОКХ і ОПП, затверджених МОН України і МОЗ України в 2011 р., та навчальних планів 2011 р. Ведення щоденник засвоєння практичних навичок — це самостійна аудиторна робота студента. Студент отримує щоденник уже на 2 курсі свого навчання і веде його до завершення навчання у коледжі, постійно заповнюючи його на відповідних дисциплінах. На кожному занятті студент оволодіває певним навиком із даної дисципліни. В щоденнику відображено 19 розділів, що відповідають 19 основним дисциплінам, з яких студент повинен досконало володіти навичками. В кожному розділі є 2 підрозділи 1- перелік навичок, зображених у вигляді таблиці і ступінь оволодіння ними (+ –вміти

виконувати практичні навички, ++ – володіти практичними навичками та самостійно їх застосовувати) по завершенню вивчення даної дисципліни. В даному підрозділі ні викладач , ні студент нічого не заповнює . 2 підрозділ передбачає самостійну аудиторну роботу студента, де він коротко описує навички , заповнюючи готову табличку (графи 1-6). Студент повинен вказати покази, протипокази , відповідне оснащення для проведення даного навика. Крім того, студент заповнює графу про свій рівень засвоєння навика, користуючись умовними позначками , відмітку про виконання та оцінювання викладачем рівня засвоєння того чи іншого навика:

А- маніпуляція чи навик , виконаний самостійно;

В- маніпуляція чи навик, виконаний під контролем;

С- маніпуляція чи навик ,за виконанням студент якого спостерігав.

(Наприклад : виконання проби Манту- ++А, проведення сифонної клізми - +С)

Викладач на кожному занятті заповнює 7 і 8 графу, оцінює рівень засвоєння навика відповідно до критеріїв «2», «3», «4» ,«5» та ставить свій підпис.

Оцінка	Опис
«5»	Навик виконано точно ,згідно алгоритму, бездоганно, впевнено
«4»	Навик виконано повністю, згідно алгоритму, але допущено 1-2 помилки.
«3»	Навик виконано не точно, не впевнено, не дотримано алгоритму, допущено 3- 4 помилки.
«2»	Навик виконано непослідовно, хаотично,зовсім не дотримано алгоритму, відсутня орієнтація в проведенні та виконанні навика.

До підсумкового контролю(іспиту чи диференційованого заліку) по завершенню вивчення дисципліни студент може бути допущений тільки тоді, коли засвоїв усі практичні навички з даної дисципліни і отримав про це відповідну відмітку у щоденнику.

При веденні щоденника , як видно із досвіду , студент ретельно вивчає навик та відпарцьовує його у навчально- практичних тренінгових центрах і відповідальніше ставиться до навчання.

Таким чином, облік засвоєння практичних навичок у вигляді ведення щоденника , дає можливість підготувати висококваліфікованого майбутнього медичного працівника, що досконало володіє своїми професійними вміннями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галузевий стандарт вищої освіти України, Освітньо-кваліфікаційна характеристика «Молодший спеціаліст» за спеціальністю 5.120102 «Сестринська справа». - Міністерство освіти та науки України. - Київ, 2011
2. І.Я.Губенко., І.В.Радзівська. Галузеві стандарти вищої освіти як складова системи підготовки медичних сестер. . // Медсестринство. - 2014. - №1. - С. 14.
3. Л.Я. Ковальчук. Застосування Європейських стандартів і рекомендацій щодо внутрішнього забезпечення якості медсестринської освіти в Тернопільському державному медичному університеті // Медсестринство. - 2011. - №1. - С. 13-16.
4. Реформування системи підготовки медичних сестер в Україні // Медсестринство. - 2014. - №1. - С. 20-24.
5. Р.О.Сабадашин,О.В Маркевич,В.О.Рижковський. Методологія застосування алгоритмів при підготовці майбутньої медичної сестри . // Медсестринство. - 2014. - №2. - С. 18-21.
6. М.Б Шегедин., Н.Л.Окс. Навчальному процесу - нові форми організації. Досвід застосування традиційних і активних форм навчання у Львівському державному медичному коледжі імені Андрея Крупинського// Медсестринство. - 2013. - №1. - С. 31-34.

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ В ПРАКТИЦІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ НФаУ

Л.О. Горяча, І.В. Коломієць, Т.С. Прокопенко

Коледж Національного фармацевтичного університету

Запровадження методів і форм навчання, спрямованих на розвиток самостійної пізнавальної активності студентів вищої школи є тим, що найбільшою мірою задовольняє гуманістичні принципи державної політики у сфері вищої освіти.

В системі професійної освіти постійно здійснювався і здійснюється пошук таких форм організації навчання, що відповідають власним прагненням

студента навчатись та забезпечують розвиток професійно-важливих якостей майбутнього фахівця.

Реалізація цього процесу залежить, з одного боку, від здатності і готовності викладачів працювати в нових умовах, а з іншого – від навчальної мотивації студентів, їх активності та самостійності в здобутті знань.

Діяльність викладача потребує високого рівня професіоналізму та розвинених педагогічних компетентностей, володіння новими педагогічними прийомами, здатністю активізувати процес навчання шляхом впровадження активних та інтерактивних методик навчання із наголосом на самостійну роботу студентів.

Навчальна діяльність студентів ґрунтується на володінні способами самостійного отримання навчальної інформації, здатності використовувати її в ході вирішень практичних завдань, наявності комунікативних навиків та готовності до колективної взаємодії в процесі навчання.

Інноваційними методами в освіті є застосування проблемно-орієнтованих педагогічних технологій та методів, заснованих на вивченні практики (case study), технологій роботи в команді над комплексним рішенням практичних задач (малі групи), методів контекстного навчання та ін.

Викладачі Коледжу НФаУ мають досвід запровадження інтерактивних методів в процес підготовки майбутніх фармацевтів при організації різних занять:

- практичних та лабораторних (робота в малих групах; методи, ситуаційні задачі, засновані на практично-професійному матеріалі; моделювання);
- семінарських (презентації, ділові ігри, дискусії, «круглий стіл»);
- лекційних (проблемні лекції, лекції-конференції);
- для організації аудиторної та позааудиторної самостійної роботи студентів (проблемно-орієнтовані та диференційовані завдання, міні кейси).

Використання означених методик стимулює атмосферу «включення» кожного студента в процес, мотивує бути активними. У студентів формується розуміння зв'язку теоретичних знань з майбутньою професією та усвідомлюється цінність самостійного навчання.

Також в навчальному процесі активно і успішно використовуються інформаційно-комунікативні технології – студенти набувають практичних навиків в роботі з програмою «1С Предприятие» та програмним продуктом «АНР – Аптека».

Як показують результати, запровадження інноваційних методик сприяє більш ефективному процесу навчання студентів коледжу НФаУ, розвиває їх вміння навчатись; забезпечує самостійність і активність в пізнавальній діяльності; наслідує основним принципам професійної освіти, таким як зв'язок з практикою та є доповненням до традиційних форм навчання.

СТВОРЕННЯ ПОТУЖНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА – КРОК У ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Дорошенко Т.І., Головаш І.О.

Коледж переробної та харчової промисловості ХНТУСГ ім. П. Василенка

Якість освіти характеризує результат освітньої діяльності та фактори формування цього результату, який залежить від мети освіти, змісту та методології, організації та технології. Вона відображає здатність фахівця здійснювати професійну діяльність відповідно до вимог розвитку суспільства.

Всебічний розвиток особистості неможливі без знання інформаційних технологій, вміння працювати з ресурсами системи Інтернет, мережевими технологіями. Сучасність потребує швидкого знаходження, аналізу, обробки, узагальнення та використання різноманітної інформації.

Використання нових інформаційних технологій у навчанні створює реальні умови для самоосвіти, підвищення кваліфікації, розширення кругозору, створення спільних проектів студентів з різних вузів, міст, країн.

Інформаційна інфраструктура Коледжу передбачає автоматизацію робочих місць викладачів та студентів. Це підвищує ефективність та забезпечує прозорість навчального процесу.

Інформаційно-освітнє середовище навчального закладу надає можливість:

- 1) накопичування та систематизації інформації;
- 2) залучення до роботи з інформаційним середовищем всіх бажаючих;
- 3) створення автоматизованих робочих місць;
- 4) призначення завдань викладачем та їх виконання студентами в рамках електронних підручників, виставлення оцінок;
- 5) спілкування усіх учасників навчального процесу;

б) підтримки зворотного зв'язку для обміну інформацією усіх учасників та розробників середовища;

7) коригування дієвості та функцій інформаційного середовища

Для функціонування інформаційно-освітнього середовища:

1) створено бази даних за фахом, за спеціалізацією, по предметах;

2) розроблено і використовується віртуальні нестандартні виробничі ситуації, які є наочнішими, безпечнішими і дешевшими;

3) забезпечується індивідуальне супроводження навчання;

4) створено умови для дистанційної освіти, конференцій, семінарів тощо;

5) підтримується самоосвітня компонента;

6) використовуються тестові системи (локальні і глобальні);

7) створено електронні засоби навчання: електронні підручники, пакети навчальних, навчально-контролюючих програм, електронні довідники тощо.

На даний час інформаційне середовище у Коледжі постійно удосконалюється. Наприклад, розробляються електронні підручники та тестові системи, використовуються електронні журнали успішності (програма «Деканат»), електронні навчальні посібники тощо.

До основних компонентів інформаційно-освітнього середовища належать:

1. Електронні підручники, які відрізняються меншою вартістю, дають можливість студентам самостійно вивчати матеріал, заощаджують час;

2. Електронні тестові системи, які дозволяють проводити контроль знань учнів в режимі online; збирають інформацію про успішність та формують рейтинги;

3. Електронні журнали успішності, які дають повну прозорість у питанні оцінювання знань; дозволяють отримувати з будь-якого ПК і в будь-який час інформацію про успішність, перелік заборгованих лабораторних, практичних робіт, заліків тощо;

В процесі побудови інформаційно-освітнього середовища студентами та викладачами коледжу розроблені електронні підручники з дисциплін «Економіка енергетики», «Технологія молочних продуктів», «Обладнання галузі», «Комп'ютеризація виробництва» та ін., постійно доповнюється та оновлюється електронна система Moodle, яка регулярно використовується студентами та викладачами при підготовці до незалежного заміру знань та під час атестацій.

З ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ НФАУ

Зеленський Р.М.

Коледж Національного фармацевтичного університету

Потреба розбудови громадянського суспільства в Україні зумовила трансформаційні зміни не лише соціально-економічної сфери, але й системи цінностей, у переліку яких відповідальність посідає чільне місце. Однак утвердження ринкових відносин, зростання пріоритетів прагматичного способу життя, зміна стилю життєдіяльності особистості в суспільстві нерідко породжують серед учнівської та студентської молоді нівелювання такої особистісної якості, як відповідальність. Так, результати проведеного нами пілотажного опитування засвідчили той факт, що 38% із 240 студентів коледжу НФаУ взагалі не зараховують відповідальність до переліку морально-духовних цінностей, 27% постійно відмовляються від виконання доручень і зобов'язань, 32% пояснюють власні прорахунки зовнішніми факторами або волею долі і лише 8% характеризують себе як відповідальну особистість.

Актуальність формування відповідальності у студентів-фармацевтів обумовлена й підвищенням вимог до якості підготовки майбутніх спеціалістів у вищих фармацевтичних навчальних закладах, оскільки професіоналізм фахівця характеризується не лише глибокими фаховими знаннями, практичними вміннями та навичками, але і його особистісними якостями: дисциплінованістю, наполегливістю, організованістю, сумлінністю, активністю, ініціативністю, вимогливістю, які одночасно виступають умовами і показниками вияву відповідальності.

Зазначене вище дає підстави розглядати відповідальність як інтегральну якість, що вказує на зобов'язання особистості усвідомлено діяти відповідно до етичних і соціальних норм, професійних вимог і відповідати за власні дії перед собою, колективом і суспільством у цілому.

Значний ресурс для формування відповідальності студентів під час навчання у коледжі НФаУ мають заняття з фізичного виховання, які забезпечують розвиток як фізичної, так і духовної сфери особистості, створюючи потужні важелі для формування морально-вольових якостей; норм і правил колективної поведінки; навичок самоорганізації й самореалізації, а

також сприяють самовихованню, саморозвитку, самовдосконаленню особистості.

Аналіз наукової літератури, а також власного досвіду дали змогу визначити педагогічні умови, що здатні забезпечити успішний перебіг процесу формування відповідальності студентів на заняттях з фізичного виховання, а саме:

1) створення ситуацій суб'єкт-суб'єктної взаємодії через організацію різних форм спільної діяльності, що дозволяють включати студентів у відносини відповідальної залежності з позиції виконавця й організатора. При визначенні цієї умови брали до уваги той факт, що організація занять з фізичного виховання як складова педагогічного процесу у ВНЗ I-II рівнів акредитації є багатоплановою сферою взаємодії суб'єктів: викладач - студенти, студент - студент, студент - група студентів, яка знаходить вияв у навчальному співробітництві через організацію спільної діяльності (колективна робота, робота в групах, у парах, змагання тощо), що дає можливість включати їх у систему колективних стосунків, основою яких є взаємна відповідальність.

2) використання виховних можливостей навчальних занять з фізичного виховання для стимулювання студентів до самовиховання відповідальності. Означена умова спирається на принцип виховуючого навчання, згідно з яким у кожному навчальному предметі закладено потужні важелі для формування досвіду емоційно-ціннісного ставлення особистості як до навколишньої дійсності, так і до самої себе. Самовиховання у фізкультурно-спортивній діяльності пов'язане з діями, спрямованими на самовдосконалення особистості (тренування, проведення оздоровлювальних процедур, стеження за станом здоров'я, формування морально-вольових якостей), що вимагають відповідальності. Керівна роль у стимулюванні студентів до самовиховання на заняттях з фізичного виховання належить викладачеві й передбачає такі етапи: *підготовчий* (переконавання у необхідності самовиховання, можливості досягти бажаних результатів для формування у студентів позитивної мотивації, потреби в діяльності; визначення основних цілей і завдань самовиховання), *основний* (ознайомлення з основними компонентами самовиховання, допомога в укладанні програми самовиховання, виборі прийомів, способів, форм, методів її реалізації), *аналітичний* (аналіз та самоаналіз досягнутих результатів і відповідна корекція дій з боку викладача і студентів).

Для реалізації першої з визначених умов формування відповідальності на заняттях з фізичного виховання створювали ситуації суб'єкт-суб'єктної взаємодії, які дозволяли включати студентів у відносини відповідальної залежності з позиції

- виконавця, що вимагала чіткого, точного, старанного й своєчасного виконання визначених вимог, відповідальності кожного за поставлене завдання, узгодження своїх дій з діями партнерів. Найбільш оптимальною в цьому плані виявилася колективна форма роботи. Наприклад, естафетний біг, стройові вправи, переміщення, зустрічні естафети («Легка атлетика»); навчальна і двостороння гра («Волейбол»); передача м'яча на місці і в рухові («Баскетбол») тощо, за яких кінцевий результат діяльності залежав від злагодженої роботи всіх членів колективу. Це, у свою чергу, сприяло формуванню таких якостей особистості, як активність, дисциплінованість, організованість, сумлінність, почуття обов'язку, вимогливість, що слугують ознаками вияву відповідальності. Разом із цим перебування в позиції виконавця забезпечували й такі форми навчального співробітництва, як групова робота та взаємонавчання, у процесі організації яких створювалися умови для формування у студентів умінь підкорятися вимогам товаришів, приймати допомогу, якісно й стабільно виконувати кожен прийом, пояснювати невдачі власними прорахунками, а також розвивалися навички самоконтролю, самоаналізу, самоперевірки;

- організатора, що потребувала відповідальності особистості не тільки за себе, свою діяльність, але й за результати роботи інших членів колективу. Цьому сприяли робота у створених мікрогрупах з розподілом функцій («колові тренування»), парна робота (вправи на узгодження й протидію партнеру, зі скалкою, м'ячем, ігрові тощо), взаємонавчання (робота окремих студентів у якості консультантів для надання допомоги, моральної підтримки, забезпечення страхування), змагання (на першість групи, курсу, відділення з баскетболу, волейболу, легкої атлетики тощо). Саме завдяки таким формам навчального співробітництва створювалися найбільш сприятливі умови для самовираження й самореалізації кожного студента, виявлялися й формувалися лідерські якості й організаторські здібності (уміння давати оцінку вчинкам і діям товаришів по команді, займати принципову позицію в конфліктній ситуації, організовувати роботу групи, відповідати за її результати тощо). Виконання функцій організатора стимулювало студентів до пошуку найбільш ефективних способів

виконання навчальних завдань, раціонального розподілу часу, дотримання техніки безпеки, досконалого оволодіння технікою виконання окремих операцій, максимального напруження фізичних і психічних сил, прийняття миттєвих самостійних рішень і водночас вияву вольових якостей в дії, які характеризують відповідальну особистість.

Використання можливостей навчальних занять з фізичного виховання для стимулювання студентів до самовиховання відповідальності, що передбачалося другою з визначених умов, було спрямоване на формування у студентів стійкої установки до збереження власного здоров'я, умінь і навичок планувати свій час, вести облік виконаної роботи, здійснювати самооцінку і самоконтроль, що в сукупності забезпечують виховання такої форми відповідальної поведінки, як самовідповідальність. Із цією метою було розроблено й апробовано програму дій викладача фізичного виховання, яка включала:

- інформування студентів про роль людини, її способу життя, мотиваційних настанов та морально-духовних цінностей у збереженні власного здоров'я. Для цього проведено бесіди: «Основні фактори ризику втрати здоров'я», «Роль самовиховання у збереженні здоров'я», «Духовно-моральна основа здоров'я», «Основи здорового тренування», «Гігієнічні основи фізичних вправ» тощо;

- консультування, спрямоване на надання допомоги в укладанні індивідуальних програм оздоровлення (визначались напрями роботи; узгоджувався комплекс ранкової гігієнічної гімнастики для юнаків та дівчат; розроблялись вправи для проведення «хвилин бадьорості», програми тренувань з кросфіту, орієнтовний режим дня та харчування, перелік показників самоконтролю за станом власного здоров'я - самопочуття, сон, апетит, працездатність, рухова активність, харчування, пульс, вага; проводилась цілеспрямована робота по залученню студентів до занять у спортивних гуртках тощо);

- здійснення зворотного зв'язку у системі викладач-студенти з метою виявлення ступеня реалізації програм оздоровлення (індивідуальні бесіди, анкетування, аналіз викладачем позитивних змін у сформованості відповідальності, ознайомлення зі щоденниками самоконтролю за бажанням студентів).

Реалізація визначених педагогічних умов формування відповідальності студентів Коледжу НФаУ у процесі вивчення навчальної дисципліни «Фізичне

виховання» сприяла позитивним змінам досліджуваної якості. Зокрема, 71% студентів стали виявляти активність й ініціативність; 69% - демонстрували здатність до подолання труднощів у досягненні поставленої мети; для 62% домінуючою стала здатність приймати швидкі й виважені рішення; 61% студентів набули навичок самостійного виконання завдань без указівок керівника; 55% - докладали максимум зусиль, щоб виконати поставлені завдання у повному обсязі; 64% - набули навичок планувати свій час й вести облік виконаної роботи.

Для одержання достовірної інформації про рівень сформованості й ступінь вияву відповідальності у студентів використовували комплекс методів (анкетування, інтерв'ю, бесіда) та відповідних методик (тестові опитувальники «ОТКЛЕ», «Упевненість у собі», «Чи організована Ви людина?», методика визначення особистісного диференціала (ОД) за фактором «Самоповага», особистісний тест Р. Кеттела (за фактором Q).

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ

В.О. Івахненко

**Красноградський коледж Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради**

Фізичне виховання – важливий засіб фізичного, соціального та духовного розвитку молоді.

Основною метою навчальної дисципліни «Фізична культура» є: формування у студентів стійкої мотивації щодо збереження свого здоров'я, фізичного розвитку та фізичної підготовки; гармонійний розвиток природних здібностей та психічних якостей; використання засобів фізичного виховання в організації здорового способу життя.

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Фізична культура» у педагогічному коледжі складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста спеціальностей 014.11

Середня освіта (Фізична культура), 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології), 013 Початкова освіта.

Дисципліна «Фізична культура» забезпечує високий рівень працездатності студентів, збереження їх здоров'я. Освоєння курсу студентами базується на одержаних раніше знаннях з фізичного виховання за шкільною програмою.

Краще засвоїти матеріал за професійним спрямуванням допоможуть дисципліни: теорія і методика фізичного виховання, основи валеології, екології, анатомія, фізіологія, шкільна гігієна, психологія, педагогіка, методика виховної роботи, основи педагогічної майстерності.

Програма характеризується спрямованістю на реалізацію принципу варіативності, який передбачає планування навчального матеріалу відповідно до віково-статевих особливостей студентів, їхніх інтересів, матеріально-технічного забезпечення навчального процесу, кадрового забезпечення.

Навчальна програма побудована за модульною системою. При цьому обов'язковим є включення засобів теоретичної і загальнофізичної підготовки, передбачених програмою для даного курсу до кожного варіативного модуля. На I-II курсі студенти мають опанувати 4 варіативних модулів. На їх опанування відводиться приблизно однакова кількість годин. Однак не виключається можливість мотивованого збільшення чи зменшення кількості годин на вивчення окремих модулів.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: теоретико-методичні знання та загальна фізична підготовка у процесі занять, «Легка атлетика», «Баскетбол», «Волейбол», «Гімнастика».

Критеріями відбору варіативних модулів є наявність матеріально-технічної бази, регіональні спортивні традиції, кадрове забезпечення.

За потреби, у межах одного варіативного модуля можна освоїти навчальний матеріал, передбачений на два роки вивчення.

Зміст програми включає вступ, визначену мету і завдання дисципліни, інформаційний обсяг навчальної дисципліни, список рекомендованої літератури, форму підсумкового контролю успішності навчання, засоби діагностики навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни та згідно з вимогами робочої програми студенти повинні:

знати:

- загальні відомості про здоров'я та здоровий спосіб життя;
- дотримання рухового режиму та правил безпеки і гігієни під час занять фізичними вправами;
- правила та методику занять самостійними фізичними вправами;
- основи техніки, тактики та правил вивчених видів спорту;
- інструкторську та суддівську практику.

Після оволодіння основними руховими навичками студенти повинні вміти:

- організовувати та проводити самостійні форми занять оздоровчо-корегувальної спрямованості;
- формувати вміння організовувати і проводити навчальні заняття, фізкультурно-оздоровчі заходи, різноманітні види виховної роботи.

Фізичне виховання у педагогічному коледжі є фізкультурно-спортивною діяльністю і водночас навчальною дисципліною, що зорієнтована на виконання соціального замовлення – підготовку всебічно розвиненої гармонійної особистості, яка має належний рівень здоров'я, необхідну фізкультурну освіту, фізичну підготовленість і в той же час відповідає вимогам навчально-кваліфікаційної характеристики.

З ДОСВІДУ ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРИЙОМІВ І МЕТОДИК ПРИ ВИКЛАДАННІ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН НА ВІДДІЛЕННІ «ПРАВознавство»

І.В.Ільїнова

Харківський автомобільно-дорожній технікум

Одним з найважливіших завдань на сучасному етапі розвитку ринку освітніх послуг в Україні є забезпечення якості підготовки спеціалістів на рівні міжнародних стандартів, яке, на думку викладачів відділення «Правознавство», можливе за умови зміни педагогічних прийомів і методик та впровадження інноваційних технологій навчання. Тому викладання має поєднувати в собі вироблені практикою директивну і, сучасну, що носить інноваційний характер, інтерактивну моделі навчання. Зупинимося на власному досвіді використання цих прийомів і методів навчання за курсом дисципліни "Історія держави і права зарубіжних країн" в ХАДТ:

1) прийоми конкретизації, які фактологічно-орієнтовані на необхідність обрання студентом головної ідеї або думки в потоці історичних та правових фактів і подій. Ці методи викладач має можливість використовувати в процесі усного викладу матеріалу - лекцій. До них слід віднести: а) картинний, сюжетний, розповідь, куди входять яскраві епізоди з історії держави і права; б) персоніфікація історичних і правозастосовних процесів у долю окремої історичної особистості; в) драматизація подій – юридичні факти і історичні дати викладаються як введення у презентації цікавих подробиць.

2) метод дослідження - спрямований на колективну роботу в групі - коли необхідно в процесі колективного міркування дати аналіз змісту уривку з першоджерела. Він орієнтований для роботи в невеликих групах - на семінарських заняттях або при підготовці до них: а) робота студентів з наочними посібниками - схеми, таблиці; б) робота студентів з монографіями, хрестоматійним матеріалом; в) використання технічних засобів навчання - персональний комп'ютер (інформація з офіційних сайтів, створення презентацій), тощо, як поєднання різних методик під час одного заняття.

3) пошуковий підхід перетворює традиційне навчання на основі продуктивної діяльності студентів, на розвиток у студентів можливостей самостійно отримувати новий досвід з породження нових знань та способів дій.

Згідно новим напрямом розвитку, навчання має пробуджувати пізнавальний інтерес, спонукати особистість до творчого пошуку, давати змогу бачити свої здобутки і подальші перспективи. Розв'язування студентами проблем сприяє їх інтелектуальному розвитку, тому викладач повинен поставити перед студентами навчальну проблему так, щоб їх здивувати, гостро зацікавити, а її розв'язання стало б для них потребою і принесло інтелектуальне задоволення. Створення проблемної ситуації – ефективний спосіб мотивації навчання. Формування позитивної мотивації студента, активізація навчально-виховного процесу дає можливість вдосконалювати знання і вміння, підвищувати інтелектуальний рівень студентів, що забезпечує міцність знань і є основою формування ділових якостей майбутніх спеціалістів.

Різноманітність методів і засобів навчання як спроби відходу від єдиного шаблону в освітньому процесі, має при всіх позитивних його проявах і негативний момент - "калейдоскопічність" форми проведення занять може стати причиною того, що студент у своїх спробах бути залученим в

інтерактивні форми навчання, виявиться нездатним зрозуміти суть проблеми, яку необхідно розкрити в процесі заняття.

Підбиваючи підсумки вищевикладеного, хотілося б відзначити, що методи і засоби навчання помилково було б зводити в ранг самоцілі викладача, це насамперед інструмент для вирішення освітніх завдань, тому кожен метод повинен враховувати специфіку конкретної навчальної дисципліни, специфіку конкретної навчальної групи, а також професійну спрямованість підготовки молодшого спеціаліста.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ “ОРГАНІЧНА ХІМІЯ”

Ісаєнко Ю.В.

Коледж Національного фармацевтичного університету

Сьогодні усі ми констатуємо той факт, що здебільшого з кожним роком ми отримуємо студентів, які мають все нижчий і нижчий рівень якості знань. Тому перед кожним викладачем постає дуже важливе завдання: забезпечити засвоєння студентами навчальної дисципліни на рівні освітньої компетентності. У цьому випадку під компетентністю слід розуміти гармонійне поєднання рис особистості, набуте під час навчання, що являє собою сплав мотивів, знань, умінь та здібностей якісно виконувати певний вид діяльності.

Однією з навчальних дисциплін, яку вивчають студенти у Коледжі НФаУ, є дисципліна “Органічна хімія”. Органічна хімія займає важливе місце у підготовці фармацевтів, оскільки вона є тією фундаментальною дисципліною, на якій базуються професійні знання. Майже 95 % лікарських засобів мають органічну природу. Органічні речовини широко застосовуються для виготовлення різноманітних лікарських форм, стоматологічних композицій, протезів багатьох органів, виробів медичинської техніки. Раніше проведений аналіз навчальних програм з дисциплін «Органічна хімія» та «Фармацевтична хімія» показав, що зазначені дисципліни мають 100 % споріднених тем [1].

Успішне засвоєння дисципліни “Органічна хімія” сприятиме формуванню ключових компетентностей освіченої людини взагалі та кваліфікованого

фармацевта зокрема. З метою підвищення ефективності оволодіння знань викладачами Коледжу НФаУ було підготовлено Навчальний посібник - «Практикум з органічної хімії» для студентів спеціальності «Фармація» (освітньо-кваліфікаційний рівень «молодший спеціаліст»).

Практикум розроблений у відповідності до нормативів з дотриманням принципів науковості, систематичності, послідовності, системності у вивченні навчального матеріалу, за витриманою відповідно до вимог структурою. Практикум містить практичні завдання різних типів: тести, вправи, розрахункові задачі, що сприяють застосуванню набутих знань, умінь і навичок. У навчальному посібнику наведені приклади розв'язання завдань, що дозволить студентам самостійно їх виконати та допоможе закріпити здобуті теоретичні знання.

Майже 50% навчального матеріалу винесене на самостійне опрацювання студентами і завдання викладача є правильна організація та методичне забезпечення цього виду діяльності студентів. Проблему організації самостійної роботи було досліджено Л.П. Арістовою, Б.П. Єсиповим, Л.В. Жаровою та ін. Специфіка організації самостійної роботи студентів у коледжах розкрита в роботах О.М. Королук, Т.М. Пащенко, А.Я. Цюприк та ін.

В розробленому викладачами Коледжу НФаУ практикуму до кожної з тем, що виносяться на самостійне вивчення, наведений основний теоретичний матеріал у вигляді схем або таблиць, тести та завдання для розв'язання. Ці завдання студент виконую самостійно, отримуючи від викладача необхідні вказівки на практичних заняттях та консультаціях.

Використання навчального посібника при вивченні дисципліни «Органічна хімія» сприяє підвищенню інтересу до навчання, розвитку пізнавальної самостійності, напруженню розумових сил при розв'язанні різноманітних завдань. Все це позитивно впливає на активність студентів в навчанні, створюватиме сприятливі умови для розвитку їх навчально-пізнавальної діяльності.

МОТИВАЦІЙНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСВОЮВАНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

О.В.Логвиненко

Коледж Національного фармацевтичного університету

Для покращення якості навчання, підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу студентами, педагогами та психологами розроблені певні мотиваційні дії, які доцільно використовувати викладачам під час проведення занять.

Одним з головних завдань освіти є свідоме виявлення і постановка мотивуючої мети у студентів щодо отримання міцних знань. Реалізована мета повинна не тільки вказувати на досягнення, але й давати студенту відчуття прогресу, власної значущості, особистісного зростання.

Педагогічна мета має ступеневу систему і поділяється на чотири види. Державна мета – виявлення цінності як громадянина країни, своєї значимості в суспільстві після набуття професійної освіти. Мета освітньої системи – навчання в коледжі, університеті. Мета навчання окремій дисципліні – значимість практичного і теоретичного застосування отриманих знань.

Для досягнення більш ефективного результату здійснюється деталізація педагогічної мети мікроцілями. Цей необхідно для підтримання мотивації студентів протягом усієї програми навчання, мінімізації процесу регресії, підтримання ефекту новизни та інтересу. Необхідно забезпечити повне розуміння мети і прийняття її студентом як власної.

Етапи цілепокладання:

1. Етап формулювання проблеми (завдання, питання): побудова гіпотези, вироблення стратегії.
2. Етап дослідження: пошук і обробка необхідної інформації.
3. Етап інтерпретації: аналіз виконаної роботи.
4. Етап взаємодії: обговорення поставленого завдання, шляхи вирішення.

Доцільно впроваджувати метод переконання в необхідності отримання знань. Метод переконання включає в себе дві фази: словесне переконання (засвоєння теоретичного матеріалу), практичне переконання (прийняття необхідності отримання практичних навичок). Доцільно використовувати форму розповіді або діалогу. Однак, щоб метод працював ефективно, необхідно

вміти об'єктивно викладати факти, теорія повинна бути тісно пов'язана з практичними діями, мова повинна бути переконливою і доступною.

В залежності від тематики практичного заняття, місця його проведення, наявності необхідних теоретичних ресурсів (конспекти, таблиці, діаграми тощо) можна використовувати різні форми проведення практичного заняття. Серед численних методик, в даній статті обрані тільки найефективніші методи. До них відносяться: метод проектного навчання, навчання в співробітництві, метод різнорівневого навчання.

Проектний метод. Метод ґрунтується на виробленні вміння самостійно використовувати отримані знання з різних сфер, формулювати свою незалежну точку зору, орієнтуватися в інформаційному просторі. Даний метод передбачає наявність конкретної проблеми, яка потребує вирішення. Підсумком заняття зі студентами має бути теоретичне рішення поставленого питання або практичне рішення проблеми.

Метод навчання у співпраці. Метод ґрунтується на навчанні студентів в колективі, в малих групах, що неможливо при традиційному методі навчання. Студенти набувають навичок роботи в колективі, виявляють комунікативні здібності. Навчання у співпраці доцільні для студентів, які не володіють лідерськими здібностями і не проявляють ініціативи.

Метод різнорівневого навчання. Мета цього підходу – це можливість приділяти достатньо уваги і часу студентам з проблемами у навчанні. Його можна використовувати для студентів, які повільно засвоюють новий матеріал, або для тих, хто потребує індивідуального роз'яснення складних аспектів теми. При цьому не гальмувати розвитку сильних здібних учнів. Викладач пропонує студентам завдання різні за складністю нового матеріалу (рівень А, рівень В, рівень С), у залежності від розумових здібностей студента. Перед впровадженням цього методу в освітній процес необхідно провести психологопедагогічну діагностику студентів. Як наслідок, з'ясувати ступінь їх навченості, ступінь розвитку мотивації до навчання, рівень прагнення до саморозвитку. Проаналізувати розвиток пам'яті, уважності, мислення, самодисципліни і самоорганізації студента.

Значну роль у засвоєнні матеріалу відіграє емоційний вплив на студента. Розрізняють два види емоційного мотивування. Перше – це створення негативних емоцій шляхом введення жорстких критеріїв оцінювання для вироблення у студента емоції страху. Друге – створення у студентів позитивних

емоцій шляхом налагодження дружнього стилю спілкування і навчання, шляхом лояльного ставлення до студентів. Викладач повинен зрозуміти, який саме вид емоційного мотивування використати для конкретної особистості студентів.

В аспекті викладеного, можна зробити висновок, що для кращого засвоєння студентом матеріалу, необхідно ввести його в певний емоційний стан. Емоції утворюють атмосферу емоційного комфорту, що сприяє посиленню мотивації до засвоєння матеріалу.

Метод прикладу. Кожен викладач повинен правильно використовувати метод прикладу. Це метод впливу на почуття, поведінку студентів вражаючим чином для досягнення педагогічних цілей - сформованості у студентів моральних цілей.

УМОВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА

О.В. Монастирська

**Красноградський коледж Комунального закладу «Харківська
гуманітарно-педагогічна академія Харківської обласної ради**

Професійна компетентність педагога домінує сьогодні серед важливих факторів забезпечення розвитку якісної освіти. Рівень освіти розглядається як один з індикаторів якісного життя, інструмент соціальної та культурної злагоди й економічного зростання.

Педагогу належить важлива соціальна функція в передачі знань і вмінь, тому формування методичної компетентності викладача є необхідною компонентою його фахової підготовки. Методична компетентність передбачає оволодіння знаннями методологічних і теоретичних основ методики навчання різних предметів, концептуальних основ структури і змісту засобів, уміння застосувати знання в педагогічній і громадській діяльності, виконувати основні професійно-методичні функції.

Дослідження якості методичної підготовки викладачів дають можливість сформулювати окремі умови для вдосконалення процесу зростання методичної компетентності педагогів.

Це, насамперед, підвищення мотиваційної компоненти. Керівництво формуванням методичної компетентності викладача тільки тоді може дати позитивний ефект, коли воно впливатиме на особистість не прямо, а через розгортання внутрішньої активності, через організацію її внутрішніх мотиваційних сил, що визначають поведінку. Тому педагог повинен усвідомлювати цілі, ідеали, інтереси, переконання, соціальні настанови, ціннісні орієнтації, мати осмислену педагогічну позицію в контексті сучасності. Мотивація щодо вдосконалення методичної роботи якісно вплине не тільки на складання та оформлення обов'язкової документації (планів, програм, конспектів лекцій тощо), підготовку методичних розробок, але й підвищить рівень викладання дисциплін, збагатить освітній процес новими методами і технологіями, активізує масові, групові, індивідуальні, інноваційні форми методичної роботи.

Одним із компонентів мотиваційної сфери людини є інтерес. Викликати інтерес до підвищення методичної грамотності у молодих та малодосвідчених викладачів можливо через створення в їх діяльності ситуації успіху, формування позитивного ставлення до діяльності, створення проблемних ситуацій, постановку таких завдань, рішення яких вимагає від педагога активної пошукової діяльності, дає можливість проявити розумову самостійність, ініціативність.

Важливим для формування методичної компетентності педагогів є створення в навчальному закладі оптимальних умов, відповідного інформаційно-педагогічного середовища для розширення і поглиблення вагомих для її подальшого розвитку і становлення знань, обґрунтованих понять і способів практичних дій. Інтенсивне використання у роботі викладача мережі Інтернет, адекватне освоєння нових педагогічних технологій на базі комп'ютерної техніки є запорукою переходу кількісних змін в якісні у формуванні професіоналізму педагога.

Індивідуально-пошукова робота викладачів посідає значне місце у вирішенні проблеми самовдосконалення, саморозвитку в процесі формування методичної компетентності. Орієнтація викладачів на спосіб пізнання має пряме й безпосереднє відношення до формування прийомів самоосвіти, що дає можливість реалізуватися, досягти поставленої мети.

Високий рівень сформованості методичної підготовки простежується у педагогів, які оволоділи фасилітативною компетентністю, – здатністю педагога

бути організатором, консультантом і партнером у процесі формування методичної компетентності.

Таким чином, ефективність формування методичної компетентності викладачів залежить від низки умов, які сприяють удосконаленню професійної майстерності, підвищують якість освітнього процесу.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ІЗ ПРЕДМЕТУ «СЕСТРИНСЬКА ПРАКТИКА»

Нейко В.Є., Зозуляк Н.В., Тимків І.В.

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

Предмет «Сестринська практика» є надзвичайно важливим для майбутнього практичного лікаря. Студенти вивчають даний предмет на 3 курсі, під час якого вони знайомляться з основними засадами медсестринства в Україні, організацією роботи в терапевтичному стаціонарі, виконанням основних маніпуляцій – різних видів ін'єкцій, клізм, промивання шлунка, основних фізіотерапевтичних процедур. Дані знання є необхідними для кваліфікованого спеціаліста, оскільки саме вміле та швидке виконання ін'єкцій часто може врятувати хворому життя.

На проведення практичних занять з предмету «Сестринська практика» робочою програмою відводиться тільки 10 год, а на самостійну роботу - 30 год. Оскільки специфіка виконання практичних навиків унеможливорює самостійну підготовку студентів вдома, необхідно забезпечити належне засвоєння матеріалу. Звичайно, існує величезна кількість теоретичного та відеоматеріалу. Проте, якщо студент виконає самостійно певну ін'єкцію, то запам'ятає алгоритм виконання даної процедури на все життя.

Саме тому ми пропонуємо студентам при підготовці до практичних занять із предмету «Сестринська практика» спочатку опрацьовувати рекомендовану методичними матеріалами літературу, переглядати виконання маніпуляцій у мережі Інтернет, а також відвідувати навчальні бази для практичного виконання ін'єкцій. Навчальними базами кафедри пропедевтики внутрішньої медицини є терапевтичне відділення № 2 Центральної міської клінічної лікарні м. Івано-Франківська, а також «Університетська клініка»

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет». Студентам пропонується у вільний позааудиторний час відвідувати дані бази, де медсестри люб'язно допоможуть їм у виконанні даних маніпуляцій.

Медична освіта є комплексним та складним процесом. Навчання лікаря відбувається усе життя і переважну більшість цього навчання свідомий медичний працівник опрацьовує самостійно. Завдання медичного ВУЗу, на нашу думку, полягає не тільки у підготовці кваліфікованих кадрів, а у вихованні навичок майбутнього лікаря до якісної самоосвіти.

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ

Л.П.Радюк

Харківський державний соціально-економічний коледж

Освіта – одна з найголовніших сфер людської діяльності та визначальний фактор розвитку людства. Це зумовлює необхідність впровадження в освітній процес новітніх технологій, які передбачають навчання, виховання, формування навичок наукової роботи та управління. Результативність цього процесу досягається використанням сучасних високоефективних методів, засобів і прийомів, що забезпечують творче оволодіння величезним масивом знань. Новітні інформаційні технології надають освіті нетрадиційний характер. Освітній процес в Україні потребує модернізації відповідно до сучасних умов соціально-економічного розвитку країни. Важливими напрямками цього процесу мають стати: впровадження сучасних комп'ютерних та мережевих технологій; створення предметно-орієнтованих навчально-інформаційних середовищ, які дозволяють використовувати мультимедіа, електронні підручники і т.д.

Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу є одним з головних чинників у підготовці майбутніх фахівців з високим рівнем фахової та соціальної компетенцій. Для забезпечення сприйняття, глибокого розуміння,

засвоєння студентами знань, вмінь та навичок викладачами коледжу розробляються та вдосконалюються методичні рекомендації для виконання самостійних та практичних робіт, пакет завдань для самостійних та контрольних робіт з дисципліни. Завдання для самостійних робіт з вищої математики містять різнорівневі завдання, вправи в тестовій формі та з відкритою формою відповіді. Для успішного та осмисленого виконання студентами завдань самостійних робіт викладачем розроблені методичні рекомендації для відпрацювання самостійних робіт з вищої математики. Методичні вказівки охоплюють всі теми навчальної програми курсу, а також основні формули.

Для допомоги студентам надаються приклади розв'язання типових завдань з поясненнями суті вивчених методів, підходів і теорем.

Необхідною умовою удосконалення та модернізації освітнього процесу є розробка нових дидактичних і методичних матеріалів. Вважаємо, що особливо ефективними при вивченні студентами математики є тести, створені самим викладачем. Педагог має можливість скласти тестові завдання з урахуванням мети заняття, рівня складності теми, рівня можливостей та вхідних знань студентів конкретної групи. Використання інформаційно-комп'ютерних технологій допомагає перетворити процес вивчення математики в творчий, цікавий, захоплюючий та зрозумілий етап пізнання. Класичні матеріали забезпечення заняття викладачі коледжу збагатили і урізноманітнили відео презентаціями.

Кожного навчального року викладачі виконують велику роботу з удосконалення навчально-методичного забезпечення підготовки майбутніх фахівців відповідно до вимог сьогодення.

ЗАСТОСУВАННЯ АКТИВНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ

Рудакова О.В.

Коледж Національного фармацевтичного університету

Основною метою професійної освіти є підготовка кваліфікованого фахівця, конкурентоспроможного на ринку праці, компетентного, що вільно

володіє поряд з традиційними академічними знаннями, найсучаснішими навичками і вміннями, здатний самостійно «конструювати» свої знання, орієнтується в суміжних областях діяльності, готовий до постійного професійного росту, соціальної та професійної мобільності. Вирішення цього завдання неможливе без застосування активних форм навчання, сучасних інформаційних засобів і програмного забезпечення.

Застосування мультимедіа на заняттях формує у студентів навички та вміння навчальної діяльності, інформаційної культури, сприяє розвитку мислення. Тренувальні та контролюючі програми чи тестування з оцінюванням дозволяють використовувати мультимедіа, як засіб моніторингу знань студентів (у вигляді експрес-тесту, структурно-логічних ланцюжків, завдання «Викресли зайве») і сприяє розвитку компетенції самостійної пізнавальної діяльності (самоаналіз, самооцінка, самоконтроль), що включає досвід студента з самостійної побудови індивідуального освітнього маршруту, признання і прийняття безперервності процесу саморозвитку необхідного для успішної професійної діяльності. Рішення та аналіз практичних ситуацій «Лікарська рослина – Біологічно активна речовина – Фармакологічна дія», «Морфологічна (анатомічна) будова рослини – Лікарська рослинна сировина», складання і розв'язування ребусів, кросвордів з дисципліни дозволяє розвивати властивості інтелектуальної сфери: уяву, гнучкість розуму, готовність помічати проблеми та шукати шляхи їх рішення, вміння аналізувати та формулювати питання.

Змагальні ігри: «Брейн ринг. Фармакогнозія», «Ключ-визначник лікарської рослинної сировини» дають можливість вдосконалити компетенції як в інтелектуальній сфері, так і в емоційній: вміння контролювати свої емоції, бути впевненим в собі та своїх знаннях, вміти відстоювати свою думку та нести відповідальність за прийняте рішення, швидко знаходити відповідь у нестандартній ситуації.

Дискусії, диспути, рольові ігри: «Прийом лікарської сировини від постачальника», «Фармацевт – Відвідувач аптеки» сприяють розвитку таких професійних компетенцій, як уміння виокремлювати проблему, здатність обробляти, систематизувати, аналізувати великий обсяг інформації, підбирати аргументи, коротко і точно формулювати та викладати свою позицію, виробляють комунікативні вміння, ініціативність, критичне мислення і здатність його вираження, вміння адекватної самооцінки, рефлексії тощо.

Гурткова, дослідницька робота та робота над проектами, проведення майстер-класів: «Виготовлення рослинних пастилок та цілющого бальзаму для губ в домашніх умовах», «Створення косметичного мила та духів на твердій основі з використанням ефірних олій», «Приготування лікувально-профілактичних відварів з лікарських рослинних зборів» формують у студентів мотивацію до навчання; допомагають засвоїти базові знання з дисципліни та систематизувати їх; укріпити міждисциплінарні зв'язки; виробити, сформувати та закріпити компетенції необхідні в майбутній професії. Самостійна позааудиторна робота «Фармакогностична майстерня», у вигляді творчого індивідуального завдання, допомагає студентам самореалізуватися, проявити креативність, творчість, вміння мислити нестандартно, показати неординарне сприйняття та викладення теми шляхом складання та виконання віршів, пісень, казок; реалізувати талановиті здібності за допомогою вишивки бісером, ниткової графіки, модульного орігамі та живопису в пізнанні лікарських рослин та лікарської сировини тваринного походження.

Використання активних форм навчання надає широкі можливості для якісної навчальної діяльності, ефективно впливає на перерозподіл ролей між її учасниками, підвищує мотивацію, розвиває самостійність, забезпечує індивідуалізацію та диференціацію освітнього процесу увагу.

ОПТИМІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У КОЛЕДЖІ НФаУ

Т. Л. Столяренко

Коледж Національного фармацевтичного університету

Оптимізація навчального процесу з необхідністю передбачає збирання інформації про його перебіг та результативність, тобто спирається на проведення заходів щодо контролю, діагностики моніторингу навчального процесу з метою подальшого удосконалення та управління якістю підготовки фахівців.

Контроль розуміється перш за все як нагляд, спостереження і перевірка результативності навчальної діяльності студентів [1]. Елементами контролю знань є перевірка – виявлення рівня знань, умінь і навичок, оцінювання –

вимірювання рівня знань, умінь й навичок, й облік – фіксація результатів у вигляді оцінок у журналі, відомостях.

Педагогічну діагностику тлумачать як загальний спосіб отримання інформації про перебіг і результати навчально-виховного з метою з'ясування причин, які сприяють чи перешкоджають досягненню запланованих результатів. Моніторингом (лат. monitor – наглядаючий) в педагогіці називають процес систематичного збирання, обробки, зберігання та поширення інформації про освітню систему або її окремі елементи, що орієнтована на інформаційне забезпечення управління, дозволяє робити висновки про стан об'єкта у будь-який момент часу та дає прогноз його розвитку [2, с. 20].

Контрольні, діагностичні та моніторингові процедури включають збирання даних про рівень навчальних досягнень студентів, використовують спільні методи одержання інформації. Різниця між функціями контролю й діагностики навчального процесу полягає в їх провідній спрямованості: контрольна функція перш за все адресована навчаємому, допомагаючи йому з'ясувати ступінь успішності власної навчальної діяльності, виявити і ліквідувати допущені прогалини; діагностична функція адресована педагогу, допомагаючи йому з'ясувати причини труднощів студентів у навчанні і оптимізувати навчальний процес. Контроль розуміють як перевірку відповідності досягнутих результатів навчання заданому еталону (стандарту, вимогам, поставленій меті). Діагностику розглядають як діагностування причин відхилень між запланованими і досягнутими результатами. Педагогічна діагностика спрямована на аналіз умов протікання навчального процесу, з'ясування їх впливу на рівень засвоєння матеріалу, передбачення подальшого процесу отримання знань, удосконалення вмій та навичок студента.

Моніторинг – це тривале спостереження за результатами навчальної діяльності студента, групи з метою отримання об'єктивної інформації прогностичного характеру для підвищення якості навчального процесу. Характерною особливістю моніторингу, що відрізняє його від педагогічної діагностики, є організація систематизованого регулярного збирання і зберігання даних про досліджуваний об'єкт, що дає можливість з'ясування динаміки і прогнозування розвитку об'єкта, здійснення його корекції на підставі опрацювання, аналізу та інтерпретації накопичених даних. [3, с. 87].

Контроль, моніторинг і діагностика є надзвичайно важливими компонентами навчального процесу. Результати контролю є основою для

педагогічної діагностики, а контроль і діагностика виступають складовими моніторингу, метою якого є удосконалення процесу навчання й підвищення його якості. Разом з тим, вони потребують запровадження складних заходів і залучення інформаційно-комунікаційних технологій. Так, наприклад програми ЄДБО, Деканат, Контингент, *електронні журнали*, тестові технології надають можливість автоматизувати контроль навчальної діяльності, надають можливість щодо аналізу та статистичної обробки даних та подання результатів контролю у зручному вигляді.

Отже, використання ІКТ у практиці навчання у Коледжі НФаУ сприяє оптимізації навчального процесу за рахунок здатності виконувати контрольну, діагностичну, моніторингову функції та функцію інтенсифікації навчального процесу з метою подальшого удосконалення та управління якістю підготовки фахівців.

ЛІТЕРАТУРА

1. Фідула М. М. Педагогіка : посіб. для студ. вищ. педагогічних закладів освіти / М. М. Фідула. – К. : Академія, 2000. – 544 с.
2. Майоров А. Н. Мониторинг образования не цель, а средство / А. Н. Майоров // Школьное образование. – 2002. – № 1. – с. 14-21.
3. Олефіренко Н. В. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до проектування дидактичних електронних ресурсів : монографія / Н. В. Олефіренко. – Х. : Вид-во ТОВ «Щедра садиба плюс», 2014. – 336 с.

ВИКОРИСТАННЯ WEB-QUEST МЕТОДУ В ІНШОМОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ

Н.О.Федірко

Коледж Національного фармацевтичного університету

Досліджується ефективність використання WebQuest методу у навчанні іноземній мові. Описується структура і види веб-квестів. Розкривається актуальність використання WebQuest методу в навчальному процесі.

Сучасність постійно ставить високі вимоги до навчання професійному володінню іноземною мовою. Однією з проблем освітнього простору є урізноманітнення навчального процесу, активізація пізнавальної діяльності студентів, розширення сфери їх інтересів. Це потребує впровадження новітніх форм, технологій і методів навчання, одним з яких є WebQuest метод.

Аналіз науково-педагогічних джерел свідчить, що науковці по-різному дають визначення WebQuest методу, а саме: «орієнтовна діяльність, де практично вся інформація береться з мережі Інтернет»[1]; «сайт в Інтернеті, з яким працюють студенти, виконуючи те чи інше навчальне завдання» [2]; «міні-проекти, засновані на пошуку інформації в Інтернеті» [3]. Існують три основних елементи які відрізняють освітній веб-квест від простого пошуку інформації в Інтернеті:

1 . Постановка проблеми.

2 . Пошук інформації здійснюється групою студентів і кожен у групі має чітко визначену роль і робить внесок у вирішення загальної проблеми у відповідності зі своєю роллю.

3. Розв'язання проблеми відбувається шляхом досягнення згоди між усіма учасниками квесту.

При вивченні іноземної мови за професійним спрямуванням тематика веб-квестів може бути найрізноманітнішою. Залежно від тематики існують такі види завдань :

1 Аналітична задача. Пошук і систематизація інформації.

2 Творче завдання. Створення відеоролика.

3 Компіляція. Трансформація формату інформації отриманої з різних джерел

4 Переказ.

5 Дослідження.

6 Планування та проектування.

7 Оцінка. Обґрунтування певної точки зору.

Ефективна інтеграція WebQuest методу при вивченні іноземної мови можлива в тих випадках, коли веб-квест є творчим завданням, яке завершує вивчення будь-якої теми; супроводжується тренувальними лексико-граматичними вправами на основі мовного матеріалу використаного в квесті, студенти мають досить високий рівень володіння іноземною мовою для роботи з автентичними Інтернет джерелами. Обговорення підсумків

роботи над веб-квестами можна проводити у вигляді конференції, щоб студенти могли продемонструвати власні досягнення. Результати для звіту можуть мати різноманітні форми, а саме: база даних, онлайн документ, власний словник професійних термінів, публікація в мережі Інтернет та інші.

Використання Інтернет-ресурсів під час навчання іноземній мові дає змогу інтенсифікувати навчальний процес, сприяє формуванню навичок самостійної роботи студентів, розвиває аналітичне мислення та поглиблює знання іноземної мови. А головне, реалізується комунікативний, особистісно-орієнтований та диференційований підхід до навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bernie D. Some Thoughts about WebQuests. [E-resource] / D. Bernie.-Access mode: http://webquest.sdsu.edu/about_webquests.html.
2. Быховский Я.С. Образовательные веб-квесты. Конгресс конференцій. Сайт «Информационные технологи в образовании». [Электронный ресурс.] Я.С.Быховский.- Режим доступа: <http://ito.edu.ru/1999/III/1/30015/>
3. Шмідт В.В. Технологія веб-квеста при навчанні англійської мови студентів немовних спеціальностей. [Електронний ресурс] / В.В.Шмідт // Академия наук.- Режим доступу : http://sconference.org/publ/nauchno_prakticheskie_konferencii/12-1-0-174

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Н.А. Шрам

Слов'янський хіміко-механічний технікум

Однією з найважливіших вимог, що ставлять перед педагогічними працівниками соціально-економічні зміни в країні, є високий рівень професійної кваліфікації персоналу фармацевтичних установ. Забезпечення в сучасних умовах професійної компетентності фахівців фармацевтичного профілю, як найважливішої складової якісної фармацевтичної допомоги населенню, вимагає нових підходів до їхньої професійної підготовки.

Потребують змін мета, призначення, методи та технології організації навчального процесу. Зменшується частка традиційних методів, що базуються на донесенні готових знань до студента. Все більшого значення набувають педагогічні методи та технології, направлені на активізацію навчальної діяльності студентів; на наближення тем, що вивчаються до реального професійного життя, на пошук шляхів розв'язання проблем, що виникають.

Викладачеві слід зосередити зусилля на забезпечення максимальної активності студентів, адже компетентності формуються лише у досвіді власної діяльності. Використання інтерактивних форм у навчанні дають змогу викликати інтерес до питань, що вивчаються, забезпечити високу мотивацію, творчість, креативність та комунікабельність студентів, активну життєву позицію тощо.

Змінюється професійна роль викладача. Він вже не центральна фігура на навчальному занятті, а його організатор, який окреслює загальний напрям (обирає формат заняття, його методику, готує необхідні завдання, створює банк питань для обговорення, створює умови для ініціативної та творчої діяльності студентів, контролює час, консультує та допомагає при необхідності).

При викладанні професійних фармацевтичних дисциплін у Слов'янському хіміко-механічному технікумі інтерактивні методи використовуються в різних видах навчальної діяльності студентів: в аудиторній (лекції, практичні, лабораторні та семінарські заняття) та позааудиторної самостійної роботі.

Змінюються форми розкриття теоретичного матеріалу. Найбільш поширеними видами лекції є:

- *лекція-бесіда*, яка передбачає залучення студентів до обговорення найважливіших тем;
- *проблемна лекція*, на початку якої окреслюється проблема, яку слід розв'язати;
- *лекція-конференція* на якій розглядається результат самостійної позааудиторної роботи студентів (наприклад з фармакології, фармацевтичної хімії);
- *мультимедіа – лекція* (особливо доцільні, коли навчальний матеріал вимагає ілюстрацій) найчастіше використовується при вивченні ботаніки та фармакогнозії.

– *елементи відео-лекції*. Так, наприклад, на заняттях з технології ліків використовуються відео-фрагменти з приготування лікарських форм.

Практично всі лекції містять елементи візуалізації завдяки використанню комп'ютерних технологій.

При проведенні практичних та лабораторних занять найбільш актуальними є наступні інтерактивні технології: робота в малих групах, ділова гра, ситуаційні задачі, які формують як професійні компетентності, так і загальнокультурні: толерантність та доброзичливість, вміння працювати в команді, обґрунтовувати та доводити власну точку зору, «чути» інших тощо.

Процес контролю набутих знань, навичок та вміння їх використовувати в тих чи інших ситуаціях при застосуванні інтерактивних технологій стає більш об'єктивним, гнучким та менш психологічно травмуючим.

Впровадження та застосування інтерактивних методів викладання вимагають від викладача професійних фармацевтичних дисциплін раціонального підбору засобів та форм організації навчання, розробки навчальних завдань, проблемних та ситуаційних завдань, сценаріїв ділових та рольових ігор, наближених до майбутньої професійної діяльності фармацевта.

Вдосконалення підготовки сучасного компетентного фахівця фармацевтичної галузі потребує подальшого розвитку сучасних методів та технологій навчання, які вже довели свою доцільність та необхідність.

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ – ОДИН З ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМКІВ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Л.О. Цибульник

Коледж Національного фармацевтичного університету

Сучасність вимагає від людства бережного ставлення до природи, життя. Людству потрібні висока морально-екологічна культура й свідомість. Основними показниками цієї культури визначають знання загальних закономірностей розвитку природи й суспільства, розуміння взаємозв'язку їх існування і того, що природа обумовлює становлення й розвиток людства, визначення соціальної зумовленості взаємовідносин людини і природи, подолання байдужого, споживацького ставлення до природи.

У процесі формування екологічної культури особистості відбираються екологічні знання і моральні цінності, що становлять частину загальнолюдських цінностей. Формуються екологічна свідомість і самосвідомість особистості у процесі її взаємодії з довкіллям.

Одним з найважливіших факторів, що впливають на становлення духовного світу молоді, є формування морально-екологічного мислення, екологічного світогляду, отже й моральної культури. Серед важливих питань щодо формування екологічного виховання студентів слід зазначити основні напрямки:

- формування основ глобального екологічного мислення та екологічної культури;
- оволодіння знаннями та практичними вміннями раціонального природокористування;
- виховання почуття відповідальності за природу як національне багатство;
- виховання готовності до активної екологічної та природоохоронної діяльності.

Для вирішення цих питань у коледжі протягом 17 років працює клуб «Спектрум» де студенти займаються пошуково-дослідною роботою, готують реферати, презентації, виступають з доповідями на конференціях.

Кожного року в коледжі проводяться екологічні конференції, на яких представлені студентські роботи. Студенти демонструють високу зацікавленість у вирішенні глобальних екологічних проблем людства. Самостійна робота студентів сприяє більш глибокому пізнанню кризових екологічних проблем і ситуацій в Україні та в цілому на планеті Земля. З кожним роком студентські доповіді стають все змістовнішими, глибшими. Це свідчить про те, що моральна культура, екологічне мислення і, просто, людська небайдужість, притаманна сучасній молоді.

Крім цього, викладачі коледжу організують і проводять, на базі коледжу обласні екологічні конференції: «Екологічні проблеми сучасності», «Наука. Біологія. Сучасність», що дає можливість студентам різних навчальних закладів продемонструвати проблеми, над вивченням яких вони працюють, обмінятися досвідом і заохотити інших присутніх взяти участь у наступних конференціях.

Така робота викладачів сприяє розвитку у студентів екологічного мислення, культури, забезпечить умови для формування якісно нового

розуміння взаємин у системі «людина – природа – суспільство» на засадах духовності, толерантності й гуманізму.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ПРОФЕСІЙНИХ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Шрам Н.А.

Слов'янський хіміко-механічний технікум

Однією з найважливіших вимог, що ставлять перед педагогічними працівниками соціально-економічні зміни в країні, є високий рівень професійної кваліфікації персоналу фармацевтичних установ. Забезпечення в сучасних умовах професійної компетентності фахівців фармацевтичного профілю, як найважливішої складової якісної фармацевтичної допомоги населенню, вимагає нових підходів до їхньої професійної підготовки. Потребують змін мета, призначення, методи та технології організації навчального процесу. Зменшується частка традиційних методів, що базуються на донесенні готових знань до студента. Все більшого значення набувають педагогічні методи та технології, направлені на активізацію навчальної діяльності студентів; на наближення тем, що вивчаються до реального професійного життя, на пошук шляхів розв'язання проблем, що виникають.

Викладачеві слід зосередити зусилля на забезпечення максимальної активності студентів, адже компетентності формуються лише у досвіді власної діяльності. Використання інтерактивних форм у навчанні дають змогу викликати інтерес до питань, що вивчаються, забезпечити високу мотивацію, творчість, креативність та комунікабельність студентів, активну життєву позицію тощо.

Змінюється професійна роль викладача. Він вже не центральна фігура на навчальному занятті, а його організатор, який окреслює загальний напрям (обирає формат заняття, його методику, готує необхідні завдання, створює банк питань для обговорення, створює умови для ініціативної та творчої діяльності студентів, контролює час, консультує та допомагає при необхідності).

При викладанні професійних фармацевтичних дисциплін у Слов'янському хіміко-механічному технікумі інтерактивні методи використовуються в різних видах навчальної діяльності студентів: в аудиторній (лекції, практичні, лабораторні та семінарські заняття) та позааудиторної самостійної роботі.

Змінюються форми розкриття теоретичного матеріалу. Найбільш поширеними видами лекції є:

- *лекція-бесіда*, яка передбачає залучення студентів до обговорення найважливіших тем;
- *проблемна лекція*, на початку якої окреслюється проблема, яку слід розв'язати;
- *лекція-конференція* на якій розглядається результат самостійної позааудиторної роботи студентів (наприклад з фармакології, фармацевтичної хімії);
- *мультимедіа – лекція* (особливо доцільні, коли навчальний матеріал вимагає ілюстрацій) найчастіше використовується при вивченні ботаніки та фармакогнозії.
- *елементи відео-лекції*. Так, наприклад, на заняттях з технології ліків використовуються відео-фрагменти з приготування лікарських форм.

Практично всі лекції містять елементи візуалізації завдяки використанню комп'ютерних технологій.

При проведенні практичних та лабораторних занять найбільш актуальними є наступні інтерактивні технології: робота в малих групах, ділова гра, ситуаційні задачі, які формують як професійні компетентності, так і загальнокультурні: толерантність та доброзичливість, вміння працювати в команді, обґрунтовувати та доводити власну точку зору, «чути» інших тощо.

Процес контролю набутих знань, навичок та вміння їх використовувати в тих чи інших ситуаціях при застосуванні інтерактивних технологій стає більш об'єктивним, гнучким та менш психологічно травмуючим.

Впровадження та застосування інтерактивних методів викладання вимагають від викладача професійних фармацевтичних дисциплін раціонального підбору засобів та форм організації навчання, розробки навчальних завдань, проблемних та ситуаційних завдань, сценаріїв ділових та рольових ігор, наближених до майбутньої професійної діяльності фармацевта.

Вдосконалення підготовки сучасного компетентного фахівця фармацевтичної галузі потребує подальшого розвитку сучасних методів та технологій навчання, які вже довели свою доцільність та необхідність.

СЕКЦІЯ 3. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

ПРО МЕТОДИ РОБОТИ ТА ПРОФЕСІЙНЕ КРЕДО НАВЧАЛЬНО-ВІРОБНИЧИХ МАЙСТЕРЕНЬ ДВНЗ «ХКБАД»

Н.В.Безбородова

ДВНЗ «Харківський коледж будівництва, архітектури та дизайну»

В умовах ринкової економіки підготовка сучасних молодших спеціалістів будівельного профілю повинна відповідати цілій низці вимог, під впливом яких у студента повинні формуватися вміння самостійно виконувати і оновлювати знання, ставити проблеми, творчо мислити, приймати оригінальні рішення в нестандартних ситуаціях, бути соціально-активною особистістю тощо. Тому головним завданням ВНЗ I-II р.а. є якісна професійна підготовка молодших спеціалістів, які мають до того ж отримати робітничу професію.

Виробництву потрібні конкурентоспроможні фахівці, здатні адаптуватися до швидких суспільних та економічних змін, а це потребує істотного підвищення якості їх підготовки.

Якісна підготовка майбутнього конкурентоспроможного спеціаліста середньої ланки вимагає творчого підходу педагогічних працівників до вибору форм і методів навчання, максимального використання досягнень сучасної науки, передового новаторського і педагогічного досвіду.

За сучасних умов від творчого підходу до вирішення складних багатогранних завдань, які стоять сьогодні перед колективом коледжу, чималою мірою залежить ефективність педагогічної праці, якість навчального процесу, пошук нових форм і методів навчання та виховання студентів. Творчість у пошуку виявляється в удосконаленні вже відомих методів і засобів

педагогічної роботи, а також в освоєнні нових методів і технологій, які не лише охоплюють окремі сторони педагогічної діяльності, а й поширюються на всю роботу педагогічного колективу та майстрів виробничого навчання зокрема.

Оскільки процес практичного навчання має характерні особливості, що стосуються цілей, навчальних принципів, організаційних форм, методів і засобів навчання, то для досягнення основної мети в питаннях проходження навчальних практик потрібно правильно організувати взаємодію майстрів виробничого навчання та студентів.

Успішне проведення практичних занять зі студентами залежить від методів та прийомів навчання, що застосовуються майстрами виробничого навчання.

Методи виробничого навчання повинні відповідати наступним вимогам:

- характеру та спрямованості виробничого навчання;
- проведення навчання на основі продуктивної праці студентів;
- доступність і посильність навчання;
- врахування вікових та індивідуальних особливостей студентів;
- поєднання наочності з пізнавально - творчим, розвиваючим розвиваючим характером навчання;
- систематичність і міцність засвоєння знань, навичок і умінь у практичному виробничому навчанні;
- максимальне використання теоретичних знань, отриманих студентами під час вивчення теоретичних дисциплін, і міжпредметних зв'язків.

Під методами виробничого навчання слід розуміти основні способи спільної взаємопов'язаної діяльності майстрів виробничого навчання і студентів, з метою досягнення студентами професійної майстерності, виховання у них сумлінного ставлення до роботи, розвитку творчих здібностей.

Тобто, методи виробничого навчання мають свої особливості, що відрізняють їх від методів теоретичного навчання. Вони відрізняються своєрідністю характеру, змісту та організації практичних занять студентів у майстернях та на робочих місцях підприємств, в залежності від їх діяльності та багатьох інших умов.

Якщо на заняттях теоретичного циклу переважають фронтальні форми, коли викладач повідомляє навчальний матеріал всім студентам групи, то

в процесі виробничого навчання найчастіше доводиться проводити заняття з окремими підгрупами, ланками і індивідуально.

При виборі методів навчання майстри виробничого навчання виходять з того, що основними джерелами інформації у будь-якому навчальному процесі є слово, тобто усна і письмова мова, чуттєвий образ, тобто наочність, і практична діяльність.

У зв'язку з цим можна виділити три групи методів виробничого навчання: словесні, наочні і практичні.

До словесних методів належать розповідь і пояснення, бесіда, робота з технічною літературою, усне і письмове інструктування, виробничі семінари.

Наочні методи - показ майстром трудового процесу, прийому, демонстрація різних об'єктів, посібників і засобів, проведення майстер-класів, самостійні спостереження студентів.

Практичні методи - вправи у виконанні трудових дій та завдань, в основі яких лежить самостійна практична діяльність студентів.

Період виробничого навчання найважливіший, бо саме в майстернях формуються навчальні вміння, вивчаються можливості кожного студента, закладається база для правильного і раціонального виконання окремих трудових прийомів.

Ось чому виникає необхідність будувати процес оволодіння професійними прийомами навчання таким чином, щоб студенти не лише систематично отримували знання, вміння й навички, а й самі ставали повноцінними співавторами освітнього процесу, відчували потребу в особистісному розвитку.

Сучасна система освіти повинна не тільки розвивати інтелект студентів, їхню професійну майстерність, а й орієнтувати процес навчання на розвиток самостійності, творчості, інноваційного стилю мислення та діяльності.

Вирішенню цієї проблеми сприяє вдале використання нестандартних форм навчання. Обґрунтую сучасні підходи до їх використання нашими майстрами виробничого навчання під час навчальних практик.

Адже запроваджувати інноваційні технології, не порушуючи при цьому цілісність навчального процесу — це головна складова педагогічного успіху для майстра виробничого навчання. Вміле використання інноваційних технологій сприяє розвитку у майбутніх молодших спеціалістів базових компетенцій.

На відміну від традиційного навчання, інноваційне спрямоване не тільки на навчальний предмет і надання студентові певних знань, а насамперед на його інтелектуальний розвиток. Такий тип навчання стимулює активну участь студентів у розв'язанні проблемних ситуацій, що ставляться перед ними.

Активні методи навчання сприяють розвитку самостійної творчої діяльності студентів у процесі оволодіння професією. Інтерактивні методи направлені на організацію навчання в режимі діалогу, у процесі якого відбувається взаємодія студентів між собою з метою спільного вирішення проблем, взаєморозуміння, розвитку особистісних якостей. Тобто, окрім рішення освітніх функцій, інтерактивні методи спрямовані на подолання труднощів у міжособистісних комунікаціях студентів.

Вони також сприяють розвитку професійно значущих якостей майбутніх молодших спеціалістів будівельного профілю:

- критичного, аналітичного та технічного мислення;
- професійної самостійності;
- умінь творчого застосування знань у процесі виконання професійних обов'язків;
- вміння бачити проблеми й знаходити правильні технічні рішення в нестандартних ситуаціях тощо.

Наші майстри виробничого навчання постійно застосовують імітаційні методи на основі моделювання реальних умов роботи. Це відбувається і під час оволодіння первинними навиками виконання робіт і під час проведення майстер-класів.

Використовують також метод аналізу конкретних виробничих ситуацій:

- перед студентами ставиться виробнича ситуація, в якій охарактеризовано її умови;
- пропонується оцінити ситуацію, зробити її аналіз й аргументований вибір дій по її розв'язанню.

Цей метод ефективно застосовується на вступних та цільових інструктажах.

Свою діяльність майстри виробничого навчання при використанні методу аналізу конкретних виробничих ситуацій планують в два етапи:

- підготовка змісту ситуації та питань до неї;
- організація процесу навчання з використанням даного методу.

Ситуацію представляють у формі усного опису, доповнюють кресленнями, схемами, інструкційно-технологічною документацією з навмисно внесеними в них помилками (недопрацюваннями), у виявленні, аналізі й виправленні яких буде полягати вирішення.

При розробці змісту конкретних виробничих ситуацій користуються наступними варіантами:

- вибір рішення щодо застосування правильних практичних дій в конкретних умовах;

- вибір правильних дій в кризовій ситуації, що утворилася через несправність інструменту, пристосувань, при порушенні технологічного процесу;

- вибір правильних дій в ситуації, що утворилася через порушення правил охорони праці.

Під час практичного навчання майстри виробничого навчання використовують метод проектів, в основі якого лежить розвиток пізнавальних навичок студентів, умінь самостійно конструювати свої знання та орієнтуватися в інформаційному просторі, розвиток критичного мислення.

Відмінність методу проектів від інших полягає в тому, що цей метод обов'язково передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь для отримання конкретного результату. Метод проектів завжди орієнтований на індивідуальну, парну або групову діяльність студентів і використовується в період завершення практики, при захисті реферату або іншої індивідуальної або групової роботи.

Метод розв'язування творчих завдань використовується майстрами виробничого навчання під час проведення практик зі студентами-дизайнерами. Метод розв'язування творчих завдань спонукає студентів до творчості. Здатність бачити приховані якості предметів, можливості їх застосування за іншим призначенням відрізняють креативного фахівця від так званого виконавця.

Для підвищення ефективності професійної спрямованості студентів майстри виробничого навчання щорічно організовують екскурсії на будівельні виставки. Це підвищує інтерес студентів до професії в цілому. У них систематизується уявлення про матеріали, конструкції та технологію робіт, які вивчаються, навчальний матеріал стає доступнішим і легшим для розуміння.

В завершення зазначу, що колектив навчально-виробничої майстерні ДВНЗ «Харківський коледж будівництва, архітектури та дизайну» повністю слідує вислову Конфуція в питаннях оволодіння практичними навичками наших студентів: «Скажіть мені, і я забуду. Покажіть, і я запам'ятаю. Дайте можливість обговорити, і я зрозумію. Дайте можливість навчити інших, і я дійду досконалості».

А професійним кредо навчально-виробничої майстерні є: «Ми маємо творчий потенціал. Ми хочемо реалізувати його. Ми певні, що нам все вдасться. Ми схильні ризикувати. Ми вміємо бачити проблему і можливості її розв'язання. Ми маємо критичне і гнучке мислення. Ми в пошуку! Ми виховуємо творчі особистості!».

ПЛАНУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З УРАХУВАННЯМ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ГРУПИ НА ВІДДІЛЕННІ «ПРАВознавство»

О.П. Глемботцька

Харківський автомобільно-дорожний технікум

Одним із найефективніших підходів до реформування сучасної освіти названо особистісно-орієнтований підхід. Проте робота щодо розробки теорії і методики особистісно-орієнтованої освіти поки ще далека від завершення і, в першу чергу, це стосується її концептуальної основи, тому формування засад особистісно орієнтованої освіти на відділенні «Правознавство» відбувається поетапно і розпочинається зі з'ясування інтелектуального, духовного та культурного рівня студентів нового набору.

З цією метою на початку кожного навчального року класні керівники разом з практичним психологом складають психолого – педагогічну характеристику групи, яка, окрім стандартних статистичних даних, містить коротку оцінку особливостей характеру, суб'єктивних рис та типів темпераменту кожного з членів групи, перелік їх досягнень та стягнень, загальну оцінку поведінки на заняттях та в позааудиторний час, з метою допомоги викладачам у формуванні індивідуально-компетентнісного підходу

до кожного окремого студента та встановлення взаємозв'язку і вибору моделі поведінки з урахуванням особливостей студента.

Щороку на засіданні методичної ради технікуму проводиться розширене засідання методичної ради щодо адаптації студентів нового набору під керівництвом заступників директора з навчальної та виховної роботи, завідувачів відділень, викладачів груп нового набору та класних керівників. На засіданні присутні ознайомлюються з психолого – педагогічними характеристиками груп, окремими думками викладачів та класних керівників, порадами психолога ХАДТ. Результатами заходів є практичні рекомендації щодо адаптації студентів нового набору з урахуванням суб'єктивного досвіду життєдіяльності, набутому студентом до навчання в технікумі в конкретних умовах сім'ї та школи, соціокультурного оточення, в процесі сприймання та розуміння ним світу людей та речей, - що значною мірою підвищує якість та ефективність навчання, забезпечує його професійну спрямованість, створює сприятливу атмосферу для формування самостійності, ініціативності та творчості майбутніх фахівців.

На наступних етапах впровадження системи особистісно орієнтованої освіти в навчально – виховний процес викладачі відділення «Правознавство» використовують інноваційні педагогічні технології навчання, спрямовані на отримання знань (порівняно з рівнем, виявленим при первинній діагностиці якості знань студентів нового набору), подальший розвиток вмінь та навичок, якими повинен оволодіти студент-правник та які необхідні для складання єдиного уніфікованого кваліфікаційного екзамену з юридичних дисциплін.

Підсумовуючи досвід впровадження особистісно орієнтованої освіти, слід зауважити, що характерною особливістю застосування сучасних методів та навчальних технологій є саме варіативність, яка враховує рівні потреб, інтересів, схильностей, здібностей і можливостей студента і стає засадою ефективної фундаментальної підготовки молодших спеціалістів з права.

ЯКІСНА ФАРМАЦЕВТИЧНА ОСВІТА ЯК СКЛАДОВА ЗАГАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ КРАЇНИ

Т. П. Зарудко

Коледж Національного фармацевтичного університету

Якісна освіта розглядається сьогодні як один з індикаторів високої якості життя, інструмент соціальної та культурної злагоди, економічного зростання та декларується як на міжнародному так і вітчизняному рівнях.

Доступність і якість – основні принципи державної політики у сфері освіти. Це орієнтує вищу освіту на формування змісту, який би був спрямованим не лише на отримання фундаментальних або спеціальних знань, а й на освоєння креативних і соціальних компетентностей, формування готовності й мотивації до навчання, навчання протягом усього життя.

Якість освіти – це:

- 1) багатовимірною моделлю соціальних норм і вимог до особистості, освітнього простору, у якому відбувається її розвиток, та системи освіти, яка реалізує модель на певних етапах навчання;
- 2) інтегральною характеристикою реальних досягнутих результатів освітніх процесів і навчальних програм;
- 3) мірою відповідності нормативним вимогам, соціальним та особистісним очікуванням [1, 2].

Якість вищої фармацевтичної освіти спрямована на вирішення пріоритетних питань вітчизняної системи охорони здоров'я, зокрема: 1) запровадження системи підготовки фармацевтичних кадрів, яка забезпечить підвищення їх професійного рівня; 2) забезпечення ступеневої підготовки фахівців відповідно до міжнародних стандартів та з урахуванням національних особливостей; 3) приведення до європейських стандартів наукового та навчально-методичного забезпечення всіх складових фармацевтичної освіти; 4) підвищення якості підготовки фармацевтичних кадрів та їх конкурентоспроможності на вітчизняному, європейському і світовому ринках [2, 3].

Найважливішими напрямками модернізації вищої фармацевтичної освіти на сучасному етапі є: необхідність перегляду самої концепції освітнього процесу шляхом перенесення акценту в теорії та практиці навчання з навчальної діяльності викладача на пізнавальну діяльність здобувача вищої

освіти; перехід на новий принцип взаємодії освіти, фармацевтичної науки і практики; перехід до освіти з орієнтацією на формування і розвиток творчої особистості фахівця, і перехід від теоретичних знань і навичок до компетенції та компетентності [1, 4].

Впровадження новітніх підходів до управління освітнім процесів у фармацевтичних (медичних) закладах освіти з метою формування у здобувачів вищої освіти комунікативно-компетентного мислення сприятиме підвищенню якості підготовки фахівців для фармацевтичної галузі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бахрушин В.Є. Якість вищої освіти та сучасні підходи до її вимірювання / В.Є.Бахрушин, О.М.Горбань // Освіта і управління. – 2012. – Т. 14, № 4. С. 7-11.
2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 роки. Указ Президента України № 344/2013 від 25 червня 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
3. Тимошенко З. І. Соціально-політичні аспекти та перспективи участі України в Болонському процесі / З. І. Тимошенко // Україна – суб'єкт європейського освітнього простору. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2013. – С. 5–19.
4. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців на основі інтегративного підходу [текст] : метод. реком. / І. М. Козловська, Я. М. Собко, О. О. Стечкевич та ін. – Львів : Сполом, 2012. – 64 с.

АНДРАГОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ ЯК СКЛАДОВА ЯКОСТІ ОСВІТИ

А. А. Кудрявцев, Д. Г. Молотягін

Харківська медична академія післядипломної освіти

Харківський національний медичний університет

Конкурентоспроможність закладів післядипломної освіти, зокрема медичної, залежить від урахування особливостей післядипломного навчання,

адекватного добору викладачами форм і методів його організації, використання андрагогічного підходу [1].

Метою публікації є висвітлення досвіду забезпечення якості післядипломної підготовки лікарів на засадах андрагогічного підходу.

Андрагогічний підхід уможливорює виокремлення таких методів неперервної медичної освіти, які найбільшою мірою підвищують мотивацію навчання та саморозвитку; формування сучасного професійного мислення; забезпечують прагнення до конструктивного підходу у розв'язанні професійних проблем, сприяють розвитку та вдосконаленню фахової майстерності фахівців.

Реалізація андрагогічного підходу ґрунтується на основних принципах організації освітнього процесу, а саме: пріоритетність самостійного навчання; взаємодія всіх учасників освітнього процесу; зв'язок з наявним досвідом, практичними знаннями, вміннями, навичками слухачів; гуманістична спрямованість, індивідуалізація, контекстність, системність, елективність навчання; актуалізація результатів навчання; прагматизм; принцип розвитку освітніх потреб та усвідомленості навчання [2].

Науковцями окреслені оновлені функції сучасних андрагогів, а саме: викладач; методист; консультант; експерт; фасилітатор; модератор; менеджер; супервізор; тьютор; коуч [3; с. 92-96].

Так, результатом реалізації фасилітативної функції є створення передумов для подальшого професійного зростання фахівців; діяльність модератора спрямована на використання професійного потенціалу кожного суб'єкта навчання; андрагог-менеджер досягає високої якості післядипломної освіти через залучення висококваліфікованих кадрів до процесу навчання; супервізор допомагає поєднувати теоретичні знання з практичними вміннями; тьютор організовує самостійне навчання за індивідуальною траєкторією, створює необхідні умови для реалізації індивідуальної освітньої програми слухача, зокрема за дистанційною формою; функція коуча полягає стимулюванні до пошуку нових нестандартних рішень.

Отже, у післядипломній підготовці фахівців доцільно застосовувати інноваційні педагогічні технології з урахуванням професійної специфіки: активні методи навчання (ігрові, дискусії, проблемні); інтерактивні методи (кейс-метод, навчання у співробітництві, симуляційні (стандартизований пацієнт); метод проектів, мозковий штурм; тренінгові технології;

інформаційно-комунікаційні технології (дистанційне навчання, проведення відеоконференцій, використання можливостей телемедицини тощо).

Отже, андрагогічний підхід до післядипломної підготовки фахівців поширює можливості навчання впродовж життя; створює умови для постійного професійного вдосконалення та самовдосконалення; забезпечує оволодіння комплексом професійних знань та вмінь, необхідних для формування та розвитку професіоналізму, тим самим забезпечує якість післядипломної освіти фахівців.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ніколенко Л. Андрагогічний підхід до навчання дорослих у системі післядипломної освіти [Електронний ресурс] /Л. Ніколенко. – Режим доступу:http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/obrii/2010_1/Nikolenko.doc).pdf.

2. Орлова О. А. Андрагогічний аспект підготовки вчителів у системі післядипломної освіти [Електронний ресурс] / О.А. Орлова. – Режим доступу:http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/VZhDU/2011_55/vip55_25.pdf.

3. Сорочан Т. М. Місія та функції андрагогів у системі післядипломної педагогічної освіти/ Т. М. Сорочан // Післядипломна освіта в Україні. – 2012. – № 2 (21). – С. 92 – 96.

З ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ З ПРАВА В ХАРКІВСЬКОМУ АВТОМОБІЛЬНО- ДОРОЖНЬОМУ ТЕХНІКУМІ

Н.Г.Пугачова

Харківський автомобільно-дорожній технікум

З огляду на значущість питань підвищення якості вищої освіти в умовах соціальних перетворень на сучасному етапі – особливої актуальності в освітньому просторі України набуває проблема реалізації тих правових та методичних засад, модернізація яких надасть можливість створити практичні механізми управління якістю підготовки майбутніх фахівців, що реально запрацюють. Головними напрямками цього процесу, на наш погляд, мають стати: створення предметно-орієнтованих навчально-інформаційних середовищ, які дозволяють використовувати мультимедіа, електронні

підручники тощо; освоєння засобів комунікації (комп'ютерної мережі, телефонного, телевізійного, супутникового зв'язку для обміну інформацією); навчання правил і навичок «навігації» в інформаційному просторі; розвиток дистанційної освіти.

Навчання з використанням інноваційних технологій якісно перевищує класичну освіту. Воно інтегрує процеси, які не можна об'єднувати в межах класичної освіти: навчання, працевлаштування, планування кар'єри, безперервна освіта. Упровадження компетентнісної освіти з її трьома основними компонентами (формування знань, умінь і цінностей особистості), де компетенція виступає головною складовою компетентнісно-орієнтованого навчання, що забезпечується за визначеною ієрархічною структурою, рівнями якої є ключові загальногалузеві, предметні компетентності, а основними індикаторами є набуті студентом знання, вміння, навички, навчально-наукові досягнення з використанням логічно визначеного ряду їх застосування: вивчати-шукати-думати-співпрацювати-діяти-адаптуватись.

Викладачі відділення «Правознавство» Харківського автомобільно-дорожнього технікуму у навчальному процесі використовують інноваційні технології навчання, які спрямовані на реалізацію принципу суб'єктивності освіти через спеціальне конструювання навчального тексту дидактичного матеріалу, методичних рекомендацій до його використання, типів навчального діалогу, форм контролю за особистісним розвитком студента під час навчально-пізнавальної діяльності. Найяскравіше цей процес простежується при: компонуванні навчального матеріалу для забезпечення виявлення рівня залишкових знань студентів, враховуючи досвід їх попередньої підготовки, спираючись на державні стандарти; проходження студентами виробничої практики; викладення навчального матеріалу, спрямованого не тільки на розширення його обсягу, структурування, інтегрування, узагальнення предметного змісту, а також і на постійне перетворення набутих знань у переконання, визначення триединої мети кожного заняття (враховуючи інтереси студента, рівень його знань і вмінь) з метою розвитку його особистості.

Особливу увагу викликає технологія дистанційного навчання, під якою розуміють сукупність прийомів, дій, операцій учасників навчального процесу, які виконуються в певній послідовності, що дозволяє реалізувати особливості обраного методу навчання. Дистанційне навчання – це нова модель освіти,

зокрема управлінської ланки, яка базується на методології розвиваючої освіти. Це навчання на відстані, коли викладач і студент розділені простором і їх взаємодія здійснюється за допомогою: комп'ютерних та інформаційних технологій; навчального і кабельного телебачення, відеокасет; глобальних та регіональних мереж (Internet) тощо.

Ми переконані, що тільки в комплексному застосуванні усі ці заходи будуть позитивно забезпечувати гармонізацію законодавства України в сфері освіти з європейськими стандартами і принципами, враховувати вимоги ринку праці до компетентності фахівців, а також активно сприяти національному і міжнародному визнанню кваліфікацій, здобутих в Україні.

Наукове видання

Серія Наука

***Якість вищої освіти:
сучасний стан та шляхи забезпечення***

Матеріали

**Всеукраїнської науково-методичної інтернет-конференції
педагогічних працівників вищих навчальних закладів
I-II рівнів акредитації**

17-18 квітня 2017 р

Відповідальний за випуск:
Коломієць І.В.